

H.P. LOVECRAFT

Monstrul din prag
(BEYOND THE WALL OF SLEEP)

CAZUL CHARLES DEXTER WARD

"Sărurile esențiale ale Animalelor se pot prepara și păstra în așa fel încât un Om ingenios să poată avea o întreagă Arcă a lui Noe în Cabinetul său și să facă să răsară, după voie, frumoasa Formă a unui Animal, pornind de la cenușile lui; și printr-o asemenea metodă, aplicată Sărurilor esențiale ale Pulberii omenеști, un Filozof poate, fără nici un fel de Necromanție criminală, să reînvie Forma unuia dintre Strămoșii săi defuncți, pornind de la Pulberea Corpului său incinerat"

Borellus

I
Rezultat și prolog

1

Un personaj foarte ciudat, Charles Dexter Ward, a dispărut de curând dintr-un sanatoriu de lângă Providence, Rhode Island. Fusese internat cu de-a sila de către un tată zdrobit de mâhnire, care-i văzuse aberațiile trecând de la simpla excentricitate la o nebunie cruntă, cu tendințe ucigașe însoțite de o bizară modificare a conținutului spiritului. Medicii au mărturisit că sunt complet nedumeriți de cazul său, căci prezenta atât ciudățenii fizice, cât și psihologice.

În primul rând, bolnavul părea mult mai vârstnic decât era. Este adevărat că tulburările mentale își îmbătrânesc foarte repede victimele, dar chipul acestui tânăr de douăzeci și șase de ani luase o expresie subtilă, ce nu aparține decât oamenilor foarte bătrâni. În al doilea rând, funcțiile lui organice dădeau dovadă de o dezordine stranie. Nu exista nici o simetrie între respirația și bătăile inimii sale; vocea îi devenise o șoaptă aproape de neauzit; avea nevoie de un timp incredibil de lung să digere; reacțiile nervilor lui la stimulii obișnuiți nu aveau nici o asemănare cu toate cele cunoscute de medicină, patologice sau normale. Pielea îi era uscată și rece; structura sa celulară părea exagerat de grosolană și dezlănată. O aluniță mare din naștere, în formă de măslină, îi dispăruse de pe șoldul stâng, în timp ce pe piept îi apăruse un semn negru foarte ciudat pe care nu-l avea înainte. Toți medicii se puseseră de acord asupra faptului că metabolismul lui fusese întârziat într-un mod cu totul extraordinar.

Și pe plan psihologic Charles Dexter Ward era unic. Nebunia lui nu avea nimic comun cu nici un soi de demență descrisă în tratatele cele mai recente și mai complete; părea să fie o forță mentală ce ar fi făcut din el un geniu sau o căpetenie, dacă n-ar fi fost bizar deformată. Doctorul Willett, medicul familiei Ward, afirmă că facultățile mentale ale bolnavului sporiseră de la începutul bolii — dacă ar fi măsurate după reacțiile la orice subiect în afară de cel al demenței sale. Tânărul Ward fusese dintotdeauna un savant și un arheolog; dar nici lucrările sale cele mai strălucite nu dădeau la iveală prodigioasa inteligență pe care o manifestase în cursul examinării sale de către, medicii alieniști. În fapt, mintea lui părea atât de puternică și atât de lucidă, încât autorizația legală pentru internare a fost foarte greu de obținut; pentru a se lua această hotărâre a fost nevoie de mărturiile mai multor persoane și de constatarea unor lacune anormale în cunoștințele pacientului, în afara inteligenței propriu-zise. Până în momentul când a dispărut, s-a dovedit a fi un cititor împătimit, iar conversația lui era încântătoare, în măsura în care vocea slabă i-o permitea. Neputând prevedea că va fugi, observatorii experimentați au prezis că va fi, cu siguranță, pus în libertate.

Doar doctorul Willett, care-l adusese pe lume pe Charles și de atunci nu încetase să-i supravegheze evoluția fizică și mentală, părea să se teamă de această perspectivă. Făcuse o descoperire îngrozitoare, pe care nu îndrăznea să o dea în vileag în fața confrăților săi. Într-adevăr, rolul jucat de el în această întâmplare pare destul de obscur. A fost ultimul care a vorbit cu bolnavul cu trei ore înainte să fugă și mai mulți martori își amintesc de amestecul de oroare și de ușurare așternut pe trăsăturile lui la sfârșitul acestei convorbiri. Evadarea însăși rămâne unul din misterele neexplicate ale sanatoriului doctorului Waite: o fereastră deschisă la șaiszeci de picioare înălțime față de sol nu lămurește lucrurile. Willett nu are de oferit nici o explicație, deși, lucru ciudat, pare să-și simtă spiritul mult mai liber de când Ward a dispărut. De fapt, dă impresia că i-ar plăcea să spună mai multe dacă ar fi sigur că lumea ar da crezare vorbelor sale. Îl găsisese pe bolnav în camera lui, dar, puțin înainte să iasă de-acolo, infirmierii bătuseră zadarnic la ușă. Când reușiră să intre, văzură numai fereastra deschisă, prin care se strecura o briză rece de aprilie, spulberând în încăpere un nor de praf cenușiu-albăstrui ce-i înăbușise aproape. Căinii lătraseră cu puțin timp înainte, pe când Willett se mai găsea încă în cameră; mai apoi animalele nu manifestaseră nici o agitație. Imediat, tatăl lui Ward a fost anunțat prin telefon, dar el se arată mai mult întristat decât surprins. Când doctorul Waite personal a venit la el acasă, doctorul Willett era deja acolo și cei doi afirmaseră că nu avuseseră niciodată cunoștință de vreun proiect de evadare. Numai câțiva prieteni apropiați ai lui Willett și ai domnului Ward au putut aduce câteva indicii, dar ele par mult prea fantastice pentru a putea fi crezute. Un singur fapt e sigur: până-n ziua de azi nu s-a dat niciodată de

urma nebunului evadat.

Încă din copilărie, Charles Dexter Ward a manifestat o adevărată pasiune pentru arheologie. Gustul acesta îi fusese inspirat, fără îndoială, de orașul venerabil în care trăia și de relicvele trecutului, aflate din belșug în vechea locuință a părinților săi, pe Prospect Street, pe culmea dealului. Pe măsură ce înainta în vârstă, se consacră din ce în ce mai mult lucrurilor de altădată: istoria, genealogia, studiul arhitecturii și al mobilierului colonial sfârșiră prin a constitui singurele domenii care-l interesau. E important să amintim gusturile sale pentru a încerca să-i înțelegem nebunia căci, chiar dacă nu ele formează miezul demenței lui, joacă totuși un rol important la prima vedere. Lacunele lui Ward, scoase la iveală de medicii alieniști, se referă toate la subiecte din zilele noastre. Ele erau invariabil compensate de cunoștințe extraordinare privitoare la trecut, cunoștințe ascunse cu grijă de pacient, dar dezvăluite prin întrebări iscusite; s-ar fi putut crede că Ward fusese transferat într-o altă epocă prin mijlocirea unei ciudate autohipnoze. Lucru ciudat, părea că nu-l mai interesează vremurile de altădată pe care, poate, începuse să le cunoască prea bine. Era limpede că încerca acum din răspuțuri să cunoască aspectele cele mai banale ale lumii moderne, în fața cărora mintea lui rămăsese în întregime și cu bunăștiință închisă. A făcut tot ce i-a stat în puteri ca să-și ascundă această neștiință; dar toți cei ce-l observau constatară că programul lui de lectură și de conversație era determinat de dorința frenetică de a dobândi bagajul practic și cultural pe care ar fi trebuit să-l posede, date fiind data nașterii sale (1902) și educația primită. Cu lacunele lui în acest domeniu, alieniștii se întreabă astăzi cum a reușit nebunul evadat să înfrunte complicațiile lumii noastre actuale; opinia cea mai răspândită este că se ascunde în vreun colțișor pierdut, până la acumularea tuturor cunoștințelor dorite.

Medicii nu sunt de acord în ceea ce privește începuturile demenței lui Ward. Eminentul doctor Lyman, de la Boston, situează debutul nebuniei în 1919 — 1920, în cursul ultimului an de școală la Moses Brown School, în timpul căruia Ward încetă brusc să se intereseze de trecut, orientându-se spre științele oculte, și refuză să dea examen de admitere la Universitate sub pretextul că avea de făcut studii individuale mult mai importante. În epoca aceea a întreprins cercetări minuțioase în arhivele municipale și în vechile cimitire, pentru a regăsi un mormânt săpat în 1771: mormântul unuia dintre strămoșii săi, Joseph Curwen. Afirma că găsisese anumite documente ale acestuia în spatele lemnăriei unei case foarte vechi din Olney Court, pe coama dealului Stampers, unde locuise Curwen pe vremuri.

Este deci de necontestat că în comportamentul lui Ward a avut loc o mare schimbare în cursul iernii 1919 — 1920; dar doctorul Willett pretinde că nebunia lui n-a început în perioada aceea.

Medicul își bazează opinia pe cunoașterea intimă a pacientului și pe anumite descoperiri înspăimântătoare pe care le-a făcut

câțiva ani mai târziu. Aceste descoperiri l-au însemnat cu cruzime; vocea i se frânge când vorbește de ele, mâna îi tremură când încearcă să le povestească în scris. Willett recunoaște că schimbarea din 1919-1920 pare să indice începutul unei decăderi progresive care a atins punctul culminant cu oribila criză din 1928, dar consideră, potrivit unor observații personale, că ar fi necesar să se stabilească o distincție mai subtilă. Fără îndoială, tânărul avusese dintotdeauna o dispoziție nestatornică; totuși prima lui metamorfoză nu însemna un acces de adevărată nebunie: ea era datorată pur și simplu faptului că Ward făcuse o descoperire ce era în stare să impresioneze adânc mintea omenească.

Demența veritabilă veni câțiva ani mai târziu: atunci când Ward a găsit portretul și hârtiile lui Joseph Curwen; când a făcut o călătorie în țări îndepărtate și a psalmodiat invocări înspăimântătoare în împrejurări stranie; când a primit anumite răspunsuri la aceste invocări și a scris o scrisoare disperată; când mai multe morminte au fost violate; când memoria pacientului a început să uite toate imaginile lumii moderne, în timp ce vocea îi slăbea, iar aspectul său fizic se schimba. Numai în cursul acestei perioade — declară Willett -personajul lui Ward capătă un caracter de coșmar.

Nu se poate pune la îndoială că pacientul a făcut, așa cum afirmă, o descoperire crucială. În primul rând, doi lucrători erau lângă el când a găsit hârtiile lui Joseph Curwen. În al doilea rând, tânărul i-a arătat doctorului aceste documente, care păreau absolut autentice. Găurile în perete, unde Ward pretinde că le-a găsit, constituie o realitate vizibilă. Au mai fost apoi coincidențele misterioase cu scrisorile lui Orne și Hutchinson, problema scrisului lui Curwen și faptele descrise de detectivi cu privire la doctorul Allen. Fără să uităm teribilul mesaj scris cu litere medievale minuscule, găsit în buzunarul lui Willett, când și-a revenit în simțiri după înfricoșătoarea lui aventură.

În sfârșit și mai ales, sunt cele două îngrozitoare rezultate obținute de către doctor grație anumitor formule, rezultate ce dovedesc autenticitatea hârtiilor și monstruoasele lor implicații.

2

Existența lui Ward dinaintea nebuliei poate fi considerată ca aparținând unui trecut îndepărtat. În toamna lui 1918, foarte atras de antrenamentul militar ce făcea furori în vremea aceea, își începuse primul an la Școala Moses Brown, situată chiar lângă casă. Bătrâna clădire, construită în 1819, precum și parcul imens care o înconjoară fuseseră dintotdeauna împodobite în ochii lui cu un mare farmec. Îșr petrecea tot timpul lucrând acasă, făcând plimbări lungi, urmând cursurile și căutând documente genealogice și arheologice în diferitele biblioteci ale orașului. Unii își aduc aminte de el, așa cum arăta în vremea aceea: înalt, zvelt, blond, un pic adus de spate, îmbrăcat destul de neglijent, dând o impresie

generală de stângăcie și timiditate.

În timpul plimbărilor, gândurile lui făceau mereu să răsară o imagine vie și coerentă a secolelor trecute din nenumăratele relicve ale vechiului oraș. Casa lui, vastă clădire din epoca regilor George¹, se înălța în vârful dealului cu coaste abrupte, la răsărit de râu; prin ferestrele din spate vedea masa clopotnițelor, cupolelor și acoperișurilor orașului de jos și colinele violete din marginea câmpiei îndepărtate. Acolo se născuse. Plecând din pridvorul clasic al fațadei de cărămidă cu o mare fereastră dublă, doica îl ducea în cărucior până la mica fermă albă, veche de două secole, pe care orașul o cuprinsese de mult în îmbrățișarea lui, apoi până la clădirile majestuoase ale Universității, de-a lungul străzii splendide, unde marile case de cărămidă și căsuțele de lemn cu porticuri împodobite de coloane dorice visau în mijlocul curților largi și al grădinilor uriașe.

Căruciorul lui fusese plimbat și pe Congdon Street, puțin mai jos pe coastă, unde toate casele din partea de răsărit erau construite pe terase înalte; ele erau, în general, mult mai vechi decât cele din vârful dealului, căci orașul crescuse de jos în sus. Doica avea obiceiul să se așeze pe una din băncile de pe Prospect Terrace, ca să pălăvrăgească cu agenții de poliție; iar una din primele amintiri ale copilului era cea a unui ocean nedeslușit de clopotnițe, domuri, acoperișuri, coline îndepărtate pe care-l zărise de pe acea terasă, într-o după-amiază de iarnă, scăldat într-o lumină violetă și profilându-se pe un asfințit apocaliptic de rosuri, auriuri, nuanțe de mov și de verde.

Când Charles crescuse, se aventură din ce în ce mai jos pe coastele acestui deal abrupt, ajungând de fiecare dată în părțile mai vechi și mai ciudate ale orașului. Cobora prudent panta aproape verticală de pe Jenken Street până la colțul cu Benefit Street; acolo găsea o casă veche de lemn, cu ușa împodobită cu pilaștri ionici și, alături, marea casă a judecătorului Durfee, ce încă păstra câteva rămășițe ale defunctei ei splendori. Locul se transforma încet, încet în maidan, dar ulmii gigantici îi dăruiau frumusețea umbrei lor și copilului îi plăcea să rățăcească spre sud, de-a lungul clădirilor de dinainte de revoluție, cu coșuri înalte și cu portaluri clasice.

Spre apus, colina cobora în pantă abruptă până în vechiul cartier Town Street, construit pe malul râului în 1636. Acolo se încălceau nenumărate ulicioare cu case îngrămădite unele peste altele; și, cu toată atracția pe care o exercitau asupra tânărului Ward, el șovăi multă vreme înainte să se aventureze pe acolo, de frică să nu dea peste cine știe ce spaime necunoscute. Prefera să străbată iarăși Benefit Street, trecând prin fața hanului dărăpănat *Bila de aur*, unde locuise o dată Washington. Pe Meeting Street privea împrejur; spre răsărit vedea scara de piatră cu care se continua drumul, ca să se poată urca panta; spre apus, zărea

¹ George I (1660-1727) rege al Angliei (1714-1727), George II (1683-1760) fiul precedentului, rege al Angliei (1727-1760), George III (1738-1820) nepotul lui George I, rege al Angliei (1760-1820), George IV (1762-1830) fiul precedentului, rege al Angliei (1820-1830).

vechea școală cu ziduri de cărămidă, așezată în fața străvechiului han *Capul lui Shakespeare*, unde se tipărea, înainte de revoluție, *Gazeta din Providence*. După ea venea prima biserică baptistă, din 1775, cu minunata ei clopotniță construită de Gibbs. În locul acela și în direcția sudului cartierul devenea mai respectabil; dar vechile străduțe se prăvăleau mai departe pe pantă, spre apus: spectrale, cu mulțime de acoperișuri ascuțite, ulicioarele se afundau în haosul de descompunere atotstăpânitoare al vechiului port cu debarcadere de

lemn putrezit, cu magazine cu de-ale mării, cu geamuri murdare și cu populația lui poliglotă, plină de vicii sordide.

Pe măsură ce creștea și căpăta curaj, tânărul Ward se aventura în acest vârtej de case gata să se prăbușească, de ferestre sparte, de balustrade rupte, de chipuri întunecate și de mirosuri de nedescris. Între South Main Street și South Water Street trecea pe lângă bazinele în care veneau încă să ancoreze ceva vapoare; apoi, luând-o spre nord, ajungea la piața vastă de la Podul Mare, unde Casa Negustorilor, construită în 1773, se înalță și astăzi solid pe arcadele ei venerabile. Acolo se oprea să contemple frumusețea uluitoare a vechiului oraș cu nenumărate clopotnițe, întinzându-se pe deal, încoronat de cupola nouă a templului sectei Christian Science, cum e încoronată Londra de cupola bisericii Saint Paul. Îi plăcea mai ales să vină aici târziu după-amiaza, când soarele în asfințit aurește cu razele sale Casa Negustorilor și acoperișurile îngrămădite pe deal, dăruind un farmec magic cheiurilor la care ancorau altădată vasele venite din India. Se afunda în contemplație până la ameteală, iar după scăpătatul soarelui se întorcea acasă, urcând străduțele strâmte, unde la ferestre începeau să licărească luminițe galbene.

Câteodată umbla în căutare de contraste puternice. Își consacra jumătate din plimbare cartierelor coloniale de la nord-vestul casei sale, în locul în care dealul cobora până la Stampers Hill, în ghetoul și cartierul de negri adunate în jurul pieței de unde pleca altădată diligenta de Boston; iar cealaltă jumătate îl ducea în fermecătorul cartier de sud, străbătut de străzi minunate: George Street, Benevolent Street, Power Street, Williams Street, unde dăinuie neschimbate frumoasele locuințe cu grădini înverzite, înconjurate de ziduri. Aceste plimbări, adăugate studiilor făcute cu silință, explică știința arheologiei ce a sfârșit prin a alunga lumea modernă din mintea lui Charles Ward; și putem să înțelegem, astfel, natura solului pe care a căzut, în acea fatală iarnă din 1919 — 1920, sămânța ce urma să dea un fruct atât de înspăimântător.

Doctorul Willett e sigur că, până la această dată, nu exista nici un element morbid în studiile și cercetările tânărului. Privea cimitirele cu un interes pur istoric și era lipsit de orice instinct violent. Apoi treptat, s-a petrecut în el o metamorfoză stranie după ce a descoperit printre strămoșii lui din partea mamei pe un anumit Joseph Curwen, venit din Salem², care fusese înzestrat cu o

² Oraș în Statele Unite, celebru pentru procesele intentate unor persoane învinuite de

longevitate surprinzătoare și era eroul unor întâmplări stranii.

Străbunul lui Ward, Welcome Potter, luase în căsătorie în 1785 pe o anume "Ann Tillinghast, fiică a Doamnei Eliza, ea însăși fiică a căpitanului James Tillinghast"; numele tatălui nu figura în documentele de familie. La sfârșitul anului 1918, examinând un volum manuscris din arhivele municipale, tânărul genealogist descoperi o inscripție ce menționa o schimbare legală a numelui, prin care, în anul 1772, doamna Eliza Curwen, soția lui Joseph Curwen, își reluase, împreună cu fiica ei Ann în vârstă de șapte ani, numele tatălui ei, căpitanul Tillinghast, dat fiind că *"numele Soțului devenise o Rușine publică, datorită celor aflate după moartea lui și care confirmau un vechi Zvon, căruia, ca Soție credincioasă, refuzase să-i dea crezare până când nu a fost dovedit atât de categoric, încât nu mai încăpea nici o îndoială"*. Această inscripție a fost descoperită ca urmare a dezlipirii întâmplătoare a două foi prinse cu grijă una de alta.

Charles Ward înțelese pe loc că și-a găsit un strămoș necunoscut până atunci. Aceasta îl impresiona cu atât mai mult, cu cât auzise deja vagi zvonuri privitoare la acest personaj a cărui amintire părea să fi fost ștearsă din punct de vedere oficial.

Până în clipa aceea, Ward se mulțumise să schițeze ipoteze mai mult sau mai puțin fanteziste în privința bătrânului Joseph Curwen; dar, de cum descoperi legătura de rudenie ce-i unea, începu să adune sistematic toate datele pe care le putea găsi. Reuși mai presus de orice speranță: scrisori, memorii și jurnale intime, uitate în podurile caselor din Providence și din alte orașe, cuprindeau pasaje revelatoare pe care autorii lor judecaseră că nu merită să le distrugă. Dar documentele cele mai importante, cele care, potrivit spuselor doctorului Willett, au cauzat pierderea lui Ward, au fost găsite de tânăr în august 1919, în spatele panourilor de lemn de pe pereții unei case dărăpănate din Olney Court.

II

Antecedent și mârșăvie

1

Dacă ar fi să dăm crezare legendelor, zvonurilor și documentelor descoperite de Ward, Joseph Curwen era un om enigmatic, care inspira o spaimă nedeslușită. Fugise din Salem și se refugiase în Providence (liman al tuturor celor liberi, originali și disidenți) la începuturile marilor persecuții ale vrăjitoarelor; se temea să nu fie acuzat că practică magia, ca urmare a existenței singuraticice și a experiențelor lui chimice sau alchimice. Devenit cetățean liber al orașului Providence, el cumpără un teren de construcție în josul străzii Olney. Casa lui a fost construită pe

Stampers Hill³, la vest de Town Street, în locul ce a fost numit mai apoi Olney Court; în 1761 el înlocui această locuință printr-o alta, mult mai mare, ce dăinuie încă.

Mai întâi, cel mai bizar a părut că, din ziua sosirii sale, Joseph Curwen nu a dat câtuși de puțin semne de îmbătrânire. S-a făcut armator, a cumpărat debarcadere lângă golful Mile-End și a ajutat la reconstruirea Podului Mare în 1713; dar a păstrat mereu aceeași înfățișare a unui om de treizeci spre treizeci și cinci de ani. Pe măsură ce anii treceau, această însușire neobișnuită a atras atenția generală. Curwen s-a mulțumit să explice că era urmașul unor strămoși deosebit de viguroși și că simplitatea vieții pe care o ducea îi îngăduia să-și economisească forțele. Locuitorii din Providence, neînțelegând prea bine cum se împacă noțiunea de simplitate cu drumurile inexplicabile încoace și încolo pe care le făcea" negustorul, și cu luminile ce-i ardeau toată noaptea la ferestre, căutară alte cauze bizarei tinereți și longevității sale. Cei mai mulți dintre ei socotiră că starea aceasta ieșită din comun provenea de la faptul că tot timpul mânua substanțe chimice. Se spuneau multe despre substanțele ciudate care-i veneau cu corăbiile de la Londra și din India sau pe care se ducea să le cumpere la Newport, Boston și New York. Când bătrânul doctor Jabez Bowen sosi de la Rehoboth și-și deschise farmacia de partea cealaltă a Podului Mare, sub însemnele Licornei și Mojarului, Curwen cumpără fără încetare de la el droguri, acizi și metale. Mai mulți bolnavi, închipuindu-și-l stăpân pe o minunată știință medicală, se duseră la el să-i ceară ajutorul; el îi încuraja în credința lor fără a se tulbura câtuși de puțin, dându-le poțiuni de o culoare bizară, dar s-a putut observa că leacurile sale administrate altora nu aveau nici un efect. În cele din urmă, când, după o jumătate de veac de ședere în oraș, Curwen nu păru să fi îmbătrânit cu mai mult de cinci ani, lumea începu să cârtească și să-i satisfacă dorința de singurătate pe care și-o manifestase dintotdeauna.

Diverse scrisori și jurnale intime din această epocă dau la iveală și alte motive pentru care oamenii începuseră să se teamă și să se ferească de Joseph Curwen ca de ciumă. Astfel, avea o pasiune bine cunoscută pentru cimitire, pe unde era zărit rătăcind la orice oră, deși nimeni nu l-a văzut vreodată dedându-se vreunui act de profanare. Pe drumul spre Pawtuxet avea o fermă, la care-și petrecea vara și unde se ducea adesea călare, ziua sau noaptea. De acest mic conac aveau grijă doi servitori. Erau o pereche de indieni Narragansett: soțul avea un chip tivit cu cicatrici ciudate; nevasta, respingătoare la vedere, avea, probabil, în vine sânge negru. Ghimirlia de lângă clădirea fermei adăpostea laboratorul lui Curwen. Hamalii care livrau flacoane, saci sau lăzi prin ușa mică din spate, povesteau despre creuzete, alambicuri și cuptoare văzute de ei în încăperea cu pereții înțesați de rafturi și spuneau pe șoptite că taciturnul alchimist va găsi, nu peste multă vreme, piatra

³ Hill — deal, colină în

filozofală. Vecinii cei mai apropiați, familia Fenner, declarau că se aud strigăte și urlete neconținute venind de la ferma lui Curwen. În afară de aceasta, era de mirare marele număr de animale ce treceau pe pajiște; într-adevăr, nu aveai nevoie de atâtea dobitoace pentru a aproviziona cu carne, lapte și lână un bătrân singuratic și cei doi servitori ai săi. Lucru tot atât de bizar, șeptelul nu era niciodată același, căci, în fiecare săptămână, se cumpărau noi turme de la fermierii din Kingstown. În sfârșit, umblau zvonuri urâte despre o clădire mare de piatră din cuprinsul fermei, cu ferestre mici ca niște deschizături înguste.

Hoinarii din piața Podului Mare aveau multe de zis despre casa de la Olney Court: nu despre frumoasa locuință construită în 1761, când Curwen trebuie să fi avut o sută de ani, ci despre modesta casuță de la început, cu mansardă fără ferestre, cu ziduri îmbrăcate cu șită, al cărui schelet a pus să fie ars după ce a dărâmat-o. De fapt, era mult mai puțin misterioasă decât ferma, dar luminile ardeau înăuntru în toiul nopții; ca servitori nu erau decât doi străini cu chipuri negricioase; menajera era o franțuzoaică incredibil de bătrână; la oficiu se livrau cantități extraordinare de hrană; în sfârșit, se făceau auzite voci ciudate purtând conversații secrete la ore neobișnuite.

În cercurile mai înalte ale societății din Providence, purtările lui Curwen erau, de asemenea, subiectul a numeroase discuții; căci, pe măsură ce noul venit pătrunsese în cercurile bisericești și negustorești ale orașului, făcuse cunoștință cu persoane distinse. Se știa că face parte dintr-o familie foarte bună, familia Curwen sau Carwen din Salem, binecunoscută în Noua Anglie⁴. S-a aflat că în tinerețe călătorise mult, că stătuse în Anglia și fusese de două ori în Orient. Când binevoia să vorbească, folosea limbajul unui englez cultivat. Dar, pentru cine știe ce motiv, nu-i plăcea tovărășia nimănui. Deși nu-și alungase niciodată vreun vizitator, dădea întotdeauna dovadă de o asemenea rezervă, că puțină lume găsea ceva de spus în fața lui.

Se ghicea în purtarea lui o aroganță sardonică, de parcă, după ce frecventase ființe mai puternice, ajunsese să-i considere pe toți oamenii niște nătărăi. Când doctorul Checkley, unul dintre cei mai inteligenți oameni ai timpului, a venit la Boston în 1738 pentru a prelua îndatoririle de rector la King's Church, n-a uitat să-l viziteze pe personajul despre care auzise atâtea. Dar, după foarte puțin timp, s-a retras, căci deslușise în vorbele gazdei sale ceva sinistru.

Charles Ward îi declară într-o seară tatălui său că ar plăti scump ca să afle ce-i putuse spune ecleziastului misteriosul bătrân; din păcate, toți autorii de jurnale intime din vremea aceea povestesc despre sila doctorului Chechley de a repeta cele auzite. Omul acesta cumsecade fusese groaznic de răvășit de discuție și de-atunci nu se putuse gândi niciodată la Joseph Curwen fără să-și piardă veselia binecunoscută.

⁴ Nume dat celor șase state americane care corespund coloniilor engleze fondate în secolul XVII: Maine, New Hampshire, Vermont, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut

Un alt om cultivat l-a evitat pe neprietenosul pustnic pentru motive mai precise. În 1746 domnul John Merritt, un englez destul de copt ca vârstă, cu înclinații științifice și literare, sosi de la Newport și se instala la Providence, unde își construiește un conac "frumos în locul unde este astăzi centrul cartierului rezidențial. Trăia pe picior mare (a fost primul care a avut trăsură și servitori în livrea) și se mândrea grozav cu luneta lui, cu telescopul și cu splendida bibliotecă de cărți englezești și latine. Auzind că Joseph Curwen are cea mai bogată bibliotecă din oraș, nu întârzie să-l viziteze și fu întâmpinat destul de cordial. Admirația față de rafturile burdușite ale gazdei sale, care, în afară de clasicii greci, latini și englezi, conțineau și un remarcabil arsenal de opere filozofice, matematice, științifice, de autori ca Paracelsus, Agricola, van Helmont, Sylvius, Glauber, Boyle, Boerhaave, Becher și Stahl, făcu să fie invitat să viziteze ferma și laboratorul, ceea ce Curwen nu oferise nimănui, niciodată.

Domnul Merritt a spus întotdeauna că nu a văzut nimic cu adevărat oribil la ferma din Pawtuxet Road⁵, dar a declarat că titlurile volumelor tratând despre magie, alchimie și teologie fuseseră de ajuns ca să-i inspire o adevărată repulsie. Această colecție bizară cuprindea toți cabaliștii, demonologii și magicienii cunoscuți și constituia o adevărată comoară de știință alchimică și astrologică. Era acolo volumul *Hermes Trismegistul* în ediția Ménard, *Turba Philosopharum, Liber Investigationis* de Geber, *Cheia înțelepciunii* de Artephous, *Zohar-ul*, *Albertus Afagnus* de Peter Jamm, *Ars magna et ultima* de Raymond Lully în ediția Zetzner, *Thesaurus Chemicus* de Roger Bacon, *Clavis Alchimiae* de Fludd, *De Lapide Philosophico* de Trithemius. Lucrările evreilor și arabilor din evul mediu erau foarte numeroase și domnul Merritt păli când, luând un volum frumos cu eticheta *Quanoon-e-Islam* observă că era, în realitate, *Necronomicon*-ul arabului dement Abdul Alhazred, carte interzisă despre care circulaseră zvonuri monstruoase cu câțiva ani înainte, când fuseseră descoperite rituri imposibil de numit în sătucul de pescari Kingsport din Massachussetts.

Dar, lucru ciudat, demnul domn Merritt a fost impresionat cel mai mult de un amănunt neînsemnat. Pe vechea masă de acaju era pus un exemplar foarte vechi din Borellus, adnotat și subliniat de mâna lui Curwen. Cartea era deschisă la mijloc și un paragraf subliniat de mai multe ori cu pana atrase atenția vizitatorului. Lectura acestor câteva rânduri îi produse o tulburare de nedescris. Și le-a amintit până la sfârșitul zilelor și le-a transcris cuvânt cu cuvânt în jurnalul lui intim. Iată-le:

"Sărurile esențiale ale Animalelor se pot prepara și păstra în așa fel încât un Om ingenios să poată avea o întreagă Arcă a lui Noe în Cabinetul său și să facă să răsară, după voie, frumoasa Formă a unui Animal, pornind de la cenușile lui; și printr-o asemenea metodă, aplicată Sărurilor esențiale ale Pulberii

⁵ Drumul spre Pawtuxet (1. engl), Pawtuxet fiind un sat.

omenești, un Filozof poate, fără nici un fel de Necromanție criminală, să reînvie Forma unuia dintre Strămoșii săi defuncți, pornind de la Pulberea Corpului său incinerat"

Cele mai urâte lucruri despre Joseph Curwen se povesteau lângă port, în partea de sud a Town Street-ului. Marinarii sunt oameni superstițioși: mateloții aspri de pe corăbiile ce transportau sclavi negri, de pe vasele de pirați și de pe marile brickuri ale familiilor Brown, Crawford și Tillinghast își făceau pe furis semnul crucii când îl vedeau pe bătrânul zvelt și adus de spate, cu părul blond, cu înfățișarea atât de tânără, intrând în antrepozitul lui de pe Doubloon Street sau stând de vorbă cu căpitanii ori cu reprezentanții armatorilor pe cheiul de-a lungul căruia se legănu corăbiile. Comisii și căpitanii navelor lui se temeau de el și-l urau; echipajele lui erau formate din metiși din La Havana, Martinica sau Port-Royal. Faptul că își înlocuia foarte des marinarii constituia motivul principal al fricii inspirate de bătrân. Un echipaj cobora pe mal și unii dintre membrii săi erau însărcinați cu un comision oarecare; când se suna adunarea, lipseau întotdeauna unul sau doi oameni. Or aproape toți dispăruții primiseră ordinul de a se duce la ferma de pe Pawtuxet Road și nimeni nu uitase amănuntul acesta. Cu trecerea vremii, Curwen găsi din ce în ce mai greu marinari pentru corăbii. De fiecare dată dezertau câțiva dintre ei, după ce auziseră bârfele de pe cheiurile din Providence, și înlocuirea lor se făcea mereu mai anevoios.

În 1760 Joseph Curwen devenise un adevărat paria, bănuț de cârdășie cu diavoli, alianță ce părea cu atât mai amenințătoare, cu cât nu putea fi nici numită, nici înțeleasă, nici dovedită. Cazul soldaților dispăruți în 1758 reuși să înfurie oamenii de-a binelea. În anul acela, în lunile martie și aprilie, două regimente regale aflate în drum spre Noua Franță⁶ au fost încartiruite la Providence, unde numărul ostașilor s-a împuținat în chip inexplicabil. S-a observat că Joseph Curwen avea obiceiul să stea la taclale cu acești străini în tunică roșie și, când dispărură mai mulți dintre ei, oamenii își aduseră aminte de ceea ce se întâmpla cu echipajele armatorului. Nimeni nu poate spune ce s-ar fi întâmplat dacă regimentele ar fi rămas acolo mai mult timp.

Cu toate acestea, afacerile negustorului prosperau. Avea monopol asupra piperului negru, salpetrului și scorțișoarei și era cel mai mare importator de aramă, indigo, bumbac, lână, sare, fier, hârtie și mărfuri de tot felul. Prăvăliașii alde James Grun, cu firma *Elefantul*, Russel de la *Vulturul de Aur*, de pe cealaltă parte a Podului Mare sau Clark și Nightingale de la *Tigaia*, lângă *Cafeneaua Nouă*, se aprovizionau aproape numai de la el. În sfârșit, legăturile și contactele cu distilatorii din partea locului, cu lăptarii, cu crescătorii de cai indieni și cu fabricanții de lumânări din Newport îl situau printre primii exportatori ai coloniei.

Deși era alungat din viața publică, nu-i lipsea un anumit simț civic. Când casa guvernatorului a fost distrusă de un incendiu, el a

⁶ Nume dat în secolul XVII posesiunilor franceze din Canada

participat cu generozitate la reconstrucția ei, în 1761. În același an și-a dat obolul la reclădirea Podului Mare, după furtuna din octombrie. A înlocuit multe dintre cărțile distruse când a ars biblioteca municipală. În sfârșit, în ziua când unii dintre credincioși; s-au despărțit de biserica în care slujea doctorul Cotton și au fondat biserica diaconului Snow, Curwen li s-a alăturat. Zelul lui religios a scăzut după puțină vreme, dar, când s-a văzut condamnat la o izolare ce-l ducea la ruină, a început din nou să cultive pietatea.

2

Spectacolul acestui om ciudat, cu chipul livid, arătând abia de patruzeci de ani și, cu toate acestea, bătrân de peste un veac, încercând să scape de valul de teamă și ură abătut asupra lui, părea totodată patetic și vrednic de dispreț. Dar puterea bogăției și a anumitor gesturi este atât de mare, încât antipatia publică față de el scăzu puțin, mai ales atunci când marinarii lui încetară brusc să mai dispară. În plus, n-a mai fost văzut umblând prin cimitire și zvonurile despre zgomotele sinistre ce se auzeau din ferma de la Pawtuxet Road s-au împutinat. A continuat să-și aprovizioneze casa cu cantități considerabile de hrană și să-și cumpere mereu alte turme de animale; dar, înainte ca Charles Ward să-i examineze registrele de socoteli, nimeni nu s-a gândit să facă o comparație neliniștitoare între marele număr de negri din Guineea, pe care i-a importat până în 1766 și numărul mic al același negri pentru care avea acte de vânzare fie către negustorii de sclavi de la Podul Mare, fie către plantatorii din regiunea Narragansett.

Desigur, această cuminenție târzie nu făcu mare impresie. Oamenii continuau să-l evite pe Curwen cu neîncredere, iar el înțelese că, în felul acesta, afacerile i se vor ruina repede. Studiile și experiențele lui, oricare ar fi fost natura lor, făceau necesare, probabil, venituri considerabile; în afară de aceasta, schimbarea locului de reședință nu i-ar fi folosit la nimic, căci l-ar fi făcut să piardă toate avantajele situației sale comerciale. Judecata îl îndemna să-și îmbunătățească relațiile cu locuitorii orașului, astfel încât prezența lui să nu mai fie un semnal pentru încetarea conversațiilor, pentru scuze neconvingătoare de plecare și pentru o atmosferă de jenă generală. Și comisii lui îi pricinuiau multe griji, căci erau niște nepricopsiți pe care nimeni altul nu voia să-i angajeze. Cât despre căpitani și secunzii de pe corăbiile lui, nu lucrau pentru el decât dacă reușea să exercite o anumită presiune asupra lor fie printr-o ipotecă, fie printr-o poliță, fie prin informații precise despre viața lor privată. Dacă putem crede jurnalele intime ale vremii, în mai multe cazuri Curwen a dat dovadă de o putere cu adevărat magică în descoperirea secretelor de familie, folosite în scopuri greu de mărturisit. În decursul ultimilor cinci ani ai vieții sale s-ar părea că numai prin conversații nemijlocite cu oamenii morți demult ar fi putut căpăta informațiile pe care era gata

oricând să le dea pe față, foarte volubil.

Cam în acea vreme, vicleanul negustor găsi o modalitate supremă de a-și recăpăta locul în comunitate. Hotărî să ia în căsătorie o fată a cărei situație socială ar fi făcut imposibil ostracismul ce îl lovea. Poate că dorința lui de căsătorie avea și motive mai profunde; rațiuni atât de străine sferei noastre, încât numai documentele descoperite la o sută cincizeci de ani după moartea lui au îngăduit să li se bănuiască existența; dar nu se va ști niciodată nimic sigur despre aceasta. Dându-și seama că o indignare ar provoca dacă ar face curte unei fete după obicei, el căută o candidată cu părinți asupra cărora să poată exercita o presiune suficientă; lucru foarte greu, căci voia ca viitoarea lui soție să aibă o mare frumusețe, o educație perfectă și o poziție socială ireproșabilă. În cele din urmă, alegerea căzu asupra fiicei unuia dintre cei mai buni căpitani ai vaselor sale, numit Dutie Tillinghast, un văduv de foarte bună familie și cu o reputație nepătată, care, din lipsă de bani, se afla cu totul sub dominația lui Curwen. După o întrevedere furtunoasă cu armatorul, marinarul își dădu consimțământul la această unire monstruoasă.

Eliza Tillinghast, la acea vreme în vârstă de optsprezece ani, fusese crescută pe cât de bine o îngăduiseră veniturile modeste ale tatălui ei. Nu numai că urmase cursurile școlii Stephen Jackson, dar învățase și toate artele vieții casnice. De la moartea mamei ei, răpusă de vărsat negru în 1757, ținea singură casa, ajutată numai de o servitoare. Trebuie să fi avut o explicație foarte neplăcută cu tatăl ei în legătură cu căsătoria pe care i-o impunea, dar nici un document scris nu face vreo mențiune despre aceasta. Se știe sigur că a rupt logodna cu tânărul Ezra Weeden, prim-locotenent pe nava *Enterprise*, și că unirea ei cu Joseph Curwen a fost oficiată la 7 martie 1767 în biserica baptistă, în prezența personalităților celor mai de seamă ale orașului. *Gazette* a menționat căsătoria într-o relatare foarte scurtă, care pare să fi fost ruptă sau tăiată din numerele de jurnal ce s-au păstrat. Ward a găsit un singur ziar intact, după lungi cercetări în arhivele unui colecționar celebru. Nota era redactată în termenii următori.

Lunea trecută, Domnul Joseph Curwen, neguțător din acest Oraș, a luat în căsătorie pe Domnișoara Eliza Tillinghast, fiică a căpitanului Dutie Tillinghast, tânără care, pe lângă Frumusețe, este înzestrată cu adevărata Virtute în stare să onoreze Starea căsniciei și să facă să-i dăinuie Calitatea.

Corespondența Durfee-Arnold, descoperită de Charles Ward în colecția lui Melville F. Peters din George Street, aruncă o lumină vie asupra indignării trezite de această căsătorie nepotrivită. Totuși, influența socială a lui Tillinghast rămânea neschimbată și, din nou, Joseph Curwen primi vizita unor oameni pe care, în alte împrejurări, n-ar fi reușit niciodată să-i facă să-i treacă pragul casei. Deși n-a fost primit de toată lumea, a încetat să mai fie ținta

excluderii generale. Comportarea ciudatului mire față de soția lui uimi pe toată lumea. În casa nouă din Olney Court n-a mai avut loc nici o manifestare supărătoare și, deși Curwen se ducea foarte des la fermă (unde n-a luat-o niciodată pe soția lui), purtarea i-a devenit aproape normală. O singură persoană îi arăta o dușmănie fără leac: Ezra Weeden, tânărul ofițer de marină a cărui logodnă cu Eliza Tillinghast fusese ruptă cu atâta brutalitate. Jurase public că se va răzbuna și îl spiona pe Curwen cu o încăpățănare plină de ură, ce nu prezicea nimic bun pentru fericitul lui rival.

La 7 mai 1765 s-a născut Ann Curwen. A fost botezată de reverendul John Graves, de la King's Church (soțul și soția fiind, respectiv, congregaționalist și baptistă, adoptaseră de comun acord biserica episcopală pentru fiica lor). Nașterea nu e amintită în majoritatea documentelor bisericești și municipale în care ar trebui să figureze, iar Charles Ward o descoperi cu foarte mare greutate. Pentru aceasta a trebuit să poarte o corespondență cu moștenitorii doctorului Graves care, ca un fidel supus al regelui ce era, luase cu el un *duplicatum* al registrelor parohiale când își abandonase păstoria, în momentul revoluției. Ward s-a adresat acestei surse, întrucât știa că străbuna lui, Ann Tillinghast Potter aparținuse bisericii episcopale.

Puțin timp după nașterea fiicei lui, eveniment pe care-l întâmpină cu un entuziasm ce contrasta cu obișnuita lui răceală, Curwen hotărî să pozeze pentru un portret. L-a comandat unui scoțian plin de talent, numit Cosmo Alexander, ce locuia pe atunci la Newport. Se spune că imaginea a fost pictată pe un panou din bibliotecă, în casa din Olney Court. În perioada aceea, negustorul dădu semne ale unei distracții neobișnuite și-și petrecu mai tot timpul la ferma din Pawtuxet Road. Părea a fi căzut pradă unei agitații stăpânite, ca și cum ar fi fost în așteptarea unui eveniment fenomenal sau în preajma unei descoperiri stranie din domeniul alchimiei.

Nu înceta să se prefacă foarte interesat de viața comunității și nu pierdea nici o ocazie să ridice nivelul cultural al orașului. În 1763 îl ajută pe Daniel Jenckes să-și deschidă librăria și, după aceea, deveni cel mai bun client al ei. La fel, dădu un ajutor financiar substanțial ziarului *Gazette*, care apărea în fiecare miercuri la hanul *Capul lui Shakespeare*. În politică s-a arătat un partizan vehement al guvernatorului Hopkins, împotriva partidului lui Ward (foarte puternic la Newport, rivalul orașului Providence). Dar Ezra Weeden, care-l supraveghea îndeaproape, batjocorea cu cinism această activitate de fațadă și jura că ea ascunde legături odioase cu cele mai negre abisuri ale iadului. De fiecare dată când era pe uscat, tânărul petrecea nopți întregi în preajma cheiurilor, ținând o barcă pregătită atunci când vedea luminile strălucind în antrepozitele lui Curwen și urmărind bărcuța care, uneori, se îndepărta pe furiș în golf. Mai stătea și la pândă, uneori, lângă ferma din Pawtuxet Road și o dată a fost mușcat groaznic de câinii pe care cei doi servitori i-au asmuțit asupra lui.

În iulie 1766 s-a produs ultima metamorfoză a lui Joseph Curwen. A fost foarte bruscă și observată de toți locuitorii orașului. Expresia de așteptare făcu loc unui aer de triumf entuziast. Negustorul părea că se stăpânește cu greu să nu se laude în public cu ceea ce descoperise, aflase sau făcuse; dar, după cât se vede, nevoia de a păstra secretul a fost mai puternică decât dorința de a-și împărtăși bucuria, căci nu a dat niciodată nici un fel de explicație. Atunci a început sinistrul savant să-i uimească pe oameni cu cunoștințe despre fapte pe care numai strămoșii lor defuncți ar fi putut să i le transmită.

Dar activitățile clandestine ale lui Curwen nu încetară numai pentru atât. Din contră, păru să se extindă, așa încât grija afacerilor lui căzu din ce în ce mai mult pe spatele căpitanilor legați de el prin lanțurile fricii. Delăsă cu totul comerțul cu sclavi sub pretextul că beneficiile se micșorează pe zi ce trece. Își petrecea cât mai mult timp la fermă și, după unele zvonuri, putea fi găsit uneori în preajma cimitirelor. Ezra Weeden, deși îl spiona doar pe perioade scurte și intermitente, din pricina călătoriilor sale pe mare, era mai încăpățânat decât țăranii și orășenii: astfel că supuse treburile lui Curwen unei supravegheri fără precedent. Unele manevre bizare ale vaselor negustorului fuseseră considerate ca normale într-o epocă în care toți coloniștii păreau hotărâți să lupte împotriva legii asupra zahărului, ce pune piedici unui comerț important. Contrabanda era lucru banal în golful Narragansett, unde noaptea erau debarcate tot felul de încărcături ilicite. Dar Weeden, după ce urmări de mai multe ori barcazurile și cuterele care se îndepărtau într-ascuns de bazinele de lângă Town Street, căpătă curând certitudinea că Joseph Curwen nu avea doar grija de a se feri de navele înarmate ale Majestății Sale. Înainte de metamorfoza din 1766, cele mai multe dintre ambarcațiunile lui aduceau negri înlănțuiți, ce erau debarcați într-un punct al malului chiar la nord de satul Pawtuxet și erau duși apoi la fermă, unde erau închiși în enorma clădire de piatră ale cărei ferestre se reduceau la niște deschizături înguste. Începând din iulie 1766, Curwen încetă să mai importe sclavi și, o bucată de vreme, navigația de noapte se opri și ea. Apoi, cam prin primăvara lui 1767, barcazurile și cuterele începură iar să iasă din bazine; dar acum mergeau foarte departe în golf, până la Nanquit Point, unde preluau încărcături de pe corăbii străni, deosebit de mari. Apoi, marinarii lui Curwen transportau aceste încărcături până la fermă, unde le descărcau în clădirea de piatră folosită altădată ca închisoare pentru sclavi; ele erau formate aproape în întregime din lăzi dintre care unele, grele și lungi, semănau foarte tare cu niște sicrie.

Weeden pândeia ferma cu stăruință. Rareori lăsa să se scurgă o săptămână fără să facă o expediție nocturnă, exceptând perioadele

în care zăpada acoperea pământul și i-ar fi păstrat urma pașilor. Ca să-și asigure veghea și în timp ce era pe mare, ceru ajutorul unui prieten de cârciumă, numit Eleazar Smith. Ar fi putut amândoi să răspândească zvonuri extraordinare. N-au făcut-o, pentru că au judecat că orice publicitate ar fi atras atenția prăzii lor și i-ar fi împiedicat să meargă mai departe. Or ei doreau să afle mai multe înainte să treacă la acțiune. Probabil că au aflat lucruri cu adevărat înspăimântătoare, și Charles Ward le-a spus adesea rudelor sale cât îi pare de rău că Weeden își arsesese carnetele de note. Tot ce se știe despre descoperirile lor vine din jurnalul intim, destul de dezlânat, al lui Eleazar Smith și din unele scrisori din vremea aceea; din aceste documente reiese că ferma era doar învelișul exterior al unei formidabile amenințări, de a cărei întindere nu-ți poți da seama cu claritate.

Weeden și Smith se convinseseră curând că pe sub pământ se întindea un șir de tuneluri și catacombe unde trăiau numeroși servitori, în afară de bătrânul indian și de nevastă-sa. Casa propriu-zisă era o veche locuință de la începutul secolului al XVII-lea, cu căminuri enorme și cu ferestre zăbrelete; laboratorul se găsea într-o clădire mică, expusă spre nord. Această clădire era izolată de celelalte; totuși, judecând după vocile care se auzeau uneori dinăuntru, se putea ajunge acolo prin căile subterane. Până în 1766, vocile acestea erau doar murmure sau strigăte ale sclavilor, însoțite de ciudate invocări psalmodiate. După această dată, vocile se schimbă într-un fel ce te înfiora: posomorâte răspunsuri afirmative, explozii de furie frenetică, gemete imploratoare, gâfâituri avide, strigăte de protest. Ele se exprimau în diferite limbi, cunoscute toate lui Curwen, care rostea cu asprime amenințări sau reproșuri.

Uneori, păreau să fie mai mulți oameni în casă: Curwen, câțiva prizonieri și paznicii acestor captivi. Unele voci se exprimau în limbi pe care nici Weeden, nici Smith nu le auziseră niciodată, cu toate că erau familiarizați cu porturile străine. Conversațiile semănau întotdeauna cu un fel de interogatoriu: s-ar fi zis că Joseph Curwen smulgea informații unor prizonieri înspăimântați sau răzvrățiți.

Weeden n-a putut nota decât anumite fraze din dialogurile în engleză, franceză sau spaniolă. În afară de convorbirile în care se discuta despre treburile din trecut ale familiilor din Providence, majoritatea întrebărilor și a răspunsurilor se referea la subiecte istorice sau științifice, câteodată aparținând unui trecut foarte îndepărtat. Într-o zi, de exemplu, un personaj, ce trecea alternativ de la furie la morocăneală, a fost interogat în limba franceză despre masacrarea Prințului Negru la Limoges, în 1370, ca și cum, dintr-un motiv secret, prizonierul ar fi trebuit să știe aceste lucruri. Curwen îl întrebă pe captiv dacă ordinul fusese dat din cauza Semnului Țapului, descoperit pe altarul criptei romane a catedralei, sau pentru că Omul Negru din Haute-Vienne rostise Cele Trei Cuvinte. Nereușind să capete un răspuns, inchizitorul recurse

probabil la metode extreme, căci se auzi un țipăt formidabil, urmat de o tăcere adâncă și apoi de o bufnitură.

Ferestrele fiind întotdeauna astupate cu perdele grele, nici una dintre aceste convorbiri nu a avut martori oculari. Într-o noapte totuși, în timpul unui discurs într-o limbă necunoscută, Weeden văzu apărând pe o perdea o umbră care îl înfricoșă. Ea îi aduse aminte de un personaj dintr-un spectacol de marionete prezentat în toamna anului 1764, la Hacher's Hali, de un păpușar venit din Germantown, Pennsylvania, și care se intitula *Vedere a Celebrei Cetăți a Ierusalimului, în care sunt reprezentate Ierusalimul, Templul lui Solomon, Tronul său Regal, celebrele Turnuri și Coline; la fel și Chinurile Domnului Nostru de la Grădina Ghetsemani până la Crucea de pe Golgotha*. În noaptea aceea spionul, lipit de fereastra sălii din față, unde avea loc convorbirea, tresări atât de tare, încât îi alarmă pe cei doi servitori indieni, care asmuțiră câinii asupra lui. După aceea nu s-a mai auzit niciodată vorbindu-se în casă, iar Weeden și Smith traseră concluzia că magicianul își mutase terenul de activitate în regiunile subterane.

Existența subteranelor era dovedită de mai multe detalii. Din pământ, în locuri îndepărtate de orice locuință, se auzeau uneori strigăte și gemete înăbușite. În afară de asta, s-a descoperit o ușă masivă de stejar încastrată într-o arcadă de zidărie, care dădea acces la cavernele scobite în deal; ușa se afla lângă malul apei, ascunsă de tufișuri, în locul unde coasta dealului coboară în pantă abruptă până în valea râului Pawtuxet. Weeden nu putea să știe când și cum fuseseră construite aceste catacombe; dar insistă adesea asupra faptului că muncitorii puteau ușor să ajungă acolo fără să-i vadă nimeni, venind pe râu. Chiar așa, Joseph Curwen îi pune pe mateloții lui să facă treburi foarte ciudate! în timpul marilor ploi din primăvara lui 1769, cei doi spioni pândiră cu luare-aminte malul povârnit al râului, să vadă dacă nu cumva apele vor da la iveală vreun secret subteran. Răbdarea lor a fost recompensată de spectacolul unor mari grămezi de oase omenеști și de animale în unele locuri ale malului, unde ploile săpaseră adevărate râpe. Desigur, lucrul putea părea normal în apropierea unei ferme care se ocupa de creșterea animalelor, într-un colț de țară unde se găseau nenumărate cimitire vechi indiene; dar Weeden și Smith ajunseră la concluzii cu totul diferite.

În ianuarie 1770, în vreme ce cei doi tineri se mai întrebau încă ce trebuia să creadă și ce să facă, se produse incidentul cu nava *Fortaleza*. Exasperat de incendiul criminal ce distrusese vasul de pază a coastei *Liberty*, de la Newport, amiralul Wallace, comandantul flotei vămilor, dăduse ordin să se întărească supravegherea navelor străine. În această împrejurare, într-o zi, în zori, goleta *Cygnets*, sub ordinele căpitanului Harry Leshe, captură, după o scurtă urmărire, nava *Fortaleza*, din Barcelona, căpitan Manuel Arruda; nava venea din Cairo și se îndrepta spre Providence. Când s-a făcut controlul vasului, s-a constatat cu uimire că încărcătura lui se compunea în exclusivitate din mumii

egiptene adresate unui "Matelot A.B.C." care trebuia să vină să le preia cu un barcaz, în larg, în dreptul lui Nanquit Point; căpitanul Arruda refuză să dezvăluie identitatea "Matelotului A.B.C.". Tribunalul maritim din Newport se trezi la mare strâmtoare, căci, pe de o parte, încărcătura nu era alcătuită din marfă de contrabandă, dar, pe de altă parte, *Fortaleza* intrase ilegal în apele teritoriale. Până la urmă, s-a făcut un compromis: vasul a fost eliberat cu interdicția de a ancora în apele Rhode Island-ului. După aceea, a mai fost văzut în vecinătatea portului din Boston, dar n-a intrat vreodată pe față în port.

Acest incident bizar nu putu să nu atragă atenția locuitorilor din Providence; mai mulți dintre locuitorii săi făcură legătura între mumiile de pe *Fortaleza* și Joseph Curwen. Studiile și experiențele sinistrului bătrân fiind cunoscute de toată lumea, la fel ca și gustul lui morbid pentru cimitire, părea să fie singurul cetățean al orașului căruia lugubra încărcătură i-ar fi putut fi adresată. Ca și cum ar fi ghicit această opinie, bătrânul negustor avu grijă să discute în mai multe rânduri despre valoarea chimică a balsamurilor ce se găsesc în mumii, crezând poate că ar putea astfel să dea acestei afaceri un aspect oarecum normal, fără să admită totuși că ar fi luat parte la ea. Cât despre Weeden și Smith, firește că ei își închipuiau cele mai extravagante teorii cu putință asupra lui Joseph Curwen și a monstruoaselor lui lucrări.

Primăvara următoare căzură din nou ploii îmbelșugate și cei doi tineri supraveghează stăruitor malul râului, în spatele fermei. Mari porțiuni de pământ au fost luate de ape, au fost dezvelite oseminte, dar cei ce pândeau n-au văzut nici o cavernă subterană. Cu toate acestea, în satul Pawtuxet, la o milă în aval de fermă, s-a răspândit un zvon neobișnuit. Pașnicii pescari ale căror bărci erau ancorate în micul port toropit, nu departe de podet, afirmă că văzuseră trupuri plutind pe apă; apăruseră doar un minut, în timp ce cădeau pe cataracte. Desigur, Pawtuxet este un râu lung, care șerpuiește prin mai multe regiuni populate unde sunt cimitire din belșug, iar ploile fuseseră torențiale. Dar pescarii au fost neplăcut impresionați de privirea de nebun a unuia dintre cadavre, în momentul când a fost aruncat de curent în josul cataractei, ca și de țipătul stins scos de un altul care, judecând după starea lui, ar fi trebuit să fie cu desăvârșire incapabil să strige. Auzind vestea, Smith, în lipsa lui Weeden, se grăbi să meargă să examineze malul în spatele fermei, unde bănuia că s-a produs o surpare însemnată. Cu toate acestea, nu văzu nici urmă de vreo deschizătură, căci avalanșa în miniatură formase un zid de pământ și de arbuști dezrădăcinați.

În toamna lui 1770, Weeden hotărî că venise momentul să împărtășească și altora descoperirile sale, întrucât dispunea de o înlănțuire precisă de fapte și de un martor ocular gata să garanteze

că nu gelozia și dorința de răzbunare îi înfierbântaseră imaginația. Îl luă de prim-confident pe căpitanul vasului *Enterprise*, James Matthewson, care nu numai că-l cunoștea îndeajuns ca să nu se îndoiască de adevărul spuselor lui, dar avea și destulă influență în oraș pentru a fi ascultat cu respect. Discuția avu loc într-o sală a cârciumii lui Sabin, lângă port, în prezența lui Smith, iar căpitanul Matthewson păru foarte impresionat de declarațiile primului său locotenent. Ca și toți ceilalți locuitori din Providence, avea bănuieli urâte cu privire la Curwen; n-avea nevoie decât de câteva informații suplimentare ca să se convingă de-a binelea. Ordonă celor doi tineri să nu mai spună nimic nimănui, așteptând momentul potrivit să consulte el însuși vreo zece dintre notabilii cei mai instruiți din oraș. Oricum, secretul trebuia păstrat, căci lucrurile nu puteau fi rezolvate de poliție sau gardă; pe deasupra, mulțimea trebuia ținută în neștiință, ca să se evite repetarea panicii îngrozitoare de la Salem, care-l făcuse pe Curwen să plece la Providence cu un secol mai înainte.

Socotea să se adreseze personalităților următoare: doctorul Benjamin West, autor al unui tratat asupra orbitei planetei Venus; reverendul James Manning, decan al Universității; ex-guvernatorul Stephen Hopkins, membru onorific al Societății Filozofice din Newport; John Carter, editorul ziarului *Gazette*; cei patru frați Brown: John, Joseph, Nicholas și Moses, magnații orașului (Joseph era un chimist amator foarte competent); bătrânul doctor Jabez Brown, un mare erudit, foarte bine informat asupra cumpărăturilor bizare ale lui Curwen; și căpitanul Abraham Whipple, corsar de o energie și o îndrăzneală fenomenale. Acești oameni, dacă-și plecau urechea la spusele lui Matthewson, ar fi putut hotărî împreună dacă, înainte să treacă la fapte, era nevoie să-l consulte pe guvernatorul coloniei, Joseph Wanton, de la Newport.

Căpitanul Matthewson reuși peste așteptări: deși doi sau trei dintre notabili primiră cu unele rezerve povestirea lui Weeden, toți considerară necesar să acționeze în comun și în secret. Curwen constituia o amenințare pentru prosperitatea orașului și a coloniei: trebuia eliminat cu orice preț. La sfârșitul lunii decembrie 1770 a avut loc o întrunire generală acasă la Stephen Hopkins. Căpitanul Matthewson a citit notele lui Weeden. Acesta și cu prietenul lui, Smith, au fost convocați pentru a preciza unele amănunte. Înainte ca cele spuse de ei să ia sfârșit, adunarea se simți sub apăsarea unei groaze nedeslușite; dar, în această teamă, era amestecată o hotărâre cruntă, pe care căpitanul Whipple o exprimă prin niște înjurături răsunătoare. Au decis să nu-i spună nimic guvernatorului, căci trebuia să recurgă la măsuri în afara legii. Putea fi periculos să-i dai ordin să părăsească orașul unui om cum era Curwen, care părea să dispună de puteri supranaturale. În afară de aceasta, chiar dacă s-ar fi supus fără să treacă la represalii, nu s-ar fi reușit decât mutarea amenințării într-un alt loc. Negustorul trebuia să fie luat pe neașteptate la fermă de o trupă de corsari bine căliți și să i se dea o ultimă șansă de a se explica. Dacă era doar un nebun care

se distra să poarte discuții imaginare imitând diferite voci, se vor mulțumi să-l închidă. Dacă ororile subterane se vor dovedi a fi reale, Curwen trebuia să moară împreună cu toți servitorii săi. Totul se putea petrece fără mult zgomot: văduva și socrul lui nu vor ști niciodată ce se întâmplase.

În timp ce conspiratorii discutau aceste măsuri, în oraș se petrecu o întâmplare atât de teribilă, atât de inexplicabilă, încât multă vreme se vorbi despre ea la mare distanță de jur-împrejur. Într-o noapte de ianuarie, pe când luna strălucea luminoasă și o pătură groasă de zăpadă acoperea pământul, au fost auzite țipete înfiorătoare răsunând pe râu și pe deal; apoi, oamenii care locuiau lângă Weybosset Point văzură o formă mare albă, alergând cu disperare pe o bucată de teren incomplet defrișată, în fața locului numit Capul Turcului. Din depărtare răsunau lătrăturile câinilor, dar s-au liniștit de îndată ce a început să se audă zarva orașului trezit din somn. Grupuri de bărbați înarmați cu lanterne și muschete s-au dus în grabă acolo, dar n-au putut descoperi nimic. Totuși, a doua zi dimineața, un trup gigantic, voinic, complet dezbrăcat a fost găsit pe gheața strânsă la picioarele dinspre sud ale Podului Mare și identitatea cadavrului a devenit tema a numeroase ipoteze. Cei care vorbiră în șoaptă despre acest subiect erau toți buni, căci chipul țeapăn, cu ochii plini de groază nu trezea amintiri decât în memoria bătrânilor venerabili: or aceștia recunoscuseră în acest cadavru cu trăsături schimonosite un om care murise cu cincizeci de ani în urmă!

Ezra Weeden asistă la descoperirea cadavrului. Aducându-și aminte de lătrăturile auzite în ajun, o luă pe drum în lungul străzii Weybosset și traversă podul de la Muddy Dock, unde răsunaseră strigătele. Ajungând la capătul zonei locuite, în locul unde strada dă în drumul spre Pawtuxet, găsi urme ciudate pe zăpadă. Uriașul gol fusese urmărit de câini și de oameni încălțați cu cizme, ale căror urme de pași veneau spre oraș și se întorceau: vânătorii renunțaseră la urmărire, ajungând în apropiere de case. Cu un zâmbet cumplit, Weeden merse pe urme până la locul din care porneau; după cum se aștepta, era ferma lui Joseph Curwen. Doctorul Bowen, la care se duse imediat să dea raportul, fu complet descumpănit făcând autopsia cadavrului. Aparatul digestiv nu părea să fi funcționat vreodată, în timp ce pielea avea o textură grosolană, cu desăvârșire inexplicabilă. Cum auzise spunându-se că trupul semăna cu al fierarului Daniel Green, mort de amar de ani și al cărui nepot Aaron Hoppin era comis în slujba lui Curwen, Weeden se interesă de locul precis unde fusese înmormântat Green. În noaptea aceea, zece oameni se duseră la cimitirul de nord și deschiseră mormântul. Așa după cum prevăzuseră, era gol.

Între timp fuseseră luate măsuri pentru interceptarea scrisorilor lui Joseph Curwen și, puțin înainte de a fi descoperit cadavrul goi, o scrisoare de la un oarecare Jedediah Orne, din Salem, dădu mult de gândit conjurațiilor. Iată un extras, a cărui copie a fost găsită de Charles Ward în arhivele unei familii din oraș:

Mă bucur să aflu că îți procuri în continuare după Pohtă Lucruri de Altădată și cred că nici la Salem-sat, la domnul Hutchinson, treaba nu s-a făcut mai bine. Fără nici o îndoială, nu e Nimic alt decât un lucru prea Oribil în ceea ce a făcut H. să se ivească pornind de la ceea ce nu a putut aduna în întregime. Ce mi-ai trimis n-a Funcționat, fie pentru că lipsea Ceva, fie pentru că Cuvintele tale au fost copiate prost de tine sau rostite incorect de mine. Singur, sunt foarte încurcat. Nu am Cunoștințele tale de Chimie ca să pot să-l înțeleg pe Borellus și mărturisesc că sunt nedumerit de Cartea a șaptea a Necronomiconului pe care mi-o recomanzi Dar aş vrea să-ți Reamintesc ceea ce ne-a fost spus despre Grija pe care trebuie să o avem în a chema pe Cel potrivit, căci ai Cunoștință de ce a scris Domnul Mather în Magnolia din.....⁷ și vei putea judeca astfel că această Oroare e relatată de el cât se poate de Adevărat. Îți spun încă o dată: nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poți stăpâni; vreau să spun Nici un Spirit care la Rândul lui, să poată chema ceva împotriva ta, prin care Vicleșugurile tale cele mai Puternice să fie spulberate. Îndreaptă-te spre cei Mici, de teamă ca cei Mari să nu cumva să vrea să răspundă și să ordone în locul tău. Am fost pătruns de groază citind că știi ce păstrează Ben Zaristnatmik în Lada lui de abanos căci știu cine trebuie să-ți fi spus asta. Te rog din nou să-mi scrii pe numele de Jedediah și nu pe cel de Simon. E periculos să Trăiești timp prea îndelungat în această Comunitate și cunoști Planul prin care m-am întors aici sub forma fiului meu. Aș dori să-mi Comunici ce a aflat Omul Negru de la Sylvanus Cocidius în Criptă, sub zidul roman și ți-aș fi foarte recunoscător dac-ai vrea să-mi împrumuți manuscrisul de care vorbești. O altă scrisoare, anonimă de data aceasta și venind de la Philadelphia, conținea un pasaj tot atât de neliniștitor:

Mă voi conforma cererii dumitale de a nu mai trimite Conturile decât prin Corăbiile dumitale, dar nu sunt întotdeauna sigur de data sosirii lor. Pentru Treaba de care-mi vorbești, n-am nevoie decât de un singur lucru mai mult; dar aş vrea să fiu sigur că te-am înțeles bine. Îmi spui că trebuie să nu lipsească nici o Parte dacă vrei să obții cele mai bune Rezultate, dar știi cât e de greu să ai certitudinea. Mi se pare un mare Risc și o mare Greutate să iei toată Lada și, în oraș, (adică în bisericile Sf. Petru, Sf. Pavel și Sf. Maria) este absolut imposibil. Dar știu câte Imperfecțiuni erau la cel care a fost înviat în Octombrie trecut și câte Exemplare vii a trebuit să folosești înainte să descoperi Metoda cea bună în 1766; de asta mă voi lăsa condus de dumneata în Toate. Aștept cu nerăbdare sosirea bricului dumitale și merg în fiecare zi să aflu vești la Cheiul Domnului Biddle.

O a treia scrisoare suspectă era scrisă într-o limbă și cu un alfabet necunoscut. O singură combinație de litere, repetată de mai multe ori, se găsește copiată cu stângăcie în jurnalul intim al lui Smith, găsit de Charles Ward; profesorii de la Universitatea Brown

⁷ Acest cuvânt lipsește din epistola originală, (n. aut.)

au declarat că e vorba de alfabetul amharic sau abisinian, dar n-au putut identifica acel cuvânt. Nici una dintre epistolele citate nu a ajuns vreodată la Curwen; totuși, dispariția lui Jedediah Orne, din Salem, care s-a produs puțin timp după aceea, demonstrează că grupul conspiratorilor din Providence a știut să rezolve lucrurile fără multă zarvă. În afară de aceasta, doctorul Shippen, președinte al Societății de istorie din Pennsylvania, a primit scrisori în legătură cu un cetățean a cărui prezență era nedorită în Philadelphia. Dar măsuri mai hotărâtoare urmau să fie luate și roadele descoperirilor lui Weeden trebuie căutate în adunările nocturne ale marinarilor și corsarilor în antrepozitele fraților Brown. Încet și sigur, era pus la punct un plan de luptă care să nu lase să dăinuie nici cea mai mică urmă din nefastele mistere ale lui Joseph Curwen.

Acesta din urmă, cu toate precauțiile luate, bănuia probabil ceva, căci avea un aer neliniștit și preocupat. Toată ziua îi vedeai trăsura prin oraș sau pe drumul spre Pawtuxet. Puțin câte puțin își pierdu expresia prietenoasă, prefăcută, prin care încercase să lupte împotriva prejudecăților concetățenilor săi. Vecinii cei mai apropiați de ferma lui, familia Fenner, observară într-o seară un snop mare de lumină țâșnind din acoperișul misterioasei clădiri de piatră cu ferestre excesiv de înalte și de înguste și se grăbiră să-i dea de veste lui John Brown. Acesta devenise șeful conjurațiilor și îi informase pe membrii familiei Fenner că se pregăteau să-l atace pe Curwen. Fusesse nevoit să le spună fermierilor, fiindcă, prin forța împrejurărilor, aveau să asiste la actul final. El le explică despre expediția plănuită, spunându-le că Joseph Curwen era un spion în slujba funcționarilor de la vama din Newport, împotriva cărora toți armatorii, negustorii și fermierii din Providence se răzvrăteau pe față sau pe ascuns. Nimeni n-ar putea spune dacă Fenner-ii au dat crezare acestei declarații, dar văzuseră, oricum, prea multe lucruri stranii la vecinul lor ca să nu-l încarce, bucuros, cu încă un păcat. Domnul Brown le încredință sarcina de a supraveghea ferma lui Curwen și de a-i da raportul despre toate incidentele care vor avea loc acolo.

5

Apariția acestui ciudat snop de lumină părea a dovedi că negustorul urma să încerce o experiență neobișnuită; trebuia deci să se treacă la acțiune fără întârziere. Potrivit jurnalului lui Smith, o trupă de o sută de oameni s-a adunat la 12 aprilie 1771, ora zece seara, în sala mare a cârciumii *Leul de aur* a lui Thurston, de partea cealaltă a podului. Dintre persoanele de vază se aflau acolo: John Brown, șeful conjurațiilor; președintele Manning, fără peruca enormă care-l făcuse celebru în toată regiunea; doctorul Bowen, înarmat cu trusa de instrumente chirurgicale; guvernatorul Hopkins, înfodolit într-o pelerină neagră și însoțit de fratele lui, Esch, pus la curent cu secretul în ultimul moment; John Carter,

căpitanul Matthewson și căpitanul Whipple, care urmau să asigure conducerea operațiilor. Aceștia ținură sfat într-o încăpere din spatele cârciumii; apoi, căpitanul Whipple intră în sala mare și dădu ultimele instrucțiuni adunării de marinari. Eleazar Smith se afla împreună cu căpeteniile, în camera din spate, așteptând sosirea lui Ezra Weeden, însărcinat să-l supravegheze pe Curwen și să vină să anunțe plecarea trăsorii lui spre fermă.

Spre ora zece și jumătate se auzi un vuiet înfundat pe Podul Mare, urmat de zgomotul unei trăsuri trecând pe stradă: condamnatul o pornise către ultima sa noapte de blasfemie și vrăji. Weeden apăru după câteva clipe și conspiratorii ieșiră și se înșirară în ordine pe stradă, purtând fiecare pe umăr o muschetă, o pușcă de vânătoare sau un harpon de vânat balene. Căpeteniile prezente în rânduri erau: căpitanul Whipple, căpitanul Esch Hopkins, John Carter, președintele Manning, căpitanul Matthewson și doctorul Bowen. Moses Brown apăru și el pe la ora unsprezece. Firește, Weeden și Smith făceau parte din grup. Împreună cu cei o sută de mateloți porniră la drum fără să mai aștepte, cu sufletele pline de o cruntă hotărâre; trecură prin Broad Street și ieșiră pe drumul spre Pawtuxet. După ce lăsară în urmă biserica lui Elder Snow, câțiva dintre ei întoarseră capul și priviră orașul adormit sub stele. Acoperișurile ascuțite și clopotnițele se desenau negre pe cer și o briză dinspre mare adia ușor. Steaua Vega urca din spatele dealului înalt de pe partea cealaltă a râului. La poalele acestei înălțimi încoronate de copaci și de jur-împrejurul povârnișurilor ei, vechiul oraș Providence visa în timp ce câțiva dintre fiii lui se pregăteau să-l vindece de un rău monstruos.

O oră mai târziu, conjurații ajunseră la ferma Fenner, unde primiră un ultim raport despre victima lor. Curwen sosise la fermă cu o jumătate de oră în urmă și ciudatul mănunchi luminos țâșnise spre cer puțin după venirea lui, dar nu se vedea lumină la nici una din ferestre. Chiar în clipa când conjurații aflau vestea aceasta, o altă lumină ca de fulger izbucni spre sud și ei înțelesesă că se află în mijlocul unor evenimente supranaturale. Căpitanul Whipple își împărți forțele în trei grupuri: unul, compus din douăzeci de oameni sub ordinele lui Eleazar Smith, trebuia să se ducă la malul mării și să păzească debarcaderul în eventualitatea în care ar fi venit pe acolo niște ajutoare pentru Curwen și, în caz de nevoie, să joace rol de ultimă rezervă; alți douăzeci de oameni, comandați de căpitanul Esch Hopkins, se vor strecura în văiuga din spatele fermei și vor sparge ușa masivă de stejar, încastrată în malul povârnit; al treilea grup trebuia să se năpustească asupra fermei și a clădirilor alăturate. Acest al treilea grup cuprindea trei subdiviziuni: căpitanul Matthewson va conduce prima dintre ele la misterioasa clădire de piatră cu ferestre înguste; o a doua îl va urma pe căpitanul Whipple spre casa de locuit a fermei; a treia va încercui ferma până când va fi dat semnalul de alarmă.

Dacă fluierul va suna o dată, grupul Hopkins va dărâma ușa, apoi va aștepta acolo și va captura pe oricine ar veni dinăuntru. La

două sunete de fluier, vor pătrunde prin ușa spartă și vor aresta inamicul sau se vor alătura restului trupei. Grupul Matthewson va face la fel: va forța intrarea în clădirea de piatră când va auzi un fluierat; la al doilea va intra în orice trecere subterană ar putea găsi și va merge să lupte alături de ceilalți. Un semnal de alarmă de trei fluierături va chema rezerva de la locul de pază: cei douăzeci de oameni de rezervă se vor împărți în două grupe și vor intra în adâncimile necunoscute de sub fermă și de sub clădirea de piatră. Căpitanul Whipple era convins de existența acestor catacombe. Era sigur că semnalele lui vor fi auzite și înțelese de toți. Doar ultima rezervă de la debarcader se găsea prea departe ca să audă fluierul și va trebui să fie trimis un mesager dacă va fi nevoie de ajutorul ei. Moses Brown și John Carter trebuia să-l însoțească pe căpitanul Hopkins; președintele Manning îl va urma pe căpitanul Matthewson; doctorul Bowen și Ezra Weeden vor fi în grupul căpitanului Whipple. Atacul va începe simultan din trei puncte de îndată ce un mesager al lui Hopkins îl va anunța pe Whipple că trupa de la debarcader se află la post. Cele trei grupe pleacă de la ferma lui Fenner la ora unu noaptea.

Eleazar Smith, șeful grupului de la debarcader, povestește în jurnalul său despre drumul făcut în liniște și despre lunga așteptare pe malul golfului. La un moment dat a auzit în depărtare un zgomot înăbușit de strigăte, urlete și explozii; mai apoi unul dintre oamenii lui a auzit focuri de armă și, puțin mai târziu, Smith a simțit pulsația unor cuvinte formidabile în înălțimile văzduhului. Chiar înaintea ivirii zorilor și-a făcut apariția un matelot cu priviri rătăcite, cu hainele impregnate cu un miros oribil. El le ordonă oamenilor din detașament să se ducă cu toții acasă, să nu sufle niciodată o vorbă despre evenimentele nopții și să nu-și mai lase nici cel mai mic gând să stăruie asupra celui ce fusese Joseph Curwen. Înfațișarea mesagerului a fost de ajuns ca să-i convingă de adevărul spuselor sale: cu toate că-l cunoșteau mulți dintre ei, era altul acum; sufletul lui pierduse sau câștigase ceva care făcea din el, pe veci, o ființă deosebită. Aceeași impresie avură și puțin mai târziu, când se revăzură cu vechii prieteni care pătrunseseră în acea zonă de oroare: toți pierduseră sau câștigaseră ceva imperceptibil. Văzuseră, auziseră sau simțiseră un lucru interzis oamenilor și nu puteau să uite asta. Buzele tuturor au fost închise cu pecetea tăcerii. Jurnalul lui Eleazar Smith este singura relatare scrisă a acestei expediții care s-a păstrat.

Cu toate acestea, Charles Ward a descoperit unele informații suplimentare în scrisorile găsite la New London, unde trăise o altă ramură a familiei Fenner. Fenner-ii, de la casa cărora se putea zări ferma condamnată, văzură cum se îndepărtează coloana luptătorilor și auziră foarte clar lătrăturile furioase ale câinilor lui Curwen, urmate aproape imediat de primul semnal de fluier. De cum răsunase fluieratul, mănunchiul de lumină țâșnise pentru a doua oară din clădirea de piatră; imediat după cel de-al doilea semnal de fluier, autorul scrisorilor găsite, Luke Fenner, fiul

fermierului, auzise zgomotul unui tir de muschete, urmat de un urllet atât de înfiorător, că mama tânărului leșinase. Urlletul s-a repetat mai puțin tare, un pic mai târziu; apoi răsunară alte detunături în același timp cu o explozie violentă, undeva spre râu. După un ceas, câinii au început din nou să latre și de sub pământ s-au auzit bubuituri atât de puternice, încât s-au clătinat sfeșnicele de pe policioara căminului. În aer s-a răspândit o duhoare de sulf; s-a auzit o nouă salvă de muschete, urmată de un urllet mai puțin pătrunzător, dar încă mai oribil decât celelalte două.

Atunci și-a făcut apariția creatura de flăcări deasupra locului unde se găsea, în depărtare, ferma lui Curwen, în timp ce răsunau țipete de disperare și de groază. O salvă de muschete o doborî la pământ, dar de-ndată o altă creatură asemănătoare se înalță în văzduh. În acest moment s-a auzit clar un strigăt de durere violentă și Luke Fenner afirmă că a auzit cuvintele următoare: "O, Atotputernicule, apără-Ți mielul!" Apoi au venit alte detunături și cea de-a doua creatură înflăcărată a căzut la rândul ei. După o tăcere de cam trei sferturi de oră, Arthur Fenner, fratele mai mic al lui Luke, exclamă că vede "o ceață roșie" urcând spre stele din ferma blestemată. Nimeni în afară de copil n-a putut aduce mărturia vederii acestui fenomen; dar Luke recunoaște că, în aceeași clipă, cele trei pisici aflate în încăpere dădură semne de mare panică.

Cinci minute mai târziu, se porni un vânt glacial, iar aerul fu îmbâcsit de o duhoare insuportabilă, ce iscă o teamă apăsătoare, mai puternică decât groaza de morminte și de osuare. Aproape de îndată răsună vocea formidabilă pe care nimeni din cei care au auzit-o n-o va putea uita vreodată. Ea tuna în ceruri ca însăși vocea soartei, iar ferestrele zăngăniră în timp ce se stingeau ultimele ei ecouri. Profundă și armonioasă, era puternică, la fel ca o orgă, dar tot atât de funestă ca și cărțile interzise ale arabilor. Rostea, într-o limbă necunoscută, cuvinte pe care Luke Fenner le-a transcris astfel: "DEESMEES — JESHET — BONE — DOSEFEDUVEMA - ENTEMOSS". Până în 1919 nimeni nu a putut identifica această formulă stranie, dar Charles Ward păli recunoscând vorbele pe care Pico de Mirandola le divulgase ca fiind cea mai odioasă incantație din toată magia neagră.

Acestui miracol malefic păru să-i răspundă un strigăt omenesc venind de la ferma lui Curwen; după care, duhori din aer i se adăugă o altă miasmă tot atât de insuportabilă. Urmă apoi o tânguire lungă, ce se înalța și cobora alternativ. Uneori suna aproape că o vorbire articulată, deși nimeni dintre cei ce-au auzit-o n-a putut discerne un cuvânt bine definit și, la un moment dat, păru să se transforme într-un râs diavolesc. În sfârșit, răzbătu un urllet de spaimă și nebunie, țâșnind din zeci de piepturi omenesti; un urllet care răsună tare și limpede, cu toată adâncimea de unde trebuie să fi venit. Apoi tăcerea și întunericul se înstăpâniră. Spirale de fum înțepător urcară spre stele, fără ca vreun foc să le dea naștere, căci, a doua zi, s-a constatat că toate clădirile fermei

erau neatînse.

În zori, doi mesageri speriați, cu hainele îmbâcsite de un miros monstruos, bătură la ferma Fenner-ilor și cumpărară de la ei un butoiăș cu rom. Unul dintre ei declară că afacerea Joseph Curwen era încheiată și că nu trebuie să se mai aducă vorba vreodată despre evenimentele nopții. Deși acest ordin putea să pară plin de aroganță, înfățișarea celui ce-l dădea era de o autoritate atât de impresionantă, încât nu dădu naștere nici unei supărări. Acesta este motivul pentru care scrisorile lui Luke Fenner adresate rudei sale din Connecticut sunt singurele documente ce pomenesc de expediție; ba chiar autorul lor îl implorase pe destinatar să le distrugă, dar ele au fost păstrate, nu se știe de ce, în ciuda acestei rugăminți. Charles Ward a mai putut adăuga un amănunt, după o lungă cercetare în satul Pawtuxet. Bătrânul Charles Slocum îi relatase că bunicul lui auzise un zvon ciudat cu privire la un trup carbonizat, descoperit pe câmp la o săptămână după moartea lui Curwen; acest cadavru cu membrele chircite nu semăna întru totul nici cu o ființă omenească, nici cu vreun animal cunoscut...

6

Opt marinari fuseseră uciși; cadavrele n-au fost înapoiate familiilor lor, iar acestea se mulțumiră cu ceea ce li s-a spus, anume că marinarii își găsiseră sfârșitul într-o încăierare cu funcționarii vămii. Aceeași declarație motiva și numeroasele cazuri de răni îngrijite și pansate de doctorul Jabez Bowen. Era mult mai greu să explici duhoarea imposibil de numit, care se împrăstia din hainele luptătorilor, și s-a tot vorbit despre ea timp de săptămâni. Căpitanul Whipple și Moses Brown, foarte grav răniți, refuzară să se lase pansați de nevestele lor, spre marea uimire a acestora. Pe plan psihologic, toți acești oameni erau considerabil îmbătrâniți și răvășiți. Din fericire, erau suflete simple și foarte pioase; dacă ar fi avut o mentalitate mai complexă, s-ar fi putut ivi temerea de a-i vedea căzând în nebunie. Președintele Manning era deosebit de zguduit, dar a reușit totuși să-și nimicească amintirile, statornicindu-se în rugăciune. Toate celelalte căpetenii de expediție au avut mai apoi de jucat un rol important în oraș, ceea ce le-a îngăduit să-și regăsească o anume pace a spiritului. Văduvei lui Joseph Curwen i se aduse un sicriu sigilat de plumb, cu o formă bizară, în care i se spuse că odihnește trupul soțului ei, ucis într-o luptă cu funcționarii vămii, despre care era mai sănătos să nu ceară amănunte.

Aceasta este tot ce se știa despre sfârșitul lui Joseph Curwen. Charles Ward nu găsi decât o singură idee de la care ar fi putut porni în făurirea unei teorii, aflată într-un pasaj subliniat cu o linie tremurătoare, trasă cu pana, din scrisoarea adresată lui Curwen de Jedediah Orne și copiată de Ezra Weeden. Copia a fost găsită la urmașii lui Smith. Poate că Weeden i-a dat-o prietenului său când totul a luat sfârșit, ca pe o cheie a enigmei; sau poate că Smith a

pus mâna pe această copie înainte ca scrisoarea să fie expediată, în care caz el este cel care a subliniat pasajul, după ce i-a pus întrebările potrivite lui Weeden. Iată textul revelator:

Îți spun încă o dată: nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poți stăpâni; vreau să spun Nici un Spirit care la Rândul lui, să poată chemă ceva împotriva ta, prin care Vicleșugurile tale cele mai Puternice să fie spulberate. Îndreaptă-te spre cei Mici, de teamă ca cei Mari să nu cumva să vrea să răspundă și să ordone în locul tău.

În lumina acestui pasaj, reflectând la aliații de neconceput pe care un om aflat la ananghie ar putea încerca să-i cheme în ajutor, Charles Ward se întreabă, pe bună dreptate, dacă cetățenii din Providence fuseseră cu adevărat aceia ce-l ucisese pe Joseph Curwen.

La început, căpeteniile expediției nu intenționaseră să șteargă orice amintire a mortului din analele orașului și le îngăduiseră văduvei, tatălui ei și copilului să rămână în necunoașterea adevărului. Dar căpitanul Tillinghast era un om viclean; află curând destule pentru a cere ca fiica și nepoata lui să-și schimbe numele, pentru a arde toată biblioteca ginerelui său și a șterge cu dalta inscripția de pe piatra lui de mormânt. Începând din acest moment, cu toții s-au străduit să facă să dispară orice urmă a vrăjitorului blestemat, ca și cum s-ar fi vrut să se creadă că nu a existat niciodată. Doamna Tillinghast (nume pe care l-a purtat văduva lui, din anul 1772) vându casa din Olney Court și se duse să locuiască cu tatăl ei la Power's Lane până în 1817, anul morții sale. Ferma de pe drumul spre Pawtuxet a fost lăsată cu totul în părăsire și a căzut în ruină cu o rapiditate inexplicabilă. Nimeni n-a mai îndrăznit să pătrundă prin masa de verdeață de pe malul râului, în care se găsea ușa grea de stejar.

Mai trebuie spus că, într-o bună zi, bătrânul căpitan Whipple a fost auzit bombănind: "Lua-l-ar dracul pe afurisitul de vrăjitor; n-avea nici un motiv să râdă în timp ce urla. Ai fi zis că ascunde vreo surpriză pusă deoparte. Tare-aș mai avea chef să-i dau foc la afurita lui de casă".

III

Cercetări și evocări

1

Am văzut deja că Charles Ward a aflat pentru prima oară că se trage din Joseph Curwen în 1918. Nu e de mirare că a manifestat imediat un interes foarte viu pentru această misterioasă întâmplare, dat fiind că sângele vrăjitorului îi curgea prin vine. Nici un genealogist demn de numele acesta n-ar fi putut face altceva decât să înceapă să caute, fără întârziere, până și cele mai neînsemnate informații în legătură cu sinistrul negustor.

La început n-a făcut nici o încercare să ascundă natura anchetei sale. Vorbea liber de ea cu familia lui (deși mama lui nu era deloc mulțumită să aibă un strămoș ca Joseph Curwen) și cu directorii muzeelor și bibliotecilor în care-și făcea cercetările. Dădu dovadă de aceeași sinceritate față de familiile ce posedau anumite documente și împărtăși scepticismul lor amuzat cu privire la autorii scrisorilor și jurnalelor intime pe care le consulta. A recunoscut de multe ori că ar fi plătit scump ca să afle ce se întâmplase, cu o sută cincizeci de ani în urmă la ferma de pe drumul spre Pawtuxet (al cărui amplasament încercase în zadar să-l găsească) și cine fusese în realitate Joseph Curwen.

Când descoperi în arhivele familiei Smith scrisoarea lui Jedediah, hotărî să se ducă la Salem și își îndeplini hotărârea în vacanța de Paști din anul 1919. A fost primit cu multă amabilitate la *Essex Institute*, unde a putut culege câteva informații despre străbunul său. Joseph Curwen se născuse la Salem-Village (astăzi Danvers), la șapte mile depărtare de bătrânul oraș puritan cu foioșoare ascuțite și îngrămădite acoperișuri în pantă, la 18 februarie 1662. La vârsta de cincisprezece ani fugise din casa părintească și plecase pe mare. Nouă ani mai târziu, s-a întors să se instaleze în orașul Salem, unde toată lumea a observat că luase felul de a fi, hainele și limbajul unui englez. Începând din această epocă și-a consacrat aproape tot timpul cărților ciudate aduse de el din Europa și bizarelor chimicale ce-i soseau din Anglia, Franța și Olanda. Mai multe expediții făcute în regiune treziră multă curiozitate, căci se șoptea că, în momentele acelea, apăruseră focuri misterioase pe coline, la miezul nopții.

Singurii lui prieteni apropiați erau Edward Hutchinson din Salem-Village și Simon Orne din Salem. Hutchinson avea o casă așezată în marginea pădurii, iar locuința lui era privită chiorâș de multă lume, din cauza zgomotelor ce se auzeau noaptea de acolo. Se spunea că primește musafiri ciudați și că luminile din ferestrele sale nu aveau întotdeauna aceeași culoare. În plus, dădea dovadă de cunoștințe surprinzătoare în privința unor persoane moarte de multă vreme și a unor evenimente foarte îndepărtate în timp. A dispărut când au început persecuțiile împotriva vrăjitoarelor; în același moment, Joseph a plecat să locuiască în Providence. Simon Orne a trăit în Salem până în 1720, an în care oamenii începură să se uimească văzându-l că nu îmbătrânește deloc. A dispărut și el; dar, treizeci de ani mai târziu, un om care-i semăna leit și pretindea că este fiul lui veni să ceară să intre în posesiunea averii sale. I s-a dat satisfacție în virtutea unor hârtii întocmite și semnate fără îndoială de Simon Orne. Jedediah Orne a trăit mai departe la Salem până în 1771, dată la care reverendul Thomas Barnard, împreună cu alți câțiva, îl făcură să dispară pentru totdeauna, după ce primiră niște scrisori de la anumiți cetățeni din Providence.

Ward găsi mai multe documente referitoare la aceste lucruri ciudate la *Essex Institute*, la palatul de justiție și la grefa stării civile. Pe lângă titluri de proprietate și acte de vânzare, se mai

găseau acolo și fragmente de documente mult mai neliniștitoare. Patru sau cinci aluzii deosebit de clare figurau în dările de seamă ale procesului vrăjitoarelor. Astfel, la 10 iulie 1692, Hepzibah Lawson jură în fața tribunalului prezidat de judecătorul Hatborne că "patruzeci de Vrăjitoare împreună cu Omul Negru aveau obiceiul să se întrunească în Pădure, în spatele casei Domnului Hutchinson"; la data de 8 august a aceluiași an, Amity How îi declară judeului Gedney că "Domnul G.B., în Noaptea aceea, a însemnat cu Semnul Diavolului pe Bridget S., Jonathan A., *Simon O.*, Deliverance W., *Joseph C.*, Susan P., Mehitable C. și Deborah B." Se mai găsea și un catalog al sinistrei biblioteci a lui Hutchinson și un manuscris de-al său, neterminat, scris într-un limbaj cifrat pe care nimeni nu-l putuse citi. Ward îi făcu o copie fotografică și își puse în gând să încerce să-l descifreze, lucrând întâi din timp în timp, iar apoi cu febrilitate. Judecând după purtarea lui, se poate trage concluzia că a găsit cheia scrierii în octombrie sau în noiembrie, dar el nu a mărturisit niciodată dacă a reușit sau nu.

Documentele privitoare la Orne s-au arătat a fi de la început foarte interesante. În puțină vreme, Ward putu să dovedească, după identitatea scrisului, un lucru pe care-l considera ca sigur încă de când citise textul scrisorii adresate lui Curwen: anume că Simon Orne și pretinsul său fiu nu erau decât o singură persoană. După cum îi scrisese Orne corespondentului său, era periculos să trăiești prea mult la Salem; de aceea plecase să locuiască timp de treizeci de ani în străinătate, pentru a se întoarce apoi să-și revendice moșia, în chip de reprezentant al unei noi generații. După toate aparențele, avusese grijă să distrugă cea mai mare parte a corespondenței lui, dar cetățenii din Salem care îl "ajutaseră" să dispară în 1771, descoperiră și diagrame criptice trasate de mâna lui, ca și o scrisoare misterioasă al cărui autor, după scris, nu putea fi decât Joseph Curwen.

Deși epistola nu era datată, Charles Ward, bazându-se pe anumite amănunte, o situa spre 1750. Dăm mai jos textul integral.

Era adresată lui *Simon Orne*, dar cineva a tăiat acest prenume.

Providence, 1 mai

Frate,

Vechi și Respectabil prieten, toate Respectele mele și Urările cele mai fierbinți Celui pe care îl slujim pentru Veșnica ta Putere. Acum am descoperit ceea ce ar fi trebuit să știi în legătură cu Ultimul Capăt și ce trebuie făcut în privința lui. Nu sunt dispus să fac ca tine și să Plec din cauza vârstei mele, căci Providence nu se înverșunează ca Salem-ul să prigonască Ființele deosebite și să le târască în fața Tribunalurilor. Am mari interese pe Pământ și pe Mare și nu mi-ar conveni să procedez așa cum ai făcut tu; în afară de asta, ferma mea de la Pawtuxet are sub pământ Ce știi, care nu m-ar aștepta să mă întorc sub altă formă

Dar, cum ți-am spus, sunt gata să îndur capriciile norocului și

am studiat îndelung felul în care să mă întorc după Suprema lovitură a Sortii. Noaptea trecută am descoperit cuvintele care îl cheamă pe YOGGE SOTHOTHE și am văzut pentru prima oară acel chip de care vorbește Ibn Schacabac în⁸..... Iar El mi-a spus: Cheia se găsește în cel de al treilea psalm din Liber Damnatuș. Soarele fiind în a cincea Casași Saturn în a Treia, trasează Pentagrama de foc și rostește de trei ori cel de al nouălea Verset. Repetă acest Verset în Ziua Sfintei Cruci și în Ajunul Zilei Tuturor Sfinților și Lucrul va lua naștere în Sferele Exterioare.

Iar din Sămânța de Altădată se va naște Cel ce va privi în Urmă fără să știe ce caută

Totuși, acestea nu vor sluji la Nimic dacă nu va exista un Moștenitor și dacă Sărurile sau Metoda de a fabrica Sărurile nu vor fi Pregătite pentru El. Și aici trebuie să recunosc că nu am luat Măsurile necesare și nu am descoperit Multe. Procedeu este greu de atins și se Consumă atâtea Specimene, că am mari greutate să-mi procur Destule, cu toate că-mi vin atâtea Marinari din Indii. Oamenii de aici devin curioși, dar pot să-i țin la distanță Târgoveții sunt mai răi decât Prostimea, căci se poartă într-un fel mai Subtil și vorbelor lor li se dă mai multă crezare. Mă tem că Pastorul și Domnul Merrit au vorbit prea mult, dar, până acum, Nimic nu pare Periculos. Substanțele Chimice sunt ușor de găsit, pentru că avem doi Chimiști buni în Oraș: Doctorul Bowen și Sam Carew. Urmez instrucțiunile lui Borellus și aflu mare ajutor în cea de a șaptea Carte a lui Abdul-Al-Hazred. Orice aș obține, îți voi trimite. Până atunci, nu uita să folosești Cuvintele pe careți le-am dat. Dacă Dorești să-L vezi, fă apel la ceea ce este Scris pe Foaia pe care o pun în acest Pachet. Rostește Versetele în fiecare Ajun de Ziua Tuturor Sfinților și de Ziua Sfintei Cruci; și dacă Neamul tău nu se va stinge, în anii viitorului va veni Cel ce va privi în Urmă și va folosi Sărurile pe care o să i le lași. (Iov, XIV, XIV)

Mă bucur să te știu întors la Salem și sper ca, nu peste mult timp, să te văd pe aici Am un Armăsar bun și mă gândesc să-mi cumpăr o Trăsură deși Drumurile sunt proaste. Dacă ești dispus să călătorești, să nu cumva să nu vii să mă vezi. Ia de la Boston diligența care trece prin Dedham, Wrentham și Attleborough, orașe pe unde vei găsi peste tot hanuri excelente. Intră în Providence pe la Cataractele Patucket-ului Casa mea e în fața Cărciumii Domnului Epenetus Olney; este prima pe partea de nord a lui Olney Court.

Domnule, rămân credinciosul tău prieten și Servitor întru Almonsin — Metraton.

*Joseph Curwen
Domnului Simon Orne
William 's — Lane, Salem.*

Lucru ciudat, această scrisoare a fost primul document care i-a indicat lui Charles Ward locul exact al casei lui Curwen.

⁸ Acest cuvânt lipsește din epistola originală, (n. aut.)

Descoperirea era de două ori uimitoare, căci clădirea la care epistola făcea aluzie — adică noua casă construită în 1761 în locul celei vechi — era o bătrână locuință aflată încă în picioare, deși subrezită, în Olney Court și pe care arheologul o cunoștea prea bine. Ea se găsea la mică distanță de propria lui casă, pe partea înaltă a lui Stampers Hill, și în prezent slujea drept adăpost unei perechi de negri ce se ocupau cu spălatul rufelor și cu menajul. Ward hotărî să meargă să vadă acest loc de cum se va întoarce de la Salem. Părțile mistice ale scrisorii, în care i se păru că descoperă un simbolism extravagant, îl lăsară total nedumerit. Totuși, remarcă, înflorat de curiozitate, că pasajul din Biblie amintit de Curwen (Iov, XIV, XIV) era binecunoscutul verset: "Dacă omul, odată mort, ar putea să mai învie, aş mai trage nădejde în tot timpul suferințelor mele, până mi se va schimba starea în care mă găsesc."

2

Tânărul Ward se întoarce la Providence într-o stare de agitație foarte plăcută și-și petrecu sâmbăta următoare examinând în amănunțime casa din Olney Court. Această locuință păraginită era o clădire modestă de două etaje și jumătate, în stil colonial, cu acoperiș ascuțit, cu un mare horn central, cu o fereastră în semicerc deasupra intrării artistic sculptate și cu fronton triunghiular, susținut de coloane dorice. Exteriorul nu suferise prea mult cu scurgerea timpului și Ward simți că are în fața ochilor un lucru foarte legat de sinistrul subiect al cercetărilor sale.

Îi cunoștea foarte bine pe locatarii casei și a fost primit cu politețe de bătrânul Așa și de soția sa Hannah. Interiorul casei se schimbase foarte mult. Ward constată cu părere de rău că frumoasele polițe ale căminurilor și sculpturile blazonate dispăruseră, iar panourile de lemn de pe pereți și chenarele ușilor erau aproape toate zgâriate, rupte sau acoperite cu un tapet ieftin. În general, această vizită nu-i aduse lui Ward revelațiile la care se așteptase, dar se simți foarte emoționat aflându-se între pereții care adăpostiseră un om atât de fioros ca Joseph Curwen. Se înfiora văzând că, pe vechiul ciocănaș de aramă de la ușă, monograma fusese răcâită cu îngrijire.

Începând din acest moment, își umplu timpul cu studiul copiei manuscrisului lui Hutchinson și al celorlalte documente legate de Curwen. Manuscrisul rămăsese indescifrabil; dar, în celelalte hârtii, tânărul arheolog găsi indicii atât de prețioase, încât făcu o călătorie la New London și la New York, pentru a consulta scrisori a căror prezență în aceste orașe era menționată. Expediția a fost foarte rodnică: ea îi aduse corespondența lui Luke Fenner descriind atacul fermei de la Pawtuxet Road și corespondența Nightingale — Talbot, care-i dezvălui existența portretului pictat pe un panou din biblioteca lui Curwen. Acest din urmă amănunt îl interesează în mod special, căci ar fi dat orice pe lume ca să afle cum arăta străbunul

său la față și hotărî să facă o a doua inspecție în casa din Olney Court, în încercarea de a găsi vreo urmă a imaginii lui sub straturile de zugrăveală și de tapet.

Își începuseră cercetările la începutul lunii august și examină cu grijă pereții tuturor încăperilor destul de spațioase pentru a fi putut sluji de bibliotecă. După o oră de căutări, observă că, deasupra căminului dintr-o vastă sală de la parter, o parte destul de mare a zidului e acoperită cu mai multe straturi de zugrăveală care în locurile unde se coceau dădeau la iveală o suprafață mult mai închisă decât ar fi fost cea a lemnului de dedesubt. După ce zgândări precaut locul cu un cuțit cu lamă foarte subțire, Ward înțelese că se află în fața descoperirii unui mare portret în ulei. Temându-se să nu-i aducă vreo vătămare dacă ar încerca să înlăture singur straturile de zugrăveală, lăsă totul pe loc și porni în căutarea unui specialist. Trei zile mai târziu, se întoarse împreună cu un artist cu experiență, domnul Walter Dwight, care se puse de îndată pe lucru, folosind metodele și chimicalele potrivite. Bătrânul Așa și soția lui se arătară foarte neliniștiți în timpul lucrărilor și primiră o oarecare sumă de bani ca despăgubire pentru această invadare a domiciliului lor. Zi după zi, pe măsură ce restaurarea înainta, Charles Ward privea cu un interes crescând contururile și formele ce apăreau treptat. Cum Dwight începuse din josul picturii, chipul rămăsese ascuns până spre sfârșit. Între timp, s-a putut vedea că modelul portretului fusese un bărbat slab, dar bine făcut, îmbrăcat cu o haină de un albastru-închis, cu vestă brodată, cu pantaloni până la genunchi din satin negru, cu ciorapi de mătase albă, așezat pe un fotoliu sculptat, într-un decor de cheiuri și nave. Când apărură și capul, Ward și artistul constatară că figura slabă și palidă, înconjurată de o perucă, li se părea oarecum cunoscută. Dar, după ultima spălare cu ulei și ultima curățare, artistul și clientul lui rămaseră holbați de uimire, căci chipul lui Charles Dexter Ward era copia exactă a celui al teribilului său strămoș...

Tânărul arăta părinților minunea pe care o descoperise și tatăl lui hotărî pe loc să cumpere portretul. Doamna Ward, ce avea foarte puține trăsături comune cu Joseph Curwen, nu păru prea încântată de pictură și-l sfătui pe soțul ei să o ardă, întrucât avea ceva nesănătos nu numai în ea însăși, ci și mai mult din cauza extraordinarei asemănări cu Charles. Dar domnul Ward, bogat proprietar de manufacturi de bumbac de pe valea râului Pawtuxet, era un om cu simț practic și se făcu că nu aude. Portretul îi plăcea grozav și considera că fiul său merită să-l primească în dar. Firește, Charles împărtăși această opinie. Câteva zile mai târziu, domnul Ward se duse la proprietarul casei și cumpără pe un preț bun panoul pictat și partea de sus a căminului deasupra căruia fusese așezat.

Nu mai rămânea decât să se scoată prețioasa lemnărie și să fie transportată acasă la Ward, unde urma să fie instalată în biroul lui Charles, la etajul al treilea, deasupra unui cămin fals. La 28 august tânărul aduse doi lucrători decoratori pricepuți la casa din Olney

Court unde, sub supravegherea lui, lucrarea se făcu în bună rânduială. Atunci Ward descoperi în zidăria de cărămidă a hornului căminului o nișă cubică cu latura cam de treizeci de centimetri, care se găsea exact pe locul unde fusese capul portretului. Se apropie să vadă ce era în ea și, sub o grămadă de hârtii îngălbenite, acoperite de funingine și praf, descoperi un caiet gros, păstrând încă resturile putrezite ale panglicii cu care fuseseră legate foile. Pe copertă, tânărul arheolog citi aceste cuvinte, așternute cu un scris pe care-l cunoștea bine încă de la *Essex Institute: Jurnal și Note ale lui Joseph Curwen, Orășean din Providence și fost cetățean al Salem-ului*.

Zguduit de descoperire, Ward le arată caietul celor doi lucrători. Mai apoi, aceștia au întărit cu mărturia lor autenticitatea faptelor, iar doctorul Willett s-a bazat pe spusele lor pentru a afirma că tânărul nu era nebun în momentul în care a început să aibe purtări ieșite din comun. Toate celelalte hârtii erau scrise, la fel, de mâna lui Curwen. Una dintre ele purta titlul: *Celui ce va Veni După Mine și Cum va Putea să Ajungă Dincolo de Timp și de Sfere*. Alta era cifrată. A treia părea că dă cheia cifrului. A patra și a cincea erau adresate respectiv lui "Edw. Hutchinson" și lui "Jedediah Orne, Esq." sau "Moștenitorilor ori Reprezentanților Lor." A șasea și ultima se intitula: *Viața și Călătoriile lui Joseph Curwen între anii 1678 și 1687: Unde a Călătorit El, Unde a Stat, Pe Cine a Văzut și Ce a învățat*.

3

Am ajuns acum la perioada în care, după unii alieniști, a început nebunia lui Charles Ward. De cum descoperi documentele, tânărul aruncă o privire rapidă asupra lor și văzu, probabil, ceva care-i produse o impresie violentă. De fapt, când arată celor doi lucrători titlurile, avu mare grijă să ascundă textele și dădu dovadă de o tulburare pe care numai interesul arheologic al celor găsite nu era de ajuns să o motiveze. Întors acasă, anunță vestea cu un aer stânjenit, ca și cum ar fi vrut să dea o idee de importanța ei fără să aducă vreo dovadă despre asta. Nu le arată părinților lui nici măcar titlurile; se mulțumi să le spună că găsise niște documente scrise de mâna lui Joseph Curwen "aproape toate cifrate", pe care va trebui să le studieze cu grijă pentru a le pătrunde înțelesul.

Își petrecu toată noaptea aceea citind diferite hârtii, închis în camera lui și, dimineața, își continuă lucrul. Când mama lui, alarmată, veni să-l întrebe ce se întâmplă, o rugă cu insistență să îi trimită mâncarea în cameră. În cursul după-amiezii, își făcu scurt apariția când sosiră muncitorii să instaleze portretul în partea de sus a căminului la el în birou. Noaptea următoare dormi pe apucate, îmbrăcat și continuă să studieze cu febrilitate criptograma. A doua zi dimineața, maică-sa îl văzu lucrând pe copia fotografică a manuscrisului Hutchinson pe care i-l arătase adesea înainte; dar, ca răspuns la una din întrebările ei, el îi spuse că, din

păcate, cheia cifrului lui Curwen nu putea fi folosită în descifrarea acestuia. După-amiaza se duse să se uite la lucrătorii care terminau montarea portretului în biroul lui, deasupra unui cămin fals alcătuit din panouri de lemn așezate la o mică distanță de peretele dinspre nord. În vatră se pusese o imitație electrică de foc pentru a se da iluzia unui cămin adevărat. Panoul pe care era pictat portretul a fost montat cu balajnale, în așa fel încât să rămână un loc gol în spatele lui. Când se termină totul, Charles Ward își mută lucrările în birou și se așează în fața tabloului, care îl privea ca o oglindă ce ar îmbătrâni puțin imaginea reflectată. Mai târziu, când părinții își amintiră purtarea lui în această epocă, aduseră informații interesante asupra metodei lui de disimulare. În fața servitorilor își ascundea rareori hârtiile pe care le studia, căci considera, pe bună dreptate, că le va fi imposibil să citească scrisul complicat al lui Curwen. Cu părinții lui, dimpotrivă, se arăta mult mai circumspect. Își acoperea întotdeauna manuscrisul în studiu cu o hârtie oarecare până când musafirul se retrăgea, în afară de cazul în care avea în față o criptogramă sau un șir de simboluri misterioase (ca cel cu titlul *Celui ce va Veni după Mine...*). Noaptea sau când ieșea din încăpere, încuia toate documentele într-un dulăpior. Curând își relua obiceiurile și programul normal, dar încetă să se mai intereseze de plimbări arheologice. Începerea cursurilor la școala unde trebuia să-și facă ultimul an dădea impresia că-l plictisește nespus și își exprimă în numeroase rânduri hotărârea de a nu intra la Universitate; avea de făcut, spunea el, cercetări mai importante, care-i vor aduce un bagaj considerabil de cunoștințe.

Cum Ward trăise întotdeauna ca un savant și ca un pustnic, părinții lui nu s-au mirat văzându-l că se închide în casă și lucrează zi și noapte. Cu toate acestea, li se păru ciudat că el nu le arată niciodată nimic din minunata lui descoperire și nu le împărtășește nimic din ceea ce afla din documente. El își explică rezerva prin aceea că voia să ajungă mai întâi la o revelație completă; dar, pe măsură ce săptămânile treceau fără să aducă nimic nou, un soi de stângeneală se înstăpâni între tânăr și familia lui.

În cursul lunii octombrie, Ward începu din nou să bată bibliotecile, dar numai pentru a consulta lucrări de magie, ocultism și demonologie. Când resursele bibliotecilor din Providence se dovedeau a fi insuficiente, lua trenul și se ducea la Boston, unde se folosea de bogățiile mării biblioteci din Copley Square, sau se ducea la Widener Library de la Harvard ori la Zion Research Library din Brookline unde se găsesc cărți rare cu subiecte biblice. Își cumpără mai multe volume tratând despre fenomenele supranaturale și, în timpul vacanței de Crăciun, făcu mai multe călătorii în afara orașului, inclusiv o vizită la *Essex Institute* din Salem.

Spre mijlocul lui ianuarie 1920, Ward căpătă un aer triumfător și încetă să mai lucreze la descifrarea manuscrisului Hutchinson. Din acest moment, se împărți între două activități: studiul chimiei și vânătoarea de documente oficiale. Își instalează un laborator în

mansarda casei și consultă toate statisticile municipale din Providence. Când, mai târziu, au fost interogați, negustorii de droguri și de aparate științifice au scos la iveală liste ciudate, în aparență lipsite de logică, ale produselor cumpărate de el. Dar funcționarii de la biblioteca Casei Guvernatorului și de la primărie sunt de aceeași părere în privința scopului celei de a doua activități a lui: căuta cu înfrigurare mormântul lui Joseph Curwen, sarcină foarte grea, dat fiind că numele vrăjitorului fusese șters cu dalta de pe piatra lui de mormânt.

Puțin câte puțin, părinții lui căpătară convingerea că se petrecea ceva anormal. Charles se mai pasionase și altădată pentru felurite studii, dar modul în care se ascundea de ei și căutările ciudate nu semănau felului lui de a fi. Nu mai arăta nici un interes pentru munca la școală, deși reușea întotdeauna să-și treacă examenele. Fie se încuia în laboratorul lui cu o duzină de tratate vechi de alchimie, fie examina acte de deces din vremuri de demult în arhivele municipale, fie studia cărți de științe oculte în biroul lui, sub privirea neclintită a portretului lui Joseph Curwen, al cărui chip semăna din ce în ce mai tare cu al său.

La sfârșitul lui martie făcu o serie de plimbări în cimitirele vechi din Providence. Funcționarii de la primărie destăinuiră, mai apoi, că găsisese, probabil, un indiciu important în acel moment. Nu mai căuta mormântul lui Joseph Curwen, ci pe cel al unui oarecare Naphtali Field. Această schimbare a interesului lui deveni de înțeles atunci când anchetatorii, examinând dosarele studiate de Ward, descoperiră o scurtă descriere a înmormântării lui Curwen, ce povestește că ciudatul sicriu de plumb fusese îngropat "la cinci picioare spre sud și cinci picioare la vest de mormântul lui Naphtali Field în..." Lipsa numelui cimitirului complica mult căutările, dar cum piatra de mormânt a lui Naphtali Field era probabil intactă, exista speranța să poată fi găsită prin cercetarea câtorva locuri de odihnă.

4

Cam prin luna mai doctorul Willett, la cererea domnului Ward, avu o convorbire serioasă cu tânărul. Deși întrevăderea n-a dat nici un rezultat (căci Willett a simțit că interlocutorul său era cu desăvârșire stăpân pe sine), totuși l-a obligat pe Charles Ward să dea o explicație rațională purtărilor lui recente. Părea dispus să vorbească despre cercetările lui, dar nu și să le dezvăluie scopul. A deciarai că hârtiile străbunului lui conțineau secrete științifice remarcabile, cele mai invite scrise în limbaj cifrat. Cu toate acestea, ele n-aveau nici un înțeles dacă nu le alăturai unui ansamblu de cunoștințe, considerate astăzi complet învechite; așa încât prezentarea lor imediată în fața unei lumi înzestrate numai cu știința modernă le-ar văduvi de orice importanță. Pentru ca ele să-și poată ocupa locul de excepție în istoria gândirii omenești, era nevoie să fie puse în corelație cu atmosfera vremurilor trecute și

acestei munci i se consacra Ward acum. Încerca să-și însușească artele de altădată, pe care era nevoie să le stăpânească un interpret conștiincios al documentelor lui Curwen; și spera, la timpul potrivit, să facă o dezvăluire de un interes nemaîntâlnit.

Cât despre plimbările prin cimitire, le explică în felul următor: avea toate motivele să creadă că pe piatra funerară ciopârțită a lui Joseph Curwen se păstrau încă simboluri mistice, sculptate după unele instrucțiuni din testamentul lui și care erau absolut necesare pentru dezlegarea definitivă a sistemului său de cifrare. Ciudatul negustor voise să-și ascundă secretul cu grijă și, în consecință, împărțise datele problemei într-un mod cât se poate de bizar. Când doctorul Willett ceru să vadă documentele mistice, Ward manifestă multă reticență; în cele din urmă îi arătă pagina de titlu a *Jurnalului și Notelor*, criptograma și mesajul plin de formule: *Celui ce va Veni după Mine*.

Deschise și jurnalul, la o pagină aleasă cu grijă pentru lipsa ei de importanță. Doctorul examinează cu atenție scrisul aproape imposibil de citit al lui Curwen; grafia și stilul erau ale unui om din secolul al XVII-lea, deși cel ce scrisese trăise până spre sfârșitul veacului al XVIII-lea. Textul ca atare părea destul de banal și Willett nu putu să rețină din el decât un fragment.

Miercuri 17 octombrie 1754 Goeleta mea Wahefal a sosit astăzi de la Londra cu XX Bărbați nou înrolați din Antile, Spanioli din Martinica și Olandezi din Surinam. Olandezii amenință să Dezerteze pentru că au auzit vorbindu-se de Rău de această expediție, dar voi avea grijă să-i conving să Rămână. Pentru Domnul Knight Dexter de la firma Laurul și Cartea, 220 bucăți de Stofă, 20 bucăți de Molton albastru, 50 bucăți de Dantelă Pentru Domnul Green de la firma Elefantul, 20 sobițe de aramă și 10 perechi Cleștișori. Pentru Domnul Perrings o garnitură de Ace de cusut piele. Pentru Domnul Nightingale 50 Pachete de Hârtie de calitate întâi Am Rostit Sabaoth de trei ori Noaptea trecută, dar n-a apărut nimic. Trebuie să mai capăt vești de la Domnul H. din Transilvania, deși e Greu de ajuns la el și mi se pare foarte ciudat că nu-mi poate spune cum se întrebuințează ceea ce el folosește atât de bine de trei sute de ani Simon nu mi-a mai scris de V săptămâni, dar sper să primesc curând o scrisoare de la el.

Ajungând la acest pasaj, doctorul Willett întoarse pagina, dar Ward îi smulse caietul din mână. Doctorul abia avu timp să parcurgă cu privirea două fraze care, lucru bizar, i se întipăriră cu strășnicie în memorie: *Versetul din Liber Damnatus fiind recitat timp de V Zile ale Sfintei Cruci și IV ajunuri de Ziua Tuturor Sfinților, Sper că făptura se Naște în Exteriorul Sferelor. Ea îl va atrage pe Cel ce trebuie să Vină dacă pot să fac în așa fel ca el să Existe, și el se va gândi la faptele Trecutului și va privi în urmă, lucru pentru care trebuie să am pregătite Sărurile sau materialul din care se fac.*

Doctorului Willett i se păru că aceste cuvinte aruncă o undă de spaimă asupra chipului pictat al lui Joseph Curwen, care privea cu un aer politicos din înălțimea panoului de deasupra căminului. Avu impresia bizară că ochii portetului sunt plini de dorința de a-l urmări pe tânărul Ward în timp ce acesta umbla prin încăpere. Înainte de a se retrage, doctorul se opri și examina tabloul de aproape, minunându-se de asemănarea lui cu Charles și întipărimdu-și în memorie cele mai mici detalii ale figurii livide, până la minuscula cicatrice de pe frunte, deasupra ochiului drept. Se gândi că, într-adevăr, Cosmo Alexander era un mare pictor.

Dat fiind că medicul afirmase că Charles se bucura de o desăvârșită sănătate a minții și că, pe de altă parte, făcea cercetări care puteau fi foarte importante, familia Ward se arătă destul de indulgentă când fiul, în luna iunie, refuză categoric să se înscrie la Universitate. El declară că are studii mai interesante de făcut și că dorea ca anul viitor să călătorească în străinătate, ca să-și procure unele documente ce nu existau în America. Tatăl se opuse acestui din urmă proiect pe care-l judeca absurd, venind din partea unui tânăr de optsprezece ani, dar consimți ca fiul său să-și abandoneze studiile universitare. Ca urmare, după ce-și trecu examenul final la școala Moses Brown, Charles se putu consacra în voie, timp de trei ani, cărților lui oculte și cercetărilor prin cimitire. Lumea se obișnuia să-l considere un original sadea, iar el încetă aproape cu desăvârșire să se mai vadă cu prietenii familiei. Nu lăsa lucrul decât ca să meargă să consulte arhivele din alte orașe. Într-o zi plecă spre sud să țină sfat cu un mulatru ce viețuia într-o mlaștină și despre care apăruse un articol într-un jurnal. Altă dată se duse într-un sat din Adirondacks, unde auzise că se oficiau ceremonii stranii. Totuși părinții continuau să-i interzică voiajul în Europa pe care dorea atât de mult să-l facă.

Își putu îndeplini proiectul în aprilie 1923, moment în care ajunse la majorat, puțin timp după ce-l moștenise pe bunicul din partea mamei. Nu spunea nimic despre itinerariul pe care se gândea să-l urmeze, dar le promise părinților că le va scrie scrisori lungi și dese. În iunie, tânărul se imbarcă spre Liverpool cu binecuvântarea tatălui și mamei, ce-l însoțiră până la Boston. Curând scrisorile îi informară că trecuse marea cu bine și se instalase într-un apartament confortabil pe Great Russell Street, la Londra, unde avea intenția să rămână până când va termina de studiat temeinic documentele de la British Museum. Nu povestea mare lucru despre viața lui de zi cu zi, pentru că, într-adevăr, n-avea mare lucru de spus. Își consacra întregul timp studiului și-și instalase un laborator într-o încăpere a locuinței.

În iunie 1924 anunță că pleacă la Paris, unde se mai dușese de două, trei ori cu avionul, ca să consulte documente de la Biblioteca Națională. În cele trei luni următoare, se mărgini să trimită cărți poștale, dând o adresă pe strada Saint-Jacques și menționând că făcea cercetări în biblioteca unui colecționar de manuscrise rare. În octombrie, după o lungă tăcere, o vedere de la Praga înștiință

familia Ward că Charles se găsea în acest oraș, pentru o întrevedere cu un domn foarte bătrân, presupus posesor de documente medievale foarte stranii. În ianuarie, mai multe vederi din Viena aduseră vestea că se pregătea să se ducă într-o regiune situată mai spre răsărit, unde fusese invitat de unul din corespondenții săi.

Din Klansenburg, în Transilvania, scrise că se va întâlni cu un oarecare baron Ferenczy, a cărui moșie se afla în munți, la răsărit de Rakus. O săptămână după aceea, anunță că mașina gazdei sale venise să-l ia din sat și că pleca spre castel. Din această zi se așternu o tăcere absolută. Nu mai răspunse numeroaselor scrisori ale părinților săi până în luna mai și chiar și atunci scrise numai spre a-și avertiza mama că trebuie să renunțe să-l întâlnească la Paris, Londra sau Roma, în cursul unei călătorii prin Europa pe care familia Ward avea intenția să o facă în timpul verii. Cercetările lui, spunea, erau de o asemenea natură, încât nu-și putea părăsi actualul loc de ședere și, pe de altă parte, amplasarea castelului nu era deloc propice pentru vizite. Era cocoțat pe o stâncă abruptă, în mijlocul unei păduri și oamenii locului se fereau să se apropie de el. În plus, înfățișarea și felul de a fi al baronului n-aveau cum să le placă unor burghezi cumsecade din Noua Anglie și era atât de vârstnic, că inspira un soi de neliniște. Era mai bine, trăgea concluzia Charles, ca părinții să aștepte să se întoarcă în Providence.

În mai 1925 tânărul călător intră în portul New York-ului la bordul vasului *Homeric*. Plecă apoi spre orașul lui natal în autocar și de-a lungul drumului contemplă cu încântare colinele vălurite, livezile în floare și orașele cu clopotnițe albe din Connecticut. Când autobuzul, la sfârșitul unei după-amieze însorite, intră în Providence urmând bulevardul Elmwood, inima lui Charles Ward începu să bată mai tare. La încrucișarea dintre Broad Street, Weybosset Street și Empire Street, văzu la picioarele lui casele, cupolele și clopotnițele orașului vechi, scăldate în lumina asfințitului; și aproape că-l luă amețea când autocarul se opri la capătul drumului, după Biltmore, dezvăluind privirii, pe celălalt mal al râului, străvechea colină rotundă învăluită de o gingașă pelerină de verdeață. În fața acestui spectacol, tânărul se simți cuprins de iubire pentru bătrânul oraș Providence.

Forțele misterioase ale istoriei lui făcuseră din el ceea ce era acum, îl târâseră îndărăt spre minuni și secrete cărora nici un profet n-ar fi putut să le impună granițe. Un taxi îl duse cu toată viteza spre nord și se opri, în cele din urmă, în fața porticului marii case de cărămidă în care se născuse. Soarele se pregătea de culcare; Charles Dexter Ward se întorsese acasă.

Un grup de alieniști mai puțin academici decât cei ai doctorului Lyman pretinde că începutul adevăratei nebunii a lui Ward datează

din timpul călătoriei lui în Europa. Admițând că era sănătos la minte când a plecat, purtarea lui la întoarcere arăta o schimbare dezastruoasă. Dar doctorul Willett respinge această teorie. El atribuie ciudătenii tânărului practicării unor rituri învățate în străinătate, fără să admită că acest fapt implică o rătăcire a minții din partea celui ce le oficiază. Ward, deși părea vizibil îmbătrânit, avea încă reacții normale; în decursul mai multor conversații cu Willett, a dat dovadă de un echilibru pe care nici un dement n-ar fi putut să-l simuleze multă vreme. Dacă s-a putut crede în această perioadă că e nebun, motivul erau zgomotele ce se auzeau la orice oră din laboratorul unde tânărul își petrecea cea mai mare parte a vremii. Cântări psalmodiate și declamări tunătoare în ritmuri ciudate; și, deși vocea lui Ward era cea care emitea aceste sunete, se ghicea în accentele ei o calitate supranaturală care-ți îngheța sângele în vine. S-a observat că Nig, bătrânul motan al casei, se zbârlea și scuipa atunci când auzea anumite intonații.

Mirosurile ce se răspândeau câteodată din laborator erau și ele foarte stranie și păreau să aibă puterea de a face să se ivească imagini fantastice. Oamenii care le simțeau vedeau mirajul unor priveliști uriașe, cu dealuri ciudate sau alei interminabile, mărginite de sfincși și de hipogrifi. Ward nu-și mai începu plimbările de altădată, ci se cufundă în cărțile aduse din călătorii; dădu explicația că documentele găsite în Europa îi lărgiseră considerabil posibilitățile și promise mari revelații în anii ce aveau să vină. Îmbătrânirea chipului său întărea uimitor asemănarea cu portretul lui Curwen și doctorul Willett, după fiecare din vizitele la Charles Ward, se gândea cu stupefacție că mica cicatrice de deasupra ochiului drept al portretului era singura deosebire între vrăjitorul defunct și tânărul viu. Aceste vizite, făcute de medic la cererea părinților lui Charles, se desfășurau într-un fel destul de ciudat. Ward nu îl respingea pe doctor, dar acesta din urmă înțelegea foarte bine că nu se va putea apropia niciodată de mintea tânărului. Adesea observa lucruri bizare în încăpere: figuri de ceară pe mese sau pe rafturi; urme de cercuri, triunghiuri sau pentagrame, desenate cu cretă sau cu cărbune în centrul podelei. Și, în fiecare noapte, se auzeau răsunând incantații asurzitoare, așa încât era din ce în ce mai greu să convingi servitorii să rămână sau să împiedici lumea să spună că Charles Ward era nebun.

Într-o seară de ianuarie a anului 1927, spre miezul nopții, pe când tânărul psalmodia un ritual a cărui cadență fantastică răsună în toată casa, o rafală înghețată suflă asupra golului și pământul se cutremură ușor. În același timp, motanul dădu semnele unei spaime extraordinare, iar câinii lătrară la o milă împrejur. Acesta a fost preludiul unei furtuni violente, cu totul neobișnuită în acest anotimp, punctată de trăsnete atât de formidabile, că domnul și doamna Ward avură la un moment dat impresia că fusese lovită casa. Urcară scara în goană să vadă ce stricăciuni erau; dar Charles le ieși în întâmpinare din mansarda lui, cu chipul livid întipărit de o expresie triumfătoare. El le afirmă că toată casa este

nevătămată și că furtuna va lua sfârșit în curând. Privind pe fereastră, își dădura seama că tânărul avea dreptate; fulgerele se îndepărtau din ce în ce mai mult, copacii încetară să se mai încovoie sub vântul glacial venit de pe mare, bubuitul tunetului scăzu și se stinse, stelele se arătară pe cer.

În cele două luni ce urmară acestei întâmplări, Charles Ward stătu mult mai puțin timp închis în laborator. Dădu dovadă de un interes ciudat pentru vreme și se informă de data la care se va dezgheța pământul, în primăvară. Într-o noapte de martie ieși din casă după miezul nopții și nu se întoarse decât puțin înaintea zorilor. În acel moment mama lui, suferind de insomnie, auzi un motor oprindu-se în fața intrării destinate vehiculelor. Sculându-se și ducându-se să se uite pe fereastră, doamna Ward văzu cum patru siluete întunecate, îndrumate de fiul ei, descarcă dintr-un camion o ladă lungă și grea, pe care o transportă în casă. Apoi auzi pași grei pe treptele scării și, în cele din urmă, o bufnitură la mansardă. Apoi pașii coborâră. Cei patru oameni apărură din nou afară și plecară, cu camionul lor.

A doua zi, Charles se încuie în mansardă. După ce trase perdelele negre la ferestrele laboratorului, se adânci într-o experiență cu o substanță metalică. Refuză să deschidă ușa, indiferent cine bătea, și nu mănca nimic. Spre ora prânzului se auzi un zgomot înfundat, urmat de un țipăt groaznic și de o căzătură. Totuși, când doamna Ward bătuse la ușă, fiul ei îi spusese cu o voce stinsă că totul e bine; duhoarea oribilă care se răspândea din încăperea era inofensivă și, din păcate, necesară; trebuia neapărat să-l lase în pace pentru moment, dar o să vină să mănânce un pic mai târziu. Puțin după ora amiezii apărură, în sfârșit, palid și cu privirea rătăcită și interzise oricui să pătrundă la el în laborator, sub orice pretext. Din clipa aceea nimănui nu i-a mai fost îngăduit să intre în misterioasa mansardă și nici în cămăruța alăturată, pe care el o amenajase sumar în chip de dormitor. Locui de-acum acolo până în ziua când cumpără căsuța de la Pawtuxet și mută acolo toate aparatele lui științifice.

În seara aceea Charles puse mâna pe ziar înaintea tuturor și distruse o bucată din el, simulând un accident. Mai târziu, doctorul Willett determină data exactă după declarația celor din casă, își procură un exemplar întreg din ziarul rupt și citi articolul următor:

GROPARI NOCTURNI SURPRINȘI

ÎN CIMITIRUL DE NORD

Robert Hart, paznic de noapte la cimitirul de nord, a descoperit azi-dimineață devreme un grup de câțiva oameni în partea cea mai veche a cimitirului, dar se pare că nu și-au putut duce la bun sfârșit intențiile, fiind nevoiți să fugă la vederea lui.

Întâmplarea a avut loc spre ora patru. Lui Hart i-a atras atenția zgomotul unui motor nu departe de adăpostul lut leșind, a văzut un camion mare pe aleea principală și s-a îndreptat către el. Zgomotul pașilor lui pe pietriș i-a alungat pe vizitatorii nocturni, care au urcat în grabă în camion o ladă grea și au reușit să fugă cu ea.

Întrucât nici un mormânt nu fusese violat, Hart consideră că acești oameni voiau să îngroape lada.

Probabil că lucraseră îndelung înainte să fie descoperiți, căci Hart a găsit o groapă enormă săpată în lotul Amosa Field, unde aproape toate vechile pietre de mormânt au dispărut de multă vreme. Groapa, mare cât un mormânt, era goală și nu corespundea cu nici un loc de înmormântare menționat în arhivele cimitirului

Inspectorul de poliție Riley, după ce a examinat locul, a declarat că groapa fusese săpată probabil de contrabandiștii de alcool care căutau o ascunzătoare sigură pentru marfa lor. Hart e de părere că răufăcătorii au luat-o în sus, pe bulevardul Rochamblau, dar nu este absolut sigur de asta.

În zilele următoare, Charles Ward și-a făcut rareori apariția în mijlocul familiei.

S-a închis în mansarda lui și a cerut să i se pună mâncarea în fața ușii. Din când în când, era auzit psalmodiind formule monotone sau răzbătea dinăuntru ciocnet de sticlărie, şuierat de chimicale, zgomot de apă curgând, sfârâit de flacăra de gaz. Miroșuri imposibil de identificat se răspândeau, uneori, din încăpere, iar expresia extrem de crispată a tânărului, când i se întâmpla să mai iasă din laborator, genera cele mai variate ipoteze. Părinții lui și doctorul Willett nu mai știau nici ce să mai facă, nici ce să mai creadă.

6

La 15 aprilie se întâmplă ceva ciudat. Era vinerea sfântă, amănunt considerat de servitori ca fiind foarte important, dar pe care mulți alții îl iau drept o simplă coincidență. Târziu după-amiază, tânărul Ward începu să repete o formulă cu vocea uimitor de puternică, arzând în același timp o substanță cu un miros înțepător, ce se simțea în toată casa. Cuvintele rostite erau atât de clare, încât doamnei Ward, care asculta, neliniștită, în coridorul mansardei, i se întipăriră în memorie; așa că, după aceea, la cererea doctorului Willett, a fost în stare să le scrie. Experții îi spuseră doctorului că o formulă aproape identică poate fi găsită în scrierile lui Eliphas Levi, cel care a aruncat o privire prin crăpătura ușii interzise și a zărit fioroasele perspective ale vidului ce se întinde dincolo de ea. Iată formula:

*Per Adonai Eloim, Adonai Jehova, Adonai Sabaoth,
Metraton Ou Agla Methon, verbum pythonicum
mysterium salamandrae, conventus sylvorum, antra
gnomorum, daemonia Coeli God, Alnionsin, Gibor,
Jehosua, Evam, Zariathnatmik, Veni, veni, veni*

Incantațiile durau de două ceasuri fără, nici o întrerupere, când un formidabil cor de lătrături răsună în împrejurimi. Aproape

imediat casa fu inundată de un miros groaznic în timp ce un fulger sfâșia cerul. Apoi răsună *vocea* pe care nici unul din cei ce au auzit-o nu o va putea uita niciodată, aceea voce tunătoare, îndepărtată, necrezut de adâncă și cu desăvârșire diferită de glasul lui Charles Dexter Ward. Ea zgâlțâi casa și doi vecini o auziră, cu tot vacarmul câinilor. Doamna Ward, mereu în fața ușii laboratorului, se înfioră înțelegându-i semnificația diabolică; pentru că fiul ei îi povestise cum sunase vocea deasupra fermei din Pawtuxet Road, în noaptea morții lui Joseph Curwen. Nu se putea înșela asupra frazei pronunțate, pe care Charles i-o citise adesea din scrisorile lui Luke Fenner, pe vremea când vorbea fără ascunzișuri despre cercetările lui. Era un simplu fragment dintr-o limbă uitată:

DIES MIES JESCHET BOENE DOESEF
DOUVEMA ENITEMAUS

Imediat după aceea lumina zilei se stinse, deși mai era o oră până la apus; apoi veni o pală de miros diferit de primul, dar tot atât de misterios și de insuportabil. Charles începuse din nou să psalmodieze, iar mama lui auzi o serie de silabe ce ar putea fi scrise astfel: "Yi — nash — Yog — Sototh — he — Iglb — fi — throdag", terminându-se cu un "Yah" a cărui forță dementială urcă într-un crescendo înspăimântător. O secundă mai târziu răsună un strigăt plângător ce se transformă treptat într-un râs drăcesc. Doamna Ward, împinsă de teamă și de curajul orb al inimii de mamă, se duse să bată la ușă, dar nu obținu nici un răspuns. Bătu din nou, apoi rămase nemișcată în timp ce se înălța un al doilea strigăt, de data aceasta pornind din pieptul fiului ei, și *care răsună în același timp cu hohotele diabolice ale celeilalte voci*. Mama leșină pe loc, deși acum nu este în stare să-și amintească motivul precis al leșinului ei.

Când domnul Ward se întoarse acasă la ora șase și un sfert, nu-și găsi soția la parter. Servitorii speriați îi spuseră că era probabil pe coridor, la mansardă, de unde auziseră sunete încă și mai stranii decât de obicei. Urcă numaidecât scara și o găsi pe doamna Ward întinsă pe podea, în fața ușii laboratorului. Dându-și seama că e leșinată, se duse să aducă un pahar cu apă și îi turnă apa pe față. Se liniști văzând-o că își revine imediat în simțiri; dar, pe când o privea cum deschide ochii plini de uimire, îl trecu un fior înghețat și fu gata să leșine și el. Într-adevăr, în laboratorul ce-i părușe cufundat în tăcere, auzi murmurul unei conversații purtate aproape în șoaptă, laie cărei cuvinte nu le putea înțelege, dar care, totuși îl răvășea până în adâncul sufletului.

Desigur, nu era pentru prima oară că fiul lui mormăia niște formule; dar, acum, acest murmur părea cu totul diferit. Era vorba foarte clar de un dialog, în care vocea lui Charles, ușor de recunoscut, alterna cu o alta, atât de gravă și de cavernoasă, că era greu să crezi că iese din pieptul tânărului. Avea intonații extraordinar de hidoase; și, dacă doamna Ward, revenindu-și, n-ar

fi tras un țipăt care deșteaptă instinctele protectoare ale soțului ei, este foarte probabil că Thomas Howland Ward n-ar mai fi putut să se laude că nu și-a pierdut niciodată cunoștința. Dar, în momentul acela, și-a luat soția în brațe și a coborât repede scara, înainte ca ea să remarce vocile care îl zguduiseră. Totuși n-a fost atât de iute, încât să nu audă un lucru care l-a făcut să se clatine sub povara sa. Căci strigătul doamnei Ward mai fusese auzit și de alții în afară de el și, ca răspuns, în laborator fuseseră rostite două cuvinte, singurele cuvinte inteligibile din acest sfat înspăimântător. Era un simplu îndemn la prudență, murmurat de Charles, și totuși domnul Ward fu pătruns de o groază misterioasă când auzi cele două cuvinte cât se poate de banale: *Șșșt... Scrie!...*

La cină, cei doi soți se sfătuiră îndelung, și domnul Ward hotărî să vorbească serios cu fiul lui. Oricare ar fi fost obiectul cercetărilor sale, nu se mai putea tolera o asemenea comportare, care constituia o amenințare împotriva echilibrului nervos al tuturor celor din casă. Tânărul își pierduse, probabil, mințile de trăgea asemenea zbierete și purta o conversație imaginară cu un interlocutor inexistent. Trebuia pus capăt acestor lucruri, ori dacă nu, doamna Ward se va îmbolnăvi și nici servitorii nu vor mai sta în casă.

După terminarea cinei, domnul Ward se îndreptă hotărât către laboratorul lui Charles. Dar se opri la etajul al treilea, auzind zgomote în biblioteca de care fiul lui nu se mai folosea de o bucată de vreme. După toate aparențele, cineva arunca cărțile pe parchet și mototolea cu febrilitate hârtii. Ajungând în pragul ușii, domnul Ward îl văzu pe tânăr în încăpere, ocupat să adune un braț de documente de toate formele și mărimile. Charles avea privirea rătăcită, chipul tras; tresări și lăsa să-i scape din brațe povara când auzi vocea tatălui său. Acesta îi porunci să se așeze și îi făcu morala pe care o merita de atâta vreme. Când predica luă sfârșit, tânărul conveni că domnul Ward are dreptate, că aceste voci, murmure, incantații, mirosuri chimice erau cu adevărat insuportabile. Promise să fie mai discret în viitor, dar insistă să-i fie respectată singurătatea. Urma să se dedice de-acum numai cercetării unor cărți; dacă va mai fi nevoie să rostească incantații, va găsi o altă locuință. Se arătă dezolat că i-a cauzat mamei o asemenea spaimă și dădu explicația că acea conversație auzită de tatăl său făcea parte dintr-un symbolism complicat, menit să creeze o anumită atmosferă mentală. Cu toată starea de extremă tensiune nervoasă a fiului, domnul Ward rămase cu impresia că Charles era în posesia tuturor facultăților sale. Totuși convorbirea nu-l lămuri câtuși de puțin; când Charles părăsi încăperea cu brațele încărcate de documente, tatăl habar n-avea ce să creadă despre această întâmplare. Era tot atât de misterioasă ca și moartea bietului Nig, al cărui cadavru fusese descoperit cu o oră înainte în subsol, cu ochii holbați și cu botul schimonosit de groază.

Sub impulsul unui instinct nedeslușit domnul Ward aruncă o privire pe rafturile goale, ca să vadă ce dusesese fiul său în

mansardă. Fu surprins să constate că era vorba numai de lucrări moderne: istorie, tratate științifice, geografie, manuale de literatură, ca și niște jurnale și reviste contemporane. Cum Charles nu citise până atunci decât cărți tratând despre trecut și despre ocultism, domnul Ward căzu pradă unei nedumeriri din ce în ce mai mari; în plus, simțea o adevărată neliniște, căci i se părea că e ceva neobișnuit în încăpere. O cercetă cu privirea și văzu că nu se înșelase.

Pe zidul de nord, deasupra căminului fals, se afla în continuare panoul din casa de la Olney Court; dar tabloul restaurat nu mai exista pe el. Dezlipindu-se de pe lemn, portretul lui Joseph Curwen abandonase pentru totdeauna supravegherea tânărului cu care avea o asemănare atât de stranie; acum zăcea pe podea, sub forma unui strat subțire de pulbere fină, de un cenușiu albastrui.

IV

Metamorfoză și demență

1

În cursul săptămânii ce urmă acestei memorabile vinere sfinte, Charles Ward a fost văzut mai des decât de obicei, căci a transportat fără încetare cărți din bibliotecă în mansardă. Avea o purtare liniștită și rezonabilă, dar chipul lui exprima o teamă prost ascunsă, în afară de aceasta, dădea dovadă de o poftă de mâncare devoratoare, dacă judecai după cantitatea de hrană pe care o cerea de la bucătăreasă.

Pus la curent cu cele întâmplare, doctorul Willett veni marțea următoare să vorbească cu tânărul, în bibliotecă. Ca de obicei, conversația nu dădu nici un rezultat, dar Willett e gata să jure că Charles era în toate mințile. El promise să facă o dezvăluire senzațională în curând și-și exprimă intenția de a căuta un local unde să-și mute laboratorul. Se arătă nepăsător de pierderea portretului și chiar păru să găsească ceva comic în brusca lui dispariție.

În cea de a doua săptămână, Charles lipsi adesea de acasă. Când a venit bătrâna Hannah să ajute la curățenia mare de primăvară, a povestit că Charles vizita deseori casa din Olney Court, purtând o valiză mare, și cobora mereu să examineze pivnița. Se arăta foarte darnic față de ea și de soțul ei, dar avea un aer extrem de chinuit.

Pe de altă parte, niște prieteni ai lui Ward îl zăriră prin Pawtuxet, surprinzător de des. Se ducea mai ales la micul port Rhodes-on-Pawtuxet, iar doctorul Willett, luând informații acolo, află că traversa întotdeauna pe malul destul de abrupt al râului și mergea apoi de-a lungul lui, spre nord.

Într-o dimineață de mai a fost reluată, în mansardă, conversația

imaginară din vinerea sfântă. Tânărul părea să poarte o discuție violentă cu el însuși, căci a fost brusc auzit un șir de strigăte ce semănau cu cereri urmate de refuzuri. Domnul Ward urcă în goană, ascultă la ușă și auzi fragmentul următor de frază: "Trebuie să stea roșu timp de trei luni". De cum bătu la ușă, se înstăpâni tăcerea. Când domnul Ward își întrebă fiul, puțin mai târziu, tânărul răspunse că îi era greu să evite anumite conflicte între sferele conștiinței, dar că va încerca să le transfere în alte domenii.

Spre mijlocul lui iunie avu loc o ciudată întâmplare nocturnă. La începutul serii se auzi zgomot din laborator, dar se potoli aproape numaidecât. La miezul nopții se duseră toți la culcare, iar valetul tocmai încuia cu cheia ușa dinspre stradă, când îl văzu apăsând în josul scării pe Charles, cu o valiză grea în mână. Tânărul făcu semn că vrea să iasă. Nu rosti nici un cuvânt, dar servitorul, văzându-i ochii arzători, începu să tremure fără să-și dea seama de ce. Îi deschise ușa tânărului stăpân și a doua zi își prezentă demisia doamnei Ward, declarând că privirea lui Charles avusese o expresie de ferocitate diabolică și că el nu va petrece nici o singură noapte în plus în această casă. Doamna Ward îl lăsă să plece, fără să dea crezare cuvintelor lui. I se părea imposibil ca fiul ei să fi avut un aer "feroce" în noaptea aceea. Într-adevăr, tot timpul cât fusese trează, auzise zgomote slabe în laborator: oftaturi și suspine ce păreau să trădeze o disperare adâncă.

În seara următoare, așa cum făcuse cam cu trei luni în urmă, Charles puse mâna pe ziar înaintea tuturor și făcu pierdută o foaie. După aceea, doctorul Willett, în cursul anchetei lui, își aminti acest incident și se duse la redacția jurnalului. Acolo găsi, pe foaia răstăcită de tânăr, două articole ce-i părură interesante. Iată-le:

VIOLARE DE MORMÂNT

Robert Han, paznic de noapte la cimitirul de nord, a descoperit azi dimineață că a fost violat mormântul lui Ezra Weeden, născut în 1740 și mort în 1824 (după inscripția de pe piatra lui funerară, smulsă cu sălbăticie din pământ și spartă).

Conținutul mormântului, oricare-ar fi fost el după mai mult de un secol de îngropăciune, a dispărut complet, în afară de câteva așchii de lemn putred. Nu au fost găsite urme de roți, dar poliția a descoperit în împrejurimi urme depăși lăsate de pantofi fini.

Han este de părere că există o legătură între această întâmplare și cea din luna manie; reamintim că atunci el a dat peste un grup de oameni care au fugit într-un camion după ce săpaseră o groapă adâncă. Dar inspectorul Riley contrazice această teorie și subliniază mari diferențe între cele două cazuri: în martie s-a săpat într-un loc unde nu era nici un mormânt; de data aceasta, un mormânt anume a fost violat cu o răutate feroce.

Membrii familiei Weeden, puși la curent, și-au exprimat surprinderea și întristarea și au declarat că nu cunosc nici un dușman capabil de un asemenea act de vandalism. Hazard Weeden își amintește o legendă de familie potrivit căreia strămoșul lui ar fi

fost amestecat într-o întâmplare ciudată, puțin înainte de Revoluție, dar nu știe să existe o "vendetta" posibilă la ora actuală. Cazul a fost încredințat inspectorului Cunningham, care speră să descopere indicii interesante în viitorul apropiat.

NOAPTE AGITATĂ LA PAWTUXET

Locuitorii din Pawtuxet au fost treziți la ora trei dimineața de un cor formidabil de lătrături, ce părea să atingă intensitatea maximă lângă râu, la nord de Rhodes-on-Pawtuxet. Fred Lemlin, paznic de noapte la Rhodes, a declarat că printre lătrăturile câinilor se amestecau țipetele unui om pradă spaimei de moarte. O furtună scurtă și violentă apus capăt acestui vacarm. Se relatează că, pe toată durata incidentului, atmosfera a fost îmbâcsită de mirosuri neplăcute, emanate, fără îndoială, de rezervoarele de petrol.

Curând, Charles a început să arate ca un om hărțuit și toți gândesc astăzi, cugetând la acest fapt, că poate în acea perioadă ar fi vrut să facă o mărturisire, dar a fost împiedicat de o frică adâncă, întrucât adesea ieșea în oraș la adăpostul întunericului, cei mai mulți dintre alieniști îl consideră vinovat de actele de vampirism înfăptuite în vremea aceea și relatate în amănunt de presă. Victimele, de vârste și condiții sociale diferite, au fost atacate în două locuri distincte: cartierul North End, lângă casa familiei Ward și regiunile periferice apropiate de Pawtuxet. Supraviețuitorii povestesc despre un monstru cu ochi de flăcări ce sărea asupra-le, își înfîșea colții în gât sau în susul brațului și se ghițuia cu sânge.

Nici în privința aceasta doctorul Willett nu este de acord cu confrății săi. "Refuz să spun, declară el, ce ființă umană sau ce animal a putut să se dedea unor asemenea orori, dar afirm că Charles Ward nu este autorul lor. Am motive să cred că nu cunoștea gustul sângelui și anemia lui crescândă constituie cea mai bună dovadă în sprijinul teoriei mele. Ward s-a atins de lucruri oribile, dar nu a fost niciodată un monstru".

Vorbele doctorului au multă autoritate, căci, în această epocă, se ducea adeseori la familia Ward pentru a o îngriji pe mama lui Charles, ai cărei nervi începeau să cedeze. Tot ascultând zgomotele nocturne provenind din mansardă, suferea de halucinații morbide pe care șovăia să le mărturisească medicului: își închipuia că aude suspine și oftaturi înăbușite la orele cele mai imposibile. La începutul lui iulie, Willett o trimise la Atlantic City să-și refacă forțele și le recomandă domnului Ward și fiului său să nu-i trimită decât scrisori încurajatoare.

2

Puțin timp după plecarea mamei, Charles făcu demersuri pentru cumpărarea căsuței din Pawtuxet. Era o clădire mică de lemn, sordidă, cu un garaj de ciment, cocoțată sus de tot pe malul nu prea populat al râului, un pic deasupra portului Rhodes; dar tânărul ținea morțiș s-o cumpere. Proprietarul i-o vându cam în

silă, la un preț exorbitant. Imediat el își aduse acolo cu camionul, noaptea, toate cărțile și aparatele din mansardă și, părăsindu-și definitiv laboratorul, se mută din nou în camera lui, la etajul al treilea al casei părintești.

În noul lui domiciliu, Charles se comportă în chip tot atât de misterios precum o făcuse și în mansarda lui. Avea acum și doi tovarăși: un metis portughez cu o mutră sinistră, care-i era servitor, și un necunoscut zvelt, cu barbă deasă, cu ochii ascunși sub ochelari negri și care lucra, după toate aparențele, împreună cu Ward. Vecinii încercară zadarnic să intre în vorbă cu acești indivizi ciudați. Metisul Gomez nu rupea decât câteva vorbe pe englezește, iar omul care-și spunea doctor Allen se arăta cât se poate de rezervat. Charles încercă să dea dovadă de mai multă amabilitate, dar nu reuși decât să trezească o curiozitate bănuitoare, trângând vrute și nevrute despre lucrările lui de chimie. Curând începură să circule zvonuri bizare despre luminile care ardeau toată noaptea. Apoi, comenzile excesive de carne, la măcelar, fură privite cu uimire, la fel ca și strigătele și cânturile psalmodiate ce păreau să răzbată dintr-o pivniță foarte adâncă. Cetățenii cumsecade din partea locului se fereau cu mare silă de această casă stranie, cu atât mai mult cu cât mutarea celor trei acolo coincidea cu epidemia de vampirism din vecinătățile Pawtuxet-ului.

Ward își petrecea cea mai mare parte a timpului în căsuță, dar dormea uneori în casa tatălui său. În două rânduri părăsi orașul ca să facă două călătorii de câte o săptămână, cu destinație necunoscută. Slăbea și pălea fără încetare și nu mai avea aplombul de altădată când îi repeta doctorului Willett vechea poveste cu cercetări vitale și dezvăluiri viitoare. Totuși medicul insistă asupra faptului că tânărul era încă sănătos la cap în acea perioadă și citează în sprijinul spuselor sale mai multe convorbiri avute cu Charles.

Cam prin luna septembrie actele de vampirism s-au repetat, dar, în ianuarie, Ward a fost amestecat într-o încurcătură gravă. De câțeva vreme se tot vorbea de camioanele care veneau și plecau noaptea de la căsuță. Or contrabandiștii de alcool opriră într-o noapte unul din aceste camioane într-un loc pustiu de lângă Hope Valley, sperând că vor găsi în el ceva marfă cu care să-și alimenteze traficul clandestin. În fapt, s-au ales cu o teribilă dezamăgire, căci lăzile lungi pe care puseseră mâna adăposteau un conținut oribil; atât de oribil, într-adevăr, încât s-a vorbit îndelung de ele în lumea răufăcătorilor. Hoții se grăbiseră să-și îngroape captura, dar când afacerea ajunsese la urechile poliției, se făcu o anchetă amănunțită. Un vagabond arestat chiar atunci consimți să-i conducă pe polițiști până la ascunzătoarea improvizată, cu condiția să i se redea libertatea. A fost descoperit acolo ceva monstruos, pe care publicului nu i s-a îngăduit să-l afle; imediat s-au expedit la Washington câteva telegrame.

Lăzile îi fuseseră adresate lui Charles Ward, la căsuța din

Pawtuxet, așa că autoritățile federale veniră să-i facă o vizită. El le dădu o explicație ce părea valabilă și îi demonstra nevinovăția.

Având nevoie de unele specimene anatomice pentru a-și urma cercetările, comandase câteva unor agenții considerate a fi absolut onorabile. Nu fusese nici pe departe la curent cu *identitatea* acestor specimene și se arătă profund zguduit de revelațiile inspectorilor. Declarația fu întărită de doctorul Allen, a cărui voce calmă și gravă păru încă mai convingătoare decât cea a lui Charles. În cele din urmă, polițiștii nu luară nici o măsură împotriva tânărului; se mulțumiră să noteze cu grijă numele și adresa agenției din New York de la care voiau să pornească ancheta. Trebuie adăugat că specimenele au fost duse în taină în locurile de unde n-ar fi trebuit să fie scoase niciodată.

La 9 februarie 1928, doctorul Willett a primit o scrisoare căreia el îi atribuie o importanță deosebită și despre care a discutat adesea cu doctorul Lyman. Acesta din urmă vede în ea dovada clară a unui caz grav de *dementia praecox*; Willett, dimpotrivă, o consideră ca ultimul mesaj cu desăvârșire rezonabil al tânărului. Iată textul complet:

*Prospect Street 100
Providence, R.I.
8 martie 1928*

Dragă domnule doctor Willett,

Simt că a venit în sfârșit momentul să vă fac dezvăluirile pe care vi le promit de atâta vreme și pe care mi le-ați cerut adesea. Nu voi înceta vreodată să prețuiesc răbdarea dumneavoastră și încrederea în sănătatea minții mele.

Acum când sunt gata să vorbesc, trebuie să recunosc, spre rușinea mea, că nu voi obține niciodată triumful așteptat; ceea ce vă scriu nu va fi o laudă, ci o chemare în ajutor; vă cer sfat pentru salvarea mea și pentru a salva întreaga lume de o oroare ce depășește concepția umană. Vă amintiți de atacul împotriva fermei lui Curwen, relatat în scrisorile lui Luke Fenner; trebuie repetat fără întârziere. De noi depind toată civilizația, toate legile firii, poate chiar soarta întregului univers. Am dat la iveală o anomalie monstruoasă, din dragoste pentru știință. Acum, de dragul vieții și al firii, trebuie să mă ajutați să o arunc înapoi, în bezne.

Am părăsit pentru totdeauna căsuța din Pawtuxet, și trebuie să-i scoatem afară pe toți cei de-acolo, vii sau morți. Nu mă voi mai întoarce niciodată în acel loc, iar dacă veți auzi vreodată că sunt în căsuță, vă cer să nu credeți. M-am întors acasă pentru totdeauna și aș vrea să veniți să mă vedeți de îndată ce veți avea cinci sau șase ore să mă ascultați. Va fi nevoie de tot acest timp și, credeți-mă, nu poate exista datorie profesională mai importantă, căci viața și judecata mea sunt în joc. Nu îndrăznesc să vorbesc cu tatăl meu, pentru că nu ar înțelege toată povestea. Dar i-am spus că sunt în primejdie și el a pus patru polițiști de pază în jurul casei. Nu prea

știu ce-ar putea ei să facă, pentru că au împotriva lor forțe pe care nici dumneavoastră n-ați putea să le concepeți Veniți deci fără zăbavă dacă vreți să mă găsiți încă în viață și să aflați cum m-ați putea ajuta să salvez cosmosul.

Veniți la orice oră; nu o să ies din casă; nu telefonați ca să vă anunțați venirea, căci cine știe cine ar putea să intercepteze apelul dumneavoastră. Și să rugăm zeii ca nimic să nu poată împiedica întâlnirea noastră.

P.S. Ucideți-l pe doctorul Allen de cum îl vedeți și topiți-i trupul într-un acid. Nu îl ardeți.

Primind această scrisoare pe la ora zece și jumătate dimineața, doctorul Willett își aranja treburile în așa fel, încât să fie liber după-amiaza și seara; de altfel, era gata să prelungească întrevederea până noaptea târziu. Îl cunoștea prea bine pe Charles pentru a considera acest mesaj delirul unui dement. Avea convingerea că era vorba de un lucru oribil și chiar și *post-scriptum-ul* putea fi înțeles dacă țineai seama de zvonurile ce umblau prin satul Pawtuxet în legătură cu enigmaticul doctor Allen. Willett nu-l văzuse niciodată, dar auzise despre înfățișarea lui și se întreba ce se ascunde în spatele ochelarilor negri.

La ora patru fix medicul se prezentă la casa familiei Ward. Rămase foarte contrariat, aflând de la polițiștii de gardă că tânărul plecase de acasă. De dimineață avusese o lungă convorbire telefonică cu cineva necunoscut; fusese auzit discutând cu o voce plină de teamă și rostind fraze cum ar fi: "Sunt foarte obosit și am nevoie să mă odihnesc puțin"; "Nu pot să primesc pe nimeni câteva zile de-acum încolo"; "Vă rog să amânați pe mai târziu o acțiune decisivă, până când putem pune la punct o înțelegere"; și pe urmă: "îmi pare rău, dar trebuie să abandonez totul pentru moment; o să mai vorbim mai încolo". Apoi, probabil că tot gândindu-se, prinsese curaj, căci ieșise fără știrea nimănui; fusese văzut întorcându-se spre prânz, pe la ora unu, și intrând în casă; nu suflase nici o vorbă. Urcase scara, apoi, în momentul acela, probabil că frica îl copleșise din nou, pentru că, pătrunzând în bibliotecă, scosese un țipăt de spaimă. Totuși, când valetul venise să întrebe dacă se întâmplase ceva, Charles se arătase în ușa cu un aer foarte hotărât și-i făcuse semn servitorului să se ducă. Apoi mutase pesemne niște lucruri prin încăpere, căci se auziseră de-acolo bufnituri și scârțâieli. În cele din urmă se arătase din nou și plecase de acasă imediat, fără să lase nici un mesaj pentru nimeni. Valetul, care părea foarte tulburat de înfățișarea și comportamentul lui Charles, se interesă dacă mai era vreo speranță să-și recapete echilibrul nervos.

Timp de aproape două ore, doctorul Willett îl așteptă zadarnic în bibliotecă, uitându-se la rafturile pe care se căscau goluri mari în locurile de unde fuseseră luate cărțile. După o bucată de timp, umbrele începură să se îndesească, asfințitul făcu loc nopții. Când domnul Ward sosi, în sfârșit, se arătă foarte surprins și infuriat auzind ce se întâmplase. Nu știa că Charles îi dăduse întâlnire

doctorului și-i promise acestuia că o să-i dea de veste de cum se va întoarce tânărul. Conducându-l pe medic, îi mărturisi că e foarte nedumerit de starea fiului său și îl rugă să facă tot posibilul pentru el. Willett fu bucuros să fugă din bibliotecă aceea care-i părea bântuită de ceva înspăimântător, s-ar fi zis că portretul dispărut lăsase încăperii o moștenire malefică.

3

A doua zi dimineața, Willett primi un mesaj prin care domnul Ward îl anunța că fiul lui lipsește în continuare; îi mai spunea că primise un telefon de la doctorul Allen, informându-l că Charles va mai rămâne la Pawtuxet o vreme și că nu trebuia deranjat. Aceasta era necesar, deoarece Allen însuși urma să lipsească o perioadă nedeterminată, lăsând tânărului său coleg toată grija cercetărilor. Acesta îi transmitea tatălui toată dragostea și se scuza că plecase în grabă. Când primi acest telefon, domnul Ward, auzind vocea doctorului Allen pentru prima oară, avu impresia că-i trezește o amintire foarte vagă și foarte neplăcută.

În fața tuturor acestor fapte tulburătoare, Willett nu mai știu realmente ce să facă. Charles Ward îi scrisese că a descoperit lucruri monstruoase, că doctorul Allen trebuie ucis fără milă și că el însuși nu se va mai întoarce niciodată la Pawtuxet; în prezent părea să fi uitat de toate acestea și se cufundase din nou în miezul misterului. Bunul-simț îl împingea pe doctor să-l lase pe tânăr în voia capriciilor lui, dar un instinct profund nu-i îngăduia să uite scrisoarea disperată pe care o primise. O citi din nou și, cu tot tonul sforăitor, cu toată contradicția între conținut și purtarea recentă a autorului ei, nu o judecă drept lipsită de înțeles. Exprima o teroare atât de reală, evoca monstruozități atât de înspăimântătoare, că nu puteai să o iei prea ușor.

Timp de peste o săptămână, doctorul Willett cugetă la dilema ce-i era impusă și se simți din ce în ce mai ispitit să meargă să-i facă o vizită lui Charles în căsuța lui din Pawtuxet. Nici unul din prietenii tânărului nu îndrăznise vreodată să forțeze intrarea acestui refugiu interzis și chiar tatăl lui nu o cunoștea decât din descrierile făcute; dar Willett simți nevoia să aibă o convorbire directă cu bolnavul său. Domnul Ward nu mai primea de la Charles decât scurte scrisori dactilografiate; nici doamna Ward, la Atlantic City, nu era mai favorizată. În consecință, doctorul hotărî să treacă la acțiune. În ciuda temerilor ciudate pe care i le trezeau vechile legende despre Joseph Curwen și aluziile misterioase ale lui Charles, o porni la drum, îndreptându-se spre căsuța cățărată pe malul povârnit al râului.

Willett mai vizitase adesea locul din pură curiozitate, deși nu intrase niciodată în casă și nici nu-și făcuse simțită prezența; prin urmare, cunoștea exact drumul. Mergând în micul lui automobil de-a lungul lui Broad Street, într-o după-amiază de sfârșit de februarie, se gândea la grupul de oameni ce urmase aceeași cale,

cu o sută cincizeci și șapte de ani înainte, pentru a îndeplini o misiune teribilă.

Ajunse curând la Pawtuxet, coti la dreapta pe Lockwood Street, înaintă pe acest drum de țară cât se putea, apoi coborî din mașină și o luă pe jos spre nord, în direcția dealului ce domina frumoasele meandre ale râului. Casele erau rare în aceste locuri și nu puteai să nu nimerești căsuța izolată, cu garajul ei de ciment. Ajuns la capătul unei alei neîngrijite, doctorul bătu în ușă și vorbi cu o voce hotărâtă metisului portughez care întredeschise ușa.

Ceru să-l vadă pe Charles Ward pentru o afacere de importanță vitală și adăugă că, dacă i se refuza intrarea în casă, va povesti totul, în amănunt, tatălui tânărului. Metisul se lăsa cu toată greutatea asupra ușii, neștiind prea bine dacă trebuie să o deschidă sau să o închidă, când o voce venită dinăuntru rosti cuvintele următoare: "Lasă-l să intre, Tony; mai bine să avem o discuție imediat". Vocea aceasta foarte joasă, cavernoasă, răgușită îl îngheță de groază pe medic, fără să-și dea seama de ce; dar spaima lui crescuse și mai mult când îl văzu apărând pe cel care vorbise, căci era Charles Ward.

Doctorul Willett a consemnat în scris conversația din după-amiaza aceea cu o minuțiozitate datorată importanței pe care o acorda perioadei în cauză. El admite că, în acel moment, în mentalitatea tânărului a intervenit o schimbare radicală. În fapt, în controversa lui cu doctorul Lyman, el susține că, din punctul lui de vedere, nebunia lui Charles datează din clipa în care a început să le trimită părinților mesaje dactilografiate. Aceste bilețele nu au stilul obișnuit al lui Ward; ele au un caracter arhaic foarte bizar, ca și cum demența autorului lor ar fi dat frâu liber unui val de tendințe și de impresii acumulate inconștient în cursul mai multor ani de studii arheologice. Se ghicește în ele o efortare clară în dorința de a fi modern, dar spiritul lor și uneori și limbajul aparțin trecutului.

Trecutul ieșea la iveală, de asemenea, în fiecare intonație și fiecare gest al lui Ward, când îl primi pe medic în căsuța întunecată. Se înclină, indică un scaun cu mâna și începu să vorbească cu acea stranie voce joasă, pe care încercă de la început să o explice.

— M-am îmbolnăvit de ftizie trăind în aerul ăsta umed, declară el. Presupun că veniți din partea tatălui meu să vedeți cum o duc și sper că nu o să-i spuneți nimic care să-l îngrijoreze.

Willett asculta cu atenție vocea spartă, dar studia cu încă și mai multă atenție chipul interlocutorului său. Simțea ceva necurat și tare-ar fi vrut ca încăperea să fie mai puțin întunecoasă, dar nu rugă gazda să deschidă obloanele. Se mulțumi să-l întrebe de ce-i era purtarea în contradicție izbitoare cu scrisoarea lui disperată.

— Tocmai voiam să vă spun, răspunse Ward. Aflați deci că am nervii într-o stare jalnică și că fac și spun unele lucruri pe care nu le pot explica. După cum v-am spus adesea, sunt în pragul unor mari descoperiri de o asemenea importanță că, uneori, îmi pierd capul. Dar nu mai am mult de așteptat. M-am purtat ca un

prostănac, închizându-mă în casă la părinții mei sub paza polițailor. În punctul în care am ajuns, locul meu este aici. Vecinii mă bârfesc și poate că am avut slăbiciunea să cred câte ceva din ce au trâncănit despre mine. Nu fac nimic rău. Aveți bunătatea să mai așteptați șase luni și răbdarea dumneavoastră va fi răsplătită din plin.

Trebuie să vă spun că am descoperit un mijloc de a cunoaște trecutul; vă las să judecați importanța a ceea ce voi putea da istoriei, filozofiei și artelor, având acces la asemenea comori. Străbunul meu stăpânea aceste lucruri când netrebnicii aceia lipsiți de minte l-au asasinat. Acum sunt pe punctul de a mă face stăpân pe aceleași cunoștințe și nimeni nu trebuie să mi se pună în cale. Vă rog să uitați, domnule, ceea ce v-am scris și să nu vă temeți de nimeni și de nimic în locul acesta. Doctorul Allen este un om cu mari talente și îi datorez scuze pentru tot răul pe care l-am spus despre el. Aș fi vrut să-l păstrez lângă mine, căci dedică acestor studii aceeași râvnă ca și mine, dar are treburi în altă parte.

Doctorul Willett nu știe ce să răspundă acesuiui discurs. Felul acesta de a tăgădui scrisoarea pe care o primise îl lăsa mut de uimire. Pe cât îi păreau vorbele auzite acum de străni și nebunești, pe atât i se părea chemarea într-ajutor din 8 martie de firească și perfect potrivită cu acel Charles Ward pe care-l cunoștea. Încercă să abată conversația spre întâmplări petrecute în familie, ca să-i creeze din nou o stare de spirit obișnuită; dar tentativa sa eșuă jalnic. La fel s-a întâmplat mai apoi cu toți alieniștii. Secțiuni importante din stocul de imagini mentale ale lui Charles Dexter Ward (mai ales din domeniul vieții personale și din cel al timpurilor moderne) fuseseră anihilate în mod inexplicabil, în timp ce cunoașterea trecutului răsărea din adâncimile subconștientului și-i invada întreaga minte. Ceea ce știa despre vremurile de altădată era absolut anormal, după cum își dădu seama Willett în cursul acestei conversații, aducând în discuție câteva subiecte de care se ocupase Ward în adolescență.

Astfel, nici un muritor obișnuit, oricâte studii ar fi făcut, n-ar fi avut de unde să știe că peruca șerifului îi căzuse de pe cap când se aplecase în față, ca să vadă mai bine piesa de teatru reprezentată la *Histrionick Academy* a domnului Douglas în ziua de joi, 7 februarie 1762; nici cum tăiaseră actorii cu nerușinare textul lui Steele, *Conscious Lover*, așa încât închiderea teatrului, ordonată de autoritățile puritane, cincisprezece zile mai târziu, aproape că bucurase pe toată lumea.

Dar Ward nu se lăsă dus prea multă vreme pe calea aceasta. Dorea numai să satisfacă în suficientă măsură curiozitatea musafirului său, ca să-l vadă plecat fără gând de întoarcere. În acest scop, îi propuse lui Willett să-i arate toată casa și îl conduse imediat din pivniță până în pod. Medicul examinează cu atenție toate încăperile. Constată că cele câteva cărți aflate la vedere ar fi fost prea puține ca să umple golurile din biblioteca din Prospect Street și că pretinsul "laborator" era doar o aparență înșelătoare. Existau

cu siguranță, pe undeva, o adevărată bibliotecă și un adevărat laborator, dar era imposibil să spui unde. Willett se întoarse în oraș înainte de căderea nopții și-i povesti domnului Ward ce se petrecuse. Traseră amândoi concluzia că tânărul își pierduse mințile de-a binelea, dar hotărâră să nu ia nici o măsură severă pentru moment

Domnul Ward se decise să-i facă o vizită fiului său, pe neașteptate. Într-o seară, doctorul Willett îl duse cu mașina până aproape de căsuță și-l așteptă cu răbdare să se întoarcă. După un timp destul de lung, tatăl reveni cu un aer foarte trist și nedumerit. Fusesse primit cam în același fel ca și Willett. În plus, tânărul își făcuse apariția cu mare întârziere după ce musafirul reușise să răzbată în anticameră și nu dăduse nici cel mai mic semn de dragoste filială. Deși încăperea era foarte slab luminată, Charles se plânsese că lumina lămpilor îl orbește. Vorbise foarte încet, declarând că avea gâtul în stare foarte proastă; dar tatăl simțise în murmurul lui răgușit o nuanță tulburătoare, pe care nu și-o putea alunga din minte.

Pe deplin înțeleși să facă tot ce le stătea în puteri pentru a-l salva pe tânăr, domnul Ward și doctorul Willett se puseră pe treabă să adune toate informațiile ce se puteau găsi despre el. Mai întâi făcură apel la bârfele din Pawtuxet, ceea ce le veni destul de ușor, având prieteni în regiune. Toată lumea era de acord asupra faptului că tânărul Ward ducea o viață cu adevărat singuratică. Gura lumii îi făcea vinovați, pe el și pe tovarășii lui, de actele de vampirism din vara trecută, iar perindarea nocturnă a mai multor camioane dăduse naștere unor ipoteze sinistre. Negustorii vorbeau de comenzile bizare făcute de metisul portughez, în special cantități neînchipuite de carne și de sânge proaspăt, furnizate de măcelari.

Mai era și problema zgomotelor subterane care se auzeau atunci când căsuța era cufundată în întuneric. Firește, ele puteau veni din pivniță, dar, potrivit unui zvon foarte împământenit, existau acolo cripte mult mai adânci și mai vaste. Aducându-și aminte de vechile istorii cu catacombele lui Joseph Curwen și fiind siguri că acea căsuță fusese aleasă pentru că se înălța, probabil, pe locul fermei vrăjitorului, Willett și domnul Ward dădură multă atenție zvonului și căutara de mai multe ori, fără succes, ușa din malul râului, de care vorbeau vechile manuscrise. Cât despre părerea lumii asupra locuitorilor căsuței, se dovedi curând că oamenii îl detestau pe metisul portughez, se temeau de doctorul Allen și nu-l iubeau deloc pe tânărul Ward. Acesta se schimbase mult în ultimele două săptămâni: renunțase să se mai prefacă amabil și, în rarele împrejurări când ieșea din casă, vorbea cu o voce răgușită, de-abia auzită.

Înarmați cu aceste informații, domnul Ward și doctorul Willett ținură sfat îndelung în mai multe rânduri. Dar le lipsea esențialul ca să reușească să pună la un loc diferitele părți care formau întregul; cei doi ar fi plătit scump să poată consulta documentele găsite de Charles, căci, în chip clar, în ele se afla cheia nebuniei

tânărului.

4

Tatăl și medicul, tulburați de problema căreia nu reușeau să-i găsească soluția, nu făcuseră nimic câteva zile, în timp ce biletele dactilografiate trimise de Charles părinților săi se răreau din ce în ce mai mult. Apoi veni prima zi a lunii, cu obișnuitele lichidări financiare, iar funcționarii de la anumite bănci începuseră să clatine din cap și să-și dea telefoane unii altora. Directorii, cunoscându-l din vedere pe Charles Ward, se duseră să-l întrebe de ce toate cecurile semnate de mâna lui semănau cu niște falsuri grosolane. Tânărul le explică tuturor că, în urma unui șoc nervos, începuse să-i fie imposibil să scrie normal; în sprijinul acestei afirmații, declară că, în ultima vreme, fusese obligat să dactilografieze toate scrisorile, inclusiv cele adresate părinților săi.

Anchetatorii fură izbiți de felul dezlânat în care vorbea, de parcă și-ar fi pierdut cu desăvârșire memoria în privința unor chestiuni monetare importante, binecunoscute lui cu o lună înainte. În plus, deși oamenii nu-l cunoșteau îndeaproape pe Charles Ward, nu putură să nu remarce o mare schimbare în limbajul și purtările lui. Știa că e un arheolog pasionat, dar nici cei mai fanatici iubitori ai trecutului nu folosesc tot timpul întorsături de frază și gesturi de mult demodate. Această transformare, alăturată vocii răgușite, mâinilor paralizate, pierderii memoriei, anunța tulburări foarte grave. Plecând, anchetatorii hotărâră să aibă o discuție foarte serioasă cu domnul Ward.

În consecință, pe 6 martie 1928, în biroul acestuia avu loc o lungă conferință la capătul căreia tatăl lui Charles, plin de o resemnare tristă, îl chemă pe doctorul Willett. Medicul examinează semnăturile de pe cecuri și le compară în minte cu scrisul de pe ultima scrisoare disperată a lui Charles. Diferența era radicală și totuși noua scriere cu aspect arhaic îi era teribil de cunoscută. Un lucru părea sigur: Charles era nebun de legat. Cum era evident că nu-și mai poate administra averea și nici nu mai e capabil de relații normale cu lumea din afară, trebuia îngrijit neîntârziat. S-a făcut deci apel la trei alieniști: doctorii Peck și Waite, din Providence și doctorul Lyman din Boston. Domnul Ward și doctorul Willett le făcuseră o expunere amănunțită asupra cazului; apoi, cei cinci bărbați examinează cărțile și hârtiile aflate încă în biblioteca lui Charles. După care, medicii ajunseră la concluzia că studiile tânărului erau de departe îndestulătoare ca să-i fi zguduit judecata. Își exprimară dorința să vadă volumele și documentele intime păstrate cu el; dar, ca să facă asta, trebuia să meargă la căsuță.

Joi, 8 martie, cei patru medici și domnul Ward se duseră să viziteze bolnavul, supunându-l unui interogatoriu sever. Nu-i ascunseră țelul urmărit. Charles îi făcu să aștepte cam mult până să-și facă apariția după sosirea lor la căsuță, dar, în loc să se revolte împotriva acestui mod de a da buzna, el recunoscuse de

bunăvoie că memoria și echilibrul lui mental suferiseră din cauza muncii neconținute. Nu protestă când îl informară că va trebui să-și părăsească actuala locuință. În fapt, dădu dovadă de o inteligență foarte vie; atitudinea lui ar fi nedumerit foarte tare pe medici, dacă dezechilibrul nu i-ar fi fost trădat de frazele arhaice și de dispariția oricărei idei moderne din mintea lui. Despre lucrările lui nu le dezvăluie medicilor nimic în afară de ceea ce știau deja de la domnul Ward și doctorul Willett. Afirmă solemn că în căsuță nu existau nici altă bibliotecă, nici alt laborator, în afară de cele aflate la vedere și începu un discurs foarte încâlcit ca să explice de ce în casă nu se simțea nici urmă a mirosurilor ce-i impregnau veșmintele. Pretinse că bârfele sătenilor erau curate scorneli datorate curiozității nesatisfăcute. Declară că nu poate preciza unde se află doctorul Allen și că acesta se va întoarce atunci când va fi nevoie de el. În timp ce îi plătea leafa metisului portughez și încuia ușa de la intrare a căsuței, Ward nu dădu nici cel mai mic semn de nervozitate; stătu numai nemișcat câteva secunde, ca pentru a asculta un zgomot abia perceptibil. Părea plin de o calmă resemnare filozofică, ca și cum plecarea lui ar fi fost un incident fără importanță, și era mai bine să-și ușureze situația, neimpotrivindu-se deloc. Conveniră să nu-i spună mamei nimic, iar domnul Ward să continue să-i trimită scrisori dactilografiate ca din partea fiului ei. Charles a fost dus la liniștita casă de sănătate a doctorului Waite, la Conanicut Island, unde a fost supus de mai mulți medici unor examene minuțioase. Atunci i-au fost descoperite particularitățile fizice: metabolismul încetinit, pielea transformată, reacțiile neurale disproporționate. Doctorul Willett a fost în special zguduit de aceste fenomene, căci, întrucât îl îngrijise pe Ward în tot timpul vieții lui, își dădea seama cel mai bine de aceste perturbații bizare. Pata din naștere în formă de măslină îi dispăruse de pe șold și-i apăruse, în schimb, pe piept un semn negru ce nu se găsea înainte acolo. Medicul se întrebă dacă nu cumva pacientul fusese însemnat cu "semnul vrăjitoarelor", care se spune că era impus celor ce participau la anumite adunări nocturne în locuri singuratic. Willett nu se putea împiedica să nu-și aducă aminte de un pasaj din relatarea unui proces din Salem, pe care i-l arătase Charles altădată: "Domnul G.B., în Noaptea aceea, a însemnat cu Semnul Diavolului pe Bridget S., Jonathan A, *Simon O.*, Deliverance W., *Joseph C.*, Susan P., Mehitable C. și Deborah B." Chipul lui Ward îi inspira, de asemenea, o groază adâncă; sfârși prin a-și da seama de ce: deasupra ochiului drept, tânărul purta aceeași cicatrice pe care Willett o remarcase la portretul lui Joseph Curwen.

În acest timp, toată corespondența destinată lui Charles sau doctorului Allen era supravegheată îndeaproape; domnul Ward ceruse să fie îndrumată spre el. Nimeni nu se aștepta să dea peste mare lucru, căci, dacă ar fi fost vreo comunicare importantă, ea ar fi fost făcută printr-un mesaj direct. Dar, la sfârșitul lui martie, sosi o scrisoare din Praga adresată doctorului Allen, care le dădu de

gândit doctorului Willett și domnului Ward.

*Kleinstrase 11
Altstadt, Praga
11 februarie 1928*

Frate întru Almonsin — Metraton,

Am primit astăzi scrisoarea ta privitoare la cele ce ai făcut să răsară din Sărurile pe care ți le-am trimis. Acest rezultat contrar speranțelor dovedește limpede că Pietrele de Mormânt fuseseră schimbate atunci când Barrabas mi-a procurat Specimenul. Se întâmplă adesea, după cum știi și tu de când cu Trupul pe care l-ai scos din Cimitirul de la King's Chapel în 1769 și după cele scoase de H. din Vechiul Loc de Odihnă în 1690, care erau să-l coste viața. Același lucru mi s-a întâmplat în Egipt acum 75 de ani și de-acolo mi se trage cicatricea pe care Tânărul a văzut-o pe fața mea în 1924. Așa cum ți-am mai spus acum multă vreme, nu chema nici un Spirit pe care să nu-l poți domina, fie pornind de la Sărurile morților, fie din Sferele de Dincolo. Să ții mereu pregătite Cuvintele care alungă și nu sta la gânduri când ai un dubiu asupra identității Celui venit. În nouă cimitire din zece pietrele au fost schimbate din loc. Nu poți fi niciodată sigur de nimic atâta vreme cât nu ai pus întrebările. Am primit azi vești de la H. care a avut necazuri cu Soldații Regretă că Transilvania a trecut de la Ungaria la România și s-ar muta de acolo dacă castelul lui n-ar fi atât deplin cu Ce Știm. Am să-ți trimit curând Ceva venit dintr-un mormânt oriental; o să-ți facă mare plăcere. Până atunci, nu uita că aș vrea să-l am pe B.F., dacă ai putea să mi-l procuri. Îl cunoști mai bine decât mine pe G. din Philadelphia. Folosește-l înaintea mea, dacă vrei, dar nu-l trata cu prea mare neîndurare, căci trebuie să-i vorbesc și eu după aceea.

Yogg — Sothoth Neblod Zin

*Simon O.
Domnului J. C.
la Providence*

Domnul Ward și doctorul Willett au rămas uluiți la citirea acestei scrisori și avură nevoie de multă vreme ca să înțeleagă ce putea ea să implice. Așadar, doctorul Allen și nu Charles Ward era cel ce conducea totul în căsuța din Pawtuxet? Asta explica *post-scriptum*-ul ultimului mesaj al tânărului. Și de ce prezenta scrisoare, adresată pe plic doctorului Allen, purta la sfârșit inscripția: "Domnului J.C."? Concluzia se impunea, dar monstruozitatea are și ea anumite limite... Cine era "Simon O.?" Bătrânul pe care-l vizitase Charles la Praga? Poate... Dar, în veacurile apuse, existase un Simon Orne, *alias* Jedediah, din Salem, dispărut în 1771 și căruia doctorul Willett îi 80 recunoștea acum scrisul, după copiile fotografice ale documentelor pe care Charles i

le arătase altădată.

Tatăl și bătrânul medic, neștiind ce să facă și nici ce să mai creadă, se duseră să-l vadă pe Charles la sanatoriu, ca să-i pună câteva întrebări privitoare la doctorul Allen, la vizita lui la Praga și la ceea ce aflate despre Simon Orne din Salem. Tânărul răspunse simplu că observase că doctorul Allen avea legături spirituale uimitoare cu anumite suflete din trecut; iar corespondentul lui de la Praga poseda, probabil, același dar. Plecând de-acolo, domnul Ward și doctorul Willett își dădură seama că, de fapt, ei fuseseră cei supuși unui interogatoriu și că, fără să dezvăluie nimic el însuși, bolnavul îi făcuse să spună tot ce conținea scrisoarea de la Praga.

Doctorii Peck, Waite și Lyman nu dădură mare importanță corespondenței colegului lui Charles Ward. Cunoscând tendința monomaniacilor de a se strânge unii lângă alții, credeau că Charles sau Allen descoperiseră un seamăn de-al lor expatriat, poate cineva care văzuse scrisul lui Simon Orne și îl imitase, ca să încerce să treacă drept reîncarnarea acestui personaj. Poate și Allen se găsea în aceeași situație și-l făcuse pe tânărul Ward să creadă că este un avatar al lui Joseph Curwen. În plus, medicii pretinseră că scrisul actual al lui Charles Ward era o imitație a mai multor specimene vechi de scriere, procurate prin diverse șiretlicuri: nu dădură nici o atenție părerii lui Willett, care spunea că se regăsesc în scrierea lui Charles toate caracteristicile scrisului arhaic al lui Joseph Curwen. Ținând seama de scepticismul confrăților săi, bătrânul doctor îl sfătui pe domnul Ward să nu le arate scrisoarea adresată doctorului Allen, venită din Rakus, Transilvania, la data de 2 aprilie și al cărei scris era absolut identic cu cel al criptogramei Hutchinson. Iată conținutul ei:

Castelul Ferenczy

7 martie 1928

Dragul meu C,

Douăzeci de oameni din Poliție au venit să îmi pună întrebări despre lucrurile povestite de Țărani României ăștia dau dovadă de un zel dezgustător, pe când pe un Maghiar îl puteam corupe ușor cu un Prânz bun. Luna trecută, M. mi-a trimis sarcofagul Celor Cinci Sfincși de la Acropole, unde Cel pe care l-am chemat îmi spusese că se va găsi și am avut 3 Conversații cu Ceea Ce era înmormântat acolo. O să-l trimit imediat lui S. O. la Praga, care ți-l va expedia apoi ție. Creatura e foarte încăpățânată, dar tu cunoști Metoda de a o face să vorbească Te arăți foarte înțelept ținând în jurul tău mai puțină lume decât înainte; nu era nici o Nevoie să-i păstrezi pe Paznici în Forma lor trupească, ca să stea Degeaba. Poți acum să te deplasezi și să te duci să Lucrezi în altă parte fără prea mare Greutate, dacă este necesar; dar sper că Nimic nu te va constrânge prea curând să urmezi o Cale atât de Sâcâitoare. Am fost foarte bucuros să aflu că nu mai ești deloc în legătură cu Cei Din Afară căci asta înseamnă întotdeauna un Pericol Mortal. Ai

câștigat întrecerea între noi reușind să ordonezi formulele în așa fel încât un altul să le poată rosti cu Succes. Borellus considera că este posibil cu condiția să folosești Cuvintele Potrivite. Oare tânărul le folosește adesea? Îmi pare rău că strâmbă din nas, așa cum mă temeam încă din timpul celor 15 Luni ale Șederii lui la Castel; dar bănuiesc că știi cum să-l iei Nu vei putea să-l învingi cu ajutorul Formulei, căci ea nu are Efect decât asupra Celor pe care cealaltă Formulă i-a înviat, pornind de la Săruri; dar ai. Mâini voinice și Pumnal și Pistol, iar Mormintele nu sunt greu de săpat și Acizii nu refuză să ardă. Am auzit căi l-ai promis pe B.F. Pe urmă îmi trebuie și mie. Fii foarte atent pe cine chemi și ferește-te de Tânăr. De acum într-un an vom putea chema Legiunile Subterane și atunci Puterea noastră nu va mai avea Margini Ai încredere în Cuvintele mele, căci, știi doar, O. și cu mine am avut 150 de ani în plus față de tine ca să studiem acest Subiect.

Nephren — Ka nai Hadoth.

Edw. H.

*Pentru J. Curwen. Esq.,
Providence*

Domnul Ward și doctorul Willett se abținură să arate scrisoarea alieniștilor, dar aceasta nu îi împiedică să ia măsuri. Nici un sofism nu mai putea să ascundă sinistrul adevăr: doctorul Allen întreținea o corespondență neîntreruptă cu două personaje bizare pe care Charles le vizitase în călătoria lui și care pretindeau că sunt reîncarnări ale vechilor prieteni ai lui Joseph Curwen din Salem; pe deasupra, el însuși se considera a fi o reîncarnare a bătrânului vrăjitor și nutrea intenții ucigașe la adresa unui "tânăr" ce nu putea fi altul decât Charles Ward. Ca atare, mulțumind lui Dumnezeu că fiul lui era la loc sigur în sanatoriu, domnul Ward angajă câțiva detectivi, cerându-le să-i facă rost de toate informațiile posibile despre misteriosul doctor Allen. Le încredință cheia căsuței și îi îndemnă să inspecteze camera pe care o ocupase colegul fiului său, în căutare de indicii interesante. Întrevederea cu detectivii a avut loc în biblioteca lui Charles, și polițiștii avură o impresie limpede de ușurare când ieșiră din încăperea unde părea să domnească o atmosferă malefică...

V

Coșmar și cataclism

1

Puțin timp după aceea avu loc hidoasa aventură care și-a lăsat urma de neșters asupra sufletului lui Marinus Bicknell Willett și i-a îmbătrânit trupul cu zece ani.

Medicul, după o lungă discuție cu domnul Ward, căzuse de acord cu el asupra unui număr de puncte ce ar fi fost considerate ridicule de alieniști. Exista, răspândită în lume, o mișcare înfricoșătoare aflată în legătură directă cu o necromanție mai veche decât vrăjitoria din Salem. Cel puțin doi oameni în viață (și poate și un al treilea, la care nici nu îndrăzneau să se gândească) stăpâneau spirite sau personalități ce viețuiseră în 1690 sau chiar mult mai devreme. În lumina diverselor documente adunate apărea limpede ce încercau să facă aceste oribile creaturi: jefuiau morminte din toate secolele, inclusiv cele ale oamenilor celor mai iluștri și mai înțelepți din univers, în speranța să extragă din cenușile morților inteligența și știința lor.

Acești vampiri se îndeletniceau cu un trafic odios, schimbau osemintele între ei cum schimbă școlarii cărțile și credeau că într-o zi, mulțumită sinistrei lor alchimii, vor ajunge la o putere pe care nu o deținuse niciodată vreun om sau vreun grup de oameni. Descoperiseră mijlocul de a-și păstra creierul viu fie în același trup, fie în trupuri diferite; și reușiseră să comunice cu morții pe care și-i procurau. După toate aparențele, bătrânul Borellus spusese adevărul când pretinsese că putea fi readusă o formă trupească vie, pornind de la anumite "Săruri esențiale". Exista o formulă pentru a face să se ivească această formă și alta pentru a o trimite înapoi în neant. Se puteau face confuzii, căci pietrele de pe vechile morminte erau adesea mutate din loc.

Domnul Ward și doctorul Willett se înfiorară trecând de la o concluzie la alta. Puteau fi chemate prezențe sau voci din sferele necunoscute, la fel ca și din morminte, dar și în cazul acesta trebuia procedat cu prudență. Fără nici o îndoială, Joseph Curwen se dedase unor evocări interzise. Cât despre Charles... ce puteai să crezi despre el? Ce forțe cosmice, datând din epoca lui Curwen, ajunseseră până la el și îi întorseseră mintea spre cele ale trecutului? Primise anumite directive și le urmase. Se dusesese să întâlnească un necunoscut la Praga și stătuse multă vreme într-un misterios castel din Transilvania. Pe deasupra, găsisese probabil mormântul lui Joseph Curwen. Apoi chemase o creatură care fusese nevoită să vină. Nu se putea uita vocea aceea formidabilă venită din înălțimile văzduhului, în noaptea de vinerea sfântă, nici conversația *în doi* în laboratorul din mansardă.

Discuția auzită din încăperea încuiată nu avusese loc chiar înaintea epidemiei de acte de vampirism? Cine voise oare să se răzbune violând mormântul lui Ezra Weeden? Apoi, mai erau căsuța, ciudatul doctor Allen, bârfelile, zvonurile, teama și ura. Cei doi erau incapabili să explice clar nebunia lui Charles, dar aveau 84

CAZUL CHARLES DEXTER WARD

certitudinea că spiritul lui Joseph Curwen se întorsese pe pământ pentru a-și continua cercetările nelegiuite. Posesiunea demonică părea un lucru posibil. Doctorul Allen nu era străin de ea și detectivii erau datori să descopere alte informații despre acest om sinistru, care-i amenința viața lui Charles. Până atunci, întrucât

existența unei vaste cripte sub căsuță părea aproape sigură, trebuia să se încerce descoperirea ei. Așadar, cei doi hotărâră să meargă la căsuță a doua zi dimineața, înarmați cu valize pline de uneltele necesare pentru cercetările subterane.

La 6 aprilie, la ora zece dimineața, exploratorii pătrunseră în casa blestemată. După dezordinea din camera doctorului Allen înțelesesă că detectivii trecuseră pe-acolo și sperară că găsiseră ceva indicii. Cum pivnițele îi interesau în mod special, coborâră acolo fără să mai aștepte. Destul de multă vreme se simțiră în încurcătură, căci aspectul podelei și cel al pereților părea să excludă existența unei deschideri ascunse. Willett examină cu atenție toate suprafețele, și orizontale și verticale; procedând prin eliminare, ajunse, în sfârșit, la mica platformă din fața cazanului din spălătorie. După ce o apăsă în toate colțurile, descoperi în cele din urmă că placa de deasupra se învârtea și aluneca orizontal pe un pivot. Dedesubt se găsea o suprafață de beton prevăzută cu un orificiu prin care putea intra un om. Domnul Ward se repezi și scoase capacul de pe gaură fără nici o greutate. Imediat, Willett îl văzu clătinându-se, se grăbi să alerge la el, îl prinse în brațe și înțelese cauza răului: un curent de aer cu un miros de nedescris răzbătea din puț.

Medicul își transportă prietenul leșinat până la etaj, îl întinse pe podea și îl stropi cu apă rece pe față. Domnul Ward își veni curând în simțiri, dar era vizibil că aerul emanat din criptă îl îmbolnăvise serios. Nedorind să-și asume vreun risc, Willett aduse un taxi din Broad Street și își trimise prietenul acasă. Apoi, se înarmă cu o lampă electrică, își acoperi nasul cu o fâșie de tifon sterilizat și se întoarse în pivniță să examineze puțul. Aerul devenise mai puțin grețos și Willett reuși să lumineze interiorul puțului cu lampa electrică. Până la zece picioare adâncime văzu suprafața betonată, străbătută de o scară de fier, apoi, puțul dădea spre o veche scară de piatră care, la origine, ducea probabil afară, la aer liber, într-un punct situat un pic la sud de căsuță.

2

Willett recunoște sincer că, timp de câteva clipe, amintirea vechilor legende despre Joseph Curwen l-a împiedicat să pătrundă în acest abis puturos. În cele din urmă, simțul datoriei avu câștig de cauză și doctorul intră în puț, luând cu el o valiză mare, ca să pună în ea documentele pe care le-ar putea găsi. Încetîșor, cum stătea bine unui om de vârsta lui, coborî scara de fier până la treptele năclăite. Lampa electrică îi dezvălui că zidurile străvechi, siroind de umezeală, erau acoperite cu un mușchi multisecular. Treptele de piatră se afundau sub pământ, dar nu în spirală, ci în trei cotituri bruște. Scara era atât de îngustă, că doi oameni unul lângă altul ar fi putut cu greu să treacă. Willett numărăse treizeci de trepte când auzi un zgomot slab, care-l făcu să-i treacă chefu de a continua numărătoarea.

Era unul din sunetele acelea blestemate, oribile, pe care nimic nu l-ar putea descrie. Evocarea unui geamăt mohorât și fără suflet, a unui urlat de groază pornit din pieptul condamnaților la iad n-ar fi de ajuns să exprime hidoșenia lui esențială. Venea dintr-un punct nedeslușit și continuă să se audă când Willett ajunsese, în josul scării, la un coridor de dimensiuni ciclopice, ai cărui pereți erau străpunși de numeroase tuneluri boltite. Tunelul măsura cam cincisprezece picioare în înălțime și zece în lățime. Nu-ți puteai da seama de lungimea lui, căci se pierdea departe în beznă.

Stăpânindu-și teama pe care i-o trezeau mirosul infect și urlatul neconținut, Willett începu să exploreze tunelurile boltite, unul după altul. Fiecare dintre ele ducea la o sală de dimensiune mijlocie, ce părea a fi servit unor scopuri ciudate. Bătrânul doctor nu văzuse în viața lui ceva comparabil cu instrumentele cărora abia le întrezărea forma sub mormanele de praf și de pânze de păianjen adunate într-un secol și jumătate; căci mai multe dintre aceste săli reprezentau, probabil, fazele cele mai vechi ale experiențelor lui Joseph Curwen. Dimpotrivă, ultima în care pătrunse Willett fusese folosită de curând. Adăpostea rafturi, mese, dulapuri, scaune și un birou încărcat cu documente din diferite epoci. În câteva locuri se găseau lumânări și lămpi cu petrol; medicul aprinse câteva ca să vadă mai bine.

Constată atunci că încăperea era ultimul birou unde lucrase Charles Ward. Cum cunoștea majoritatea cărților și cum aproape toate mobilele proveneau din casa de pe Prospect Street, încercă un sentiment de familiaritate atât de intens, încât uită de miasme și de urlete, deși erau mai puternice aici decât în josul scării. Prima lui sarcină era să pună mâna pe toate documentele de o importanță vitală. Se puse pe treabă fără întârziere și-și dădu seama curând că i-ar trebui luni, dacă nu ani, să descifreze toată grămada de hârtii acoperite cu scrieri ciudate și cu desene stranii. (Găsi, între altele, pachete mari de scrisori cu ștampile de la Praga și de la Rakus, scrise, fără îndoială, de Orne sau Hutchinson).

În sfârșit, într-un mic birou de acaju, Willett descoperi documentele lui Joseph Curwen pe care Charles îl lăsase să le întrezărească în mare silă, cu câțiva ani înainte. Puse tot pachetul în valiză, apoi continuă să examineze dosarele, concentrându-și atenția asupra documentelor mai moderne. Or aceste manuscrise aveau o caracteristică bizară: foarte puține dintre ele fuseseră scrise de Charles Ward, pe când teancuri întregi de hârtie erau acoperite cu un scris absolut identic cu cel al lui Joseph Curwen, deși data lor era recentă. Singura concluzie posibilă era că tânărul se străduise, cu un succes nemaiîntâlnit, să imite grafia bătrânului vrăjitor. Pe de altă parte, nu exista nici urmă de o a treia scriitură, care ar fi fost cea a doctorului Allen.

În acest munte de note și simboluri, o formulă mistică revenea atât de des, că Willett o învăță pe dinafară chiar înainte să-și încheie cercetările. Era dispusă pe două coloane paralele: cea din stânga avea deasupra simbolul arhaic numit "Cap de dragon"

folosit în almanahuri pentru a indica un nod ascendent; în susul celei din dreapta se găsea semnul "Coadă de dragon", sau nod descendent.

Medicul își dădu seama că a doua parte a formulei nu era altceva decât prima, scrisă pe dos, cu excepția monosilabelor de la sfârșit și a cuvântului *Yog-Sothoth*. Iată reproducerea exactă:

Y'AI'NG'NGAH' OGTHRODAI'F
YOGSOTHOTH GEB'L-EE'H
H'EE-L'GEB YOG-SOTHOTH
FAITHRODOG NGAH'NG AI'Y
UAAH ZHRO

Willetts fu atât de fascinat de cele două formule, încât se trezi că le repetă cu voce joasă. Judecă, după un timp, că adunase destule documente ca să-i convingă pe alieniști de necesitatea unei anchete mai sistematice. Dar rămânea încă de găsit laboratorul ascuns. Așa că, lăsând valiza în sala luminată, intră din nou în coridorul cufundat în beznă și duhoare, sub bolta căruia continua să se audă hidosul geamăt.

Cele câteva încăperi în care intră erau pline de lăzi putrezite și de sicrie de plumb cu înfățișare sinistră. Se gândi la sclavii și marinarii dispăruți, la mormintele violate în toate colțurile lumii, la atacul final asupra fermei din Pawtuxet Road; apoi hotărî că e mai bine să nu se mai gândească...

Dintr-o dată, zidurile părură să-i dispară din fața ochilor în timp ce duhoarea și geamătul deveneau mai puternice. Willett observă atunci că pătrunsese într-o sală atât de vastă, încât lumina lămpii nu străbătea până în capătul celălalt.

Peste un timp, ajunse la un cerc de stâlpi enormi, în centrul căruia se înălța un altar acoperit de sculpturi atât de ciudate, că se apropie să se uite la ele. Dar, când văzu ce înfățișau, sări înfiorat înapoi și nu zăbovi să privească petele întunecate de deasupra și de pe laturile altarului. În schimb, dădu de peretele din fund care forma un arc de cerc gigantic străpuns de deschideri de uși și tăiat de sute de celule goale, cu gratii de fier și cu lanțuri prinse în ziduri.

3

Totuși duhoarea hidoasă și geamătul lugubru deveniseră atât de deslușite în această vastă sală subterană, că medicul fu silit să le acorde toată atenția. Îndreptând lumina lămpii spre podea, observă că, din loc în loc, la intervale regulate, unele dintre dale erau străpunse de găurele. O scară lungă, aruncată neglijent pe jos, părea impregnată complet de mirosul înspăimântător ce domnea peste tot. Deodată, Willett constată că mirosul și zgomotul păreau mai puternice chiar deasupra dalelor găurite, ca și cum acestea ar fi fost niște trape dând acces spre adâncimi și mai mari.

Îngenunche lângă una dintre ele și reuși să o urnească din loc, cu multă greutate. Imediat geamătul deveni mai ascuțit și trebui să-și adune tot curajul ca să stăruie să ridice piatra grea. O putoare de nedescris urcă din măruntaiele pământului și medicul simți că îl apucă amețeala când îndreptă raza lămpii spre deschiderea neagră.

Dacă Willett sperase cumva să descopere o scară ducând către un hău al ororii supreme, a fost probabil dezamăgit văzând numai peretele de cărămidă al unui puț cilindric cu diametrul de un metru și jumătate, lipsit de orice posibilitate de coborâre. În timp ce raza de lumină se lăsa mai jos spre fundul puțului, geamătul se transformă într-un șir de țipete groaznice, însoțite de zgomotele produse de încercări zadarnice de cățărare și de căderea a ceva vâscos. Exploratorul începu să tremure; mintea lui refuza să-și închipuie ce creatură oribilă ar putea să se ascundă în acest abis. Dar, o clipă mai târziu, își făcu curaj și se aplecă peste ghizdul grosolan, ținând lampa în mână întinsă în jos. În primul moment nu întrezări decât pereții acoperiți de mâzgă și de mușchi; mai apoi, zări o formă întunecată care sărea greoi pe fundul cilindrului strâmt, cam la douăzeci și cinci de picioare dedesubt. Lampa îi tremură în mână, dar privi din nou, să vadă mai bine ce fel de creatură vie era zidită în beznele acelei închisori, unde se prăpădea de foame de la plecarea lui Charles Ward cu o lună în urmă. Nu era nici o îndoială că mai erau multe altele la fel, în fundul celorlalte puțuri acoperite cu dale perforate, în care nu aveau loc să se întindă și unde rămăseseră probabil ghemuite, sărind nevolnice din când în când, în tot timpul acestor patru săptămâni înfiorătoare.

Dar Marinus Bicknell Willett se căi că mai privise o dată, căci de-atunci n-a mai fost niciodată același om. E greu să explici cum numai vederea unui obiect tangibil, cu dimensiuni ce ar putea fi măsurate, a răvășit în asemenea hal un om obișnuit cu spectacolul macabru al sălilor de disecție. Tot ce se poate spune este că anumite forme sau entități au o putere de sugestie ce lasă să se întrevadă realități de nedescris, dincolo de lumea iluzorie în care ne închidem. Este evident că Willett a zărit o entitate de acest fel, căci, timp de câteva clipe, fu lovit de o dementă frenetică. Lampa îi căzu din mână și el nu dădu nici cea mai mică atenție scrâșnetului dinților ce mușcau din ea, în fundul puțului. Începu să urle cu o voce extrem de ascuțită, de nerecunoscut; nu mai era în stare să se ridice pe picioare și se târî disperat pe dalele umede, de sub care urcau țipete stinse, răspunzând strigătelor sale. Își sfâșie mâinile pe pietrele zgrunțuroase și se izbi sălbatic cu capul de stâlpi, dar își urmă drumul. Încet, încet își reveni în simțiri și-și astupă urechile, să nu mai audă concertul de gemete lugubre care urmasse țipetelor. Șiroind de sudoare, lipsit de orice putință de a-și lumina calea, se gândea cu oroare că zeci de asemenea creaturi înfricoșătoare trăiau încă sub picioarele lui și că, poate, vreunul din puțuri rămăsese deschis...

După aceea a refuzat mereu să spună exact ce văzuse. Entitatea prizonieră semăna cu unele dintre sculpturile de pe altar. Se vedea

limpede că nu era o creație a firii, pentru că nu era *terminată* și nimeni n-ar putea descrie proporțiile ei anormale. După părerea lui Willett, ea reprezenta tipul de forme pe care Ward le iscase pornind de la *sărurile imperfecte*. Pe moment, medicul și-a amintit o frază din scrisoarea lui Simon sau Jedediah Orne adresată lui Joseph Curwen: "Fără nici o îndoială, nu e Nimic alt decât un lucru prea Oribil în ceea ce a făcut H. să se ivească pornind de la ceea ce nu a putut aduna în întregime"

Apoi îi reveniră în minte zvonurile despre cadavrul calcinat, găsit pe câmp la o săptămână după atacul asupra fermei lui Joseph Curwen. Charles Ward îi povestise lui Willett că, după spusele bătrânului Slocum, nu era un cadavru de om și nici nu semăna cu vreun animal cunoscut locuitorilor din Pawtuxet.

Aceste cuvinte îi răsunau în cap în timp ce se legăna încoace și încolo, ghemuit pe dalele de piatră. Încercă să le alunge rostind Tatăl Nostru; apoi se trezi repetând dubla formulă pe care o descoperise în biblioteca subterană. Parcă se simți puțin mai liniștit și reuși să se ridice în picioare, împleticindu-se. Regretând amar pierderea lămpii, se uită cu atenție împrejur în speranța să zărească o licărire cât de slabă răzbătând dinspre bibliotecă. După un timp, i se păru că ghicește în depărtare o lucire vagă și se târî în patru labe în direcția aceea, cu o prudență înspăimântată, temându-se neconștient să nu se lovească de un stâlp sau să cadă într-un puț neacoperit.

La un moment dat, dădu peste dala străpunsă de găuri pe care o ridicase și o spaimă atroce puse stăpânire pe el. Dar avu norocul să evite deschizătura căscată, de unde nu mai urca acum nici un zgomot; creatura ce încercase să zdrobească lampa electrică în dinți nu se mai făcu auzită... De mai multe ori, în timp ce înainta încet, văzu micșorându-se licărirea care îl călăuzea și înțelese că lămpile și lumânările aprinse de el se stingeau, probabil, una câte una. Ideea de a rămâne pierdut în acest labirint de coșmar îl făcu să se ridice și să înceapă să alerge; căci, odată cu dispariția ultimei lumini, nu i-ar mai fi rămas decât o singură nădejde de supraviețuire: sosirea ajutoarelor pe care i le-ar trimite domnul Ward, după un timp mai mult sau mai puțin lung. Curând, ajunse în coridor și văzu lumina străbătând dinspre o ușă din dreapta lui. O clipă mai târziu intră în biblioteca secretă a lui Charles Ward și văzu cum moare raza ultimei lămpi de la care-i venise salvarea.

4

Se grăbi să umple cu petrol lămpile stinse, luând dintr-un bidon pe care-l observase când intrase prima oară în încăpere; apoi, căută împrejur altă lanternă ca să-și continue explorarea. Într-adevăr, cu toată aventura lui înfiorătoare, era foarte hotărât să nu lase la o parte nimic din faptele ce i-ar fi putut lămuri nebunia lui Charles Ward. În lipsa unei lanterne, alegea cea mai mică dintre lămpi; apoi își umplu buzunarele cu lumânări și chibrituri și se

înarma cu un bidon cu cinci litri de benzină, pentru cazul în care ar descoperi un laborator ascuns, după teribila sală cu solul ciuruit de puțuri. Trebuia să-și adune tot curajul ca să se întoarcă în locul acela; dar, din fericire, nici altarul, nici puțul neacoperit nu se aflau lângă zidul concav străpuns de celule, ale căror intrări întunecate constituiau țelul logic al explorării lui.

După ce traversă cu pași hotărâți imensa sală cu aerul infect, Willett constată că intrările misterioase dădeau spre încăperi ce slujeau, probabil, de magazii. Una era plină de baloturi de costume mucezite, datând de o sută cincizeci de ani. Alta conținea diferite haine moderne, ca și cum cineva ar fi vrut să echipeze, progresiv, o trupă destul de numeroasă de oameni. Dar cel mai neplăcut lucru erau cuvele enorme de aramă așezate din loc în loc: ele îi treziră o oroare și mai mare decât bolurile de plumb cu formă bizară, în care se mai păstra o depunere scârboasă, cu un miros încă mai dezgustător decât duhoarea generală din criptă.

După ce explorează cam o jumătate din zid, văzu un alt culoar, asemănător celui prin care venise; spre el se deschideau câteva uși. Le cercetă numaidecât și, după ce trecu prin trei încăperi lipsite de interes, ajunse, în sfârșit, la o sală lungă, plină de mese, rezervoare, cuptoare, instrumente moderne, flacoane, mojar: era laboratorul lui Charles Ward și, înaintea lui, al lui Joseph Curwen.

Găsind trei lămpi pline, doctorul Willett le aprinse, apoi începu să examineze încăperea cu cel mai mare interes. Dar aparatele științifice (între care se găsea și o masă de disecție) nu-i dezvăluiră mare lucru, în afara faptului că tânărul Ward se consacraseră, probabil, studiului chimiei organice. Printre cărți găsi un exemplar zdrențuit din Borellus, în care Ward subliniaseră același paragraf ce-l tulburaseră atât de tare pe respectabilul domn Merritt, cu o sută și cincizeci de ani înainte. Din laborator se deschideau trei uși. Două dintre ele dădeau înspre niște simple camere, unde erau îngrămădite numeroase sicrie mai mult sau mai puțin deteriorate. Mai erau acolo o grămadă de veșminte și mai multe sicrie noi, ermetic închise. Cea de a treia ușă dădea spre o sală destul de vastă, cu pereții acoperiți cu rafturi; în centru era pusă o masă pe care se găseau două lămpi. Willett le aprinse și văzu că aproape toate rafturile erau pline de ciudate urne de plumb, de două tipuri diferite: unele foarte înalte și fără toarte, asemănătoare vaselor lekythos (ulcioare grecești pentru ulei), altele cu o singură toartă, asemănătoare ulcioarelor Phaleron. Toate erau astupate cu dopuri metalice și acoperite cu ciudate simboluri în basorelief. Vasele lekythoi erau puse într-o latură a încăperii, sub o tăbliță mare care purta scris cuvântul "Custodes"; vasele Phaleron erau așezate pe peretele opus, sub o altă tăbliță "Materia". De fiecare vas era prinsă o etichetă de carton având înscris pe ea un număr. Willett deschise câteva la întâmplare; toate conțineau o cantitate mică din aceeași substanță: un praf fin, foarte ușor, de culori diferite și fără nici o putere adezivă (după cum putu să-și dea seama medicul, vărsând un pic de praf în palmă).

Cele două tăblițe îl intrigară grozav. "Custodes", "Materia", asta însemna pe latinește "Paznici", "Materie"... Într-o străfulgerare, își aminti că văzuse undeva cuvântul "Paznici" legat de acest mister: într-o scrisoare adresată de curând doctorului Allen de un corespondent cu scrisul lui Edward Hutchinson: "Nu era nici o Nevoie să păstrezi Paznicii sub forma lor trupească, ca să stea Degeaba". Ce putea să însemne asta? Stai... mai era o referire la "paznici", care-i scăpase. Pe vremea când Ward îi mai spunea câte ceva despre lucrările lui, îi vorbise despre un pasaj din jurnalul lui Eleazar Smith, în care acesta amintea despre conversațiile spăimoase dintre Curwen, unii dintre prizonierii lui și "*paznicii*" *acestor prizonieri*. Acești "gardieni", potrivit scrisorii lui Hutchinson — sau a reîncarnării lui — nu mai aveau nimic de făcut, așa încât, acum, doctorul Allen nu-i mai păstra sub forma lor trupească. Deci, trebuia trasă concluzia că le dăduse forma acestor "sărurii" în care grupul de vrăjitori transforma un număr cât de mare de trupuri sau schelete omenești.

Deci asta conțineau vasele lekythoi: roadele monstruoase ale actelor și riturilor nelegiuite, făpturi ce puteau fi chemate în ajutor printr-o incantație de iad, ca să-și apere stăpânul sau să-i facă să vorbească pe cei ce se împotriveau. Willett se cutremură la gândul că-și turnase așa ceva în palmă. Timp de o clipă, simți dorința să fugă departe de aceste rafturi încărcate de sentinele mute și, poate, la pândă. Apoi se gândi la vasele așezate sub eticheta "Materia". Ce săruri puteau fi în ele, dat fiind că nu erau "sărurile" "paznici"? Sfinte Doamne! Nu cumva închideau în ele rămășițele pământești ale celor mai mari gânditori ai tuturor veacurilor, smulse din mormintele lor de vampirii aceștia, dornici să folosească suma tuturor cunoștințelor lor pentru a-și atinge un țel smintit, al cărui rezultat va fi nimicirea "întregii civilizații, a tuturor legilor firii, poate chiar a soartei întregului univers", așa cum scria Charles în ultima lui scrisoare?

În momentul acela, cu toată agitația de care era stăpânit, Willett zări o ușiță la capătul celălalt al sălii și se duse să examineze micul semn scobit grosolan cu dalta deasupra ei. Se simți cuprins pe loc de o teamă nedeșlășită, pentru că unul din prietenii lui cu minte morbidă îi desenase într-o zi acest simbol pe o bucată de hârtie, explicându-i ce însemna el în întunecatele hăuri ale somnului. Era semnul lui Koth, pe care unii îl văd în vis, înscris deasupra intrării unui turn negru înălțându-se într-o lumină de asfințit. Dar, o secundă mai târziu, medicul dădu uitării revelațiile prietenului său simțind în aerul infect un nou miros, chimic și nu animal, ce venea dinspre ușa: mirosul cu care erau impregnate hainele lui Charles Ward în ziua în care îl dusesese la sanatoriu. Willett, hotărât cu strășnicie să cerceteze toate minunățiile oribile ale acestei viziuni subterane, trecu pragul ușii fără să tremure.

Sala, de dimensiuni potrivite, conținea numai o masă, un scaun și două grupuri de mașinării ciudate, cu rotițe și curele, în care medicul recunoscuse instrumente medievale de tortură. De o parte a

ușii se înfățișa prveliștea plină de cruzime a unui șir de bice, deasupra cărora erau rostuite pe rafturi mai multe cupe goale în formă de cratere⁹. Pe partea cealaltă era așezată masa, pe care stăteau un carnetel, un creion, o lampă cu lumină puternică și două vase lekythoi. Willett aprinse lampa și examinează carnetelul, dar nu văzu decât frazele următoare, scrise de mâna lui Joseph Curwen:

N-a murit. A fugit prin zid și a descoperit Locul de dedesubt. L-am văzut pe bătrânul V. rostind Sabaoth și am învățat Felul cum se face.

L-am evocat de trei ori pe Yog — Sothoth și am fost eliberat a doua zi.

F. a încercat să-i nimicească pe toți cei care cunosc mijlocul de a-i chema pe Cei de Dincolo.

La lumina lămpii, doctorul văzu că peretele din fața ușii, între cele două grupuri de instrumente de tortură, era plin de cuiere pe care atârnav robe informe, de un alb gălbui. Cei doi pereți liberi erau acoperiți cu șiruri de formule și simboluri mistice săpate în piatră. Pe dalele podelei se vedeau, de asemenea, desene gravate cu dalta. Willett desluși în centru o imensă pentagramă și cercuri cu diametrul de trei picioare și jumătate, între pentagramă și colțurile încăperii. Într-unui din aceste patru cercuri, nu departe de o robă aruncată pe jos, se găsea una dintre cupele în formă de crater; în afara cercului era așezat un ulcior Phaleron, purtând numărul 118. Ulciorul era gol, dar cupa era plină cu un praf verzuliu, ce provenea în chip limpede din ulcior. Willett simți că-i vine rău făcând legătura între aceste diferite elemente: bicele și instrumentele de tortură, sărurile din ulciorul "Materia", cele două lekythoi, robele, formulele gravate pe ziduri, notițele scrise de mâna lui Joseph Curwen, scrisorile și legendele, îndoielile și ipotezele ce-i chinaseră pe părinții și prietenii lui Charles Ward...

Cu o sfortare uriașă, medicul se smulse din oroarea ce-l copleșea și se duse să examineze formulele. Era neîndoielnic că fuseseră gravate pe vremea lui Joseph Curwen, iar textul îi păru oarecum cunoscut. Recunoscu între altele formula pe care doamna Ward o auzise psalmodiată de fiul ei în vinerea sfântă a anului precedent, invocație teribilă adresată zeilor misterioși ce locuiesc în afara sferelor firești. Ortografia era puțin diferită de cea pe care un expert în domeniu i-o arătase lui Willett în paginile interzise ale lui "Eliphas Levi"; dar nu puteai să te înșeli asupra înțelesului ei și nici asupra unor cuvinte ca: *Sabaoth, Metraton, Almonsin* și *Zariatnatmik*.

Această inscripție se afla pe stânga, cum intrai în încăpere. Pe peretele din dreapta medicul recunoscuse, tresărind, formula dublă pe care o văzuse atât de des în însemnările cele mai recente din biblioteca subterană. Dar nici aici ortografia nu era aceeași, ca și cum bătrânul Curwen ar fi notat sunetele într-un chip diferit. Fraza, așa cum o ținea minte Willett, începea cu cuvintele: *Y'ai ng' ngah,*

⁹ Vase grecești joase și largi

Yog-Sothoth, pe când aceasta se prezenta sub *forma: Aye, engengah, Yogge — Sothotha*.

Diferența aceasta îl tulbură pe explorator și, cum textul cel mai recent i se întipărise în memorie, se trezi psalmodiind prima formulă, încercând să facă să coincidă sunetul — așa cum și-l închipuia el — cu literele gravate pe zid. Vocea îi răsună, stranie și amenințătoare, în acest abis al groazei, în timp ce gemetele neomenești urcau fără încetare în aerul îmbâcsit al criptei.

Y'AI'NG'NGAH
YOG-SOTHOTH
H'EE — L'GEB
F'AITHRODOG
UAAAH!

Dar oare ce vânt înghețat începuse să sufle la începutul incantației? Lămpile sfârâiră jalnic și întunericul se făcu atât de adânc, încât literele de pe zid îi pieiră din fața ochilor. Apoi se răspândi un fum gros, cu un miros înțepător, asemănător celui pe care-l simțise mai înainte. Willett se întoarse spre cupa pusă pe jos și văzu că din ea se ridică un nor de aburi verzui, cu un volum și o opacitate neobișnuite. Praful acela (Dumnezeule mare! venea dintr-unul din ulcioarele "Materia"), la ce avea să dea naștere? Formula pe care o psalmodiase... prima dintre cele două... "Capul de dragon", *nod ascendent*... Doamne... se putea oare?...

Medicul se clătină pe picioare și în memoria lui se învârteliră frânturi din tot ce văzuse, auzise sau citise în legătură cu cazul Charles Dexter Ward: "Îți spun încă odată, nu chema Nici un Spirit pe care să nu-l poți stăpâni. Să ții mereu pregătite Cuvintele care alungă și nu sta la gânduri când ai îndoieli asupra identității celui venit... Trei conversații cu *Ceea ce fusese înmormântat acolo*...

Îndurare! Ce este forma aceea care apare îndărătul perdelei de fum?

5

Marinus Bicknell Willett nu și-a istorisit povestea decât celor mai apropiați prieteni, căci știe bine că altcineva ar râde de el. Dar domnul Ward este convins că povestirea bătrânului doctor întruchipează oribilul adevăr. N-a văzut el cu ochii lui deschizătura pestilențială din pivnița căsuței? Willett nu l-a trimis acasă în dimineața aceea, la ora unsprezece, bolnav și cu inima plină de spaimă? Nu i-a telefonat în zadar doctorului în aceeași seară și a doua zi dimineața și nu s-a dus spre prânz la căsuță, unde l-a găsit pe prietenul său leșinat pe unul din paturile de la etajul întâi?...

Când domnul Ward îi turnă pe gât puțin coniac, Willett deschise încet ochii. Apoi, un fior îl zgâlțâi de sus până jos și începu să urle: *Barba asta... ochii.. Doamne! cine ești?*" Cuvinte cât se poate de ciudate, căci se adresau unui om cu ochii albaștri, cu fața rasă, pe

care medicul îl cunoștea din copilărie. Nimic nu părea a se fi clintit în căsuță, sub razele strălucitoare ale soarelui. Lampa exploratorului dispăruse, dar valiza mai era acolo, cu desăvârșire goală. Înainte să dea vreo explicație, Willett, cu o mare efortare a voinței, coborî în pivniță, clătinându-se; încercă să miște mica platformă din fața cazanului din spălătorie, dar nu reuși de fel. Scoase o daltă din sacul cu unelte adus în ajun și ridică scândurile podelei una după alta, dar nu găsi nici o deschizătură în suprafața netedă de ciment pe care o acopereau. Nici un fel de puț duhnitor, nici o bibliotecă secretă, nici documente înspăimântătoare, nici laborator, nici monștri care urlă... Doctorul păli și îl strânse de braț pe prietenul lui, ce venise după el:

— Ieri-dimineață ai văzut... ai mirosit... ce am văzut și mirosit și eu? întrebă el în șoaptă.

Când domnul Ward îi făcu semn din cap că da, Willett oftă din rărunchi și adăugă:

— În cazul ăsta, am să-ți spun tot.

Vreme de o oră, în camera cea mai însorită din căsuță, medicul îi povesti prietenului uluit toată fioroasa aventură. Dar nu fu în stare să spună nimic despre cele întâmplare după apariția formei misterioase întruchipată din aburii verzui emanați din cupă. Își termină istorisirea și căzu într-o tăcere adâncă: nu răspunse întrebării timide puse de domnul Ward:

— Dar forma aceea unde a plecat? Fiindcă ea te-a adus aici, fără îndoială și a pecetluit puțul cine știe cum...

Când să se ridice și să iasă din cameră, degetele doctorului Willett dibuiră în buzunar o bucată de hârtie, aflată acolo împreună cu câteva lumânări și chibrituri luate din criptă. Era o pagină smulsă din carnetul de pe masa din oribila sală subterană, al cărui miros îl păstrase. Pe ea erau scrise cu creionul patru rânduri, cu o scriere medievală, de necitit pentru cei doi, dar alcătuită totuși din combinații de simboluri ce le păzură cunoscute. Vederea mesajului îi îndemnă pe Willett și pe domnul Ward să se urce în automobil și să se ducă întins la biblioteca John Hay. Iată cum arăta:

La bibliotecă găsiră manuale bune de paleografie și le studiară până seara. În cele din urmă, găsiră ce căutau. Literele scrisorii erau minuscule saxone folosite în secolele al VIII-lea și al IX-lea după Christos; formau următoarele cuvinte latine: *Corwinus, necandus est. Cadavera(ua) forti dissolvendum, nec aliq(ui)d retinendum.*

*Corwinus necandus est
Cadavera a q potes, am xufidum
nec aliq(ui)d retinendum
Tace ut putes*

Tace ut putes. Ceea ce se poate traduce astfel: "Trebuie ucis Curwen — cadavrul trebuie dizolvat în apă tare, nu trebuie păstrat

nimic. Păstrează tăcerea, în măsura în care vei putea."

Cei doi, într-un tot nedumeriți, își dădură seama că nu mai sunt în stare să simtă nici cea mai mică emoție. Rămaseră acolo nemișcați, muți, sfârșiți de oboseală, până când închiderea bibliotecii îi sili să se întoarcă în casa din Prospect Street. Stătură la taclale toată noaptea, apoi se duseră să se odihnească puțin. A doua zi, duminică, la prânz, primiră un mesaj telefonic de la detectivii însărcinați să caute urmele doctorului Allen.

Domnul Ward, care se tot plimba nervos prin casă, răspunse el însuși la telefon și-i rugă pe polițiști să vină să-i dea raportul a doua zi dimineață. Se bucură împreună cu Willett că lucrurile începeau să se limpezească, pentru că de oriunde ar fi venit mesajul găsit în buzunarul doctorului, acel "Curwen" ce trebuia ucis nu putea fi altul decât misteriosul însoțitor al lui Charles. Tânărul se temuse de omul acesta; în ultima lui scrisoare către medic îl rugase să-l ucidă și să-l topească într-un acid. În plus, Allen primise, sub numele de Curwen, scrisori de la vrăjitori necunoscuți, locuind în Europa, și se considera el însuși ca o reîntrupare a necromantului din Salem. Or iată că, acum, un nou mesaj insista asupra necesității uciderii lui "Curwen" și dizolvării lui în apă tare. De altfel, Allen nu avea oare intenția să-l asasineze pe tânărul Ward la sfaturile unui individ numit Hutchinson? Trebuia neapărat să pună mâna pe misteriosul doctor Allen și să-l împiedice să mai facă vreun rău cuiva.

După-amiază, sperând — cu toată lipsa de speranță — să capete câteva frânturi de informații din gura singurei ființe capabile să le dea, cei doi se duseră să-i facă o vizită lui Charles la sanatoriu. Cu un ton simplu și grav, Willett îi povesti toate descoperirile sale și îl văzu pe bolnav cum pălește cu fiecare descriere pe care i-o făcea. Când ajunse cu povestirea la monștrii închiși în puțurile acoperite, încercă să-și emoționeze interlocutorul spunându-i cu o voce indignată că bietele creaturi mureau de foame. Își bătuse gura degeaba, căci Charles, încetând să mai nege existența criptei, părea să privească lucrurile ca pe o glumă sinistă. Scoase un râs diabolic, apoi murmură cu vocea lui răgușită:

— Să-i ia dracul! E adevărat că mănâncă, *dar n-au nici o nevoie de asta!* O lună fără hrană, ați spus? La naiba, domnule, ce modest sunteți! Bietul Whipple a încasat o păcăleală grozavă în privința asta! Voia să omoare tot ce era pe-acolo, drace! dar bietul prostănac era așa de amețit de vacarmul venit din Afară, că n-a văzut și auzit nimic din ceea ce era închis în puțuri. Nici măcar nu și-a închipuit că ar putea exista așa ceva! Mânca-v-ar ciurma! *Creaturile astea blestemate urlă în fundul găurilor lor de când a fost ucis Curwen, acum o sută și cincizeci de ani!*

Scârbit, Willett își urmă povestirea, în speranța că vreuna din întâmplări ar putea să-l facă pe Charles să-și părăsească atitudinea smintită. Privindu-i chipul, se îngrozi la vederea schimbărilor din ultimele luni... Când vorbi de camera cu formule și de praful verzui, Charles se însufleți puțin și spuse cu ironie:

— Dacă ați fi știut cuvintele trebuitoare ca să chemați ceea ce

se găsea în cupa aceea, n-ați mai fi acum aici să-mi povestiți toate astea. Era numărul 118, și v-ar fi apucat tremuriciul dacă v-ați fi uitat pe lista mea din camera de alături. Eu însumi nu am evocat niciodată personajul acesta, dar voiam s-o fac chiar în ziua în care m-ați adus aici.

Când Willett îi spuse că formula fusese rostită și fumul verzui se înălțase în aer, văzu pentru prima oară teamă pe chipul lui Charles Ward.

— A venit și mai sunteți încă în viață! exclamă nebunul cu voce spartă.

Medicul crezu a înțelege ce vrea să spună și răspunse cu un citat dintr-o scrisoare pe care și-o amintea:

— Ai spus 118? Dar nu uita că *au fost mutate toate pietrele de mormânt în nouă cimitire din zece. Nu poți fi sigur de nimic până când nu ai pus întrebările!*

Apoi, fără alt avertisment, îi vârî lui Charles sub ochi mesajul în minuscule. Tânărul leșină pe loc.

Convorbirea se desfășurase în mare taină, pentru ca alieniștii să nu-i acuze pe cei doi că îl încurajează pe Charles în nebunia lui.

Domnul Ward și Willett îl întinseră pe Charles pe pat. În timp ce-și venea în fire, el murmură de câteva ori că trebuie să le trimită imediat un mesaj lui Orne și Hutchinson. Așa încât, de îndată ce își recăpătă cunoștința în întregime, doctorul îi spuse că cel puțin unul din acești doi ciudați indivizi e dușmanul lui de moarte și că îl sfătuisese pe doctorul Allen să-l asasineze. Dezvăluirea rămase fără un efect vizibil, iar bolnavul declară că nu vrea să mai urmeze convorbirea. Când să plece, Willett îi atrase din nou atenția tânărului să se ferească de doctorul Allen; dar Charles răspunse, rânjind hidos, că individul nu mai avea cum să facă vreun rău nimănui.

Trebuie spus că povestea lui Orne și Hutchinson a avut o urmare ciudată (dacă aceasta era adevărata identitate a vrăjitorilor exilați în Europa). Willett a luat legătura cu o agenție internațională de informații de presă și a cerut să-i fie trimise toate articolele privitoare la crimele și accidente cele mai importante din Praga și din Transilvania de răsărit. La capătul a șase luni, socoti că poate să ia în seamă două fapte semnificative. În primul rând, o casă din cartierul vechi al orașului Praga fusese total distrusă într-o noapte și bătrânul Joseph Nadeth, ce locuia singur în ea încă din vremuri foarte îndepărtate, dispăruse în chip misterios. În al doilea rând, în munții dinspre răsărit de Rakus o explozie formidabilă spulberase castelul Ferenczy odată cu toți locatarii săi. Stăpânul castelului avea o reputație atât de proastă printre țărani și soldați, încât ar fi urmat să fie chemat curând la București pentru un interogatoriu serios, dacă întâmplarea n-ar fi pus capăt unei cariere și așa anormal de lungă.

Willett susține că mâna care a scris mesajul în litere minuscule era în stare să mânuiască și arme mai teribile; lăsându-i doctorului grija de a se ocupa de Curwen, autorul acelor rânduri se simțise

dator să-i găsească și să-i nimicească pe Orne și Hutchinson.

4

A doua zi dimineață doctorul se duse în grabă la domnul Ward, ca să fie de față la sosirea detectivilor. Cei doi prieteni se așezară la parter, căci la etajele de sus stăruia o duhoare grețoasă care, după părerea bătrânilor servitori, era blestemul lăsat în urma lui de portretul dispărut al lui Joseph Curwen.

La ora nouă cei trei polițiști se prezentară și dădură raportul. Nu reușiseră să-l găsească pe doctorul Allen, dar adunaseră un număr de fapte semnificative privitoare la el. Între altele, descoperiseră, într-o cameră din căsuță, o barbă falsă și niște ochelari negri, dovedind că misteriosul tovarăș al lui Charles nu se arătase decât deghizat. Pe de altă parte, un negustor din Pawtuxet văzuse câteva rânduri scrise de el; scrisul îi păruse foarte straniu, aproape de necitit.

Majoritatea locuitorilor din sat îl socoteau pe doctorul Allen vinovat de profanările de morminte comise în vara trecută. Anchetatorii care trecuseră pe la căsuță după întâmplarea cu camionul jefuit erau cu toții de acord că Allen vorbea și se purta de parcă el ar fi fost stăpânul; barba lui nu părea naturală și avea o cicatrice mică deasupra ochiului drept. Scotocirea camerei lui nu dăduse rezultate precise, în afară de barbă, ochelari și mai multe notițe scrise cu creionul; Willett constată imediat că scrisul lor e identic cu cel de pe manuscrisele lui Curwen și de pe documentele întocmite de tânărul Ward în vremea din urmă.

Medicul și prietenul său se simțiră atinși de aripa unei spaime cosmice pe măsură ce aceste fapte le erau dezvăluite și un gând smintit își făcea loc în mintea lor. Barba falsă, ochelarii, scrisul ciudat al lui Curwen... portretul străvechi cu mica cicatrice *ce se regăsea pe fruntea bolnavului închis în sanatoriu...* vocea auzită de domnul Ward la telefon, acea voce răgușită, absolut asemănătoare celei a fiului, lui... Cine mai văzuse vreodată pe Charles și pe Allen în același timp, după vizita anchetatorilor veniți în legătură cu afacerea camionului? Nu dăduse Charles dintr-o dată la o parte spaima și se mutase în căsuță, ca urmare a plecării lui Allen? Curwen, Allen, Ward... ce contopire oribilă a două secole și a două persoane! De ce portretul lui Curwen semăna atât de tare cu Charles? De ce îi copiau Charles și Allen scrisul lui Curwen? Mai erau și îndeletnicirile oribile ale acestor oameni: cripta mârșavă, monștrii înfometați în închisoarea lor, formula plină de primejdii, mesajul în litere minuscule, documentele, scrisorile, profanările de morminte... Ce concluzie să tragi din toate astea? în cele din urmă, domnul Ward luă singura hotărâre cu judecată. Desenă cu cerneală, pe o fotografie a fiului său, o barbă și o pereche de ochelari. Apoi le încredință detectivilor această imagine, cerându-le să se ducă să o arate negustorilor din Pawtuxet care-l văzuseră pe Allen.

Willett și prietenul său așteptară timp de două ore detectivii, în casa cu aerul otrăvit. Apoi detectivii se întoarseră. Da, fotografia modificată era o imagine destul de bună a doctorului Allen. Domnul Ward păli, iar Willett își șterse sudoarea de pe frunte. Allen, Ward, Curwen... lucrurile păreau să devină din ce în ce mai hidoase. Ce demon iscase tânărul din neant? Ce se întâmplase de la începuturi și până la sfârșit? Cine era acest Allen care-și pusese în gând să-l ucidă pe Charles și de ce acesta din urmă, în *post-scriptum-ul* scrisorii către Willett, scrisese că misteriosul lui tovarăș trebuie dizolvat în acid? Pe de altă parte de ce mesajul în minuscule saxone cerea ca distrugerea lui Curwen să se facă prin aceeași metodă? Ce metamorfoză se petrecuse în ființa lui Charles și când? În ziua în care Willett primise ultima scrisoare de la el, tânărul se arătase neliniștit toată dimineața, apoi atitudinea i se schimbase brusc; ieșise din casă fără știrea nimănui, apoi se întorsese cu o înfățișare sfidătoare, trecând prin fața polițiștilor însărcinați să vegheze asupra lui. Cu toate acestea, slobozise un țipăt de spaimă intrând în biroul lui. Ce găsisese acolo? Sau mai curând, *cine îl găsisese pe el*. Această *aparență* ce fusese văzută întorcându-se fără să fi fost văzută plecând, nu era cumva o umbră drăcească, impunându-și prezența celui care nu părăsise câtuși de puțin încăperea? Valetul nu spusese că a auzit zgomote ciudate?

Willett sună servitorul și îi puse în șoaptă câteva întrebări. Omul îi răspunse că era sigur că se întâmplase ceva necurat acolo. Auzise un strigăt, un oftat, un sunet sugrumat, zgomotul căderii unui corp greu. Domnul Charles nu mai era același om când ieșise cu pași mari, fără un cuvânt. Valetul se înfiora în timp ce vorbea. În casă se cuibărise groaza. Până și detectivii nu se simțeau la largul lor. Doctorului Willett îi fulgerau prin cap gânduri înfricoșătoare și murmură din când în când vorbe de neînțeles.

În sfârșit, domnul Ward declară discuția încheiată. Polițiștii și servitorul se retraseră, cei doi rămaseră singuri în încăpere. Deși era ora prânzului, umbre de asfințit stăruiau asupra casei. Doctorul Willett începu să vorbească serios cu gazda sa și îl rugă să-i lase lui grija cercetărilor ce mai rămăneau de făcut; unele lucruri puteau fi suportate mai ușor de un prieten decât de un tată. Ca medic al familiei, cerea să i se dea dezlegare în toate și, înainte de orice, dorea să fie lăsat singur în fosta bibliotecă a lui Charles atât timp cât va judeca el că e nevoie.

Domnul Ward, zdrobit de valurile de orori ce se revărsau asupra lui din toate direcțiile, consimți la această cerere. O jumătate de oră mai târziu, medicul se încuie în încăperea blestemată în care se aflau panourile de lemnărie de la casa din Olney Court. Tatăl lui Charles, care asculta la ușă, auzi mai întâi zgomot mare de mobile mutate din loc; apoi o trosnitură puternică, de parcă s-ar fi deschis cu forța un dulap ermetic închis; apoi veni un strigăt înăbușit, iar ceea ce fusese deschis, fu închis cu violență. O secundă mai târziu, cheia scârtâi în broască; Willett, buimăcit și livid, apără în prag și ceru să i se aducă lemn pentru foc. Neîndrăznind să-i pună vreo

întrebare, domnul Ward dădu ordin unui servitor, care aduse buturugi mari de pin și le puse în vatră. În acest timp, Willett urcase până în laborator, de unde se întoarse aducând diferite obiecte într-un coș cu capac.

Apoi, medicul se încuie din nou în bibliotecă și, curând, prin fața ferestrelor trecură nori deși de fum. Puțin mai târziu, se auzi pentru a doua oară o trosnitură ciudată, urmată de bufnitura căderii unui corp greu. Willett scoase două țipete înăbușite. În cele din urmă, fumul purtat de vânt deveni extrem de înțepător și întunecat; mirosul lui îi scârbi pe domnul Ward și pe servitori. După o așteptare ce le păru cât un veac, vălătucii de fum se subțiară și din bibliotecă se auzi zgomotul ce însoțește operațiile de curățenie. În sfârșit, Willett ieși din încăpere, cu chipul descompus, întunecat de o tristețe nesfârșită, ducând coșul cu capac pe care îl luase din laborator. Lăsase geamul deschis și în camera funestă intrau valuri de aer curat, amestecat cu mirosul ciudat de dezinfectant dinăuntru.

Vechea lemnărie de deasupra căminului părea a-și fi pierdut orice putere malefică, de parcă portretul lui Joseph Curwen nici n-ar fi fost pictat vreodată. Noaptea cădea, dar nu mai închidea în ea nici o urmă de frică. Medicul refuză să mărturisească ce făcuse și se mulțumi să-i spună domnului Ward:

— Nu pot să-ți răspund la nici o întrebare. Trebuie numai să afli că există mai multe feluri de magie. Am făcut o mare purificare a locului. De-acum locatarii acestei case vor dormi mai bine.

7

"Purificarea" doctorului Willett fusese o încercare tot atât de grea ca și aventura lui din criptă; întors acasă, trebui să stea la pat trei zile. Totuși servitorii șușotiră mai apoi că îl auziseră ieșind pe furiș din cameră miercuri, după miezul nopții. Din fericire, nu le trecu prin minte să facă legătura între acest fapt și articolul următor, apărut joi în *Evening Bulletin*:

NOU ACT DE VANDALISM

Zece luni după profanarea mormântului lui Ezra Weeden în Cimitirul de nord, noaptea trecută paznicul Robert Hart a zărit pe cineva dând târcoale în același cimitir. Deschizând din întâmplare ușa căsuței lui, Hart a văzut la o oarecare distanță silueta unui om, cu o lanternă și o mistrie în mâini. S-a repezit imediat spre el, dar omul a luat-o la goană și a reușit să ajungă în stradă, unde a dispărut în întuneric. Ca și vampirii de anul trecut, individul nu a făcut decât pagube fără importanță: o mică porțiune de pământ liberă din parcela familiei Ward a fost săpată numai la suprafață, fără ca vreun mormânt să fi fost violat.

Hart, care nu poate da alte amănunte decât că omul era mic de stat și bărbos, crede că cele trei incidente petrecute în cimitir purced de la aceeași origine. Dar poliția nu împărtășește această

opinie, bazându-se pe caracterul brutal al celei de a doua dintre ele: ne aducem aminte că un sicriu a fost furat și o piatră funerară spartă în bucăți.

Se crede că niște contrabandiști de alcool în căutarea unui loc sigur în care să ascundă marfa furată ar fi răspunzători de primul act de vandalism. Inspectorul Riley consideră că cel de al treilea caz aparține aceleiași Categoriei. Poliția a luat măsuri extraordinare pentru arestarea bandei de răufăcători vinovați de aceste profanări.

Willett se odihni toată ziua de joi. Seara, îi scrisese domnului Ward o scrisoare ce-l făcu pe tatăl lui Charles să se cufunde într-o mare de gânduri și îi aduse o oarecare înseninare, deși însoțită de multă tristețe. Iată-o:

*Barnes Street 10
Providence, R.I.
12 aprilie 1928*

Scumpul meu Theodore,

Simt nevoia să-ți scriu aceste rânduri înainte să mă apuc să fac ceea ce trebuie să împlinesc chiar mâine. Actul pe care-l voi îndeplini va pune capăt teribilei aventuri prin care am trecut, dar mă tem că nu-ți va aduce liniștea sufletească dacă nu te voi asigura cu strășnicie că e un act hotărâtor. Mă cunoști din copilărie; de aceea cred că mă vei crede când îți voi spune că e mai bine să lași în umbră unele lucruri. Nu mai făuri nici o ipoteză cu privire la fiul tău și, mai ales, nu-i spune mamei lui nimic în afară de ce bănuiește deja. Maine, când voi veni să te văd, Charles va fi fugit din sanatoriu. Asta e tot ce trebuie să păstrezi în minte: era nebun, a fugit. Te sfătuiesc să te duci lângă mama lui la Atlantic City și să te odihnești împreună cu ea. Eu însumi voi pleca în sud, ca să-mi recapăt liniștea și puterile.

Deci, când voi veni să te văd, să nu-mi pui întrebări. Sunt sigur că voi reuși în încercarea mea și pot să afirm că nu vei mai avea nici un motiv de neliniște, pentru că Charles va fi în perfectă siguranță și chiar mai mult decât ți-ai putea închipui. Nu te mai teme de nimic din partea lui Allen: el aparține trecutului, la fel ca și portretul lui Joseph Curwen. În sfârșit, află că autorul mesajului în litere minuscule nu-ți va mai pricinui neplăceri niciodată nici ție, nici familiei tale. Dar trebuie să-ți făurești o platoșă împotriva tristeții și să o pregătești pe soția ta să facă același lucru. Nu pot să-ți ascund faptul că evadarea lui Charles nu înseamnă că el va fi redat familiei. A fost lovit de un rău straniu, după cum dovedesc metamorfozele lui fizice și morale, și nu-l vei mai vedea niciodată. Fie ca cele ce-ți voi spune să-ți aducă mângâiere: el nu a fost niciodată un monstru și nici măcar un nebun; dar dragostea lui pentru studiu și pentru misterele de altădată i-a adus pieirea. A descoperit lucruri pe care nici un muritor n-ar trebui să le

cunoască; a făcut cale-ntoarsă prea departe în trecut, iar trecutul a sfârșit prin a-l înghiți Și iată acum punctul asupra căruia trebuie să-ți cer să-mi acorzi în special încredere. Căci, cu adevărat, nu va mai exista nici cea mai mică îndoială asupra sorții lui Charles. De-acum până-ntr-un an, fiul tău nu va mai fi pe lumea aceasta. Vei putea să ridici o piatră funerară în parcela ta din Cimitirul de nord, la zece picioare spre apus de mormântul tatălui tău și ea va străjui locul exact al odihnei lui Charles. Și nu e nevoie să te temi că, în acel loc, va zace sub pământ un monstru. Cenușa îngropată în acel mormânt va fi cenușa trupului de un sânge cu tine, cea a adevăratului Charles Dexter Word care avea un semn din naștere în formă de măslină pe șold, cea a lui Charles care n-a făcut în viața lui nici un rău și care a plătit cu viața scrupulele lui prea îndreptățite.

Asta-i tot ce aveam să-ți spun. Nu-mi pune mâine întrebări și să fii sigur că onoarea familiei tale rămâne nepătată, la fel ca în trecut.

Fii curajos și liniștit și crede în prietenia mea credincioasă și adâncă.

Marinus B. Willett

În dimineața zilei de vineri 13 aprilie 1928, Willett merse să-l viziteze pe Charles Dexter Ward în camera din sanatoriul doctorului Waite. Tânărul, morocănos, părea să nu aibă nici un chef de conversația pe care musafirul lui voia să o aibă cu el. Aventura doctorului în cripta infernală adăugase, firește, un nou motiv de stânjeneală, așa că cei doi, după ce schimbă câteva vorbe banale, se cufundară într-o tăcere apăsătoare. Tulburarea crescuse în vreme ce Ward păru să-și dea seama că, de la ultima vizită încoace, pașnicul medic se preschimbase într-un răzbunător nemilos. Păli. Willett vorbi primul:

— Trebuie să te avertizez că am făcut niște descoperiri noi și va trebui să trecem la încheierea socotelilor.

— Ați mai descoperit ceva animăluțe înfometate? replică tânărul cu un ton ironic.

— Nu, dar am găsit în căsuța barba falsă și ochelarii doctorului Allen.

— Perfect! Sper că erau mai frumoase decât barba și ochelarii pe care-i purtați acum.

— Într-adevăr, ți-ar sta foarte bine, *așa cum se pare căți-au și stat în ultima vreme.*

În timp ce Willett rostea aceste cuvinte, avu impresia că prin fața soarelui trece un nor, deși umbrele de pe podea nu se întunecară de loc.

— Și este nevoie de vreo răfuială pentru asta? Omul n-are dreptul să împrumute o a doua personalitate, dacă consideră util să o facă?

— Iar te înșeli, răspunse doctorul cu gravitate. Nu contează că omul se prezintă sub două înfățișări diferite, *cu condiția de a avea*

dreptul să existe și de a nu distruge pe cel care l-a făcut să apară din spațiu.

Ward tresări violent și întrebă:

— Mă rog, domnule, ce ați descoperit și ce vreți de la mine?

Willett stătu câteva clipe înainte să glăsuiască, de parcă și-ar fi căutat cuvintele:

— Am descoperit ceva într-un dulap din spatele unui panou de lemn pe care se afla altădată un portret. Am ars ce am găsit și am îngropat cenușa în locul unde trebuie să rămână mormântul lui Charles Dexter Ward.

Nebunul sări din fotoliu, scoțând un strigăt găuit.

— Să te ia dracu'! Cui i-ai mai spus? Și cine o să mai creadă că era el după ce au trecut două luni și când eu sunt în viață? Ce vrei să faci?

Willett păru să capete un soi de măreție supremă în timp ce-l liniștea pe bolnav cu un gest.

— N-am spus nimic nimănui. Întâmplarea aceasta este o grozăvie răsărită din hăurile timpului și ale spațiului. Ea scapă competenței poliției, tribunalelor și medicilor. Mulțumesc lui Dumnezeu, mi-a rămas destulă imaginație ca să nu-mi pierd mințile aplecându-mă asupra ei. *Nu mă poți înșela, Joseph Curwen, căci știi că magia ta blestemată e prea adevărată!*

Știu cum ai găsit vraja ce s-a păstrat în suspensie, în afara anilor, înainte de a se statornici asupra strănepotului (și dublului) tău; știu cum l-ai determinat să te scoată din mormântul tău dezgustător; știu că te-a ascuns în laboratorul lui, că te-ai dedicat studiului timpului prezent, că ai rătăcit nopțile ca un vampir, că mai târziu te-ai deghizat ca să împiedici lumea să observe asemănarea ta extraordinară cu el; mai știu, în sfârșit, ce-ai hotărât să faci când el a refuzat să se alăture ție în planurile de cucerire a lumii întregi.

Ți-ai scos barba și ochelarii ca să-i înșeli pe polițiștii ce făceau de pază în jurul casei. Au crezut că el este cel care intra în casă; au crezut și că el este cel care iese, după ce tu l-ai strâns de gât și l-ai ascuns în dulap. Dar n-ai ținut seama de legăturile diferite dintre două spirite. Ai fost un prost, Curwen, închipuindu-ți că o simplă identitate a înfățișării e de ajuns. De ce nu te-ai gândit nici la grai, nici la voce, nici la scris? Vezi, planurile tale n-au reușit. Știi mai bine decât mine cine a scris mesajul acela în litere minuscule; te anunț solemn că n-a fost scris în zadar. Anumite grozăvii trebuie distruse și am convingerea că cel ce a scris mesajul se va ocupa și de Orne și de Hutchinson. Unul dintre ei ți-a scris altădată: "Nu chema nici un spirit pe care să nu-l poți domina". Ai dat greș, deja, o dată, și se prea poate ca nelegiuirea ta magie să fie o dată mai mult cauza pieirii tale...

În clipa aceea, medicul fu întrerupt de un strigăt al creaturii căreia i se adresa. La mare strâmtoare, fără arme, știind bine că orice manifestare violentă ar face să vină în goană infirmierii în ajutorul musafirului său, Joseph Curwen căută scăpare la vechiul

lui aliat: făcând mișcări cabalistice cu cele două degete arătătoare, psalmodie, cu o voce adâncă în care nu mai rămăsese nici urmă de răgușeală, primele cuvinte ale unei formule înspăimântătoare:

PER ADONAI ELOIM, ADONAI JEHOVA,
ADONAI SABAOTH, METRATON...

Dar răspunsul lui Willett sosi fulgerător. Chiar în clipa când câinii începeau să urle, când vântul glacial sufla prima rafală peste golf, bătrânul medic rosti — așa cum își pusese în gând de când venise — cea de a doua parte a formulei a cărei primă strofă făcuse să. se arate autorul mesajului în minuscule, invocația așezată sub semnul Cozii Dragonului, emblema *nodului descendent*:

OGTHROD AI'F
YOG — SOTHTH GEB'L — EE'H
'NGAH'NG AI'Y
ZHRO!

De la primul cuvânt Joseph Curwen încetă să vorbească, de parcă i-ar fi înțepenit limba. Aproape imediat nu mai fu în stare să facă nici o mișcare. În sfârșit, când teribilul cuvânt Yog Sothoth fu rostit, o metamorfoză hâdă avu loc. Nu era o simplă *dizolvare*, ci mai curând o *transformare* sau o *rezumare*; iar Willett închise ochii de frică să nu leșine înainte de a termina de pronunțat formula amenințătoare.

Când ridică pleoapele, înțelese că sfârșitul cazului Charles Dexter Ward venise. Monstrul răsărit din trecut nu se va mai întoarce să tulbure lumea. La fel ca portretul lui blestemat, cu un an mai înainte, Joseph Curwen zăcea pe podea sub forma unui strat subțire de praf fin, de un cenușiu-albăstrui.

DINCOLO DE ZIDUL SOMNULUI

M-am întrebat adesea dacă majoritatea oamenilor își dau vreodată osteneala să cugete la înțelesul înfiorător al unor vise și la lumea întunecată din care vin ele. Fără îndoială că năzăririle noastre nocturne nu sunt — cele mai multe — decât reflexe plăpânde și imaginare ale celor întâmplare în starea de trezie (să mă ierte Freud cu simbolismul lui copilăresc). Cu toate acestea, mai există și alte vise, al căror caracter ireal nu lasă loc unei interpretări banale. Efectul lor impresionant și un pic neliniștitor sugerează posibilitatea întrezăririi unui domeniu de existență a minții tot atât de important ca și viața fizică și totuși separat de ea printr-o barieră de netrecut.

Potrivit experienței mele personale, sunt sigur că omul, când își pierde conștiința legăturilor lui cu pământul, sălășluiește cu

adevărat într-o altă viață, lipsită de trup, foarte diferită de cea pe care o cunoaștem și din care nu păstrează, la trezire, decât amintiri vagi și confuze. Aceste cioburi de vis ne îngăduie să deducem multe lucruri și să aducem foarte puține dovezi în sprijinul lor.

Putem ghici că, în vis, viața și materia nu sunt în chip necesar asemănătoare celor din lumea noastră; că timpul și spațiul nu există în felul în care le înțelegem când suntem treji. Câteodată, cred că viața materială nu e viața noastră adevărată și că prezența noastră zadarnică pe globul pământesc este un simplu fenomen secundar sau virtual.

Astfel cugetam, într-o după-amiază din iarna lui 1900-1901, în sanatoriul unde lucram ca intern, când am fost trezit din gânduri de sosirea unui om, al cărui caz n-a încetat de-atunci să mă obsedeze.

Se numea Joe Slater sau Slader (dacă dăm crezare fișei lui) și aparținea tipului locuitorilor din munții Catskill; urmaș ciudat, cu aspect respingător al uneia din vechile familii de țărani care, în urma izolării pe timp de aproape trei secole în fortăreața unei regiuni puțin populate, s-au afundat într-o degenerare barbară, în loc să progreseze ca semenii lor mai norocoși din regiunile cu populație densă.

Pentru aceste ființe bizare — echivalent al "albilor săraci" din sud — nu există pe lume nici lege, nici morală; cât despre nivelul lor mintal, el este probabil inferior celui al oricărei alte părți a populației americane.

Joe Slater, sosit la sanatoriu sub paza vigilantă a patru agenți de poliție și descris ca fiind foarte periculos, nu dădea nici un semn al tendințelor lui ucigăse. Cu toate că trupul îi era puternic și înalt, ochii umezi de un albastru palid și buza inferioară groasă, lăsată în jos tot timpul, îi dădeau un aer de prostie inofensivă. Nu i se cunoștea vârsta, căci, printre oamenii din rasa lui, nu există nici arhive familiale, nici legături de familie permanente. Dar, judecând după chelie și după starea proastă a dinților lui, medicul-șef îi dădu cam patruzeci de ani.

Iată tot ce-am aflat despre el din documentele medicale și legale. Acest vagabond, vânător și trapper¹⁰, se arătase dintotdeauna ciudat în ochii tovarășilor lui. Dormea mult mai mult timp decât ceilalți și, când se trezea, vorbea adesea de lucruri necunoscute într-un fel aparte, băgându-i în sperieți pe acești oameni care, totuși, erau lipsiți de imaginație. Nu că limbajul ar fi avut o formă neobișnuită, căci folosea întotdeauna dialectul stâlcit, vorbit în regiune; dar tonul și conținutul povestirilor lui erau de o ciudățenie atât de misterioasă, încât nimeni nu le putea auzi fără să-l cuprindă groaza, în general, el însuși era tot atât de înspăimântat și de uluit ca și ascultătorii lui. O oră după ce se trezea, uita tot ce spusese sau, cel puțin, ce-l împinsese să vorbească și cădea iar în starea lui normală de semiamabilitate bovină, caracteristică tuturor muntenilor din regiune.

¹⁰ Trapper — vânător ce prinde vânatul cu ajutorul curselor

Pe măsură ce Slater îmbătrânea, răătăcirile lui de dimineață se îndesiră și deveniră din ce în ce mai violente, până când în cele din urmă, cu o lună înaintea sosirii lui la sanatoriu, se întâmplă drama în urma căreia a fost arestat de autorități.

Într-o zi, spre ora prânzului, la capătul unui somn adânc început în ajun la ora cinci, după o beție cu whisky, Slater se trezise brusc, scoțând niște urlete atât de fioroase, încât mai mulți vecini veniră în fugă spre coliba lui, coteț împruțit în care trăia împreună cu familia, tot atât de abjectă ca și el.

După ce se repezise afară, în zăpadă, începuse să sară în sus, cu brațele ridicate spre cer, zbierând că vrea cu tot dinadinsul să ajungă la "o cabană mare, mare de tot, cu acoperișul, zidurile și podeaua pline de lumină, unde se auzea răsunând o muzică ciudată și îndepărtată". În timp ce doi oameni destul de voinici încercau să-l domolească, se zbatuse cu o putere și o furie de dement, răcnindu-și dorința frenetică de a găsi și de a omori o anume "creatură care strălucește și tremură, și râde". În cele din urmă, după ce-l doborâse cu un pumn pe unul din cei care-l țineau, se aruncase asupra celui alt într-un acces de nebunie ucigașă, urlând ca un diavol că "o să sară în aer și o să-și croiască un drum de foc prin orice i-ar sta în cale".

Atunci, membrii familiei lui și vecinii fugiseră, cuprinși de panică. Când cei mai curajoși se întoarseră înapoi, constatară că Slater dispăruse, lăsând în urma lui o grămadă însângerată și de nerecunoscut, ce fusese un om viu cu o oră înainte. Nici unul dintre munteni nu îndrăzni să-i ia urma și, cu siguranță, ar fi fost toți foarte mulțumiți dacă Slater ar fi murit de frig. Dar după câteva zile, într-o bună dimineață, îl auziră urlând într-o râpă adâncă.

Întrucât reușise să supraviețuiască, se făcea simțită nevoia să scape de el într-un fel oarecare. Oameni înarmați porniră la vânătoare; nimeni nu va afla vreodată ce intenții aveau, căci un agent din poliția călare îi reperă, din întâmplare, le luă un interogatoriu, se alătură trupei lor și conduse oficial cercetările în numele șerifului...

În cea de-a treia zi, îl găsiră pe Slater leșinat în scorbură unui copac uriaș. Îl transportară la închisoarea cea mai apropiată. Medicii de boli nervoase veniți din Albany îl examinară de îndată ce își recapătă cunoștința. El le istorisi o poveste foarte simplă. Adormise într-o după-amiază, pe la apusul soarelui, după ce băuse o mulțime de alcool. Când se trezise, se afla în picioare pe zăpadă, cu mâinile pline de sânge, alături de cadavrul mutilat al vecinului său. Peter Slater, îngrozit, fugise în pădure, ca să se îndepărteze de locurile crimei. În afară de asta părea că nu mai știe nimic, iar întrebările meșteșugite ale alieniștilor nu-i putură smulge nici un alt amănunt.

În noaptea aceea, Slater dormi liniștit. Când se trezi a doua zi, arăta ca de obicei, în afară de o anumită schimbare în expresie. Doctorul Barnard, care observase faptul, avu impresia că remarcă o lucire stranie în ochii lui albaștri și o strângere aproape

imperceptibilă a buzelor, ce părea să trădeze o hotărâre inteligentă. Dar, când îl interogă din nou, căzu în starea lui obișnuită de năuceală și se mulțumi să repete ce spusese cu o zi înainte.

Prima sa criză mintală apărură a treia zi. După un somn agitat, avu un acces de nebunie furioasă atât de violent, încât patru oameni trebuiră să-și unească puterile pentru a-l vârî în cămașa de forță. Medicii alieniști îi ascultară vorbele cu cea mai mare atenție, căci curiozitatea le fusese trezită de povestirile sugestive (deși adesea contradictorii și incoerente) ale vecinilor lui și ale familiei. Slater delira timp de peste un sfert de oră, descriind, în jargonul lui de muntean, clădiri de lumină verde, oceane ale spațiului, o muzică stranie, munți și văi ireale. Insistă mai ales asupra unei misterioase entități strălucitoare care pulsa, râdea și își bătea joc de el. Această personalitate imensă și nedeslușită părea a-i fi făcut o nedreptate îngrozitoare și cea mai mare dorință a lui era cea de a o uide, ca să-și ia o revanșă triumfală. Ca să ajungă până la ea, el se va ridica trecând prin abisuri vide, arzând toate piedicile pe care le va întâlni în cale... Dintr-o dată, încetă să vorbească. Focul nebuniei i se stinse în ochi, și, cu o expresie prostească pe față, îi întrebă pe cei care-l interogau de ce îl țin legat. Doctorul Barnard desfăcu hăturile de piele ale cămășii de forță, dar le fixă la loc la venirea nopții, după ce îl convinse pe Slater să accepte legăturile de bună voie, în propriul său interes. Pacientul recunoscuse că i se întâmpla să spună lucruri ciudate, fără să știe de ce o face.

Crizele din săptămânile următoare nu aduseră medicilor nici un element nou. Meditară îndelung asupra sursei viziunilor lui Slater, căci, cum omul nu știa nici să citească, nici să scrie și cum părea să nu fi auzit în viața lui povestindu-se vreo legendă sau o poveste cu zâne, imaginile splendide care-i împeștriău discursurile păreau inexplicabile. Evident, nu puteau proveni dintr-un mit cunoscut, pentru că nefericitul dement nu știa să se exprime decît în dialectul lui. În delirul său, amintea de lucruri pe care nu le înțelegea și nu le putea explica; pretindea că le cunoscuse din experiență personală, dar nici un fel de povestire normală sau coerentă nu i le-ar fi putut vârî în cap. Medicii traseră concluzia că aceste tulburări mintale erau datorate unor vise anormale, a căror forță putea domina, un timp, mintea trează a acestui om primitiv. Slater fu judecat în toată regula, inculpat de omor, achitat pe motivul nebuniei și încredințat sanatoriului-închisoare în care ocupam un post neînsemnat.

*

Dat fiind interesul meu constant și profund pentru viața visurilor, începui să-l studiez cu lăcomie pe noul bolnav imediat ce am aflat toate elementele cazului său. Părea că are o oarecare simpatie pentru mine din cauza interesului pe care nu puteam să i-l ascund și a blândeții întrebărilor mele. Nu mă recunoștea niciodată

în timpul crizelor, în timp ce mă aplecam, ținându-mi suflarea, asupra viziunilor cosmice evocate în discursurile lui fără șir; dar mă întâmpina cu prietenie în timpul orelor de liniște, așezat lângă fereastră lui cu gratii. Împletea coșulețe de paie și de nuiele, regretând, poate, libertatea din munți, pe veci pierdută. Familia lui nu-l vizita niciodată; probabil găsiseră un alt șef provizoriu.

Încet, încet, m-am simțit zdrobit și uluit de concepțiile fantastice ale lui Joe Slater. Omul acesta era inferior în chip jalnic prin mentalitate și limbaj; dar viziunile lui titanice, deși descrise într-un jargon barbar, nu puteau să fi fost concepute decât de un creier excepțional. Cum era posibil ca imaginația greoaie a unui degenerat din Catskill să evoce scene a căror concepere implica o scânteie de geniu? Cum putuse înapoiatul acesta să-și facă o idee despre regatele scânteietoare ale spațiului pe care le descria în delirul său? Din ce în ce mai mult, înclinam să cred că în jalnica personalitate prostrată din fața mea se găsea nucleul unui lucru ce-mi depășea înțelegerea și care, încă și mai mult, depășea înțelegerea confrăților mei întru știință și medicină, mult mai experimentați ca mine, dar mai puțin imaginativi.

Cu toate acestea, nu puteam scoate nimic precis de la bolnav. Făcând socoteala, aflasem un singur lucru: într-o viață onirică semi-corporală, Slater rătăcea (sau plutea) peste văi, coline și câmpii de o uluitoare splendoare, în palate și orașe de lumină, într-un spațiu infinit, necunoscut de om. El însuși nu era un țăran degenerat, ci o creatură importantă, mândră și dominatoare, hărțuită de un singur dușman de moarte, o entitate cu structură vizibilă, deși eternă, ce nu părea să îmbrace o formă omenească, pentru că Slater vorbea întotdeauna despre ea ca despre *un lucru*. Acest *lucru* îi cauzase un necaz înfiorător și misterios, pentru care dementul — dacă era dement — ardea să se răzbune.

Judecând după aluziile lui la respectivele lor sălașuri, am tras concluzia că el și *lucrul* luminos se întâlniseră pe picior de egalitate; că în existența lui de vis Slater era și el un *lucru* luminos de aceeași rasă ca și dușmanul lui. Această impresie era întărită de hotărârea lui, deseori exprimată, de *a zbura prin spațiu și a arde* tot ce va încerca să-i împiedice zborul. Totuși concepțiile sale erau formulate în termeni rustici total improprii; ceea ce mă conduse spre concluzia că, dacă există cu adevărat o lume a visului, acolo nu se folosea limbajul vorbit ca mijloc de transmitere a gândirii. Oare sufletul ce locuia acest trup inferior lupta cu disperare să exprime lucruri pe care o limbă șovăitoare și stupidă nu putea să le formuleze? Mă aflu în prezența unor emanații intelectuale care ar explica misterul dacă aș reuși să le descifrez?

Nu suflam o vorbă despre toate acestea superiorilor mei, căci vârsta matură este sceptică, cinică și puțin înclinată să accepte idei noi. De altfel, medicul șef îmi atrăsese recent atenția, cu un ton părintesc, că mă oboseam prea mult și că am nevoie de odihnă.

Eram, de multă vreme, convins că gândirea omenească este alcătuită, în esență, din mișcare atomică sau moleculară,

transformabilă în unde de energie iradiantă cum ar fi căldura, lumina și electricitatea. Această convingere mă determinase să mă gândesc la posibilitatea unei comunicații mentale sau telepatice prin mijlocirea unui instrument apropiat. Pe când mă aflu încă la universitate, montasem niște aparate transmițătoare și receptoare destul de asemănătoare cu instrumentele rudimentare folosite în telegrafia fără fir. Le încercasem pe unul dintre colegi, dar, neobținând nici un rezultat, le pusesem bine, alături de un întreg talmeș-balmeș științific, cu gândul să le folosesc, poate, mai târziu.

Împins de dorința mea puternică de a-i sonda lui Joe Slater viața onirică, am căutat aparatele și mi-am petrecut câteva zile reparându-le. Când am fost gata, n-am pierdut nici o ocazie să le folosesc. De fiecare dată când Joe Slater avea o criză, puneam transmițătorul pe fruntea lui și receptorul pe a mea, apoi făceam reglaje constante și delicate, încercând să găsesc diverse lungimi de undă, oarecum ipotetice, ale energiei intelectuale. Nu-mi dădeam seama câtuși de puțin cum ar putea impresiile gândirii — admitând că ar ajunge până la mine — să declanșeze în creierul meu o reacție inteligentă, dar eram sigur că voi putea să le detectez și să le interpretez. Mi-am continuat deci experiențele, fără să suflu nimănui vreun cuvânt.

Evenimentul s-a produs la 21 februarie 1901. Când privesc în urmă, îmi dau seama cât de ireal pare totul și mă întreb uneori dacă bătrânul doctor Fenton n-avea cumva dreptate să atribuie aceste fapte imaginației mele înfierbântate. Mi-aduc aminte că m-a ascultat cu multă răbdare și bunătate; dar, după aceea, mi-a dat un calmant și mi-a acordat șase luni de concediu.

În noaptea aceea fatală eram în culmea tulburării și agitației, căci, în ciuda îngrijirilor excelente primite, Joe Slater se afla, fără îndoială, în preajma morții. Poate că nu putuse suporta pierderea libertății, poate că tumultul din creierul lui devenise prea violent pentru trupul lănced; orice-ar fi fost, flacăra era pe cale să se stingă. Spre sfârșitul zilei ațipi și, la căderea nopții, căzu într-un somn agitat.

Contrar obiceiului, nu i-am pus cămașa de forță; mi se părea prea slăbit ca să fie periculos, chiar dacă s-ar fi trezit sub efectul unei crize mintale înainte să-și dea sufletul. Dar am avut grijă să fixez pe fruntea lui și pe a mea cele două părți ale "radioului" meu cosmic, sperând, în ciuda lipsei de speranță, să primesc un prim și ultim mesaj din lumea viselor în puținul timp ce-mi rămânea. Se găsea cu noi în celulă un infirmier, individ mediocru care nu a înțeles scopul aparatului meu și nu s-a gândit să mă întrebe ce intenții am. Pe măsură ce treceau orele, i-am văzut capul căzându-i în piept, adormit, dar m-am ferit să-l deranjez. Cred că am ațipit și eu un pic mai târziu, legănat de respirația ritmică a celor doi.

M-am trezit în sunetul unei melodii supranaturale. Acorduri, vibrații, extazuri armonice răsunau pasionat din toate părțile în timp ce în fața ochilor mei fermecați se desfășura un spectacol uluitor, de o frumusețe supremă. Ziduri, coloane, arhitrave de foc

viu străluceau în jurul locului unde eu păream că plutesc în văzduh, urcând într-o boltă nemăsurată de o splendoare de nedescris. Amestecându-se cu această bogăție arhitecturală (sau, mai curând, luându-i locul, din când în când, într-o mișcare caleidoscopică) apăreau câmpii vaste și văi grațioase, munți înalți și peșteri atrăgătoare, împodobite cu toate farmecele unui peisaj pe care puteam să mi le închipui, dar formate totuși dintr-o singură și aceeași entitate plastică, eterată, cu o textură aparținând în aceeași măsură spiritului cât și materiei. În timp ce contemplam acest spectacol, mi-am dat seama că mintea mea poseda cheia acestor metamorfoze încântătoare, căci fiecare scenă nouă era cea pe care spiritul meu schimbător dorea mai mult s-o vadă. În acest regat ceresc, nu mă simțeam străin: tot ce vedeam și auzeam îmi era familiar, cum fusese veșnic înaintea mea, cum va fi veșnic după mine.

Apoi, aura scânteietoare a fratelui meu de lumină se apropie de mine și comunică-mă, de la suflet la suflet, într-un schimb de gânduri tăcut și perfect. Era un ceas al triumfului, căci fratele meu scăpa, în sfârșit, dintr-o sclavie periodică și înjositoare; scăpa pentru totdeauna și se pregătea să-l urmărească pe blestematul dușman până în regiunile cele mai îndepărtate ale eterului, ca să-și reverse asupra lui răzbunarea arzătoare ce va zgudui sferile. Am plutit astfel un timp, apoi, mi-am dat seama că lucrurile se ștergeau și dispăreau în jurul nostru, ca și cum o putere necunoscută m-ar fi atras spre pământ, unde n-aveam nici cel mai mic chef să merg. Forma de lângă mine păru să simtă și ea o schimbare căci, treptat, puse capăt discursului ei și se pregăti de plecare, topindu-se din fața ochilor mei un pic mai încet decât celelalte lucruri. Am mai schimbat câteva gânduri încă și am înțeles că fratele meu și cu mine eram chemați înapoi în sclavie: dar, pentru el, va fi ultima dată. Jalnicul lui înveliș planetar era aproape de clipa sfârșitului și, în mai puțin de o oră, va fi liber să-și urmărească asupritorul de-a lungul Căii Laptelui până la hotarele infinitului.

*

Un șoc net separă ultima mea impresie din lumea strălucirii de brusca trezire. În timp ce mă îndreptam de spate în fotoliu, un pic rușinat de mine însumi, îl văzui pe muribund mișcând ușor în pat. Joe Slater se trezea, desigur pentru ultima dată. Observându-l mai de-a-proape, am văzut că pe obrajii gălbejiți străluceau pete de culoare care nu existaseră înainte. Buzele-i erau strânse ferm, parcă sub puterea voinței unui personaj mult mai energic decât el. În cele din urmă, toată fața i se întepenii, iar capul cu ochii închiși se agită în toate părțile.

Fără să-l scol pe infirmierul adormit, am potrivit iar "radioul" telepatic ca să captez ultimul mesaj pe care cel ce visa mi l-ar fi putut transmite. Dintr-o dată, capul se întoarse grăbit în direcția mea și ochii se deschiseră. Am rămas trăsniț de uimire: omul ce

fusesse Joe Slater, munteanul degenerat din Catskill, aținea asupra mea doi ochi sclipitori, al căror albastru părea mai adânc. Nu ghiceai în această privire nici nebunie, nici degenerare; am simțit că, fără îndoială, contemplam un chip în spatele căruia se găsea un spirit activ, dintr-un ordin superior.

În acel moment, mi-am dat seama că asupra creierului meu se exercita o influență exterioară. Am închis ochii ca să-mi concentrez mai bine gândurile și am fost răsplătit prin certitudinea pozitivă că *mesajul mintal mult așteptat sosea*, în sfârșit. Fiecare idee transmisă se forma rapid în mintea mea și, deși nici un limbaj concret nu a fost întrebuintat, am asociat concepția și exprimarea cu atâta ușurință, că îmi părea că aud o comunicare tăcută în engleză.

"*Joe Slater e mort*", îmi spuse vocea înspăimântătoare ce ajungea la mine de dincolo de zidul somnului.

Pradă unei curiozități îngrozite, am privit bolnavul întins pe pat: dar ochii albaștri rămâneau, în continuare, fixați calm asupra mea, chipul păstra expresia vieții inteligente.

"Mai bine că e mort, continuă vocea, căci era incapabil să suporte povara intelectului unei entități cosmice. Trupul lui grosolan nu s-a putut adapta la ajustările necesare între viața în eter și viața planetei lui. Era prea apropiat de animal, prea departe de om; din cauza acestei imperfecțiuni ai reușit tu să mă descoperi, căci sufletele cosmice și sufletele planetare n-ar trebui să se întâlnească niciodată. El a cunoscut chinul și închisoarea mea diurnă timp de patruzeci și doi de ani pământești.

Sunt o entitate asemănătoare celei în care te transformi tu în libertatea somnului fără vise. Sunt fratele tău de lumină și am plutit împreună cu tine în văile scânteietoare. Nu-mi este îngăduit să dezvălui eului tău pământesc natura eului tău adevărat, dar suntem toți călători ce străbat spații imense și secoli nenumărați. Poate că la anul voi fi în anticul Egipt sau poate în cruntul imperiu a lui Tsan Chan, care va veni peste trei mii de ani. Tu și cu mine am ajuns până în lumile ce se învârtesc în jurul lui Arcturus cel roșu, am sălășluit în trupul insectelor filozofe ce se târăsc, mândre, pe cea de-a patra lună a lui Jupiter. Cât de puțin cunoaște eul pământesc viața și întinderea ei! Cât de puțin trebuie el să cunoască pentru a-și putea păstra liniștea sufletului!

Cât despre cel ce mă persecută, nu pot să-ți spun nimic. Voi, pământenii, i-ați simțit prezența îndepărtată, fără să vă dați seama, și i-ați dat acestui far strălucitor numele *Algol*, *Steaua Diavolului*. De mii de veacuri am luptat zadarnic să-l întâlnesc și să-l înving pe tiran, dar am fost împiedicat de bariera trupurilor materiale. În seara asta, mă voi avânta ca Nemesis, mesager al unei drepte și distrugătoare răzbunări. Privește-mă când voi fi pe cer, lângă *Steaua Diavolului*.

Nu pot să-ți spun mai mult, căci trupul lui Joe Slater înțepenește și se răcește, celulele grosolane ale creierului său nu mai vibrează cum vreau eu. Ai fost singurul meu prieten pe planeta aceasta,

singurul suflet care m-a ghicit și m-a căutat în învelișul respingător ce zace în fața ta. Ne vom întâlni din nou: poate în cețurile strălucitoare de pe Spada Orionului, poate pe un podiș pustiu al Asiei preistorice, poate chiar în noaptea asta, în vise pe care ai să le uiți, poate sub altă formă — peste mii de veacuri, când sistemul solar se va fi spulberat".

În acest moment, undele gândirii încetară dintr-o dată, iar ochii spălăciți ai celui ce visa (sau poate ar trebui să spun: ai mortului?) deveniră sticloși. Total buimăcit, m-am apropiat de patul lui și i-am pipăit încheietura mâinii: era rece, țeapănă, fără puls. Obrajii gălbejiți păliră, buzele groase se întredeschiseră și dădură la iveală colții putrezi ai lui Joe Slater. Înfiorat, am tras pătura peste chipul hâd și l-am trezit pe infirmier. Apoi, am ieșit din celulă și m-am dus, tăcut, în camera mea. Mă încerca dorința tiranică și inexplicabilă de a mă afunda într-un somn plin de visuri pe care să nu mi le amintesc la trezire.

Punctul culminant al aventurii? Oare care simplă dare de seamă științifică s-ar putea lăuda cu o concluzie atât de măreață?

M-am mulțumit să înșir lucruri pe care le consider a fi fapte, lăsându-vă să le interpretați cum vă place. După cum am spus, superiorul meu, bătrânul doctor Fenton neagă realitatea povestirii mele. El afirmă că nervii mei erau surmenați și că aveam mare nevoie de un lung concediu plătit, pe care de altfel mi l-a și acordat cu generozitate. Mi-a jurat pe onoarea lui de medic că Joe Slater era un paranoic obișnuit și că ideile lui fantastice își aveau, probabil, rădăcinile în poveștile populare, transmise din generație în generație, chiar și în comunitățile cele mai decăzute. Dar, orice ar spune el, nu pot uita ce am văzut pe cer în noaptea în care a murit Joe Slater. Ca să nu fiu luat drept un martor părtinitor, voi lăsa o altă pană să vă descrie acel punct culminant pe care-l așteptați. Citez, cuvânt cu cuvânt, raportul asupra nașterii stelei *Nova Persei*, așa cum a fost scris de profesorul Garrett P. Serviss, o autoritate în domeniul astronomiei:

La 22 februarie 1901, doctorul Anderson, de la Edimburgh, a descoperit o minunată stea nouă nu prea departe de Algol, într-un punct în care niciodată nu mai fusese văzut un astru înainte de asta. În douăzeci și patru de ore, noua stea devenise atât de strălucitoare, încât eclipsa și steaua Capella. În cursul celor două săptămâni următoare, strălucirea ei s-a micșorat considerabil și, după câteva luni, abia dacă mai era vizibilă cu ochiul liber.

ȘOBOLANII DIN ZIDURI

La 16 iulie 1923, când și ultimul lucrător și-a terminat treaba, m-am mutat la prezbiteriul din Exham. Restaurarea se făcuse printr-o muncă formidabilă, căci clădirea părăsită ajunsese pur și

simplu o ruină. Nu mai era locuită din timpul domniei lui Iacob I, epocă în care o tragedie hidoasă, fără explicație, îl răpusese pe stăpânul locurilor, pe cinci dintre copiii săi și pe mai mulți servitori, silindu-l să se exileze, într-o vâltoare de suspiciuni și teroare, pe cel de al treilea fiu, străbunul meu în linie directă, singurul supraviețuitor al familiei detestate de toți.

Acest unic moștenitor fiind acuzat de omor, domeniul trecuse în stăpânirea Coroanei, iar prezumtivul vinovat nu făcuse nici o tentativă de a se disculpa sau a-și recupera averea. Zguduit de o *groază* mai mare decât i-ar fi putut inspira conștiința sau legea, nemaidorind decât să nu-și mai vadă niciodată casa strămoșească și să și-o șteargă din amintire, Walter de la Poer, cel de al unsprezecelea baron de Exham, fugi în Virginia, unde întemeie familia care în secolul următor își luă numele de Delapore.

Prezbiteriul din Exham rămăsese nelocuit, deși fusese dăruit, mai târziu, familiei Norrys și era adeseori studiat pentru arhitectura lui în amestec de stiluri: turnuri gotice ridicate peste o infrastructură saxonă sau romanică, ale cărei temelii, la rândul lor, aparțineau unui ordin sau unui amestec de ordine încă mai vechi - roman sau chiar druidic sau galic, dacă ne luăm după ce spun legendele. Erau niște temelii neobișnuite, căci, într-o latură, se afundau în masivul de calcar despicat de râpa de pe marginea căreia prezbiteriul domina o vale pustie, la trei mile spre vest de satul Anchester.

Arhitecții și arheologii examinau cu interes această rămășiță ciudată a veacurilor uitate, dar sătenii o urau. O uraseră cu sute de ani înainte, când o locuiau strămoșii mei și o urau la fel de mult acum, când pietrele zidurilor ei erau acoperite cu mușchi și licheni. Chiar în ziua în care am sosit la Anchester, aflasem că sunt fiul unei familii blestemată.

Săptămâna asta, prezbiteriul din Exham a fost aruncat în aer, iar lucrătorii distrug și cele mai mici urme ale temeliilor sale. Mi-am cunoscut dintotdeauna arborele genealogic; știusese că primul meu străbun american venise în colonii în împrejurări ciudate. Totuși datorită atitudinii reticente adoptate de familie, ignoram cu totul amănuntele. Spre deosebire de vecinii noștri, stăpâni de plantații, ne lăudam arareori cu străbunii plecați în cruciade sau alți eroi din evul mediu și din Renaștere. Nu se transmitea în familie nici o tradiție, în afară de ceea ce se găsea în plicul sigilat pe care fiecare cap al familiei îl lăsa fiului mai mare, în vremurile dinaintea războiului civil, ca să-l deschidă în caz de deces. Faptele cu care ne plăcea să ne mândrim datau de după emigrare: aparțineau unei familii din Virginia, demnă, onorabilă și foarte rezervată.

În timpul războiului ne-am pierdut toată averea, iar existența noastră s-a schimbat complet când trupele federale au incendiat Carfax, moșia noastră de pe malul râului James. Bunicul meu împovărat de ani pieri în flăcări și, odată cu el, se mistui și plicul ce ne lega pe toți de trecut. Până azi îmi aduc aminte focul, așa cum l-

am văzut la vârsta de șapte ani: urletele soldaților, țipetele ascuțite ale femeilor, gemetele negrilor îngenuncheați în rugăciune. Tata era în armată, chiar atunci lupta în apărarea Richmond-ului; după multe formalități, mama și cu mine am căpătat autorizația să trecem printre linii ca să ne ducem la el.

La sfârșitul războiului ne-am îndreptat spre nord, de unde era mama. Așa că am atins vârsta matură și bogăția în calitate de bun yankeu. N-am știut niciodată, tata și cu mine, ce conținuse plicul ereditar și, cufundându-mă în rutina cenușie a vieții de industriaș din Massachusetts, am încetat cu desăvârșire să mă interesez de misterele arborelui meu genealogic. Dacă aș fi bănuțit vreo clipă natura lor, aș fi lăsat cu dragă inimă prezbiteriul din Exham pradă mușchiului, lichenilor și pânzelor de păianjen.

Tata a murit în 1904, fără să lase vreun mesaj nici pentru mine, nici pentru fiul meu Alfred, în vârstă de zece ani, orfan de mamă. Alfred răsturnă ordinea obișnuită a informațiilor transmise în familie; pe când eu nu-i putusem da decât ipoteze amuzante despre trecut, în timpul șederii lui în Anglia în 1917, ca ofițer de aviație, el îmi relatează în scrisori legende ancestrale foarte interesante.

Istoria familiei Delapore părea să fie foarte pitorească, ba chiar sinistă, căci un prieten al fiului meu, căpitanul Edward Norrys, din Royal Flying Corps¹¹, care locuia la Anchester, lângă domeniul nostru familial, îi povestise unele superstiții sătești absolut fantastice, depășind imaginația oricărui romancier. Norrys însuși nu le lua deloc în serios, dar pe fiul meu îl distrau și îi dădeau subiecte interesante pentru scrisori. Aceste legende îmi atraseră atenția asupra moștenirii mele de peste ocean: am luat hotărârea să cumpăr prezbiteriul în ruină, pe care Norrys i-l arătase fiului meu, oferindu-se să-i facă rost de el la un preț de nimic, căci era proprietatea unchiului lui.

Am cumpărat prezbiteriul din Exham în 1918, dar, cam tot atunci, întoarcerea fiului meu, grav mutilat, m-a abătut de la proiectele mele de restaurare. În cei doi ani care i-au mai rămas de trăit, m-am ocupat numai de îngrijirea lui și am încredințat asociaților mei conducerea afacerilor.

După moartea lui, în 1921, am rămas fără nici un scop în viață și am hotărât să mă distrez petrecându-mi sfârșitul zilelor pe noul meu domeniu. Când am vizitat Anchester, în luna decembrie, am fost primit de căpitanul Norrys, un tânăr amabil și dolofan ce îl ținuse la mare preț pe fiul meu și care a consimțit să strângă planuri și anecdote, ca să mă ajute în munca mea de restaurare. N-am simțit nici cea mai mică emoție la vederea prezbiteriului din Exham, adunătură de ruine medievale acoperită de licheni, ciuruită de cuiburi de ciori, agățată pe marginea prăpastiei, cochilie de piatră goală — în afară de zidurile turnurilor.

După ce am reconstituit, puțin câte puțin, imaginea clădirii așa cum fusese în momentul plecării străbunului meu, înainte cu trei secole, am început să angajez lucrători pentru reconstrucție. Am

¹¹ Aviația militară engleză

fost silit să merg să caut mână de lucru la oarecare distanță, căci sătenii din Anchester nutreau o ură și o teamă aproape de neconceput față de prezbiteriu și de vechii lui locatari. Aceste sentimente erau atât de puternice, încât uneori se transmiteau și muncitorilor din afară și determinau numeroase dezertări.

Fiul meu îmi spusese că unii îl evitaseră mai mult sau mai puțin, în cursul vizitelor, fiindcă era un de la Poer; mi-am dat seama că, pentru același motiv, eram exclus de-a binelea. Chiar și după ce i-am convins pe țărani că nu știam aproape nimic despre strămoșii mei, mi-au arătat o antipatie morocănoasă, așa încât a trebuit să aflu tradițiile sătești prin mijlocirea lui Norrys. Oamenii locului nu mi puteau ierta că venisem să restaurez un simbol care le inspira groază: pe drept sau pe nedrept, considerau aceste ruine ca pe o viziună de demoni și de vârcolaci.

După ce am adunat istoriile povestite de Norrys și am adăugat studiile câtorva savanți arheologi, am ajuns la concluzia că prezbiteriul din Exham se găsea pe locul unui templu preistoric datând din epoca druizilor sau chiar anterior acestei epoci. Fără urmă de îndoială, fuseseră celebrate aici rituri indescriptibile, rituri transformate mai apoi în cultul Cybelei, pe care romanii îl introduseseră în regiune.

Inscripțiile de pe pereții pivnițelor erau alcătuite din literele următoare: DIV... OPS... MAGNA.. MAT...; asupra sensului lor nu te puteai înșela, căci erau semnul Magnei Mater, al cărui cult sinistru fusese, altădată, zadarnic interzis cetățenilor romani. Cea de a treia legiune a lui August își stabilise tabăra la Anchester (după cum dovedeau mai multe vestigii); se spunea că templul Cybelei fusese splendid și frecventat de mulțimi de adoratori, ce împlineau ceremonii imposibil de numit, sub conducerea unui preot frigian. După cum spuneau unii, căderea anticei religii nu pusese capăt orgiilor din templu, preoții continuau să ducă aceeași viață în timp ce mărturiseau noua credință. S-a pretins, de asemenea, că vechile rituri n-au dispărut în același timp cu puterea romanilor: unii saxoni adăugaseră câteva clădiri la ceea ce rămăsese din templu, dând edificiului liniile principale pe care le-a păstrat mai apoi și făcând din el centrul unui cult de temut. O cronică spune că, o mie de ani înaintea lui Isus Christos, locul era un vast sanctuar, unde sălășuia un ordin monastic straniu și puternic, înconjurat de grădini imense ce n-aveau nevoie de ziduri împrejur pentru a ține la distanță populația înspăimântată. Danezii nu-l distruseseră niciodată, dar, după cucerirea normandă, ordinul decăzuse probabil, căci nu se opusese în nici un fel când Henry III acordase domeniul strămoșului meu, Gilbert de la Poer, primul baron de Exham, în 1261.

Până la acea dată, familia mea se bucurase de o reputație nepătată; dar, începând din acel an, s-a petrecut, după toate semnele, ceva ciudat. O cronică din 1307 spune despre un de la Poer că era "blestemat de Dumnezeu", iar legendele satului vorbesc cu o groază frenetică despre castelul ridicat pe temeliile

vechiului templu și despre prezbiteriu.

Poveștile ce se șopteau la șezători erau încă mai oribile prin chiar reticențele și lipsa lor de precizie. Ele îi prezentau pe strămoșii mei ca pe o rasă de demoni ereditari, pe lângă care Gilles de Retz și marchizul de Sade nu făceau doi bani; cuvintele lor dădeau de înțeles că din vina familiei mele dispăruseră, timp de generații, numeroși săteni.

Pe cât se pare, personajele cele mai sinistre erau baronii și descendenții lor direcți. Dacă unul dintre moștenitorii lor dădea dovadă de apucături mai sănătoase, murea repede, în condiții misterioase și lăsa locul unei progenituri mai reprezentative. Sub conducerea capului familiei, se oficia un cult special, la care, uneori, nu erau admiși decât anumiți membri. Cultul părea întemeiat mai mult pe temperamentul fiecăruia decât pe ereditate, căci, printre adepții lui, se numărau și câteva persoane intrate în familie prin căsătorie. Lady Margaret Trevor din Cornwallles, nevasta lui Godfrey, al doilea fiu al celui de al cincilea baron de la Poer, era un fel de sperietoare pentru toți copiii din ținut și a devenit, mai apoi, eroina diabolică a unei balade absolut oribile, care se mai cântă și astăzi pe lângă granița Țării Galilor. Tot în cântecele populare mai găsești și povestea hidoasă a lady-ei Mary de la Poer, care, puțin după căsătoria cu contele de Shrewsfield, a fost ucisă de soțul ei și de mama acestuia din urmă; cei doi asasini au primit iertarea și binecuvântarea de la preotul căruia i-au încredințat la spovedanie taina nelegiurii comise — pe care nu îndrăzneau să o mărturisească în fața lumii.

Aceste mituri și balade, dovezi tipice ale unor superstiții grosolane, îmi inspirau un mare dezgust. Persistența lor în timp, faptul că se refereau la un șir atât de lung de strămoși ai mei îmi păreau extrem de tulburătoare. Obiceiurile monstruoase de care erau acuzați membrii familiei mele îmi aduceau aminte în mod neplăcut de singurul scandal cunoscut în legătură cu înaintașii mei mai apropiați: cazul vărului meu, tânărul Randolph Delapore din Carfax, care, după întoarcerea sa din războiul din Mexic, a plecat să trăiască printre negri și a devenit preot al cultului Vodoo.

Mă deranjau mai puțin poveștile despre gemetele și urletele ce se auzeau din valea pustie de la poalele falezei de calcar; duhoarea ce se răspândea din cimitir după ploile de primăvară; ființa albicioasă ce țipa ascuțit și pe care o călcase în picioare calul lui sir John Clave într-o noapte, pe un câmp singuratic; servitorul lovit de nebunie după ce văzuse nu știu ce prin prezbiteriu, ziua în amiaza mare. Acestea erau povești obișnuite cu fantome, față de care eram absolut sceptic. Era mai greu să nu crezi poveștile despre țăranii dispăruți, dar nu găseam nimic extraordinar în ele, date fiind obiceiurile medievale. O curiozitate prea aprinsă putea cauza moartea și multe capete tăiate fuseseră expuse public pe fortificațiile, astăzi dispărute, din jurul prezbiteriului din Exham.

Câteva din aceste povestiri extrem de pitorești mă făceau să regret că nu învățasem în tinerețe mai multă mitologie comparată.

De exemplu, un eres spunea că, în fiecare noapte, o legiune de diavoli cu aripi de liliac venea la prezbiteriu să prăznuiască sabatul vrăjitoarelor; pentru aprovizionarea lor, desigur, se cultiva atât belșug de legume în grădina imensă. Cel mai impresionant era poemul epic al șobolanilor: o armată de paraziți infecți care părăsiseră castelul trei luni după tragedia în urma căreia fusese abandonat, armată oribilă, descărnată, hămesită, ce măturase totul în drumul ei, devorând păsări, pisici, câini, porci, oi și chiar doi nenorociți de țărani până să i se potolească furia. Un ciclu întreg de mituri vorbește despre hoarda de rozători, căci ei s-au răspândit prin casele din sat, semănând groaza și oroarea pe unde treceau.

Acestea au fost tradițiile populare ce se revărsară asupra-mi pe când continuam, cu încăpățănare, restaurarea căminului meu strămoșesc. Să nu vă închipuiți însă că atmosfera mea psihologică era alcătuită numai din aceste povești. Eram tot timpul încurajat de laudele căpitanului Norrrys și ale arheologilor care mă ajutau la lucrări.

Doi ani mai târziu, când totul fu terminat, am contemplat sălile vaste, zidurile acoperite cu lambriuri, tavanele boltite, ferestrele împărțite în ochiuri mici și scările largi, cu o mândrie ce compensa din plin cheltuielile nemaipomenite pe care le făcusem.

Toate caracteristicile arhitecturii evului mediu fuseseră reproduse cu iscusință, iar părțile noi se confundau în chip desăvârșit cu zidurile și temeliele vechi. De-acum, nu mai aveam decât o dorință: să refac, în sfârșit, renumele familiei care avea să se stingă odată cu mine. Urma să mă instalez pentru totdeauna în casa mea strămoșească și să arăt tuturor că un de la Poer (căci reluasem ortografia originală) nu era obligatoriu un demon. Resimțeam o satisfacție deosebită la gândul că, deși prezbiteriul din Exham arăta ca o construcție medievală, interiorul era cu desăvârșire nou, debarasat de vermină și de fantomele de altădată.

M-am mutat în prezbiteriu la 16 iulie 1923. În casă se aflau șapte servitori și nouă pisici — animale pentru care am mare slăbiciune. Negrișor, cel mai bătrân dintre motani, în vârstă de șapte ani, venise cu mine de la locuința din Boston, Massachusetts; pe ceilalți îi adunasem în timpul cât stătusem la căpitanul Norrrys.

Timp de cinci zile am dus o viață liniștită, petrecându-mi cea mai mare parte a zilei cu clasarea documentelor privitoare la familia mea. Aveam acum relatări amănunțite ale tragediei finale și ale fugii lui Walter de la Poer (care, probabil, erau povestite și în documentele ereditare pierdute în incendiul din Carfax). După câte se părea, strămoșul meu fusese acuzat, nu pe nedrept, că ucisese în timpul somnului pe toți ceilalți locuitori ai casei (cu excepția a patru servitori, complicii lui), fapt petrecut la două săptămâni după ce făcuse o descoperire înspăimântătoare, ce-i schimbase complet felul de a fi, dar pe care nu o împărtășise nimănui, în afară, poate, de servitorii ce l-au ajutat înainte de a fugi acolo unde justiția nu-i mai putea ajunge.

Acest masacru deliberat al tatălui, a trei frați și a două surori a

fost iertat de majoritatea sătenilor, iar justiția a manifestat o asemenea indulgență, că autorul măcelului a putut ajunge în Virginia fără să fie nevoit să se ascundă, onorat de toți și nepedepsit în vreun fel; oamenii șopteau între ei că scăpase regiunea de un blestem străvechi.

Nici măcar nu-mi puteam închipui ce descoperire îl împinsese să săvârșească un act atât de înfiorător — Walter de la Poer cunoștea, probabil, de ani de zile poveștile care se spuneau pe seama familiei lui, așa încât acestea nu-i putuseră aduce un element nou. Fusesse deci martorul vreunui ritual înfiorător? Găsise, din întâmplare, un simbol groaznic și revelator în prezbiteriu sau primprejurul lui? În Anglia, el avea reputația unui tânăr blând și timid. În Virginia, nu părea nici aspru, nici plin de amărăciune, ci doar timid și frământat. Un gentleman emigrat ca și el, Francis Hardley de la Bellview, îl descria în jurnalul său ca pe un om excepțional de drept, onorabil și delicat.

La 22 iulie s-a produs primul incident. Deși în momentul acela i-am dat foarte puțină importanță, el capătă o semnificație supranaturală când faci legătura cu ceea ce s-a întâmplat după aceea. Banalitatea faptelor le făcea să pară aproape neglijabile și nu puteam să le acord mare atenție, date fiind împrejurările: cum mă găseam într-o clădire aproape nouă — cu excepția zidurilor — înconjurat de servitori întregi la minte, orice temere ar fi fost absurdă cu toată reputația sinistră a locului.

Iată ce mi-am amintit mai pe urmă: bătrânul meu motan negru, ale cărui toane le cunoșteam prea bine, manifestă în seara aceea o neliniște și o nervozitate contrare firii sale. Umbla agitat din încăpere în încăpere și amușina tot timpul în lungul zidurilor ce formau o parte din construcția gotică. Îmi dau seama că lucrul acesta pare grozav de banal (ca întâmplarea inevitabilă cu câinele care, în poveștile cu fantome, mârâie întotdeauna înainte ca stăpânul lui să vadă stafia), dar nu pot să-l înlătur din povestirea mea.

A doua zi, un servitor mă anunță că toate pisicile din casă erau foarte agitate. Venise să mă caute în biroul meu, o sală mare, orientată spre vest, la etajul al doilea, cu o boltă pe nervuri, lemnărie de stejar negru și cu o fereastră gotică triplă ce dădea spre faleză și spre vale. În timp ce-mi vorbea, am văzut silueta de culoarea cărbunelui a lui Negrișor. Se târa de-a lungul zidului dinspre vest și zgâria lemnăria nouă ce acoperea vechile pietre.

I-am explicat servitorului că probabil zidurile exalau un miros ciudat, imperceptibil pentru simțurile omenești, dar care era perceput de nasul sensibil al pisicilor. Eram sincer convins de asta și, când interlocutorul meu sugera că există șoareci sau șobolani, i-am declarat că nu mai fuseseră șobolani în casă de trei sute de ani și nu era de crezut că șoarecii de câmp din lanurile dimprejur să fi venit să se cuibărească în ziduri. După-masă m-am dus în vizită la căpitanul Norrys. Acesta m-a asigurat că e imposibil ca prezbiteriul să fi fost infestat atât de subit de șoareci de câmp.

În noaptea aceea, m-am dus singur, cum obișnuiam, în încăperea din turnul de vest pe care o alesesem ca dormitor. Se ajungea acolo pe o scară de piatră și printr-o scurtă galerie, prima — veche în cea mai mare parte, a doua complet restaurată. Încăperea rotundă, cu tavan foarte înalt, nu era căptușită cu panouri de lemn, ci avea pe pereți tapiserii pe care le alesesem eu însumi la Londra.

După ce am controlat dacă Negrișor e cu mine, am închis ușa grea, gotică, m-am dezbrăcat la lumina lămpilor electrice în formă de lumânări, am întors comutatorul și m-am culcat în patul sculptat, cu coloane. Venerabilul motan se instalează la picioarele mele, pe locul lui obișnuit. Nu trăsese perdelele. M-am uitat prin fereastra îngustă dinspre nord, situată în fața mea. Pe cer domnea o lumină nedeslușită, ca de auroră, pe care se profilau sculpturile delicate ale ferestrei.

Probabil că, la un moment dat, am adormit liniștit, căci îmi aduc foarte bine aminte că am fost trezit din visuri ciudate în clipa când motanul își părăsi dintr-o dată locul. La lumina slabă venită de afară l-am văzut cu capul ridicat, cu labele dinainte sprijinite pe gleznele mele, cu cele dinapoi încordate. Privea fix un punct de pe zid, situat puțin spre vest de fereastră, un punct unde ochiul meu nu vedea nimic, dar asupra căruia mi-am concentrat, de-atunci, toată atenția.

Pe când îl observam astfel, mi-am dat seama că Negrișor nu se agita degeaba. Nu aș putea spune dacă a fost sau nu o iluzie, dar mi s-a părut că tapiseria se mișcă ușor. Mai mult, sunt gata să jur că am auzit clar în spatele țesăturii o alergătură ca de șobolani sau șoareci.

Într-o clipă, motanul sări asupra acestui loc precis al tapiseriei, ce se prăbuși sub greutatea lui, lăsând gol zidul de piatră umedă, reparat pe alocuri și pe care nu se vedea nici urmă de rozător.

Negrișor începu să alerge pe parchet dintr-o parte în alta, înfigându-și ghearele în tapiseria căzută pe jos și încercând, din când în când, să-și vâre labele între baza zidului și scândurile de stejar ale podelei. Un pic mai târziu, obosit, își relua locul la picioarele mele. Nu mă mișcasem din loc, dar în noaptea aceea nu am mai adormit.

Dimineața, am întrebat toți servitorii și am constatat că niciunul dintre ei nu remarcase ceva anormal, în afară de bucătăreasă. Ea și-a amintit de purtarea bizară a unui motan cățărat pe pervazul ferestrei ei. În timpul nopții fusese trezit de mieunăturile furioase ale animalului la timp ca să-l vadă fugind ca o săgeată prin ușa deschisă și dând buzna pe scară, în jos.

Mi-am făcut siesta după prânz și, în cursul după-amiezii, m-am dus să-i fac o vizită căpitanului Norrys, care se arată foarte interesat de povestirea mea.

Asemenea incidente ciudate îi satisfăceau gustul pentru pitoresc și-l îndemnă să-mi istorisească mai multe povești cu fantome, prezența șobolanilor ne intriga grozav pe amândoi. Norrys

îmi împrumută câteva curse de șoareci. I-am pus pe servitori să le plaseze în locuri strategice.

Doborât de somn, m-am culcat devreme, dar am fost chinuit de vise oribile. De pe o înălțime imensă, contemplam o peșteră scăldată într-o lumină crepusculară, cu un strat gros de murdărie pe jos, unde un porcar drăcesc cu barbă albă mâna în fața lui o turmă de animale flasce, spongioase, al căror aspect îmi inspiră o repulsie de nedescris. Apoi, cum porcarul se opri și părea să ațipească, un roi formidabil de șobolani se năpusti asupra abisului împuțit și devoră animalele și omul.

Am fost trezit din această viziune înspăimântătoare de Negrișor, culcat la picioarele mele, ca de obicei. Da data aceasta, n-a fost nevoie să fac presupuneri asupra motivului mârâielilor și scuipăturilor lui, nici asupra fricii ce-l făcea să-și înfigă ghearele în gleznele mele: de jur împrejurul camerei se auzea zgomotul scârbos făcut de șobolani gigantici foind în lungul zidurilor. Pe cer nu era destulă lumină ca să văd tapiseria (căreia i se înlocuise partea căzută) dar nu eram atât de înspăimântat, încât să nu pot răsuci comutatorul.

Când becurile se aprinseră dintr-o dată, văzui valuri hâde ondulând pe toată tapiseria, făcând desenele ciudate să joace un bizar dans macabru. Aproape imediat, mișcarea dispăru în același timp cu zgomotul. Sculându-mă dintr-o săritură, am pipăit tapiseria cu mânerul unei căni ce se găsea pe acolo și i-am ridicat un colț, ca să văd ce se ascunde sub ea. N-am văzut nimic altceva decât zidul de piatră. Motanul nu mai dădea nici un semn de tensiune nervoasă pricinuită de prezențe anormale. Când am examinat cursele de șoareci puse în cameră, am constatat că toate funcționaseră, dar nu mai rămăsese nici o urmă din ceea ce se prinsese în ele și apoi scăpase.

Nici gând să-mi mai pot continua somnul. Așa că, după ce mi-am aprins o lumânare, am deschis ușa și am ieșit în galerie, îndreptându-mă, cu Negrișor după mine, spre scara ce ducea la biroul meu. Dar, înainte să ajung la treptele de piatră, motanul o zbughi ca o săgeată și dispăru pe vechea scară. În timp ce coboram și eu treptele, am auzit dintr-o dată, în sala mare de jos, zgomote a căror natură nu era greu de ghicit.

Zidurile acoperite cu lambriuri foșgăiau de șobolani, ce alergau în toate părțile, în timp ce Negrișor fugea în jurul încăperii cu furia vânătorului păcălit. Ajuns în josul scării, am aprins lumina, dar, de data aceasta, zgomotul nu se potoli. Șobolanii își continuă sarabanda cu o asemenea violență, încât am reușit să-mi dau seama de direcția în care se îndrepta mișcarea lor. Animalele, în haite ce păreau să nu se mai sfârșească, făceau o migrație fantastică de la înălțimi de neconceput spre adâncimi mai mult sau mai puțin îndepărtate.

În momentul acela se auziră pași din coridor și, curând, doi servitori deschiseră ușa masivă. Cotrobăiau prin casă pentru a găsi cauza agitației misterioase ce le apucase pe toate pisicile din

prezbiteriu; acestea, năpădite de panică, coborâseră în fugă câteva scări și, în cele din urmă, se opriseră, mieunând și scuipând, în fața ușii închise a pivniței. I-am întrebat pe cei doi dacă auziseră șobolanii. Mi-au răspuns că nu și, pe când mă pregăteam să le atrag atenția asupra zgometului din spatele lemnăriei, mi-am dat seama că încetase.

Urmat de servitori, m-am dus la subsol și am văzut că pisicile se împrăștiaseră deja. M-am hotărât să explorez cripta ceva mai târziu, dar, pentru moment, m-am mulțumit numai să controlez cursele: toate funcționaseră, toate erau goale. După ce m-am convins că nimeni nu auzise șobolanii în afară de pisici și de mine însumi, am rămas pe un scaun în biroul meu până dimineața, adâncit într-o meditație profundă, trecând în revistă, în minte, toate legendele despre prezbiteriu.

În cursul dimineții am ațipit puțin într-un fotoliu confortabil din bibliotecă; apoi i-am telefonat căpitanului Norrys, care a venit imediat să mă ajute să cercetez cripta.

N-am găsit absolut nimic anormal, dar nu ne-am putut stăpâni un fior la gândul că fusese construită de romani. Bolțile și stâlpii masivi nu aparțineau stilului amestecat al saxonilor, ci reprezentau clasicismul armonios și sever din epoca Cezarilor. Pe ziduri se păstrase un belșug de inscripții cunoscute arheologilor ce exploraseră locurile, ca de exemplu:

P. GETAE-PROP... TEMP... DONA...

Sau:

L. PRAEC... VS... PONTIFI... ATYS...

Referirea la Atys mă făcu să mă înfior, căci citisem opera lui Catul și cunoșteam riturile oribile dedicate acestui zeu oriental, al cărui cult se oficia adesea împreună cu cel al Cybelei. Norrys și cu mine ani încercat — fără succes — la lumina lanternelor, să interpretăm desenele bizare, aproape șterse, de pe unele blocuri rectangulare de piatră, despre care se credea că sunt vechi altare. Ne-am amintit că unul dintre simboluri, un fel de soare radiant, era considerat de savanți ca rieavând o origine romană; preoții romani îl împrumutaseră, probabil, de la un templu încă mai vechi, ridicat pe aceleași locuri. Pe unul dintre altare erau niște pete brune, a căror proveniență n-am putut s-o ghicesc. Pe suprafața celui mai mare dintre altare, în centrul criptei, se vedeau unele urme ce proveneau, fără îndoială, de la ofrandele arse acolo.

Asta-i tot ce am văzut în acea criptă, unde hotărâram, Norrys și cu mine, să ne petrecem noaptea. Servitorii ne aduseră paturi improvizate. I-am sfătuit să nu acorde atenție felului în care se poartă pisicile și l-am ținut pe Negrișor cu noj, ca să ne fie de ajutor și să ne țină de urât. Am hotărât să lăsăm închisă ermetic ușa mare de stejar — copie modernă a vechii uși cu găuri de aerisire — apoi ne-am culcat, lăsând lanternele aprinse, în așteptarea a ceea ce s-ar fi putut petrece.

Cripta se afla la adâncime mare sub temeliile prezbiteriului și, mai departe, în zidul falezei de calcar ce domina valea. Nu era nici o îndoială că aici se găsea țelul migrației șobolanilor, dar nu reușeam să înțeleg de ce.

În timpul veghei noastre am ațipit de câteva ori și am avut vise confuze, din care m-au trezit mișcările lui Negrișor, întins la picioarele mele. Visele acestea semănau înspăimântător de mult cu coșmarul meu din noaptea dinainte. Am revăzut grota scăldată într-o lumină crepusculară și pe porcarul ce-și mîna turma spongioasă peste stratul de murdării; dar, de data aceasta, creaturile mi s-au părut mai apropiate și mai distincte, atât de distincte, încât aproape că le puteam deosebi trăsăturile. La un moment dat, văzui foarte clar trăsăturile flasce ale uneia dintre ele și sării în sus, trăgând un asemenea țipăt, că Negrișor se trezi tresărind, în timp ce căpitanul Norrys, care nu adormise, râdea de era mai-mai să-și piardă suflarea. Ar fi rîs și mai tare (sau poate mult mai puțin) dacă ar fi știut din ce cauză țipasem. Dar chiar și eu însumi nu mi-am amintit decât mai târziu: o oroare violentă paralizează adesea memoria, într-un fel plin de îndurare.

Norrys mă trezi când începură să se producă fenomenele. Mă trezi din același coșmar, zgâlțâindu-mă cu blîndețe și îndemnându-mă să ascult pisicile. Într-adevăr, aveai ce să asculți, căci, după poarta închisă, răsuna un tumult drăcesc de mieunături, de mârâieli și de zgârieturi de gheare, în timp ce Negrișor, fără să le dea vreo atenție, alerga ca un nebun de-a lungul zidurilor de piatră goală în care auzeam șobolanii galopând, la fel ca în ajun.

Am căzut atunci pradă unei groaze intense, căci mă aflam în prezența unor fapte ce nu admiteau vreo explicație normală. Trebuia ca șobolanii aceia, dacă nu erau produsul unei nebulii ciudate, împărtășită numai de mine și pisici, să-și facă drum prin zidurile pe care le credeam alcătuite din blocuri de calcar masiv... dacă nu cumva acțiunea apei, timp de peste șaptesprezece veacuri, să fi scobit prin ele galerii întortocheate, lărgite puțin câte puțin de trupurile rozătoarelor... Dar, în acest caz, oroarea rămânea aceeași, căci, dacă era vorba de șobolani în carne și oase, de ce Norrys nu-i auzea mișcând? De ce mă îndemna el să mă uit ce face Negrișor și să ascult pisicile de dincolo? De ce făcea ipoteze vagi asupra motivului enervării animalelor?

Pe când terminam să-i explic, pe cât de rațional posibil, ce credeam că aud, urechea mea înregistrează o ultimă impresie de alergătură care se pierdea departe, în jos, mult sub criptă, până când mi se păru că întreaga faleză e năpădită de șobolani. În loc să se arate neîncrezător, cum mă așteptam, Norrys păru tulburat profund. Îmi făcu un semn cu mîna ca să-mi atragă atenția că pisicile își încetaseră vacarmul în fața ușii, ca și cum renunțaseră să mai vâneze șobolanii, în timp ce Negrișor, într-un nou acces de agitație, zgâria cu furie baza marelui altar de piatră situat mai aproape de patul lui Norrys decât de al meu.

Spaima mea de necunoscut atinse atunci cea mai înaltă culme.

Se întâmpla un lucru uluitor și am văzut că și tovarășul meu — deși mai tânăr, mai voinic și mai materialist decât mine — părea tot atât de impresionat ca și mine, poate că și din cauză că avea o cunoaștere amănunțită a legendelor locale.

Pe moment, nu am putut face nimic altceva decât să ne uităm la bătrânul motan negru ce zgâria cu râvnă baza altarului, ridicând din când în când ochii către mine și mieunând rugător, așa cum făcea de obicei când voia să-i fac o favoare.

Norrys apropie lanterna de altar și examina locul în care zgâria Negrișor. Îngenunche, smulse lichenii ce lipeau blocul masiv de mozaicul solului, dar nu descoperi nimic. Se pregătea să renunțe la cercetările lui, când am remarcat un fapt banal, care mă făcu să mă înfior.

I-am atras atenția prietenului meu asupra acestui fenomen aproape imperceptibil și l-am examinat împreună, fascinați de revelația bruscă: flacăra lămpii se legăna ușor, ca efect al unui curent de aer ce provenea, fără îndoială, din crăpătura între altar și sol, în locul din care Norrys smulsese lichenii.

Am petrecut restul nopții în biroul viu luminat, discutând despre ce aveam de făcut. Descoperirea existenței unei cripte sub construcția romană cea mai joasă de dedesubtul acestei locuințe blestemată (criptă ce scăpase cercetărilor arheologilor timp de trei secole) ar fi fost de ajuns ca să ne tulbure, chiar și în afara altor considerații sinistre. În cazul de față, agitația noastră avea cauză dublă.

Ne-am pus deci întrebarea dacă am fi făcut mai bine să lăsăm baltă cercetările și să părăsim prezbiteriul pentru totdeauna, într-un acces de prudență superstițioasă, sau să ne lăsăm în voia gustului nostru pentru aventură și să înfruntăm ororile ce ne-ar fi putut aștepta în adâncimile neexplorate.

În zori am ajuns la un compromis, hotărând să aducem un grup de arheologi și de savanți capabili să lămurească misterul. Trebuie să menționez că, înainte de a pleca din criptă, încercaserăm în zadar să clintim altarul central ce constituia poarta unui nou abis al terorii. Trebuia ca niște oameni mai înțelepți decât noi să găsească secretul și să deschidă această poartă.

Căpitanul Norrys și cu mine am petrecut câteva zile la Londra, pentru a expune faptele, ipotezele și poveștile noastre în fața a cinci savanți eminenți și demni de încredere, care ar fi respectat orice descoperire nouă legată în vreun fel de familia mea. În loc să râdă de noi, ei dădură dovadă de mult interes și simpatie. Nu e nevoie să dau numele tuturor, dar pot să spun că printre ei se găsea sir William Brinton, ale cărui săpături în Troia au provocat, la vremea lor, o mare agitație în toată lumea. Când ne-am urcat în trenul de Anchester, m-a încercat sentimentul că ne aflăm în ajunul unor revelații înspăimântătoare...

Pe 7 august, seara, am ajuns la prezbiteriul din Exham, unde servitorii m-au asigurat că nu se petrecuse nimic anormal. Pisicile, inclusiv Negrișor, se arătasera cât se poate de calme și nici o

capcană nu funcționase. Întrucât cercetările noastre nu urmau să înceapă decât a doua zi, am dat invitaților mei camere confortabile.

M-am culcat în turn, ca de obicei, cu Negrișor întins la picioarele mele. De cum am adormit, visuri hidoase îmi dădură asalt. Mai întâi am avut viziunea unui banchet roman asemănător cu cel al lui Trimalchion, unde se servea o mâncare imposibil de numit, pe un platou acoperit. Apoi veni oribilul coșmar veșnic cu porcarul și cu dezgustătoarea lui ciurdă în grota întunecată. Totuși, când m-am trezit, era ziua-n amiaza mare și casa răsună de zgomote absolut normale. Șobolanii, reali sau imaginari, nu-mi tulburaseră somnul; Negrișor dormea încă, liniștit. Când am coborât, am constatat că același calm domnea pretutindeni; unul dintre musafiri, numit Thornton, adept al științelor psihice, explică această situație într-un mod destul de absurd: după părerea lui, asta se datora faptului că văzusem, în sfârșit, ceea ce anumite forțe misterioase doriseră să-mi arate.

La ora unsprezece dimineața, grupul nostru, format din șapte persoane înarmate cu lămpi electrice puternice și cu unelte, coborî în criptă și se încuie cu zăvorul. Îl luasem pe Negrișor cu noi; musafirii mei țineau neapărat la prezența lui pentru cazul în care s-ar ivi șobolanii. Ne-am oprit puțin timp în fața inscripțiilor și simbolurilor ce împodobeau altarele, căci trei dintre savanți le studiaseră deja și toți le cunoșteau caracteristicile. Ne-am concentrat atenția asupra altarului central și, în mai puțin de o oră, sir William Brinton reuși să-l facă să basculeze, sub acțiunea unei contragreutăți de tip necunoscut.

Atunci se dezvălui ochilor noștri o priveliște oribilă, care ne-ar fi zdrobit, dacă n-am fi fost pregătiți să vedem ceva de felul acesta, în deschizătura pătrată din podea se afla o grămadă de oseminte omenești sau semiomenești, aproape acoperind o scară atât de uzată, încât, în centru, rămăsese din ea numai un plan înclinat. Scheletele încă intacte rămăseseră într-o atitudine sugerând panica și teroarea; toate purtau urma dinților rozătoarelor. Craniile aparținuseră unor ființe primitive, atinse de cretinism; unele erau aproape ca de maimuță.

Dedesubtul acestor trepte infernale se găsea un tunel boltit, croit cu dalta în stâncă și lăsând să circule un curent de aer. Nu era duhoarea nesănătoasă a unei cripte închise, ci o briză răcoroasă și destul de curată. După câteva minute de contemplare îngrozită, începurăm să degajăm, tremurând, un drum de-a lungul scării. Atunci sir William, examinând pereții, observă că pasajul, judecând după orientarea urmelor de daltă, fusese săpat dinspre adânc spre suprafață.

După ce am făcut câțiva pași în mijlocul osemintelor roase, am văzut lumină în fața noastră; nu o fosforescență misterioasă, ci lumina limpede a zilei, care nu putea veni decât din niște fisuri ale falezei. Era normal că acestea nu fuseseră vreodată observate din exterior, căci valea era complet nelocuită, iar faleza atât de înaltă, că doar un aeronaut ar fi putut s-o studieze amănunțit. Câțiva pași

încă și ni s-a tăiat răsuflarea de-a binelea; de-a binelea e cuvântul, căci doctorul Thornton, adeptul științelor psihice, leșină în brațele colegului aflat în spatele lui. Norrys, alb la față, scoase un strigăt nearticulat. Cât despre mine, m-am sufocat și mi-am acoperit ochii cu mâna. În spatele meu, decanul grupului nostru exclamă: "Dumnezeule mare!", iar vocea i se frânse. Dintre acești șapte oameni cultivați, singur sir William Brinton și-a păstrat sângele rece, spre cinstea lui, căci, fiind călăuza grupului, văzuse spectacolul înaintea tuturor.

Era o grotă cu bolta nemăsurat de înaltă, în care stăruia o lumină de amurg; se întindea cât vedeai cu ochii, univers subteran de mister nesfârșit, sugerând cele mai înfricoșătoare taine.

Închidea în ea diverse construcții (o singură privire îngrozită îmi dezvăluia tumulus-uri bizar dispuse, un cerc de monoliți, o ruină romană cu boltă turtită, o clădire saxonă lipsită de eleganță, o construcție engleză primitivă, din lemn), dar toate păreau neînsemnate alături de priveliștea oribilă oferită de solul peșterii. Pe o suprafață de mai mulți metri în jurul scării se întindea o încălceală monstruoasă de oseminte omenești, sau măcar tot atât de omenești ca și cele ce încărcau treptele de piatră. Se întindeau ca o mare înspumată, separate unele de altele sau alcătuind schelete mai mult sau mai puțin complete; acestea din urmă înțepeniseră toate în atitudini de 'frenetrie drăcească: fie că luptau împotriva unei amenințări, fie că îmbrățișau alte forme pe care păreau că vor să le devoreze.

Când doctorul Trask, antropologul, se opri să clasifice craniile, găsi un amestec derutant. Cele mai multe aparțineau unei perioade străvechi, anterioare perioadei omului din Piltdown, dar, în toate cazurile, erau clar oase omenești. Mai multe dintre craniile indicau un nivel de inteligență mai ridicat; câteva, foarte rare, închiseseră în ele creieri foarte dezvoltați. Toate osemintele erau roase, fie de șobolani, fie de alți membri ai turmei semiomenești.

De mirare ca măcar unul dintre noi să fi reușit să-și păstreze judecata în timpul acestei oribile zile de descoperiri. Nici Hoffmann¹², nici Huysmans¹³ n-ar fi putut concepe o scenă mai de necrezut și mai respingătoare decât această peșteră prin care înaintam clătinându-ne; toți făceam, fără încetare, noi descoperiri și ne sileam să nu ne gândim la ceea ce se petrecuse în aceste locuri cu trei sute, o mie, două mii sau zece mii de ani înainte. Era anticamera iadului și bietul Thornton leșină pentru a doua oară când Trask îi spuse că anumite schelete fuseseră, probabil, patrupele pe timpul ultimelor douăzeci de generații. Oroarea de care eram cuprinși nu încetă să crească atunci când începurăm să explorăm construcțiile în ruină. Patrupelele fuseseră închise în oculuri de piatră, de unde evadaseră din cauza foamei sau de frica șobolanilor. Fuseseră acolo turme uriașe, hrănite cu legume

¹² E.T.A.-Hoffmann, scriitor și compozitor german născut la Königsberg (1776-1822), autor de opere și povestiri fantastice (*Spărgătorul de nuci*, *Minele din Falun*, *Prințesa Brambillă*).

¹³ Joris Karl Huysmans, scriitor francez, născut la Paris (1848-1907); a evoluat de la naturalism spre misticismul creștin (*În răspăr*, *Pe drum*, *Catedrala*)

ordinare, ale căror resturi formau depozite otrăvite pe fundul unor enorme vase de piatră, mai vechi decât Roma. Înțelegeam acum de ce strămoșii mei cultivaseră grădini atât de mari! Cât despre motivul existenței acestor turme, nu mai era nevoie de nici o întrebare...

Sir William, stând în picioare în ruina romană, traduse cu voce tare, la lumina lămpii, ritualul cel mai atroce pe care l-am cunoscut vreodată; ne mai povesti, de asemenea, despre regimul cultului antediluvian pe care îl adoptaseră preoții Cybelei. Norrys, deși obișnuit de pe front cu tranșeele, se clătina pe picioare, ieșind din clădirea engleză primitivă, măcelărie și bucătărie totodată. Fără îndoială, căpitanul se așteptase la așa ceva; dar nu putuse suporta să vadă într-un asemenea loc instrumentele englezești și să citească inscripțiile, dintre care unele datau din 1610.

Nu m-am putut hotărî să intru în această construcție, în care actele diabolice nu încetaseră decât mulțumită pumnalului strămoșului meu Walter de la Poer. Dar am îndrăznit să pătrund în clădirea saxonă, a cărei ușă de stejar zăcea prăbușită la pământ. Am găsit acolo zece celule de piatră înzestrate cu gratii ruginite. Trei dintre ele conțineau scheletele unor ființe omenești de un soi misterios. Unul dintre ei purta în deget, un inel pe care era gravat blazonul familiei mele. Sub edificiul roman, sir William descoperi o criptă cuprinzând celule mult mai vechi, dar goale. Într-un cavou situat și mai jos se găseau sarcofage pline cu oase așezate ordonat, dintre care unele purtau înfiorătoare inscripții paralele în latină, greacă și frigiană.

În timpul acesta, doctorul Trask deschisese unul dintre tumulusurile preistorice, de unde tocmai scosese niște cranii apropiate de cel al gorilei, pe care erau gravate ideograme misterioase. Motanul negru se plimba cu un aer netulburat în mijlocul tuturor acestor orori. La un moment dat, l-am văzut cocoțat pe un morman enorm de oase și m-am întrebat ce secrete se puteau ascunde îndărătul ochilor lui galbeni.

După ce am înțeles, până la un punct, revelațiile înspăimântătoare ale acestei peșteri întunecate (pe care o cunoscusem deja în visul ce-mi revenea mereu), ne-am urmat drumul prin bezna adâncă, în aparență nemărginită, unde nu putea pătrunde nici o rază de lumină venită din crăpăturile falezei. Nu vom ști niciodată ce lumi ale iadului se deschid mai departe de scurta distanță pe care am străbătut-o, căci am hotărât că asemenea secrete sunt nefaste pentru omenire. Dar, foarte aproape de noi, se aflau destule care să ne atragă atenția; curând, lămpile noastre electrice dădură la iveală nenumărate gropi unde șobolanii se ospătaseră, înainte de a le abandona, atunci când, brusc, încetaseră să mai fie aprovizionate. Rozătoarele se aruncaseră mai întâi asupra turmelor vii și înfometate, apoi se năpustiseră afară din prezbiteriu, în acea orgie devastatoare pe care țărani n-o vor uita niciodată.

Dumnezeule mare! Găurile acelea întunecate, unde se

Îngrămădeau oasele roase și craniile sparte! Abisurile de coșmar, umplute cu schelete pitecantropoide, celtice, romane și engleze, de secole nenumărate!... Unele din ele erau pline până la margini, în timp ce lumina lămpilor noastre nu ajungea până la fundul altora, pe care imaginația noastră le popula cu orori de nespus.

La un moment dat, piciorul îmi alunecă pe marginea unui dintre oribilele puțuri căscate și am cunoscut o clipă teroarea plină de extaz. Apoi am căzut probabil într-o lungă visare, căci, când mi-am regăsit luciditatea, nu l-am mai văzut decât pe unul din tovarășii mei: căpitanul Norrrys. Atunci, în beznă nesfârșită, am avut impresia că aud, în depărtare, un zgomot ce-mi părea cunoscut și l-am văzut pe bătrânul motan negru țâșnind drept înainte, în hăul necunoscut. O clipă mai târziu m-am repezit după el, pentru că nu mai puteam avea nici o îndoială: era galopul șobolanilor drăcești, tot timpul în căutare de noi orori, hotărâți să mă ducă în cavernele din centrul pământului, acolo unde Nyarlahotep, zeul nebun, fără chip, urlă în bezne, acompaniat de doi cântăreți din flaut diformi.

Lampa mi se stinse fără ca eu să-mi încetinesc cursa. Auzeam țipete și urlete, dar alergătura șobolanilor îmi răsuna neîncetat în urechi. M-am lovit de ceva moale și gras: trebuie să fi fost șobolanii, armata lacomă, vâscoasă, gelatinoasă, care face chiolhane ospătându-se din vii și din morți... De ce n-ar devora ei un de la Poer, tot așa cum un de la Poer devoră hrane interzise?... Războiul mi-a devorat fiul... Yankeii au devorat Carfax prin foc și l-au ars pe bunicul Delapore și secretul lui...

Nu, nu, vă spun, nu eu sunt porcarul drăcesc al acestei peșteri adâncite în penumbră! Nu chipul lui Edward Norrrys l-am văzut la creatura aceea spongioasă! Cine pretinde că eu sunt un de la Poer? El a continuat să trăiască, dar fiul meu e mort!... Oare un Norrrys va stăpâni pământurile unui de la Poer?... Vă spun că asta-i Vodoo, șarpele ăsta pestriț... Du-te la dracu', Thornton! Ce? Îndrăznești să leșini văzând ce au făcut membrii familiei mele?... Năpristan, farfara, învăța-te-voi eu... au pohtești, netrebnice, a mă izbi încai?... *Magna Mater! Magna Mater! Atys... Dia ad aghaidh 's ad aodaun... agus bas dunach ort! Dhona 's dholas ort, agus leat-sa ?... Ungi., ungi., rrlh... chchch...*

Acestea sunt cuvintele ce se pretinde că le-am rostit când am fost găsit în beznă, trei ore mai târziu; când am fost găsit chirchit în întunecime, lângă trupul dolofan, pe jumătate devorat, al căpitanului Norrrys, pe când motanul meu îmi sfâșia beregata. Acum prezbiteriul din Exham a fost aruncat în aer, Negrișor mi-a fost luat și am fost închis în încăperea asta cu gratii la ferestre. Thornton se află în camera de-alături, dar nu mi se dă voie să-i vorbesc. Se încearcă, de asemenea, să fie înăbușite anumite zvonuri despre prezbiteriu. Când vorbesc de bietul Norrrys, mi se aduce o acuzație hidoasă. Totuși trebuie să se știe că nu eu sunt vinovatul. Vinovații sunt șobolanii; șobolanii a căror alergătură furișă nu mă va mai lăsa vreodată să adorm; șobolanii diabolici care

aleargă în spatele capitonajului pereților acestei încăperi și vor să mă târască spre orori mai mari decât toate cele pe care le-am cunoscut; șobolanii pe care ceilalți nu-i aud niciodată; șobolanii, șobolanii din ziduri.

CEL CE BÂNTUIA ÎN BEZNE

Anchetatorii prudenți se vor feri să conteste opinia generală potrivit căreia Robert Blake a fost ucis de trăsnet sau de șocul nervos-provocat de o descărcare electrică. E adevărat că fereastra în fața căreia stătea era intactă, dar natura obișnuiește să aibă asemenea capricii. Expresia chipului său ar fi putut să fie cauzată de contracții musculare fără nici o legătură cu ceea ce văzuse. Notele din jurnalul lui sunt, în chip clar, roade ale unei imaginații dezlănțuite, pusă în mișcare de superstiții locale și de unele descoperiri făcute de defunct. Cât despre starea bizară a bisericii părăsite de pe Federal Hill, e ușor să o atribui unei șarlatanii conștiente sau inconștiente a lui Blake.

Căci, în definitiv, el era un scriitor și un pictor ce se dedica domeniului mitului, visului, terorii, mereu în căutare de efecte stranii sau fantastice. Prima lui ședere la Providence, când fusese musafirul unui bătrân tot atât de pasionat de ocultism ca și el, luase sfârșit în incendiu și moarte; pe de altă parte, nu e nici o îndoială că și-a părăsit casa din Milwaukee și s-a întors în orașul nostru sub efectul unui impuls morbid. Auzise, probabil, vorbindu-se despre vechile legende (contrar a ceea ce scrie în jurnalul lui) și moartea lui a distrus poate, în mugure, o formidabilă mistificare, preludiu al unui mare succes literar.

Cu toate acestea, mai mulți dintre cei care au studiat acest caz cu atenție, aderă la o teorie mai puțin banală și mai puțin rațională. Ei sunt înclinați să dea crezare jurnalului lui Blake, și subliniază importanța semnificativă a faptelor următoare: existența dovedită a sectei nelegiuite numită *înțelepciunea Stelelor*, înainte de anul 1930; dispariția unui ziarist prea curios, Edwin M. Lillbridge, în 1893; și, mai presus de toate, expresia de teroare monstruoasă de pe fața tânărului scriitor mort.

Unul dintre adepții acestei de a doua teorii a aruncat în apele golfului piatra cu unghiuri bizare aflată într-o cutie de metal găsită în vechea clopotniță fără ferestre (și nu în turn, unde declară Blake că a descoperit-o). Deși gestul lui a fost condamnat de toată lumea, acest om — medic vestit, mare amator de folclor vechi — afirmă că a scăpat globul pământesc de un obiect prea periculos pentru a fi lăsat să dăinuie.

Lăsăm cititorului grija de a alege singur între aceste două opinii. Cât despre noi, după ce am studiat în mod obiectiv jurnalul lui Blake, vom da aici rezumatul evenimentelor, plasându-ne în

punctul de vedere al actorului principal.

Tânărul scriitor s-a întors la Providence în timpul iernii 1934-1935. S-a instalat la ultimul etaj al unei case venerabile, pe culmea unei coline înalte, pe lângă Brown University, în spatele bibliotecii John Hay. Era o locuință confortabilă și pitorească, în stil georgian, în mijlocul unei grădini rustice în care pisici mari se încălzeau la soare. Biroul lui Blake, încăpere vastă, cu expunere spre sud-vest, dădea spre grădină, iar ferestrele dinspre vest (în fața uneia dintre ele era așezată masa lui de lucru) ofereau o vedere magnifică a orașului de jos. La orizont se întindeau pantele violete ale colinelor îndepărtate, ca un decor pentru Federal Hill, la două mile depărtare, unde se îngrămădeau acoperișuri și clopotnițe ale căror contururi luau forme fantastice în mijlocul norilor de fum ce se înălțau din oraș.

După ce și-a adus majoritatea cărților, Blake și-a Cumpărat mobile vechi, potrivite cu casa; apoi, a început să picteze și să scrie, luându-și asupra-i și grijile gospodăriei. Atelierul lui se găsea într-o cameră mansardată, expusă spre nord. În cursul acestei prime ierni, a scris cinci dintre cele mai bune nuvele ale sale: *Cel ce scormonea pământul*, *Scara criptei*, *Shaggai*, *Valea lui Pnath*, *Meseanul venit din stele*. A pictat și mai multe tablouri: studii de monștri fără nume și peisaje supranaturale.

La asfințit, stătea adesea așezat la masa de lucru și contempla visător spectacolul oferit vederii sale: turnurile întunecate de la Memorial Hall, turnul cu clopot al palatului de justiție, înălțimea spectrală a lui Federal Hill, care-i stârnea atât de tare imaginația. Vecinii îi spusese că acolo se află cartierul italian al orașului; și, din timp în timp, își ațintea binoclul de campanie asupra acestui univers îndepărtat, întrebându-se ce mistere ar putea să ascundă. Avea impresia că privește înspre o lume fabuloasă, foarte diferită de a noastră, asemănătoare celeia din nuvelele și tablourile sale.

O biserică enormă cu ziduri întunecate exercita asupra lui o atracție specială. Se deosebea foarte clar la anumite ore ale zilei și, la apusul soarelui, marea clopotniță ascuțită își profila masa neagră pe cerul înflăcărat. Era probabil construită pe o ridicătură a terenului, căci fațada și partea ei de nord dominau semeț încâlceala de acoperișuri din jurul ei. Cu o înfățișare foarte austeră, părea să fie construită din piatră. Aparținea stilului neogotic și data probabil din 1810 sau 1815.

Pe măsură ce se scurgeau lunile, Blake contempla cu un interes mereu crescând această construcție neprietenoasă. Ferestrele nefiind niciodată luminate, trăsese concluzia că biserica trebuie să fi fost părăsită. Cu cât o privea mai mult, cu atât mai mult i se înfierbânta imaginația și îi inspira idei bizare. Îi veni ideea că o aură de dezolare plana asupra acestui loc, astfel că până și porumbeii și rândunelele evitau acoperișul ei afumat. Notează în jurnalul lui că stoluri mari de păsări înconjoară toate celelalte clopotnițe ale orașului, cu excepția acestuia.

În primăvară, Blake căzu pradă unei agitații profunde. Începuse

un roman bazat pe o pretinsă supraviețuire a cultului vrăjitoarelor în Maine, dar era incapabil să-l continue. Era din ce în ce mai absorbit în contemplarea clopotniței sumbre de care fugeau păsările și rămânea orb în fața frumuseții frunzelor delicate, proaspăt răsărite în pomii din grădină. Atunci i-a venit pentru prima oară ideea să traverseze orașul și să urce panta fabuloasă ce ducea la această lume de vis.

La sfârșitul lui aprilie, puțin înainte de data nopții Walpurgiei¹⁴, Blake plecă pe drumul spre necunoscut. După ce străbătu străzile și piețele orașului de jos, ajunse, în sfârșit, la calea suitoare, mărginită de terase de piatră tocită, de colonade dorice năruite și de cupole de sticlă năclăite de praf, ce trebuia să-l conducă spre ținta expediției. Curând, remarcă fețele închise la culoare ale trecătorilor, firmele în limbă străină deasupra prăvăliilor. Nu dădu nicăieri de obiectele pe care le deslușise din depărtare cu ajutorul binoclului și ajunse să se întrebe, o dată mai mult, dacă Federal Hill nu aparținea domeniului viselor.

Din timp în timp apărea fațada leproasă a unei biserici sau o clopotniță gata să se prăbușească, dar nu zărea niciodată clădirea neagră pe care-o căuta. Îl întrebă pe un negustor unde se găsește o biserică mare de piatră; omul răspunse zâmbind că n-auzise vreodată vorbindu-se de așa ceva. Pe măsură ce Blake urca, labirintul străduțelor devenea din ce în ce mai straniu. Traversă două sau trei bulevarde largi, apoi întrebă alt prăvăliaș. De data aceasta, ar fi putut jura că interlocutorul lui se prefăcuse că nu știe; văzu o expresie de groază trecând pe fața omului, care făcu un semn ciudat cu mâna dreaptă.

Dintr-o dată, o clopotniță neagră se profila pe cerul înnourat, în stânga lui. Blake înțelese că și-a atins țelul și se afundă în labirintul străduțelor sordide ce porneau din bulevard. Se rătăci de două ori, dar, fără să-și dea seama de ce, nu îndrăzni să ceară lămuriri de la bărbații și femeile așezați în pragul ușilor, nici de la copiii ce se jucau în noroi.

În sfârșit, văzu clar clopotnița în direcția sud-vest, dominând enorma masă neagră a clădirii, la capătul unei ulicioare. Curând după aceea ajunse într-o piață mare, măturată de vânt, cu un pavaj ciudat. La marginea ei, un zid destul de înalt susținea o platformă artificială, înconjurată de un grilaj. Pe ea se înălța la șase picioare deasupra străzilor dimprejur, sinistra biserică părăsită, extrem de dărăpănată.

Câțiva contraforți i se năruiseră la pământ și multe din florile de piatră de pe creasta acoperișului zăceau în iarbă, la poalele zidurilor. Aproape toate cercevelele de piatră ale ferestrelor gotice lipseau, iar Blake se întrebă cum de rămăseseră vitraliile întregi, fiind cunoscute năravurile distrugătoare ale tuturor băieților din lume. Ușile masive erau intacte și ermetic închise. Deasupra zidului de susținere, grilajul ruginit de fier ce înconjura clădirea avea o

¹⁴ Walpurgis — călugăriță englezoaică (spre 710-779). A fost stareța mănăstirii Heidenheim-Gennania. Este sărbătorită la 1 mai. Reminiscentele păgâne asociază sărbătoarea ei cu venirea primăverii

poartă încuiată cu lacătul, la care se ajungea printr-un peron de piatră. Peste toate plutea o atmosferă de părăsire și de decrepitudine de-a dreptul sinistră.

Erau puțini oameni în piață, dar Blake zări un agent de poliție la capătul dinspre răsărit și merse să-i ceară câteva lămuriri privitoare la biserică. I se păru bizar că irlandezul voinic, plesnind de sănătate, face semnul crucii, șoptindu-i că nimeni nu aduce vorba niciodată despre ea. Cum Blake insistă, omul îi zise scurt că preoții italieni avertizaseră pe toată lumea să se ferească de acest templu însemnat de puterile răului.

Cu mai mulți ani înainte, biserica aparținuse unei secte malefice, care chema ființe oribile să apară din abisurile nopții. Fusesse nevoie de un preot pentru a exorciza acești demoni, dar unii pretindeau că lumina era de ajuns ca să-i alunge. Dacă părintele O'Malley ar mai fi fost încă pe lumea asta, ar fi avut ce să povestească... Acum nu mai era nimic de făcut; dacă biserica era lăsată în pace, nu făcea rău nimănui. Foștii ei proprietari muriseră sau fugiseră; o șterseseră în 1877, când autoritățile începuseră să se neliniștească de dispariția mai multor locuitori din cartier. În lipsa moștenitorilor, municipalitatea va lua în stăpânire biserica, mai devreme sau mai târziu. Dar ar face mai bine să nu se atingă de ea și s-o lase să cadă în ruină, ca nu cumva să trezească anumite creaturi ce odihnesc în întunecatul abis al nopții.

Când plecă agentul de poliție, Blake rămase să contemple enorma clădire. Era foarte entuziasmat de faptul că putea să pară sinistră și altora în afară de el și se întrebă dacă spusele polițistului cuprindeau ceva fărâme de adevăr. Fără îndoială că-i repetase legende vechi, lipsite de orice temeii, dar ele semănau în chip straniu cu una din nuvelele lui Blake.

Soarele țâșni din nori, dar păru că nu e în stare să lumineze masa neagră a templului. Era foarte ciudat că plantele și ierburile care creșteau împrejurul bisericii rămăseseră galbene și veștede, deși venise primăvara... Blake se trezi examinând zidul de susținere și grilajul ruginit ca să găsească o cale de acces, căci nu putea rezista teribilei forțe de atracție a acestui templu funest. Sfârși prin a descoperi că lipseau câteva verzele în partea de nord a grilajului. Urcă imediat treptele peronului și merse în lungul coamei zidului până la spărtură.

Oamenii îl zăriră în clipa când se pregătea să treacă prin ea. Întorcându-se să privească piața sub el, văzu rarii trecători cum se depărtează în grabă, făcând același semn cu mâna dreaptă pe care-l făcuse prăvăliașul de pe bulevard. Mai multe ferestre se închiseră cu zgomot și o femeie grasă se repezi afară să-și vâre copiii în casă. Blake trecu prin spărtură fără nici o greutate. Puțin după aceea își croia drum prin vegetația putregăită de pe terasa pustie. Masa bisericii alăturate i se păru apăsătoare, dar își depăși teama și se duse să examineze cele trei mari uși de pe fațadă. Constatând că erau bine închise, făcu înconjurul edificiului ciclopic, să caute o altă deschizătură.

În partea din spate a absidei, o fereastră de pivniță deschisă îi oferi calea de acces dorită. Privind înăuntru, Blake văzu un hău subteran plin de praf și de pânze de păianjen, slab luminat de razele soarelui la asfințit. Desluși cu greu rămășițe de tot felul: butoaie putrezite, lăzi sparte, mobile rupte. Resturile ruginite ale unui cazan de baie arătau că biserica fusese frecventată cel puțin până către mijlocul domniei reginei Victoria.

Aproape fără să-și dea seama ce face, Blake se strecură prin fereastră și se lăsă să alunece pe solul de ciment. Într-un colț îndepărtat al pivniței uriașe, în mijlocul umbrei dese, zări un culoar boltit, ce ducea probabil la nivelul superior. Pradă unui sentiment nedeslușit de spaimă, explorează terenul în jurul lui și, găsind un butoi încă întreg, îl rostogoli sub fereastră, să-și asigure ieșirea. Apoi, făcându-și curaj, se îndreaptă spre culoarul boltit. Pe jumătate sufocat de praful de pretutindeni, acoperit de pânze de păianjen, ajuns în sfârșit la treptele de piatră și începu să le urce în întuneric.

După o cotitură bruscă, simți în fața lui o ușă închisă și, băjbâind, dădu peste zăvor. Ușa dădea într-un coridor slab luminat, căptușit cu lemnărie roasă de carii.

Ajuns la parter, Blake începu să-l exploreze în grabă. Nici o ușă nu era închisă cu cheia, așa că trecu liber dintr-o încăpere în alta. Nava colosală avea un aspect supranatural, cu mormanele de praf de pe bănci, altar și amvon și cu giganticele pânze de păianjen întinse între coloanele gotice. Asupra acestei pustietăți jalnice și mute domnea o lumină plumburie, în timp ce soarele apunând își trimitea razele prin marile vitralii ale absidei.

Acestea erau atât de întunecate de funingine, că Blake înțelese cu mare greutate ce reprezentau, dar ceea ce putu desluși îi plăcu foarte mult. Rarii sfinți pictați pe sticlă aveau o expresie neliniștitoare, iar una dintre ferestre dădea la iveală doar o întindere neagră presărată cu spirale luminoase. Întorcându-și ochii spre altar, exploratorul observă că era dominat de *crux ansalt*, crucea misteriosului Egipt.

În sacristie descoperi un birou mâncat de carii și mai multe rafturi acoperind zidurile până la tavan și încărcate de cărți mușcate, ale căror titluri îl umplură de o teroare de nedescris, căci aceste volume închideau în ele secretele și formulele de temut ale timpurilor fabuloase dinaintea existenței omului. Blake însuși citise mai multe dintre ele: o traducere latină a *Necronomicon*-ului, sinistra *Liber Ivonis*, mârșava *Cultul vampirilor* de contele d'Erlette, *Unaussprechlichen Kulten* de von Juntz și *De Vermis Mysteriis* de Ludvig Prinn. În afară de acestea, mai erau unele pe care nu le cunoștea decât din auzite (cum ar fi *Manuscrisele pnakotice* și *Cartea lui Dzyan*), precum și o lucrare scrisă cu litere indescifrabile, dar conținând anumite simboluri și diagrame perfect limpezi pentru un student în științe oculte.

În biroul subrezit se găsea un carnet legat în piele, cuprinzând notițe scrise de mână într-un ciudat limbaj cifrat. Acesta era

compus din simbolurile tradiționale ale alchimiei și astrologiei (desene ce figurau soarele, luna, planetele și semnele zodiacului), grupate în paragrafe sugerând că fiecare din ele reprezenta o literă din alfabet. În speranța că va reuși să descifreze mai târziu aceste criptograme, Blake băgă carnetul în buzunar.

După ce examinează astfel parterul, exploratorul traversează nava fantomatică în direcția fațadei, căci zărise într-un colț o ușă și partea de jos a unei scări ce ducea, probabil, spre vârful clopotniței negre a cărei înfățișare îi era atât de cunoscută. Urcușul era greu, căci praful și pânzele de păianjen umpleau în special acest spațiu strâmt. Deși nu văzuse jos nici o funie, Blake se aștepta să găsească niște clopote la capătul urcușului său; dar, ajungând în susul scării, speranța îi fu dezamăgită.

Încăperea în care intră era luminată de patru ferestre în ogivă ale căror geamuri, adăpostite de obloane, mai erau în plus și acoperite de storuri opace, acum în zdrențe. În centru se înălța un stâlp de piatră cu unghiuri bizare, măsurând patru picioare înălțime și două picioare lățime, în întregime acoperit cu hieroglife pe care Blake nu putu să le identifice. Pe acest stâlp se găsea o cutie de metal deschisă, conținând un obiect în formă de ou. De jur împrejur erau aranjate în cerc șapte scaune gotice cu spătar înalt, în spatele cărora stăteau, lipite de ziduri, șapte statui de gips pictate în negru, asemănătoare cu megalitii misterioși din insula Paștilor. Într-un colț al încăperii, o scară ducea spre o trapă închisă ce dădea spre vârful clopotniței.

Când Blake se obișnuie cu lumina foarte slabă, remarcă niște basoreliefuri ciudate pe cutia de metal galben. Se apropie și, ștergând praful de pe ea cu batista, văzu că sculpturile reprezentau entități monstruoase, ce nu semănau cu nici o formă de viață care a existat vreodată pe planeta noastră. Obiectul din cutie avea aspectul unui poliedru aproape negru, vărgat cu roșu, dând la iveală mai multe suprafețe mici, plate, neregulate. Trebuie să fi fost fie un cristal cu adevărat remarcabil, fie o piatră necunoscută, cizelată și șlefuită artificial. Nu atingea fundul cutiei, ci era suspendată cu ajutorul unei fâșii de metal montată în jurul ei și fixată în unghiurile laturilor prin șapte suporturi orizontale cu o formă stranie. Această piatră exercită asupra lui Blake o putere de atracție aproape neliniștitoare. Nu reușea să-și ia ochii de la ea și, în timp ce-i contempla suprafețele scânteietoare, i se păru că devine transparentă și conține lumi minunate. În mintea lui plutiră imagini ale unor sfere necunoscute în care se înălțau turnuri imense de piatră și munți gigantici și unde nu se zărea nici o urmă de viață.

Când reuși, în sfârșit, să-și întoarcă privirea, observă o ciudată grămadă de praf la picioarele scării care ducea spre vârf. Dus de un impuls inconștient, se apropie de ea, ghici contururi ce-i părură sinistre și, după ce înlătură praful cu batista, descoperi un schelet omenesc. Zdrențele de stofă, rămase încă, făcuseră parte dintr-un costum cenușiu. Mai erau și alte indicii: pantofi, butoni mari de

manșete, ac de cravată cu un model demodat, o insignă de jurnalist având înscris pe ea numele *Providence Telegram* și un portofel de piele putrezit aproape de tot. Blake îl examina cu grijă. Găsi în el mai multe bancnote vechi, un mic calendar din 1893, câteva cărți de vizită cu numele Edwin M. Lillibridge și o foaie de hârtie acoperită de notițe luate cu creionul, pe care începu să le citească la slaba lumină a soarelui în asfințit.

Profesorul Enoch Bowen se întoarce din Egipt în mai 1844, cumpără vechea biserică a Liberei Voințe în iulie; lucrările lui de arheologie și de ocultism sunt bine cunoscute.

Doctorul Brown își avertizează credincioșii împotriva înțelepciunii Stelelor în predica din 29 decembrie 1844.

97 de adepți la sfârșitul lui 1845.

1846 — 3 dispariții, prima menționare a Trapezoedrului Scânteietor.

7 dispariții în 1847, primele zvonuri privitoare la sacrificiul sângelui

Ancheta din 1853 nu dă la iveală nimic; zvonuri despre zgomote suspecte.

Părintele O'Malley vorbește de un cult diabolic prin mijlocirea unei cutii găsite în ruine egiptene, pretinde că ei cheamă o creatură care nu se poate manifesta decât în întuneric. Această informație îi provine probabil din spovedania pe patul de moarte a lui Francis X. Eemey care a devenit membru al înțelepciunii Stelelor în 1849. Acești oameni afirmă că Trapezoedrul Scânteietor le arată cerul și alte lumi și că Cel ce Bântuie în Bezne le comunică anumite secrete.

Povestea lui Orrin B.Eggy, în 1857. Ei îl cheamă contemplând cristalul și au un limbaj secret.

200 de adepți în 1863.

Tineri irlandezi atacă biserica în 1869, după dispariția lui Patrick Regan.

6 dispăruți în 1876; un comitet secret se întâlnește cu primarul Doyle.

Promisiune de a se lua măsuri în februarie 1877; biserica închisă în aprilie.

Tineri din Federal Hill îl amenință pe doctor... și pe membrii adunării parohiale, în luna mai

181 persoane părăsesc orașul înainte de sfârșitul lui 1877; numele lor nu e menționat.

Povești cu fantome încep în 1880; să încerc să verific dacă nici o fințăomenească n-a mai pătruns în biserică din 1877.

Să cer lui Lanigan fotografia făcută în 1851...

După ce puse foaia de hârtie la loc în portofel și îl strecură în buzunarul vestonului său, Blake examinează scheletul care zăcea în praf. Fără nici o îndoială, omul acesta intrase în biserica părăsită, cu patruzeci și doi de ani înainte, în căutarea unui reportaj senzațional. Poate că nu informase pe nimeni de proiectul lui dar,

oricum, nu se mai întorsese niciodată la ziarul lui. Desigur că murise în urma unui stop cardiac, provocat de o teroare violentă... Blake se aplecă asupra osemintelor și remarcă starea lor bizară. Unele erau *dizolvate* la capete; altele păreau calcinate, la fel ca și unele fâșii din haine. Craniul, pătat cu galben, avea o gaură negricioasă în partea de deasupra, ca și cum un acid puternic ar fi găurit osul.

Fără să aibă timp să-și dea seama ce face, Blake se trezi privind din nou piatra scânteietoare a cărei contemplare îi isca în minte un sir de imagini stranii. Văzu cortegii de siluete cu capete ascunse în glugi, îmbrăcate în robe lungi, cu contururi ce nu erau omenеști și contemplă un deșert nesfârșit, unde se aliniau monoliți nemăsurat de mari. Văzu turnuri și ziduri în sumbrele abisuri ale mării și spații aeriene amețitoare, în care pluteau fâșii de brumă neagră pe un fundal de vapori violeți tremurători. Văzu, în sfârșit, în depărtări uluitoare, un hău imens de tenebre, unde forme solide și pe jumătate solide nu se deslușeau decât prin mișcările lor, unde rețele de forță invizibile păreau a face să domnească ordinea în sânul haosului.

Dintr-o dată, vraja fu risipită de un acces de panică fără motiv. Blake își întoarse ochii de la piatră, căci avea conștiința unei prezențe amorfe care-l observa cu o atenție extremă. Se simțea pradă a ceva de nedefinit, ceva care nu era în piatră, dar îl privise prin piatră, ceva ce nu va înceta niciodată să-l urmărească și a cărui cunoaștere vizuală nu o va avea niciodată. Evident, locul acesta malefic îi răvășea nervii. În afară de asta, lumina soarelui devenea din ce în ce mai slabă și va trebui să plece curând, căci nu avea cu ce să lumineze în jur.

În acest moment, i se păru că zărește o ușoară urmă de lumină în piatra cu unghiuri stranii. Era oare fosforescentă sau radioactivă? Notițele jurnalistului nu spuneau ceva despre un *Trapezoedru Scânteietor*? Ce se petrecuse în această vizuină a unei puteri malefice? Ce entitate funestă putea să pândească încă din această construcție întunecată, de care se fereau păsările? I se părea acum că o vagă duhoare venea de undeva de aproape, deși nu putea ghici de unde. Blake închise brusc capacul cutiei.

Clinchetul scurt fu urmat de un zgomot slab, ce părea a veni dinspre vârful clopotniței. Erau șobolani, desigur; singurele ființe vii care-și făcuseră simțită prezența de când intrase în clădirea blestemată. Totuși, zgomotul acesta îi trezea o spaimă înfiorătoare. Se repezi pe scara în spirală, trecu prin nava fantomatică și pivnița boltită și ajunse, în sfârșit, strecurându-se prin ferestruică, în piața pustie și pe ulicioarele din Federal Hill, îndreptându-se către cartierul liniștit al Universității.

În următoarele două zile, Blake nu suflă nici un cuvânt nimănui despre expediția lui. Din contra, se adânci în lectura anumitor cărți, examinează colecțiile de ziare vechi și lucră febril la descifrarea criptogramei descoperite în sacristie. Treaba nu era ușoară. După multe eforturi, se convinse că textul nu putea fi scris nici în

engleză, nici în latină, nici în greacă, nici în franceză, nici în spaniolă, nici în italiană, nici în germană. Va fi nevoit să recurgă la izvoarele mai profunde ale straniei lui erudiții.

În fiecare seară simțea același impuls împingându-l să privească spre vest. Vedea, ca altădată, clopotnița neagră înălțându-se deasupra acoperișurilor unui univers fabulos; dar, acum, în ochii lui, clădirea era impregnată cu o oroare nouă. Păsările primăverii se întorceau în stoluri și de fiecare dată când zborul lor le aducea în preajma vârfului singuratic al clopotniței, avea impresia că le vede învântejindu-se și împrăștiindu-se purtate de o adevărată panică.

De-abia în iunie reuși Blake să descifreze criptograma. Textul era redactat în misteriosul limbaj Aklo, folosit de anumite culte malefice din antichitatea îndepărtată. În jurnalul său, scriitorul se arată ciudat de reticent în privința rezultatelor obținute. Îl pomeneste pe Cel ce Bântuie în Bezne, care poate fi chemat prin contemplarea Trapezoedrului Scânteietor și expune niște ipoteze nebunești asupra hăurilor negre ale haosului, din care a ieșit. Această entitate este atotștiitoare și cere sacrificii monstruoase. Blake pare a se teme că făptura rățăcește în jurul orașului, dar adaugă că lumina felinarelor formează o barieră de netrecut pentru ea.

Vorbește adesea de Trapezoedrul Scânteietor pe care-l definește ca pe o fereastră deschisă spre timp și spațiu și a cărei istorie o povestește, până la epoca în care a fost cizelat pe sinistru planetă Yuggoth, înainte ca cei vechi să-l aducă pe pământ. El a fost primit și pus în ciudata sa cutie de către locuitorii crinoizi ai Antarcticii, înainte să treacă în mâinile oamenilor-șerpi din Valusia. Mii de secole mai târziu, primele ființe omenești l-au contemplat în țara Lemuriei. Apoi, a trecut peste pământuri și mări foarte stranii și s-a pierdut în valuri, odată cu Atlantida. Un pescar al lui Minos l-a pescuit în plasa sa, apoi l-a vândut negustorilor din misteriosul oraș Khem. Faraonul Nephrem-Ka a construit în jurul lui un templu fără ferestre și a săvârșit asemenea fapte, că numele lui a fost șters de pe toate monumentele. Apoi, piatra funestă a dormit în ruinele acelui templu blestemat, distrus din ordinul noului faraon, până când a fost descoperită în cursul cercetărilor arheologice și a început să chinuie iarăși omenirea.

La începutul lui iulie jurnalul lui Blake menționează câteva articole din presa locală care par a-i justifica temerile. Articolele spuneau că o teamă nouă domnește în cartierul Federal Hill de când un necunoscut a intrat în biserica primejdioasă. Italienii șoptesc între ei că se aud zgomote stranii sub acoperișul clopotniței și cer preoților lor să alunge o ființă ce le bântuie visele. Ei pretind că o creatură monstruoasă pândește tot timpul la una din ușile templului părăsit, să vadă dacă se face destul de întuneric ca să se aventureze afară. Reporterii se mulțumeau să vorbească despre superstițiile locale, dar nu mergeau mai departe. Relatând aceste fapte în jurnalul lui, Blake exprimă remușcări ciudate, vorbește de

îngroparea Trapezoedrului Scânteietor și de alungarea entității pe care a evocat-o fără să vrea, lăsând să intre lumina zilei în hidoasa clopotniță. Recunoaște, totuși, că-l încearcă, chiar și în vis, dorința morbidă să viziteze din nou clopotnița și să contemple secretele cosmice ale pietrei strălucitoare.

Pe 17 iulie dimineața, un articol din *Jurnal* privitor la agitația din cartierul Federal Hill îl azvârli pe Blake într-o oroare adâncă. În cursul nopții dinainte, o furtună pricinuisese o pană de electricitate și, timp de o oră, italienii erau să înnebunească de groază. Cei ce locuiau lângă biserică jurau că făptura din clopotniță profitase de lipsa luminii pe străzi ca să coboare în nava bisericii. Către sfârșitul penei de electricitate se urcase înapoi și fusese auzit zgomot de sticlă spartă.

Când se restabilise curentul, o zbatere formidabilă se auzise în clopotniță, căci chiar și slaba lumină ce pătrundea prin ferestrele înnegrite părea prea violentă pentru monstruoasa entitate.. Se întorsese exact la timp în vizuina ei întunecată; o prea îndelungată expunere la lumină ar fi aruncat-o înapoi în abisul din care o făcuse să iasă vizita necunoscutului. În tot timpul lipsei luminii, mulțimi în rugăciune se adunaseră în jurul bisericii, cu lumânări și lămpi aprinse adăpostite sub umbrele, ca să apere orașul împotriva acestui coșmar, ridicând în fața lui o barieră de lumină.

Dar încă nu se întâmplase ce era mai rău. În aceeași seară Blake, citind *Bulletin*, află ce descoperiseră jurnaliștii. Doi dintre ei, sfidându-i pe italienii înnebuniți de groază, intraseră în biserică prin ferestruică. Ei constataseră că în praful din navă se vedeau urme ca niște dăre ciudate, că podeaua era acoperită de rămășițe de perne și de bucăți din tapițeria de satin a băncilor. Peste tot domnea un miros neplăcut; pe alocuri, se vedeau pete galbene, asemănătoare unor urme de arsură. Deschizând ușa clopotniței, exploratorii constataseră că treptele scării fuseseră măturate sumar. În interiorul clopotniței făcură aceeași constatare.

În articolul lor descriau stâlpul de piatră heptagonală, scaunele gotice răsturnate, statuile bizare de gips dar, lucru straniu, nu vorbeau nici de cutia de metal, nici de schelet. Blake fu tulburat în chip special de un amănunt: toate geamurile ferestrelor în ogivă fuseseră sparte, iar două dintre ele erau astupate grosolan cu ajutorul căptușelii de satin a băncilor și cu părul de cal din perne, ce fuseseră îndesate în spațiul gol dintre cadrul de piatră și oblon.

Pete galbene și urme de arsură murdăreau, de asemenea, și scara ce ducea spre vârful clopotniței. Dar când unul dintre reporteri urcă treptele, deschise trapa și îndreptă lumina lanternei sale electrice asupra cavității negre și ciudat de urât mirositoare de sub acoperiș, nu văzu nimic decât niște rămășițe informe în jurul deschizăturii. Firește, cei doi exploratori traseră concluzia că era vorba de o păcăleală; cineva le jucase o farsă de prost gust locuitorilor din Federal Hill, exploatând spaima lor superstițioasă. Povestea avu o urmare amuzantă când autoritățile polițienești au vrut să trimită un inspector să verifice raportul jurnaliștilor. Trei

oameni găsiră un pretext ca să se eschiveze; cel de-al patrulea, după ce acceptă misiunea în silă, făcu o vizită foarte scurtă și nu aduse nici o informație nouă.

Începând de la această dată, jurnalul lui Blake lasă să se ghicească o oroare și o teamă crescânde. Artistul își reproșa că nu acționează și făcea ipoteze extravagante asupra consecințelor unei noi pene.... (A putut fi verificat faptul că, în trei rânduri, în timpul unor furtuni, a telefonat la compania de electricitate implorându-i să ia toate măsurile necesare ca să împiedice o întrerupere a curentului.) Din timp în timp își făcea griji că reporterii n-au găsit cutia de metal și scheletul lui Lillibridge.

Dar temerile lui cele mai mari erau cele legate de relația ce părea să existe între mintea lui și oribila creatură pitită în clopotniță. Avea impresia că apăsa fără încetare asupra voinței lui și, în această perioadă, musafirii lui și-l amintesc stând mereu așezat visător în fața biroului, cu ochii ațintiți, prin fereastra de vest, spre Federal Hill. Notele din jurnalul lui vorbesc despre vise îngrozitoare ce-i reveneau tot timpul și despre o presiune exercitată din ce în ce mai puternic asupra voinței sale. Povestește că, într-o noapte, s-a trezit afară, complet îmbrăcat, îndreptându-se spre vest. În mai multe rânduri insistă asupra faptului că entitatea ascunsă în clopotniță știe foarte bine unde să-l găsească.

Prima criză de depresiune nervoasă a lui Blake a avut loc în timpul săptămânii ce a urmat zilei de 30 iulie. El se închise în cameră și-și comandă mâncarea prin telefon. Vizitatorii săi observară niște frânghii subțiri alături de pat; el le explică scurt că, fiind suferind de somnambulism, își lega gleznele în fiecare seară pentru a se împiedica să se scoale.

În jurnal relatează aventura hidoasă ce a urmat crizei sale. În cursul nopții de 30 iulie se trezise brusc rătăcind pe pipăite într-o beznă aproape compactă. De-abia putea ghici niște raze slabe de lumină albăstruie; în același timp simțea o duhoare agresivă și auzea zgomote furișe deasupra capului. De fiecare dată când se mișca, se împiedica de ceva și imediat auzea sus un sunet ușor, amestecat cu zgomotul produs parcă de frecarea ușoară a unei bucăți de lemn pe lemn.

La un moment dat nimeri cu mâna peste un stâlp de piatră; un pic după aceea își dădu seama că urcă treptele unei scări fixate de zid și, când ajunse în vârful scării, în mijlocul unei duhori sporite, o rafală arzătoare se abătu asupra lui. În fața ochilor i se derulă un șir de imagini caleidoscopice, care se topeau din timp în timp într-un abis de beznă de nepătruns, în care se învâртеbeau sori și lumi încă și mai negre. Se gândi la legendele antice despre Ultimul Haos; în centrul lui tronează zeul orb și stupid Azatoth, Stăpânul Tuturor Lucrurilor, înconjurat de o hoardă de dansatori informi, legănat de cântarea monotonă a unui flaut demonic.

O detunătură bruscă venită din afară îl smulse din oroarea acestei situații: era, probabil, unul dintre numeroasele focuri de artificii pe care locuitorii din Federal Hill le explodau în tot timpul

verii, în cinstea sfinților lor. Orice ar fi fost, scoase un țipăt pătrunzător, coborî scara în mare grabă și traversă, împleticindu-se, încăperea scăldată în beznă.

Știu imediat unde se află și se repezi ca un nebun pe scara în spirală, împiedicându-se și lovindu-se de pereți la fiecare cotitură. Apoi, străbătu nava spectrală, sufocată de pânze de păianjen, se aruncă în pivnița neagră, țâșni afară prin ferestruică și, după o goană disperată de-a lungul ulicioarelor de coșmar, ajunse la ușa casei sale.

Dimineața, revenindu-și în simțiri, se trezi întins pe parchet în biroul lui, îmbrăcat din cap până-n picioare. Era plin de praf și de pânze de păianjen și avea dureri în tot trupul. Când se privi în oglindă, își văzu părul complet părut. În plus, hainele îi aveau un miros ciudat. Atunci îi cedară nervii. Săptămâna următoare rămase în casă, îmbrăcat într-un halat, privind tot timpul pe fereastră sau scriind în jurnal.

Marea furtună izbucni pe 8 august, chiar înainte de miezul nopții. Trăsnetul lovi de mai multe ori în toate cartierele orașului. Ploaia căzu potop, în timp ce bubuiturile neconținute ale tunetului împiedicau mii de oameni să doarmă. Blake fu copleșit de o spaimă nebună la ideea unei pene posibile; încercă să telefoneze la compania de electricitate spre ora unu din noapte, dar serviciul fusese întrerupt temporar din motive de securitate. El a notat toate aceste amănunte în jurnal și scrisul deformat, adesea de necitit, lasă să se întrevadă disperarea lui frenetică.

Trebuia să stea pe întuneric ca să poată vedea afară pe fereastră și se pare că și-a petrecut cea mai mare parte a timpului așezat la birou, privind, prin perdelele de ploaie, luminile îndepărtate ce străjuiau Federal Hill. Uneori scria orbește câteva cuvinte, astfel că cele patru fraze următoare se întind pe două pagini:

Luminile nu trebuie să se stingă. Știe unde sunt. Trebuie să o distrug. Mă cheamă, dar poate că nu-mi vrea răul.

Apoi, pana, de care se temea atât de mult, se produse în tot orașul exact la ora două și douăsprezece minute, potrivit registrelor stației de generatoare. Jurnalul lui Blake are înscrisă această singură indicație:

Luminile stinse... Dumnezeu să mă ajute!

În cartierul Federal Hill oamenii stăteau de veghe, tot atât de speriați ca și el; grupuri de bărbați umblau prin piață și pe ulicioarele din jurul bisericii blestемate, purtând lumânări adăpostite sub umbrele, lămpi electrice, lanterne, cruci, amulete. Binecuvântau orice fulger și făceau ciudate semne de teamă cu mâna dreaptă, de câte ori furtuna dădea semne că se potolește. O rafală de vânt stinse lumânările, piața fu cufundată în beznă. Careva se duse să-l scoale pe părintele Merluzzo, de la biserica Spirito Santo. El se grăbi să vină și să rostească formule de exorcizare.

În clopotniță se auzeau zgomote ciudate.

Se știe exact ce s-a întâmplat la ora 2 și 35', datorită mărturiilor câtorva persoane: preotul însuși, tânăr, inteligent și cultivat; agentul de poliție William J. Monahan, care se opriase din rondul său ca să supravegheze mulțimea; în sfârșit, cei șaptezeci și opt de italieni adunați la poalele zidului de susținere, înspre fațada de est. Desigur, se pot atribui acestui incident și cauze naturale. Anumite reacții chimice s-ar fi putut produce în această clădire veche, pustie și neaerisită.

Vapori mefitici, combustie spontană, presiune a gazelor rezultate din descompunere; iată câteva dintre numeroasele explicații posibile. A fost, într-adevăr, un lucru destul de simplu și care nu a durat mai mult de trei minute.

A început prin zgomote din ce în ce mai clare în interiorul clopotniței și prin valuri de duhoare tot mai fetide venind din biserică. Apoi s-a auzit un zgomot puternic de lemn rupt și ceva masiv s-a prăbușit pe sol, în curtea dinspre fațada de est; spectatorii au văzut, cu toată lumina sărăcăcioasă, că era unul dintre obloanele înnegrite de fum.

Imediat, o putoare insuportabilă căzu din înălțimi și toți cei de față simțiră grețuri violente. În același timp, văzduhul fu zguduit de o vibrație ce părea datorată unor aripi imense și o pală violentă de vânt smulse pălăriile și umbrelele mulțimii. Unii avură impresia că zăresc pe cerul negru ca cerneala o pată uriașă, de un negru și mai adânc, năpustindu-se ca un meteor în direcția răsăritului. Și asta a fost tot.

A doua zi dimineață, jurnalele relatară că ultimul fulger și tunetul din urmă fuseseră deosebit de violente în partea de răsărit a orașului, unde se făcuse simțită, de asemenea, o duhoare de nesuportat. În cartierul Universității, unii văzuseră o scânteiere anormală de lumină pe creasta colinei; ei mai observaseră și o deplasare a aerului inexplicabilă, care a smuls frunzele copacilor și a distrus plantele din grădini. S-a tras concluzia că s-ar fi putut să fi trăsnet în împrejurimi, dar nu s-a găsit nici o urmă a căderii trăsnetului. Un student de la colegiul Tau Omega a avut impresia că vede o masă hidoasă de fum în văzduh, chiar în momentul în care s-a produs fulgerul, dar observația lui nu a fost verificată. Cu toate acestea, toată lumea este de acord asupra următoarelor trei puncte: rafala venită dinspre răsărit, duhoarea insuportabilă înainte de fulger, miros de ars după fulger.

S-a discutat îndelung în jurul acestor amănunte din cauza legăturii lor probabile cu moartea lui Robert Blake. Studenții de la colegiul Psi Delta, ale căror ferestre dădeau spre biroul scriitorului, remarcară chipul livid de la fereastra dinspre vest, în dimineața lui 9 iulie și găsiră că are o expresie bizară. Când, la venirea serii, văzură același chip în aceeași poziție, începură să se neliniștească, se duseră să sune la ușa apartamentului, apoi, în disperare de cauză, chemară un agent de poliție să spargă ușa.

Cadavrul țeapăn era așezat la birou și vizitatorii își întoarseră capul de groază, văzând ochii sticloși și trăsăturile schimonosite, ce

exprimau o spaimă atroce. Puțin după aceea, medicul legist îl examinează; deși fereastra era intactă, el atribuie decesul unui șoc electric sau unei tensiuni nervoase determinate de un șoc electric.

Nu acordă nici o atenție expresiei hidoase a obrazului, considerând că trebuie să fi fost rezultatul firesc al traumatismului.

Până în ultimul moment al vieții sale, Blake scrisese în jurnal; mâna lui dreaptă, crispată, strângea creionul încă, atunci când studenții și agentul de poliție pătrunseră în încăperea. Unii cercetători au tras, din aceste note, concluzii foarte diferite de verdictul oficial. Totuși e puțin probabil ca majoritatea oamenilor să dea crezare speculațiilor lor. Într-adevăr, e ușor să explici frânturile de frază pe care le redăm mai jos prin imaginația excesivă și prin dezechilibrul nervos al lui Blake, adăugate cunoștințelor lui despre vechiul cult malefic ale cărui urme le descoperise.

Luminile tot stinse, de cel puțin cinci minute. Totul depinde de fulgere. Dare-ar Yaddith să nu contenească!

În ciuda luminii lor simt o influență... Ploaia, tunetul și vântul mă asurzesc... Creatura pune stăpânire asupra minții mele...

Tulburări stranii ale memoriei Văd lucruri pe care nu le-am cunoscut niciodată. Alte lumi, alte galaxii.. Bezne... Fulgerele îmi par negre, întunericul îmi pare luminos.

Imposibil să văd cu adevărat colina și biserica în întuneric. Trebuie să fie o impresie lăsată de fulger pe retina mea. Facă Cerul ca italienii să fie pe afară cu lumânările lor, dacă fulgerele se opresc cumva!

De ce mi-e frică? Nu este oare o reîncarnare a lui Nyarlathotep care, în misterioasa țară Khem, a luat formă de om ? Îmi amintesc de Yuggoth și, de asemenea, de Shaggai și de vidul ultim al planetelor negre...

Zborul imens de-a curmezișul vidului., nu poate traversa universul de lumină... creat din nou de gândurile prizoniere ale Trapezoedrului Scânteietor...

Mă numesc Blake, Robert Harrison Blake, East Knapp Street nr.620, Milwaukee, Wisconsin. Mă aflu pe această planetă..

Azatoth să aibă milă de mine... Fulgerele nu mai strălucesc... oribil... pot să văd totul mulțumită unui simț monstruos, care nu e simțul vederii., lumina este întuneric și întunericul e lumină., oamenii aceia de la Federal Hill... fac de pază., lumânări și amulete... preoții lor.

Simțul distanței anulat... ce e departe e aproape și ce e aproape e departe. Fără lumină., fără binoclu.... și văd acel vârf ascuțit... acea clopotniță., acea fereastră.. Sunt nebun sau înnebunesc... Creatura mișcă în clopotniță... Eu sunt ea și ea este eu... Vreau să ies... vreau să ies și să ne unim forțele... Ea știe unde sunt...

Sunt Robert Blake, dar văd clopotnița în tenebre. Ce miros monstruos... Scândurile de la fereastra aceea crapă și cedează... Ia... ngai... ygg...

O văd... vine pe aici... pata gigantică., aripi negre... Yog —

MONSTRUL DIN PRAG

1

E adevărat că i-am tras șase gloanțe în cap celui mai bun prieten al meu și totuși sper să arăt prin prezenta povestire că nu sunt ucigașul lui. Întâi se va spune că sunt nebun, mai nebun decât omul pe care l-am ucis în azilul din Arkham. Apoi, unii dintre cititori vor cântări fiecare dintre afirmațiile mele, vor face legătura cu faptele cunoscute și se vor întreba cum aș fi putut eu să am o altă părere după ce m-am găsit în fața acestei dovezi oribile: monstrul din pragul ușii.

Până în acel moment și eu am văzut doar nebunie în povestirile smintite care m-au împins la acțiune. Și azi mă mai întreb dacă nu cumva m-am înșelat, dacă nu sunt cu adevărat nebun... Dar și alții, în afară de mine, au lucruri stranii de povestit despre Edward și Asenath Derby și chiar cei de la poliție nu reușesc să explice această din urmă vizită pe care am primit-o.

Au încercat să clădească o teorie rațională: glumă sinistă sau răzbunare a unui servitor concediat; dar, în adâncul lor, știu bine că adevărul este infinit mai înfiorător.

Afirm deci că nu l-am asasinat pe Edward Derby. Aș spune mai curând că l-am răzbunat și că, făcând aceasta, am curățat pământul de o oroare ce ar fi putut dezlanțui cele mai rele dezastre pentru omenire. Există zone de umbră cât se poate de aproape de drumurile vieții noastre zilnice și, uneori, un suflet malefic iese din tenebre. Când se petrece așa ceva, omul care cunoaște cele întâmplare trebuie să lovească fără să-i pese de posibilele consecințe.

L-am cunoscut pe Edward Pickman Derby din cea mai fragedă copilărie. Era atât de precoce, că aveam multe lucruri în comun pe când el avea opt ani și eu aveam șaisprezece. Era un elev înzestrat cu daruri extraordinare. La șapte ani scria versuri fantastice, sumbre, aproape morbide, provocând uimirea profesorilor lui particulari.

Fiu singur la părinți, suferea de unele slăbiciuni organice ce i-au împins pe părinții lui să-l țină mereu în preajma lor. Nu ieșea niciodată fără guvernantă și avea rareori ocazia să se joace cu alți copii. Toate acestea au contribuit, fără îndoială, la dezvoltarea unei stranie vieți interioare, imaginația fiind singurul lui mijloc de evadare.

Oricum ar fi, poseda cunoștințe fenomenale, iar opera lui poetică m-a fermecat. La vremea aceea aveam o preferință marcată pentru bizarul din domeniul artei; de aceea am descoperit afinități

foarte mari între mine și acest copil. Pe fundalul dragostei noastre comune pentru umbre și minunății străjuia, fără îndoială, orașul străvechi și de temut în care trăiam: bătrâna cetate Arkham, blestemată de vrăjitoare, bântuită de legende, ale cărei acoperișuri în pantă, pe jumătate surpate, mărginesc apele șopotitoare ale râului Miskatonic.

După un timp m-am dedicat arhitecturii și am renunțat la proiectul de a ilustra o culegere de poeme ale lui Edward Derby, fără ca prietenia dintre noi să sufere câtuși de puțin. Geniul lui straniu nu încetă să crească și, la optsprezece ani, publică sub titlul *Azathoth și Alte Orori* un volum de versuri care făcu senzație, întreținea o corespondență bogată cu poetul baudelairian Justin Geoffroy, autor al cărții *Poporul Monolitului*, care a murit în 1926 într-un azil de nebuni, după ce a vizitat un sat ungar de sinistru renume.

În domeniul vieții practice, Derby era foarte neajutorat datorită existenței lui prea plină de răsfăț. Sănătatea îi era mult mai bună, dar depindea, în continuare, tot atât de mult de părinții lui. Nu călătorea niciodată singur și părea incapabil să ia o hotărâre sau să-și asume vreo responsabilitate. Era evident că nu va putea vreodată să exercite o profesiune, dar asta n-avea mare importanță, dată fiind averea familiei lui. Ajuns la vârsta bărbăției, păstra o înfățișare de copil. Avea păr blond, ochi albaștri, ten luminos, vocea blândă și melodioasă. Chipul lui frumos i-ar fi adus multe succese la femei, dar timiditatea firească îl făcea să trăiască retras, în tovărășia cărților.

Părinții îl duceau în fiecare vară în străinătate, astfel că asimilă foarte repede aspectele de suprafață ale gândirii și modului de exprimare european. În acest fel, o nouă sensibilitate artistică înmuguri în el și veni să se adauge gustului lui pentru literatură decadentă. În acea epocă aveam lungi conversații cu el. După ce mi-am terminat studiile la Harvard, apoi în atelierul unui arhitect din Boston, m-am căsătorit și m-am întors la Arkham, ca să-mi exercit profesiunea acolo.

Tatăl meu ducându-se să se instaleze în Florida pe motive de sănătate, nevastă-mea și cu mine locuiam în casa familiei din Saltonstall Street. Edward mă vizita aproape în fiecare seară; felul în care bătea la ușă (trei lovituri scurte, urmate de încă două, după o mică pauză) semăna cu un fel de cod. Mă duceam la el mult mai rar și mă uitam cu invidie la cărțile, din ce în ce mai numeroase, din biblioteca lui.

Derby și-a făcut studiile la Universitatea Miskatonic, chiar în Arkham, căci părinții nu i-au îngăduit să plece din oraș. A intrat la universitate la vârsta de șaisprezece ani și a ieșit trei ani mai târziu. S-a clasat primul la literatură engleză și franceză și a obținut note foarte mari la toate materiile, cu excepția matematicii și științelor exacte. I-a frecventat foarte puțin pe ceilalți studenți; deși se uita cu invidie la grupul "boem" cu limbajul în aparență strălucit și cu moravuri cam libere.

Din contra, el se adânci cu ardoare în lucrările de științe oculte, care au făcut renumele bibliotecii Universității Miskatonic. A citit, între altele, îngrozitoarea *Carte a lui Eibon*, *Unaussprechlichen Kulten* a lui von Junzt și *Necronomiconul* arabului Abdul Alhazred. Avea douăzeci de ani când s-a născut fiul meu și a părut foarte mulțumit că i-am pus copilului prenumele lui.

La douăzeci și cinci de ani, Edward Derby era un erudit uluitor și un poet destul de cunoscut. Eram prietenul lui cel mai apropiat, căci găseam în el o mină inepuizabilă de teme palpitate de conversație și, dinspre partea lui, se încredea în sfaturile mele asupra tuturor subiectelor despre care nu voia să vorbească cu părinții lui. Când a izbucnit războiul, n-a putut să se înroleze din cauza stării sănătății sale. Cât despre mine, am intrat la școala de ofițeri de la Plattsburg, dar n-am avut ocazia să merg pe front.

Astfel, anii trecură. Edward își pierdu mama când ajunse la treizeci și patru de ani și, timp de câteva luni, suferi de o boală psihologică stranie. Dar tatăl lui îl duse în Europa, unde reuși să se vindece destul de ușor. După aceea, păru să se lase în voia unui soi de bucurie grotescă, ca și cum ar fi scăpat de o tutelă invizibilă. În ciuda vârstei lui, începu să se întâlnească adesea cu grupul "înaintat" de la Universitate și asistă la adevărate scene de orgie, într-o bună zi, trebui să plătească unui șantajist o sumă mare (împrumutată de la mine), pentru a evita ca tatăl lui să afle că participase la o afacere destul de dubioasă. Zvonuri bizare circulau cu privire la cercul din care făcea parte; se vorbea chiar de magie neagră și de accidente absolut incredibile.

2

La treizeci și opt de ani Edward făcu cunoștință cu Asenath Waite, care avea probabil douăzeci și trei și urma cursul de metafizică medievală. Fiica unuia dintre prietenii mei o cunoscuse deja la Hali School, la Kingsport și se ferea de ea, din pricina reputației ei bizare. Era brună, mică și foarte frumoasă (în ciuda faptului că avea ochi prea mari, puțin bulbucați); dar ceva în expresia ei îndepărta de ea simpatia persoanelor deosebit de impresionabile. Cu toate acestea, mai mult originile ei erau cauza care puneau oamenii pe fugă. Era de baștină din Innsmouth, bătrân oraș în prag de năruire, aproape pustiu, despre care se spuneau povești sinistre. Circulă zvonuri despre un târg odios încheiat în anul 1890 între orășenii din Innsmouth și diavol și despre anumiți membri ai vechilor familii, care n-ar fi "în întregime oameni".

Cazul lui Asenath era agravat de faptul că era fiica lui Ephraim Waite, căsătorit la bătrânețe cu o femeie necunoscută ce nu se arăta în oraș decât purtând un vâl pe față. Ephraim trăia într-o casă dărăpănată de pe Washington Street, din Innsmouth; cei care văzuseră această locuință străveche spuneau că ferestrele ei de la mansardă erau întotdeauna acoperite cu scânduri și că de-acolo se auzeau uneori zgomote ciudate, la căderea nopții. Bătrânul

studiase îndelung magia în cursul existenței lui; unii pretindeau că poate să dezlănțuie sau să liniștească furtunile de pe mare. L-am văzut de două sau trei ori în tinerețea mea, când venise să consulte lucrările interzise din biblioteca Universității, și chipul lui saturnian, cu barbă cenușie încâlcită, îmi inspirase o mare repulsie. Murise nebun în împrejurări destul de bizare, chiar înainte ca fiica lui să intre la Hall School; dar ea avusese timp să-i fie elevă și uneori semăna cu el în chip drăcesc.

Prietenul a cărui fiică fusese colegă cu Asenath Waite începu să povestească lucruri ciudate când auzi că Edward întreținea legături cu ea. Asenath pretinsese că posedă mari puteri magice și că e în stare să dezlănțuie furtuna. Toate animalele manifestau față de ea o antipatie adâncă; când mișca mâna dreaptă, într-un anumit fel, făcea câinii să urle. Uneori dădea la iveală cunoștințe foarte neobișnuite (și foarte șocante) pentru o fată tânără. În sfârșit, avea o incontestabilă capacitate de a face preziceri. Pe deasupra, mai avea și o putere hipnotică extraordinară. Privind-o fix pe una din colegele ei, reușea să-i dea impresia unui *schimb de personalitate*; sub efectul experienței, simțea că se află pentru moment în trupul magicienei și vedea în capătul celălalt al încăperii propriul ei trup, în ochii căruia ardea o flacără stranie.

Asenath afirma că, în fiecare dintre noi, conștiința depinde de învelișul trupesc. Turba de furie că nu e bărbat, căci considera că un spirit masculin posedă puteri cosmice. Dacă i s-ar fi dat un creier de bărbat, simțea cu siguranță că l-ar fi întrecut pe tatăl ei în stăpânirea puterilor necunoscute ale universului.

Edward a făcut cunoștință cu Asenath în cursul uneia dintre adunările *intelectualității*, în camera unui student. A apreciat la ea genul de cunoștințe care și pe el însuși îl interesa în chip special și, în plus, părea fascinat de frumusețea ei fizică. Întrucât auzisem vorbindu-se mult despre fată, fără să o fi văzut vreodată, am considerat oarecum regretabil faptul că Edward se îndrăgostise de ea; totuși, m-am ferit să-l descurajez în vreun fel, ca să nu dau și mai multă forță pasiunii lui născânde. Mi-a mărturisit că nu i-a spus nimic tatălui său.

În cursul săptămânilor următoare, mai multe persoane au remarcat intențiile drăgăstoase ale lui Edward. Toată lumea a fost de acord că între aceste două fapte, bizar apropiate de soartă, nu părea să existe nici o diferență de vârstă. Prietenul meu, cu toate că se îngrășase ușor, avea un chip cu totul lipsit de riduri. Din contra, Asenath avea pielea însemnată la colțul ochilor de riduri în formă de laba gâștei, consecință a exercitării prea dese a unei voințe intense.

Curând, Edward mi-o prezentă pe iubita lui și, cu ocazia aceasta, am constatat că îl privea fără răgaz, ca și cum ar fi fost o pradă pentru ea. Puțin după aceea, am primit vizita domnului Derby, care îi smulsese fiului său mărturisiri complete. "Puștiul" avea intenția fermă să se căsătorească cu Asenath și tatăl lui își punea întrebarea dacă n-aș putea reuși să-l fac să-și abandoneze

proiectul acesta. I-am răspuns că mi se părea imposibil: Edward era cu totul subjugat de formidabila personalitate a fetei.

Căsătoria a avut loc mai târziu. Edward și Asenath au fost uniți de un judecător de pace, potrivit dorinței miresei. La sfatul meu, domnul Derby asistă la scurta ceremonie în compania mea, a soției mele și a fiului meu, ceilalți invitați fiind studenții din grupul "înaintat". Asenath. cumpărase vechiul conac Crowningshield, la țară, și cei doi soți intenționau să locuiască acolo, după o scurtă călătorie la Innsmouth.

Când Edward a venit să mă vadă la întoarcerea din luna de miere, am remarcat la el o schimbare foarte vizibilă: părea mai serios, mai gânditor și, uneori, pe chipul lui, care-și pierduse orice urmă de expresie copilărească, era întipărită o adevărată tristețe. Asenath nu-l însoțise, căci era ocupată să pună în ordine casa Crowningshield. Adusese de la Innsmouth o mare cantitate de cărți și de diverse aparate, precum și trei servitori.

Edward îmi povesti că locul natal al tinerei femei era de-a dreptul morbid, dar că aflate acolo lucruri surprinzătoare. Cunoștințele lui ezoterice se dezvoltaseră rapid sub îndrumarea lui Asenath. Aceasta își pusese în gând să facă anumite experiențe foarte îndrăznețe, dar el avea toată încrederea în forțele și puritatea intențiilor ei. Cei trei servitori erau foarte ciudați: o pereche incredibil de vârstnică, ce vorbea uneori cu subînțeles de Ephraim Waite și de misterioasa lui soție, și o bucătăreasă întunecată la față, al cărei trup duhnea veșnic a pește.

3

În cei doi ani ce urmară, l-am văzut pe Edward din ce în ce mai puțin. Adeseori treceau cincisprezece zile fără să aud cele cinci bătăi în ușă cunoscute și, când venea la mine, prietenul meu părea prea puțin dornic de subiecte interesante de conversație. Nu mai aducea vorba niciodată de studiile oculte despre care avea obiceiul să discute îndelung cu mine și prefera să nu vorbească de soția lui. Ea îmbătrânise enorm de când se măritase; lucru ciudat, părea mai în vârstă decât el. Chipul ei exprima o hotărâre crâncenă, întreaga ei înfățișare avea ceva respingător. Soția și fiul meu observaseră lucrul acesta la fel ca și mine și încet, încet am încetat să-i mai facem vizite. Câteodată, familia Derby pleca în călătorii lungi; oficial, se duceau în Europa, dar Edward îmi dădea de înțeles că aveau destinații misterioase.

După primul an, lumea începu să vorbească despre schimbarea suferită de prietenul meu. Din când în când, făcea lucruri contrare felului său indolent de a fi. Astfel, deși altădată nu era în stare să conducă o mașină, era adesea văzut trecând ca o vijelie, la volanul puternicului automobil Packard al lui Asenath, conducând cu o iscusință deosebită și cu un sânge rece fără egal. În asemenea împrejurări, părea întotdeauna că pleacă sau se întoarce dintr-o călătorie și dădea dovadă de o preferință specială pentru drumul

spre Innsmouth.

Această transformare părea destul de neplăcută. Lumea pretindea că, în acele momente, semăna cam prea mult cu nevastă-sa sau chiar cu Ephraim Waite. Uneori, câteva ceasuri după ce plecase la volanul Packard-ului, se întorcea tolănit leneș pe scaunul din spate, în timp ce un șofer plătit conducea. În afară de aceasta, pe când chipul lui Asenath îmbătrânea, cel a lui Edward căpăta o expresie copilăroasă încă și mai accentuată decât în trecut. Între timp, cei doi Derby se trezeau abandonați puțin câte puțin de toți, chiar și de grupul studenților "înaintați", pe motivul cercetărilor lor actuale, care scandalizau lumea.

În al treilea an de căsnicie, Edward începu să-mi împărtășească anumite temeri. Mă făcu să înțeleg că "lucrurile mergeau prea departe" și dădu glas nevoii de a-și "recuceri identitatea". La început n-am dat atenție acestor aluzii misterioase; apoi, amintindu-mi de puterea hipnotică pe care Asenath și-o încerca asupra colegelor de școală, am început să-i pun prietenului meu întrebări, cu prudență. Mi-a părut totodată neliniștit și recunoscător de întrebările mele și, într-o zi, mi-a declarat că își propune să aibă o discuție serioasă cu mine.

Cam în acea epocă a murit domnul Derby. Edward a fost foarte îndurerat, deși își văzuse foarte rar tatăl de când se însurase. Și-a exprimat dorința să se instaleze în vechea locuință familială, dar Asenath a insistat să rămână la Crowningshield, cu care se obișnuise acum.

Puțin timp după aceea, nevastă-mea a auzit ceva ciudat de la una din prietenele ei — una din rarele persoane ce nu rupsese relațiile cu familia Derby. Ducându-se să le facă o vizită, văzuse o mașină ieșind pe poartă în mare viteză. La volan se afla Edward, cu o expresie de hotărâre cruntă întipărită pe chip. Când a sunat la ușă, tânăra servitoare cu trăsături hâde i-a spus că nici Asenath nu era acasă.

Când să plece, aruncase, din întâmplare, o privire asupra casei. La una din ferestrele bibliotecii lui Edward, zărise un chip ce se dăduse repede înapoi, un chip exprimând o mâhnire și o disperare profundă. Lucru de necrezut, era chipul lui Asenath, dar cu toate acestea, vizitatoarea ar fi putut să jure că, în momentul acela, văzuse ochii triști ai bietului Edward.

Vizitele prietenului meu începură să se îndesească și lăsa să-i scape anumite mărturisiri absolut de necrezut, care mă făcură să mă tem că e pe cale de a-și pierde mințile. Îmi povesti despre adunări înfiorătoare în locuri singuratice; despre ruine ciclopice în fundul pădurilor din Maine, sub care scări vaste coborau până în abisuri misterioase; despre unghiuri complicate ce duc, prin ziduri invizibile, la alte regiuni ale spațiului și timpului; despre schimburi oribile de personalitate, ce permit să explorezi locuri interzise, în alte sfere.

Uneori, în sprijinul anumitor afirmații deosebit de extravagante, îmi arăta obiecte uluitoare, de o culoare și dintr-o materie de

nedescriș, ale căror linii și suprafețe dementiale nu aduceau cu nimic din cele cunoscute pe acest pământ. Aceste obiecte, spunea el, veneau "din exterior" și soția lui știa prin ce metode să-și facă rost de ele. Din când în când îmi vorbea de bătrânul Ephraim Waite, pe care-l văzuse altădată în biblioteca Universității, și-mi dădea de înțeles că se întreabă dacă bătrânul vrăjitor e mort cu adevărat, pe plan corporal și spiritual totodată.

I se întâmpla lui Derby să se întrerupă brusc în cursul dezvoltărilor sale; atunci mă gândeam că Asenath ghicise, poate, din depărtare ce spunea și l-a întrerupt printr-o putere hipnotică telepatică. De fapt, îi era foarte greu să vină să mă vadă căci, deși spunea că se duce în altă parte, adesea o forță invizibilă îi paraliza mișcările sau îl făcea să uite în ce scop voia să iasă. Nu mă vizita decât când Asenath era "plecată cu propriul ei trup".

4

Derby era însurat de peste trei ani când, într-o zi de august, am primit o telegramă trimisă din Maine. Nu-l văzusem de mai mult de două luni, dar auzisem că e în "călătorie de afaceri". Se presupunea că Asenath îl însoțește; totuși, gurile rele pretindeau că în casă se găsea cineva în spatele ferestrelor cu perdele duble; țatele supravegheaseră cumpărăturile făcute de servitori. Și iată că acum șeriful din Chesuncook îmi telegrafia în legătură cu un nebun ce ieșise din pădure, pradă unui delir furios; era vorba de Edward, care, în cele din urmă, reușise să-și amintească propriul nume și adresa.

Chesuncook se găsește la marginea uneia dintre pădurile cele, mai vaste și cele mai puțin explorate din Măine. Ca să ajung acolo, a trebuit să fac cale de o zi cu automobilul, prin mijlocul unui peisaj fantastic. L-am găsit pe Derby închis într-o celulă, oscilând între frenezie și apatie. M-a recunoscut pe loc și a început să reverse un val de cuvinte fără șir:

— Dan... pentru Dumnezeu! Groapa cu shoggoți! În josul celor șase mii de trepte... oroarea ororilor... nu voiam s-o las să mă ducă acolo și acolo m-am trezit... Ia! Shub-Niggurath! Silueta s-a înălțat deasupra altarului și erau acolo cinci sute care urlau... Creatura cu glugă a behăit: "Kamog! Kamog!"... Era numele bătrânului Ephraim... Mă găseam acolo, în locul acela în care ea îmi promisese că n-o să mă ducă... Cu un minut înainte mă aflam în biblioteca mea încuiată cu cheia... și apoi m-am trezit în locul acela, unde plecase ea cu trupul meu... În gaura aceea blestemată de unde începe împărăția beznelor... Am văzut un shoggoth... l-am văzut schimbându-și forma... Nu pot să suport așa ceva... O s-o omor dacă mă mai trimite acolo... O să omor ființa asta, orice-ar fi ea! O s-oucid, o s-o ucid cu mâna mea!

Am avut nevoie de o oră ca să-l liniștesc, dar am reușit s-o fac. A doua zi i-am cumpărat haine cuviincioase din sat, apoi am plecat cu el spre Arkham. Părea să-și fi recăpătat calmul și a păstrat tăcerea

câtva timp; totuși, când am trecut prin Augusta, a început să mormăie printre dinți, ca și cum vederea unui oraș îi trezea amintiri neplăcute. Era evident că nu are nici un chef să se întoarcă acasă; și, date fiind ideile fantastice pe care le avea despre soția lui (fără îndoială ca urmare a unei experiențe hipnotice prea violente), am judecat că are dreptate. Am hotărât să-l găzduiesc la mine, chiar dacă asta mi-ar fi produs încurcături cu Asenath. Mai târziu, îl voi ajuta să obțină divorțul căci, fără îndoială, din cauza anumitor factori mentali, această căsătorie echivala pentru el cu o adevărată sinucidere. Când am ajuns pe întinderile câmpiei, Edward încetă să mai vorbească și l-am lăsat să ațipească pe scaunul lui, lângă mine.

La asfințit, pe când traversam orașul Portland, prietenul meu începu iar să debiteze, în legătură cu Asenath, afirmații dementiale care dovedeau cât de nefastă e influența exercitată de ea asupra sistemului lui nervos. Nu era prima oară, șoptea el, când se găsea într-o asemenea situație. Punea stăpânire pe el și, într-o bună zi, știa el, n-o să-i mai dea drumul. Chiar și în momentul ăsta îl lăsa să-și scape doar pentru că nu putea face altfel. Împrumuta trupul soțului ei ca să meargă în locuri unde se celebrau rituri ce nu puteau fi numite, lăsându-l pe Edward în trupul ei, închis în casă. Dar, uneori, era silită să-i dea drumul și atunci el se trezea în trupul lui, în cine știe ce loc oribil. Câteodată punea stăpânire din nou pe el, câteodată nu reușea. De mai multe ori fusese nevoit să parcurgă distanțe formidabile ca să se întoarcă la Arkham: în asemenea cazuri, angaja un șofer să conducă mașina, atunci când o găsea.

Mai rău era că îi împrumuta trupul pe perioade din ce în ce mai lungi. Voia să fie bărbat: de asta punea stăpânire pe el. Ghicise că el era înzestrat în același timp cu un creier puternic și cu o voință slabă. Cât de curând îl va înlătura cu totul și va dispărea luând trupul lui cu ea; va dispărea, pentru a deveni un mare magician ca și tatăl ei și îl va lăsa în acest înveliș feminin care nu era nici măcar pe de-a-ntregul omenesc. Da, acum aflase că există un pact oribil între oamenii din Innsmouth și creaturile ieșite din mare... Ephraîm Waite cunoscuse secretul... Îmbătrânind, făcuse un lucru mârșav ca să rămână în viață... dorea să trăiască veșnic... Asenath va reuși... deja făcuse o încercare încununată de succes.

L-am examinat pe Edward în timp ce vorbea și am constatat în el o schimbare, pe care o remarcasem deja cu o zi înainte. Părea într-o formă fizică mai bună; trupul lui își pierduse vechea moleșală, ca și cum ar fi făcut multe exerciții. Dar, pentru moment, starea lui mentală era deplorabilă, căci nu mai înceta să trângănească tot felul de prostii despre soție, despre bătrânul Ephraîm și despre viitoare dezvăluiri.

— Dan, Dan, nu-ți aduci aminte de ochii lui cumpliți și de barba încâlcită, care nu i-a albit niciodată? Într-o zi s-a uitat amenințător la mine și nu l-am mai uitat niciodată. Acum, ea mă privește în felul acela. *Și știi pentru ce!* El a găsit formula în *Necronomicon*. Încă nu îndrăznesc să-ți spun la ce pagină, dar, când o să ți-o indic, ai să

înțelegi. Vrea să nu moară niciodată, trecând veșnic dintr-un trup în altul. Flacăra vieții... poate continua să ardă un timp, după moartea trupului. O să-ți dau câteva indicații și poate că o să ghicești. Ascultă-mă, Dan... Știi de ce-și dă nevastă-mea atâta osteneală să scrie cu litere aplecate spre stânga? Ai văzut vreodată vreun manuscris de-al bătrânului Ephraim? Știi de ce m-am înfiorat când am văzut notițele pe care și le lua la repezeală Asenath?

Asenath... *există oare o asemenea persoană?* De ce au crezut unii că în stomacul bătrânului Ephraim s-a găsit otravă? De ce spune familia Gilman că bătrânul a țipat ca un copil speriat când a înnebunit și când Asenath l-a închis în mansarda capitonată... În care și... cealaltă... fusese închisă? *Oare, sufletul lui Ephraim fusese cel închis?* Pentru ce căutase el timp de luni de zile o persoană cu inteligența vie, dar cu voință slabă? De ce era atât de furios că avea o fiică și nu un fiu? Spune-mi Daniel: *ce schimb diabolic s-a făcut în casa din Innsmouth, unde monstrul acela finea în puterea lui biata copilă încrezătoare și blândă?* Nu făcuse el așa fel, încât schimbul să rămână definitiv... așa cum și ea speră să reușească în privința mea? Spune-mi de ce pretinsa Asenath scrie diferit atunci când își închipuie că nu o observă nimeni, *astfel că nu poți deosebi scrisul ei de al...*

În momentul acesta, vocea lui Edward, care urcase până la un ton extrem de ascuțit, tăcu, ca și cum fusese acționat un buton. Mi-am amintit de alte împrejurări, când, în timpul vizitelor la mine, mărturisirile lui se întrerupseseră brusc. Dar acum era vorba de un fenomen diferit și mult mai oribil. Chipul lui Edward se convulsiona până când deveni de nerecunoscut, în timp ce tot trupul i se înfiora ca și cum toți mușchii, oasele, organele și nervii i se ajustau altfel, pentru a alcătui o altă personalitate.

Fără să știu exact pentru ce, am căzut pradă unui asemenea sentiment de neliniște și de repulsie, că mâinile mele fură gata-gata să dea drumul volanului. Însoțitorul meu nu mai era prietenul dintotdeauna, ci îmi părea un intrus monstruos venit din altă lume.

Sfârșeala mea nu dură decât o clipă, dar, aproape imediat, Edward înșfăcă volanul și mă obligă să schimb locul cu el. Căzuse noaptea și lăsasem luminile Portland-ului departe în spatele nostru, astfel că nu puteam să-i disting trăsăturile. Cu toate acestea, după strălucirea extraordinară a ochilor lui, am înțeles că se găsea, probabil, în acea stare de energie bizară pe care o remarcaseră atâția oameni. Mi se părea de necrezut ca Edward Derby, atât de leneș din fire și care nu învățase niciodată să conducă, să poată lua inițiativa de a pune stăpânire pe volanul mașinii mele și de a nu-i mai da drumul.

Pe când traversam Biddeford-ul, am văzut, la lumina felinarelor, gura lui cu buzele strânse și ochii înflăcărați. Lumea avea dreptate: când se afla în dispoziția aceasta, semăna teribil cu soția lui și cu bătrânul Ephraim. Era ceva cu adevărat supranatural în faptul acesta, care-mi părea încă mai sinistru, alăturat vorbelor nebunești rostite de prietenul meu puțin mai devreme.

Rămase tăcut până când am ajuns pe o porțiune de drum întunecată. Când vorbi, aproape că nu i-am recunoscut vocea; era mai gravă, mai hotărâtă, mai dură; accentul și intonația îmi părură total schimbate, deși îmi trezeau o amintire nedeslușită; până și timbrul vocii părea încărcat de o ironie răutăcioasă. M-am minunat de sângele rece de care dădea dovadă însoțitorul meu, atât de puțină vreme după discursurile pline de teamă, mormăite în șoaptă.

— Sper că o să-mi ierți criza de nervi, Daniel. Știi că n-am întotdeauna un echilibru prea bun. Firește îți sunt foarte recunoscător că mă duci acasă.

Te mai rog să mă ierți pentru toate nebuniile cu care ți-am împuiat capul în legătură cu nevastă-mea. Asta-i rezultatul muncii excesive în domeniul de care mă ocup. Filozofia mea e plină de concepte stranii, iar o inteligență surmenată inventează tot felul de aplicații concrete închipuite. Începând de mâine am să mă odihnesc serios; fără îndoială că n-o să mă mai poți vedea o vreme, dar nu din vina lui Asenath.

Călătoria din care mă întorc acum îți poate părea bizară, dar în realitate e vorba de un lucru foarte simplu. În pădurile nordului se găsesc mai multe monumente indiene foarte importante din punctul de vedere al folclorului.

Cercetările au fost grele și probabil că mi-am cam pierdut capul. O să trebuiască, imediat după ce mă întorc, să trimit pe cineva să-mi aducă automobilul. O lună de odihnă o să mă pună pe picioare.

Nu-mi amintesc în ce fel am luat parte la conversație, căci ciudățenia tulburătoare a însoțitorului meu mă preocupa în întregime. Groaza mea creștea cu fiecare moment, așa că, în cele din urmă, nu mai simțeam decât o dorință frenetică să ajungem la capătul călătoriei. Edward nu se oferă să mă lase la volan și am fost încântat că am ajuns foarte repede la Portsmouth și Newburyport.

La răspântia de unde drumul mare se îndreaptă spre interiorul regiunii, ca să evite Innsmouth, m-am temut ca nu cumva șoferul meu să nu o ia pe drumul litoralului, care trece prin acel port blestemat. Totuși, n-a făcut asta și am ajuns la Arkham înainte de miezul nopții. Luminile erau încă aprinse în vechiul conac Crowningshield. Edward coborî din mașină și-mi mulțumi din nou în câteva fraze. M-am dus acasă, încercând un sentiment straniu de ușurare.

În cursul celor două luni care-au urmat, zvonurile circulară din belșug. Derby era văzut din ce în ce mai des în starea energetică, iar Asenath nu era aproape niciodată acasă. Am primit o singură dată vizita lui Edward, venit cu mașina soției lui să-și ia niște cărți pe care mi le împrumutase. Avea înfățișarea cunoscută mie din călătoria cu mașina și a stat doar cât să rostească două-trei fraze de politețe. Era evident că nu voia să aibă o discuție serioasă cu mine și am remarcat că nici măcar nu și-a dat osteneala să bată sau să sune de cinci ori, ca de obicei.

La jumătatea lunii septembrie, Derby lipsi o săptămână. Cu

ocazia aceasta, unii studenți din grupul "înaintat" au vorbit de o întâlnire cu marele preot al unui cult malefic, recent expulzat din Anglia, ce-și stabilise cartierul general la New York. Cât despre mine, nu-mi puteam alunga din minte plimbarea ciudată de la Chesuncook la Arkham. Metamorfoza, al cărui martor fusesem, mă tulburase profund și adesea mă surprindeam încercând să mi-o explic.

Zvonurile cele mai bizare pomeneau de crize de suspine în vechea casă Crowningshield. Vocea părea să fie a unei femei; unii pretindeau că era a lui Asenath. Era auzită destul de rar și, uneori, părea a fi înăbușită cu forța. Era chiar vorba să se deschidă o anchetă, dar a căzut baltă din ziua când Asenath și-a făcut apariția pe stradă, a pălăvrăgit vesel cu câteva persoane cunoscute, s-a scuzat pentru recenta absență și a făcut două sau trei aluzii la criza de nervi a unei musafire din Boston. Cu toate acestea, nimeni n-o văzuse vreodată pe această musafiră și cineva a complicat lucrurile spunând că, de două ori, suspinase o voce de bărbat.

Într-o seară, pe la jumătatea lunii octombrie, am auzit cele cinci bătăi cunoscute în ușa de la intrare. M-am dus chiar eu să deschid. L-am văzut pe Edward în fața ușii și am văzut de la prima privire că avea din nou vechea lui personalitate. Chipul lui exprima un amestec straniu de teamă și triumf; se uită pe furiș peste umăr în timp ce închideam ușa după el.

După ce m-a urmat în birou cu pași șovăitori, mi-a cerut un pic de whisky ca să-și calmeze nervii. M-am abținut să-i pun vreo întrebare, dar nu întârzie să vorbească cu o voce sugrumată.

— Asenath a plecat, Dan. Am avut o îndelungată discuție ieri seară în lipsa servitorilor și am făcut-o să promită că va înceta să mă mai ia drept victimă. Firește, dispuneam de... anumite paveze oculte de care nu ți-am vorbit niciodată. A fost obligată să cedeze, dar a apucat-o o furie turbată. Și-a făcut bagajele pe loc și s-a dus să ia trenul de Boston, de unde va pleca la New York. Presupun că lumea o să trăncănească vrute și nevrute, dar n-am ce să fac. Dacă-ți zice cineva ceva vreodată, spune-le că a plecat într-o lungă călătorie de studii.

Sper că o să accepte să divorțeze; dar, oricum, mi-a jurat că o să mă lase în pace. Era oribil, Dan... Îmi fura trupul... mă transforma într-un prizonier. Mă prefăceam că mă supun, dar, pe furiș, făceam planuri, căci nu-mi poate citi toate gândurile. Ghicea, numai, în mine o pornire rebelă, dar mă credea neputincios. Niciodată n-aș fi crezut că o să pot triumfa asupra, ei... dar am folosit cu succes formula magică.

Se uită în spate, peste umăr și-și turnă alt pahar de whisky.

— Azi dimineață i-am concediat pe blestemații de servitori când s-au prezentat în fața mea. Nu le-a plăcut și au întrebat vrute și nevrute, dar au plecat. Sunt oameni din Innsmouth și erau înțeleși cu ea împotriva mea. Sper că o să mă lase în pace; când au plecat au râs într-un fel foarte neplăcut.

Presupun că-ți închipui că sunt nebun, Dan; dar istoria Arkham-

ului ar trebui să-ți sugereze lucruri care întăresc ce ți-am spus... și ce o să-ți mai spun. În afară de asta, ai și asistat la una dintre transformări... În mașina ta, venind din Maine, când ți-am povestit atâtea lucruri despre Asenath. La un moment dat, m-a alungat din trupul meu... chiar în clipa în care încercam să-ți explic, în culmea surescitării, *ce este acest demon înfiorător*. A pus stăpânire asupra mea și, pe loc, m-am trezit acasă... În bibliotecă, unde mă țineau închis blestemații de servitori... În trupul diavoliței aceleia... care nici măcar nu e ființă omenească... Cu ea ți-ai terminat călătoria... ar fi trebuit să simți diferența!

M-am înfiorat pe când sfârșea de vorbit. Efectiv simțisem diferența... dar puteam oare să accept o explicație atât de smintită?... În timpul acesta, interlocutorul meu se anima din ce în ce mai mult.

— Trebuia neapărat să scap din ghearele ei, Dan! Ar fi pus definitiv stăpânire pe mine de Ziua Tuturor Sfinților (țin atunci un sabat în împrejurimile orașului Chesuncook). Ea ar fi devenit eu și eu aș fi devenit ea... pentru totdeauna. Trupul meu i-ar fi aparținut definitiv... Ar fi devenit bărbat, cum își dorea cel mai mult... Presupun că s-ar fi descotorosit de mine, lua-o-ar dracul!... că ar fi ucis vechiul ei trup, *cum a mai făcut-o o dată*... cum ea, sau el, a mai făcut o dată.

Chipul lui Edward se schimonosise groaznic și se apropie de mine în timp ce vocea i se preschimba în șoaptă.

— Ți-am dat de înțeles încă în mașina ta: *nu e Asenath, ci chiar bătrânul Ephraim*. Deja bănuiam asta acum un an și jumătate; astăzi sunt sigur. Când nu se controlează, scrisul ei reproduce exact scrisul din manuscrisele tatălui ei; iar uneori, ea spune lucruri pe care le-ar putea spune numai un bătrân ca Ephraim. Și-a schimbat forma cu ea când a simțit că i se apropie moartea; n-a putut găsi pe nimeni altul cu un creier destul de dezvoltat și cu o voință foarte slabă. I-a luat trupul exact cum era ea să mi-l ia pe al meu; după care, a otrăvit învelișul trupesc în care o vârase. N-ai văzut niciodată sufletul bătrânului Ephraim în ochii arzători ai acestei diavolițe... și într-ai mei, când îmi stăpânește trupul?

Edward, gâfâind, se opri să-și recapete suflarea. Am rămas tăcut. Era clar că prietenul meu e nebun de legat, dar nu eram eu acela care l-ar fi trimis la azil. Poate că va ajunge să se însănătoșească, cu timpul, acum că scăpase de Asenath... Când începu din nou să vorbească, vocea lui îmi păru aproape normală:

— Acum am nevoie de odihnă, dar mai târziu am să-ți spun mai multe. O să-ți povestesc despre ororile interzise pe care ea m-a învățat să le cunosc și care supraviețuiesc în colțuri ascunse, datorită unor preoți monstruoși. Unele persoane posedă cunoștințe pe care n-ar trebui să le aibă nimeni, fac lucruri pe care nimeni n-ar trebui să le poată face. Renunț pentru totdeauna la studiul științelor oculte. Dacă aș fi bibliotecar la Universitate, aș arde fără întârziere *Necronomicon* și celelalte lucrări asemănătoare.

Dar acum ea nu mai poate face nimic împotriva mea. Trebuie să

plec din casa ei blestemată și să mă duc să mă instalez în casa tatălui meu. O să mă ajuți, știu, dacă o să am nevoie de ajutor. Mi-e frică de servitorii aceia drăcești... și apoi, aș fi foarte stânjenit dacă lumea mi-ar pune prea multe întrebări despre Asenath. Vezi tu, nu pot să le dau adresa ei... În sfârșit, există anumite grupuri de cercetători... anumite culte... care s-ar putea înșela asupra felului în care ne-am despărțit. Unii dintre ei au idei și metode foarte stranii... Știu că tu n-ai să mă părăsești dacă mi se întâmplă ceva...

Edward își petrecu noaptea la mine; a doua zi dimineata, mi s-a părut mult mai liniștit. Am vorbit de instalarea lui viitoare în casa tatălui său și despre călătoriile pe care le vom face amândoi, în tovărășia fiului meu.

În cursul săptămânii următoare, prietenul meu veni adesea să mă vadă. Am avut conversații îndelungate, în timpul cărora am evitat orice subiect neplăcut sau supranatural. În oraș, bârfelile umblau pe întrecute, dar nu era pentru prima oară că ciudatul menaj din casa Crowningshield intra în gura lumii. Totuși am aflat un lucru care mi-a displicut considerabil: într-o seară, la Miskatonic Club, bancherul familiei Derby îmi dădu de înțeles că Edward trimite regulat cecuri lui Moses și Abigail Sargent și lui Eunice Babson, locuind la Innsmouth. Deci acești servitori cu fețe respingătoare îl storceau de bani și el nu-mi spusese niciodată de asta.

Așteptam cu nerăbdare sosirea verii ca să-l pot duce pe Edward în Europa. Starea lui nu se îmbunătățea pe cât de repede sperasem. Rarele lui accese de veselie aveau ceva bolnăvicios, în timp ce crizele de depresiune și de teroare deveneau din ce în ce mai dese. Deși casa lui natală era pregătită să-l primească încă din decembrie, el amâna neconținut data mutării. S-ar fi zis că acea casă Crowningshield îl ține prizonier. Când i-am atras atenția că părea să inventeze tot soiul de pretexte ca să n-o părăsească, dădu semne de teamă inexplicabilă. Bătrânul valet al tatălui lui (care se afla acum în slujba lui Edward, cu un nou personal de serviciu) mi-a povestit că stăpânul lui rătăcea adesea prin diferitele încăperi ale casei și vizita mai adesea pivnița.

Spre Crăciun, într-o seară, aflându-se la mine, Edward avu o criză teribilă. Pe când îi expuneam proiectele de călătorie pentru vară, scoase un țipăt ascuțit și se ridică dintr-un salt de pe fotoliu, cu o expresie de spaimă cosmică pe figură.

— Creierul meu! creierul meu! Oh, Doamne, Dan... mă trage spre ea... din lumea de dincolo... mă lovește... zgârie... drăcoaica asta... da, chiar acum... Ephraim... Kamog! Kamog!... Groapa cu shoggoți... Ia! Shub — Niggurath! Țapul cu o mie de iezi!...

Flacăra... flacăra... dincolo de trup, dincolo de viață... În pământ...oh, Dumnezeul meu!

L-am așezat la loc pe fotoliu și i-am dat să bea puțin vin. Nu s-a împotrivit, căci frenezia lui făcuse loc unei apatii morocănoase." ; Curând i-am văzut buzele mișcându-i-se și, înțelegând că încearcă să vorbească, m-am aplecat spre el să-i prind cuvintele:

— Încearcă din nou... ar fi trebuit să-mi dau seama... nimic nu poate opri această forță: nici depărtarea, nici magia, nici moartea... ea vine tot timpul la mine, mai ales noaptea... nu pot să plec din casă... e oribil... oh, Doamne, Dan, *dac-ai ști cât e de oribil...*

Când, în sfârșit, se cufundă în somn, l-am instalat comod cu perne și cu o pătură. N-am chemat vreun doctor care l-ar fi considerat nebun, fără indoială. S-a trezit pe la miezul nopții și l-am dus să se culce într-un pat, la etajul unu. A doua zi dimineața dispăruse. Valetul lui, căruia i-am telefonat imediat, mi-a spus că se întorsese acasă și că se plimba cu febrilitate prin bibliotecă.

Începând din ziua aceea, starea lui Edward se înrăutăți din ce în ce mai tare. Îl vizitam zilnic și îl găseam întotdeauna stând în bibliotecă, uitându-se în gol și părând că *ascultă* cu atenție. Câteodată vorbea cu judecată, dacă era vorba de subiecte banale. Orice aluzie la sănătatea lui, la proiecte de viitor sau la Asenath declanșa un acces de agitație intensă. Valetul lui spunea că are, noaptea, crize teribile în timpul cărora s-ar putea răni grav.

Am discutat îndelung cu medicul lui, cu bancherul lui, cu avocatul lui și, în cele din urmă, am adus doi specialiști să-l examineze. Primele întrebări îi provocară spaima înfiorătoare; în aceeași seară, o mașină închisă îl ducea pe nefericitul meu prieten într-un azil de nebuni din Arkham. Mergeam să-l vizitez de două ori pe săptămână și-mi stăpâneam cu greu plânsul auzindu-i țipetele, șoaptele înspăimântate și frazele pe care le repeta fără încetare:

— Trebuia s-o fac... trebuia s-o fac... o să pună stăpânire pe mine... acolo, jos, în întuneric... Mamă! Mamă! Dan! Salvați-mă... salvați-mă...

Nimeni n-ar fi putut spune dacă avea vreo șansă să-și recapete judecata, dar făceam tot ce-mi stătea în putere ca să-mi păstrez optimismul. În calitate de tutor al lui Edward, i-am mutat servitorii în casa lui natală, unde cu siguranță s-ar fi dus să locuiască dacă și-ar fi recăpătat mințile. Le-am cerut totuși să se ducă să facă curățenie de două ori pe săptămână în vechea casă Crowningshield, în legătură cu care nu luasem nici o hotărâre. Coșmarul final a avut loc cu puțin înaintea sărbătorii de Întâmpinarea Domnului¹⁵, precedat — crudă ironie — de o falsă rază de speranță. Într-o dimineață de la sfârșitul lui ianuarie, mi s-a telefonat de la azil că Edward își recăpătase brusc judecata. Memoria îi era deteriorată grav, dar nu mai rămăsese nici urmă din nebunia lui. Va putea, cu certitudine, să se întoarcă acasă peste o săptămână.

În culmea bucuriei, m-am grăbit să mă duc să-mi văd prietenul, dar am rămas paralizat de uimire de îndată ce am pus piciorul în cameră. Într-adevăr, bolnavul s-a ridicat, mi-a întins mâna zâmbind și am observat imediat că aveam în față acea personalitate plină de energie și de competență care, după spusele lui Edward însuși, era cea a soției lui. Am recunoscut ochii înflăcărați, gura aspră, tonul ironic și răutăcios al vocii, lucruri ce îmi inspiraseră atâta silă în

¹⁵ 2 februarie

cursul călătoriei nocturne cu mașina mea, cu cinci luni înainte.

Mi-a vorbit cu multă politețe despre măsurile ce trebuiau luate pentru viitoarea lui ieșire din azil și n-am putut decât să-i dau asentimentul. Totuși simțeam că era ceva anormal aici.

Interlocutorul meu era în toate mințile, desigur, dar era el oare același Edward Derby pe care-l cunoșteam? În caz contrar, cine era el și unde era prietenul meu? Omul din fața mea trebuia lăsat liber sau supus unei supravegheri stricte? Sau poate trebuia făcut să dispară de pe suprafața pământului?... Probabil că am avut o atitudine extrem de stângace și am fost încântat să mă retrag.

Toată ziua aceea și a doua zi n-am încetat să rumeg problema aceasta în minte. Ce se întâmplase? Ce personalitate străină se ascundea în învelișul trupesc al lui Edward Derby?... În dimineața următoare mi s-a telefonat de la azil că pacientul era în aceeași stare; seara eram gata să fac o criză de nervi, dar aceasta nu e de ajuns ca să explice ceea ce s-a întâmplat după aceea.

5

În noaptea acestei zile m-am trezit azvârlit într-un vârtej de oroare și de spaimă de care nu mă voi putea elibera niciodată. Lucrurile au început printr-un apel telefonic cu puțin înainte de miezul nopții. Cum încă nu mă culcasem, am ridicat receptorul din bibliotecă. Neauzind nici o voce la capătul celălalt al firului, mă pregăteam să închid telefonul, când mi s-a părut că disting un sunet vag, semilichid, ca și cum cineva se silea să vorbească cu cea mai mare greutate. Am întrebat: "Cine e la aparat?" dar n-am primit nici un răspuns decât același sunet de neînțeles: "Gâl... gâl... gal..." Gândind că aveam de-a face cu un aparat deranjat, am spus imediat: "Nu vă aud. Sunați mai bine la *Reclamații*". Interlocutorul meu a închis imediat.

Am spus că acest incident s-a petrecut către miezul nopții. După aceea, s-a descoperit că apelul venea din casa Crowningshield, unde nu se afla nici un servitor. Mă voi mărgini la a trece în revistă, pe scurt, ce s-a găsit când a fost inspectată casa: una din boxele din pivniță răscolită dintr-un colț într-altul, urme de pași în praf, un dulap scotocit în grabă, amprente ciudate pe aparatul telefonic, o duhoare scârboasă domnind peste tot. Imbecilii de la poliție mai caută încă pe servitorii concediați care, pretind ei, au vrut să se răzbune pe mine în calitatea mea de cel mai bun prieten și sfătuitor al lui Edward.

Ce prostănaci! Își închipuie ei oare că asemenea neciopliți ar putea să imite scrisul acela și să-mi aducă acea scrisoare? *Eu, personal, cred acum tot ce mi-a povestit Edward Derby*. Există, la fruntariile vieții, grozăvii pe care nici nu le bănuim. Din timp în timp, câte un om înzestrat cu o curiozitate funestă le aduce la îndemâna noastră. Asta a făcut diavolul de Ephraim — Asenath și, după ce l-au înghițit pe Edward, amenință acum să mă înghită și pe mine.

Căci n-am convingerea că sunt în siguranță: aceste forțe supraviețuiesc formei fizice... În ziua ce a urmat nopții fatale, după ce mi-am recăpătat uzul vorbirii și al mișcării, m-am dus la azil și l-am ucis cu revolverul; dar nu pot fi sigur de nimic, atâta timp cât cadavrul nu va fi incinerat. Este păstrat pentru ca niște medici să facă autopsii prostesti, dar eu insist asupra faptului că trebuie incinerat. *Trebuie incinerat cel care nu era Edward Derby atunci când l-am ucis.* Trebuie sau, dacă nu, o să înnebunesc, căci eu voi fi, poate, următoarea victimă. Dar eu am o voință puternică; n-o voi lăsa să fie minată de grozăviile care clocotesc în jurul ei. O singură viață... Ephraim, Asenath, Edward... și acum, cine? Nu vreau să fiu alungat din trupul meu... nu vreau să-mi schimb sufletul cu cadavrul acela găurit de gloanțe!

Dar o să încerc să povestesc mai încheiat grozăvia supremă. Nu voi insista asupra a ceea ce poliția persistă să nu ia în seamă: povestea a trei trecători care au văzut pe High Street, cu puțin înainte de ora două dimineața, un soi de pitic grotesc și răumiroșitor. Voi spune numai că, fix la ora două, am fost trezit de ciocănelul de bătut în ușă și de sonerie, *acționate una după alta de o mână neîndemănată ce încerca să formeze semnalul cunoscut al celor cinci bătăi.*

Edward Derby se afla deci în fața ușii mele... și își amintea codul nostru!... Își regăsisese personalitatea normală? Dar, atunci, ce căuta aici la asemenea oră? I se dăduse drumul înainte de data prevăzută sau evadase? Orice-ar fi fost, mi-am zis, îmbrăcând în grabă un halat, mi-am regăsit, în sfârșit, prietenul și o să-i dau tot ajutorul de care-ar putea avea nevoie.

Când am deschis ușa, o rafală de vânt fetid se năpusti asupra-mi. Luat de o greață violentă, am distins cu greu, în capul scărilor, silueta unui pitic cocoșat. Unde dispăruse Edward? Cine era acest vizitator ciudat, grotesc?

Purta unul din mantourile prietenului meu, dar poalele aproape atingeau pământul și mânecile, deși suflecate, îi acopereau complet mâinile. Avea pe cap o pălărie de fetru cu borurile lăsate în jos; un fular de mătase neagră îi ascundea fața. În timp ce mă apropiam de el cu pași nesiguri, scoase un sunet semilichid: "Gâl... gâl... gâl...", întinzându-mi o foaie mare de hârtie, înfiptă în vârful unui creion lung. Am apucat-o și am încercat să citesc această scrisoare la lumina lămpii din vestibul.

Fără îndoială, era chiar scrisul lui Edward. Dar de ce să-mi scrie, când se aflase destul de aproape de casă ca să suhe și să bată la ușă? Neputând să descifrez nimic în semiobscuritatea din prag, am dat înapoi cu spatele în vestibul, urmat de ciudatul mesager, care s-a oprit înăuntru, lângă prag. Exala o duhoare absolut înflorătoare și am sperat din toată inima că soția mea n-o să se trezească.

Apoi, în timp ce citeam scrisoarea, mi s-au tăiat picioarele și am leșinat. Când mi-am revenit în simțiri, eram întins pe podea, strângând încă foaia de hârtie în mâna crispată. Iată conținutul

acestui mesaj:

Dan, du-te la azil și ucide creatura care se găsește în camera mea. Ucide-o, nu mai este Edward Derby. A pus stăpânire pe mine... este Asenath... și sunt trei luni și jumătate de când a murit.

Te-am mințit când ți-am spus că a plecat. Am ucis-o. Nu puteam face altfel. Eram singuri și mă aflu în propriul meu trup. I-am zdrobit capul cu lovituri de sfeșnic. Ar fi pus stăpânire pe mine de-a binelea în Ziua Tuturor Sfinților. Am înmormântat-o într-una din boxele din pivniță, sub o grămadă de lăzi vechi. A doua zi dimineată servitorii au bănuț ceva: cu toate acestea, știu asemenea secrete, că n-au îndrăznit să spună nimic la poliție. I-am concediat, dar numai Dumnezeu știe ce vor face cu ajutorul celorlalți membri ai cultului lor.

Câtva timp, am crezut că toate vor merge bine; apoi, am simțit zvâcnirea aceea în creier... și am înțeles. Ar fi trebuit să-mi amintesc că un suflet ca al ei (sau al lui Ephraim) nu se desprinde niciodată decât pe jumătate și continuă să trăiască după moarte, atâta timp cât trupul se păstrează. Punea stăpânire pe mine, îmi lua trupul și pe mine mă vâra în cadavrul ei, înmormântat în pivniță.

Știind asta, am înnebunit și tu ai fost nevoit să mă internezi la azil. Apoi, momentul a venit... m-am trezit sufocându-mă în întuneric... În hoitul putrezit al lui Asenath... În fundul pivniței și știam că ea trebuie să fie în trupul meu, la azil... pentru totdeauna, căci eram după Ziua Tuturor Sfinților și sacrificiul va da rezultat chiar și în lipsa ei. Împins de forța disperării, am reușit să ies din mormânt.

Sunt prea aproape de sfârșit ca să mai pot vorbi (n-am reușit nici să-ți telefonez), dar încă mai pot să scriu. O să fac în așa fel încât să-ți aduc acest mesaj. Omoară acest demon dacă pui vreun preț pe pacea lumii. Ai grijă să fie incinerat. Dacă nu, va continua să trăiască veșnic, trecând dintr-un trup într-altul, și nu pot să-ți spun ce va face. Adio, Dan, ai fost pentru mine un adevărat prieten. Îmi pare rău că-ți impun această sarcină grea. Eu voi cunoaște curând odihna, căci învelișul meu de carne nu va mai rezista mult. Și omoară creatura aceea... omoar-o.

Prietenul tău credincios

Ed

Sfârșitul acestei scrisori l-am citit mai târziu, căci am leșinat la sfârșitul celui de-al treilea paragraf. Am leșinat a doua oară când am văzut și am mirosit masa informă întinsă în prag.

Cât despre valet, el n-a leșinat văzând ceea ce se găsea în vestibul. S-a mărginit să telefoneze la poliție. Când au sosit polițiștii, fusesem dus în pat, dar... restul mai zăcea încă, nu departe de prag. Oamenii și-au astupat nasul cu batistele.

În hainele lui Edward au găsit o magmă oribilă, aproape lichidă. Mai erau acolo oseminte și un craniu zdrobit, care a fost identificat, pe baza lucrărilor de proteză dentară, ca fiind al lui Asenath.
